

รายงานผลการดำเนินงาน

โครงการคลินิกพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นสัจจร
Project of Local Touring Museum Clinic

สาขามานุษยวิทยาวัฒนธรรมและการท่องเที่ยว
คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

8-11 กุมภาพันธ์ 2563
ณ ชุมชนบ้านโพนแพง และบ้านแห่งวัฒนธรรมภูไทเรณูนคร
จังหวัดนครพนม
ปีงบประมาณ 2563

รายงานผลการดำเนินงาน

โครงการคลินิกพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นสัญจร
Project of Local Touring Museum Clinic

สาขามานุษยวิทยาวัฒนธรรมและการท่องเที่ยว
คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

8-11 กุมภาพันธ์ 2563
ณ ชุมชนบ้านโพนแพง และบ้านแห่งวัฒนธรรมภูไทเรณูนคร
จังหวัดนครพนม
ปีงบประมาณ 2563

คำนำ

โครงการคลินิกพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นสัจจร เป็นโครงการที่จัดขึ้นโดยสาขาวิชามานุษยวิทยา วัฒนธรรมและการท่องเที่ยว คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการบริการวิชาการเผยแพร่องค์ความรู้ด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้ ชุมชนบ้านโพนแพงและพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นสู่ชุมชนภูไทเรณูนคร รวมถึงเพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ทางวิชาการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรการเรียนการสอนของสาขาวิชามานุษยวิทยาวัฒนธรรม และการท่องเที่ยว

โครงการนี้มีความสอดคล้องกับกลยุทธ์ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัย นครพนม กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริมเครือข่ายความร่วมมือด้านการวิจัยและด้านการบริการวิชาการแก่สังคม และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และสอดคล้องกับการประกันคุณภาพการศึกษาและรายวิชาการจัดการ เรียนการสอน ระดับหลักสูตร องค์กรประกอบที่ 3 นักศึกษา ตัวบ่งชี้ที่ 3.2 การส่งเสริมและพัฒนา นักศึกษา องค์กรประกอบที่ 4 อาจารย์ ตัวบ่งชี้ที่ 4.1 การบริหารและพัฒนาอาจารย์ และองค์กรประกอบที่ 5 หลักสูตร การเรียน การสอน การประเมินผู้เรียน ตัวบ่งชี้ที่ 5.2 การวางระบบผู้สอนและ กระบวนการจัดการเรียนการสอน ระดับคณะ องค์กรประกอบที่ 1 การผลิตบัณฑิต ตัวบ่งชี้ที่ 1.5 การ บริการนักศึกษาระดับปริญญาตรี และตัวบ่งชี้ที่ 1.6 กิจกรรมนักศึกษาระดับปริญญาตรี องค์กรประกอบ ที่ 3 การบริการวิชาการ ตัวบ่งชี้ที่ 3.1 การบริการวิชาการแก่สังคม ด้านการจัดการเรียนการสอน รายวิชา 30118309 เศรษฐกิจสร้างสรรค์และการจัดการมรดกทางวัฒนธรรม และรายวิชา 30118310 ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่นเพื่อการท่องเที่ยว

การดำเนินงานโครงการในครั้งนี้ ได้แบ่งกิจกรรมออกเป็น 2 พื้นที่ คือ ชุมชนบ้านโพนแพง และชุมชนภูไทเรณูนคร โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานที่สำคัญเป็น 2 กิจกรรม คือ 1) ศึกษาค้นคว้า และรวบรวมข้อมูลเรื่องการจัดการมรดกทางสังคมและวัฒนธรรม และ 2) การจัดการแหล่งเรียนรู้ใน ชุมชน

สุดท้ายนี้ คณะกรรมการดำเนินงานโครงการ ใคร่ขอขอบพระคุณผู้เกี่ยวข้องและมีส่วนให้การ ดำเนินโครงการครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับโอกาสสนับสนุนให้มีการ ดำเนินโครงการลักษณะนี้อย่างต่อเนื่องต่อไป

วิสิฎฐ์ คิดคำส่วนและคณะ

มีนาคม 2563

บทสรุปผู้บริหาร

โครงการคลินิกพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นสัจจกร เป็นโครงการที่จัดขึ้นโดยสาขาวิชามานุษยวิทยา วัฒนธรรมและการท่องเที่ยว คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการบริการวิชาการเผยแพร่องค์ความรู้ด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้ ชุมชนบ้านโพนแพงและพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นสู่ชุมชนภูไทเรณูนคร รวมถึงเพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรการเรียนการสอนของสาขามานุษยวิทยาวัฒนธรรม และการท่องเที่ยว โครงการนี้มีความสอดคล้องกับกลยุทธ์ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริมเครือข่ายความร่วมมือด้านการวิจัยและด้านการบริการ วิชาการแก่สังคมและทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และสอดคล้องกับการประกันคุณภาพการศึกษาและ รายวิชาการจัดการเรียนการสอน ระดับหลักสูตร องค์กรประกอบที่ 3 นักศึกษา ตัวบ่งชี้ที่ 3.2 การ ส่งเสริมและพัฒนาการศึกษา องค์กรประกอบที่ 4 อาจารย์ ตัวบ่งชี้ที่ 4.1 การบริหารและพัฒนาอาจารย์ และองค์กรประกอบที่ 5 หลักสูตร การเรียน การสอน การประเมินผู้เรียน ตัวบ่งชี้ที่ 5.2 การวางระบบ ผู้สอนและกระบวนการจัดการเรียนการสอน ระดับคณะ องค์กรประกอบที่ 1 การผลิตบัณฑิต ตัวบ่งชี้ที่ 1.5 การบริการนักรับระดับปริญญาตรี และตัวบ่งชี้ที่ 1.6 กิจกรรมนักรับระดับปริญญาตรี องค์กรประกอบที่ 3 การบริการวิชาการ ตัวบ่งชี้ที่ 3.1 การบริการวิชาการแก่สังคม ด้านการจัดการเรียน การสอน รายวิชา 30118309 เศรษฐกิจสร้างสรรค์และการจัดการมรดกทางวัฒนธรรม และรายวิชา 30118310 ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่นเพื่อการท่องเที่ยว

การดำเนินงานโครงการในครั้งนี้ ได้แบ่งกิจกรรมออกเป็น 2 พื้นที่ คือ ชุมชนบ้านโพนแพง และชุมชนภูไทเรณูนคร โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานที่สำคัญเป็น 2 กิจกรรม คือ 1) ศึกษาค้นคว้า และรวบรวมข้อมูลเรื่องการจัดการมรดกทางสังคมและวัฒนธรรม และ 2) การจัดการแหล่งเรียนรู้ใน ชุมชน ทั้งนี้ การจัดกิจกรรมทั้งหมดดำเนินไปด้วยดีและบรรลุวัตถุประสงค์ที่โครงการตั้งไว้ทุกประการ ดังนี้

1. ผู้เข้าร่วมกิจกรรมของโครงการมีความพึงพอใจในการดำเนินงานโครงการทุกด้านที่ระดับ มากถึงมากที่สุด โดยได้คะแนนความพึงพอใจในภาพรวม 4.42 คะแนน และมีคะแนนเฉลี่ยของทุก ด้านเท่ากับ 4.28 คะแนน จากคะแนนเต็ม 5.00 คะแนน

2. จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ กล่าวคือ อาจารย์และนักศึกษา สาขามานุษยวิทยาวัฒนธรรมและการท่องเที่ยว คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ จำนวน 25 คน ชาวบ้านในชุมชน องค์กรเครือข่ายในชุมชน หรือประชาชนทั่วไปที่สนใจเข้าร่วมกิจกรรมจำนวน 25 คน รวมทั้ง 50 คน ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่

4.28 คะแนน ซึ่งสูงกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ คือ 3.51 จากคะแนนเต็ม 5.00 (ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม) และมีผู้ตอบแบบประเมินกลับมาครบทั้งหมด 50 ชุด

อย่างไรก็ดี แม้โครงการจะสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และได้รับความพึงพอใจจากผู้เข้าร่วมโครงการในระดับมากทุกด้าน แต่ยังมีข้อเสนอแนะและสิ่งควรปรับปรุงเพื่อประโยชน์สำหรับการดำเนินโครงการครั้งต่อไป คือ ด้านกิจกรรม อยากให้การแจกเอกสารประกอบการบรรยายของเพื่อที่ผู้เข้าร่วมโครงการสามารถนำเอกสารเก็บไว้ศึกษาค้นคว้าต่อไปได้ และ ผู้เข้าร่วมโครงการเสนอแนะให้มีการจัดโครงการลักษณะนี้อีกในครั้งต่อไป โดยอยากให้มีหัวข้อที่หลากหลายมากขึ้น

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ค
บทสรุปผู้บริหาร	ง
สารบัญ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
หลักการและเหตุผล	1
วัตถุประสงค์	3
กลุ่มเป้าหมาย	3
พื้นที่ดำเนินการ	3
ระยะเวลาดำเนินโครงการ	3
งบประมาณ	3
ผลที่คาดว่าจะได้รับ	4
บทที่ 2 วิธีการดำเนินงาน	5
ขั้นตอนในการดำเนินงาน	5
ตัวชี้วัดความสำเร็จของกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการทักษะการวิจัย	5
สอดคล้องกับกลยุทธ์ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม	6
สอดคล้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา/สอดคล้องกับรายวิชา	
การจัดการเรียนการสอน	6
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	7
ผู้รับผิดชอบโครงการและหรือผู้ร่วมรับผิดชอบ	7
บทที่ 3 ผลการดำเนินงาน	8
การประเมินหลังการดำเนินโครงการ	8
การจำแนกตามตัวชี้วัดของโครงการ/กิจกรรม	10
บทที่ 4 สรุปและข้อเสนอแนะ	12
สรุป	12
ข้อเสนอแนะ	13
ภาคผนวก	14

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

ในสภาพการณ์ปัจจุบันได้มีความพยายามในการขับเคลื่อนให้เกิดสถาบันและกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆมากมาย เพื่อตอบสนองด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งเป็นการเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ที่สำคัญสำหรับการพัฒนาคน พัฒนาชาติ จึงได้เกิดแหล่งเรียนรู้นอกห้องเรียนสำหรับเยาวชนและประชาชนทั่วไปในหลากหลายรูปแบบซึ่งอยู่ในพันธกิจของงานด้านพิพิธภัณฑสถานเพื่อการศึกษาและทดลองกิจกรรมการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ทางเลือกขึ้นมาในรูปแบบที่หลากหลายทั้งทางภาครัฐและเอกชนหลายหน่วยงานที่ได้ให้ความสำคัญในด้านนี้ ซึ่งองค์กรที่มีความเด่นชัด มีบทบาทสำคัญโดยตรง ได้แก่ ศูนย์วัฒนธรรมท้องถิ่น หรือแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ที่จัดอยู่ในข่ายสถานที่ให้ความรู้ สามารถเรียนรู้และให้ความเพลิดเพลินกับรูปแบบการนำเสนอเรื่องราวในเรื่องต่างๆ ของท้องถิ่น นอกห้องเรียน และส่งเสริมกิจกรรมต่างๆ สำหรับคนในชุมชน และประชาชนทั่วไปทั้งนี้โดยเน้นความร่วมมือระหว่างชุมชนท้องถิ่นและผู้เกี่ยวข้อง

บ้านโพนแพง ตำบลโพนแพง อำเภอรัตนพนม จังหวัดนครพนม ชาวบ้านโพนแพงมาจาก 3 สาย คือ บ้านหนองย่างฉัน บ้านโพนสาวเอ้ และภูวานากระแตง กองแก้วมหาชัย มากันเป็นกลุ่มแรกเริ่มเข้ามาอาศัยอยู่ที่บ้านไต้ก่อน (ปัจจุบันร้างแล้ว ซึ่งเป็นบริเวณบ้านยางเดี่ยวในปัจจุบัน) ได้อาศัยอยู่ที่บ้านไต้เป็นเวลาหลายปี ต่อมาได้เกิดอหิวาตกโรคขึ้น ก็เลยย้ายไปอยู่ที่ทุ่งนาบก และทุ่งนาบกก็มีพวกกะเลิง คนอุบลฯ อยู่ก่อนแล้ว แต่ทั้ง 3 กลุ่ม ก็ได้อาศัยอยู่ร่วมกัน เมื่อเกิดข่าวลือเรื่องผีปอบขึ้น ชาวอุบลฯได้ย้ายออกจากทุ่งนาบก และชาวบ้านโพนแพงก็ย้ายออกเช่นกัน และหาที่อยู่ใหม่จนกระทั่งพบต้นแพง เป็นต้นไม้ใหญ่ เลยตัดสินใจที่จะปักหลักที่นี่ และถือเอาบริเวณที่พบต้นแพงเป็นใจของหมู่บ้าน ในหมู่บ้านมีวัดที่สำคัญคือวัดบ้านโพนแพง ซึ่งเป็นแรกเริ่มตั้งแต่การตั้งหมู่บ้าน เป็นวัดที่มีความโดดเด่น คือ มีความร่มรวยของทิวทัศน์ธรรมชาติพันธุ์ (ผู้ไท) มีทรัพยากร คือ เอกสารโบราณและโบราณวัตถุ และมีความพร้อมของบุคลากรคือพระสงฆ์ในวัดที่มีความกระตือรือร้นที่จะดำเนินการ จากที่ได้ลงพื้นที่รวบรวมเก็บข้อมูลและทำทะเบียนโบราณ ร่วมกับสถาบันศรีโคตรบูรศึกษา พบว่ามีโบราณทั้งหมด 178 ผูก แยกเป็นอักษรไทยน้อย 18 ผูก อักษรธรรม 160 ผูก ซึ่งเป็นเอกสารโบราณประเภทตำรายา โหราศาสตร์ พระสูตร พระอภิธรรม พระวินัย วรรณกรรมทาง

พระพุทธศาสนา และวรรณกรรมท้องถิ่น เช่น ท้าวคำพอง ลำเซตพล กลอนยาสอนหลาน ท้าวไสวัตร สังกสินชัย เทวดาสอนโลก พญาคันคาก สุริยวงศ์ ฯลฯ จึงทำให้ทราบว่าคัมภีร์ใบลานวัดโพชนแพ่งมีความหลากหลายทั้งชื่อเรื่อง เนื้อหา และสำนวนภาษา ซึ่งมีคุณค่าอย่างยิ่ง เป็นคัมภีร์ที่ผลิตโดยคนกลุ่มชาติพันธุ์ผู้ไทและคนลาว กลุ่มชาติพันธุ์เหล่านี้มีความสัมพันธ์กันโดยผ่านพระพุทธศาสนา คัมภีร์ใบลานช่วยสะท้อนถึงภูมิปัญญาของแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์

ศูนย์วัฒนธรรมบ้านภูไท หรือ บ้านภูไท “บ้านแห่งวัฒนธรรมภูไทเรณูนคร” เป็นองค์กรหนึ่ง ที่ก่อตั้งขึ้นเพื่อให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ทางวัฒนธรรมภูไท และโดยเฉพาะกลุ่มภูไทเรณูนคร ด้วยที่เป็นแหล่งอนุรักษ์ และเผยแพร่งานวัฒนธรรมภูไท จัดจำลองแสดงแบบบ้านภูไทโบราณ คันคว่าและเก็บรวบรวมเรื่องราวประวัติศาสตร์ของชนชาติ อนุรักษ์ สืบสานวัฒนธรรมการแสดง และภูมิปัญญาของชาวภูไทในด้านอื่นๆ ถือเป็นอาศรมศึกษาทางด้านวัฒนธรรมภูไท ของนักวิชาการ คณาจารย์ นักเรียน นิสิต นักศึกษา และประชาชนผู้สนใจทั่วไป และโดยเฉพาะมุ่งหวังให้เยาวชนและคนในท้องถิ่นได้เรียนรู้ และทราบถึงประวัติความเป็นมาของบรรพบุรุษ ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาดั้งเดิมของชาวภูไท เพื่อให้เกิดความรู้และเข้าใจ ปลุกจิตสำนึกให้แก่เยาวชนคนรุ่นหลัง ให้มีส่วนร่วม เกิดความภาคภูมิใจ ในอดีตของตน และรักษาไว้ซึ่งสิ่งที่บรรพบุรุษได้สร้างไว้ โดยปัจจุบันศูนย์วัฒนธรรมบ้านภูไท ได้ดำเนินงานทางด้านวัฒนธรรมภูไทมาแล้วกว่า 25 ปี มีบทบาทสำคัญต่อการอนุรักษ์และเผยแพร่ วัฒนธรรมภูไทเรณูนครอันเป็นวัฒนธรรมของชุมชน ได้เป็นที่ประจักษ์แก่สังคมภายนอก ทั้งในระดับชาติ และนานาชาติ

จากความสำเร็จข้างต้น ทางสาขาวิชามานุษยวิทยาวัฒนธรรมและการท่องเที่ยว คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ในท้องถิ่นจังหวัดนครพนม จึงได้ประสานความร่วมมือกับศูนย์วัฒนธรรมบ้านภูไทและหมู่บ้านโพชนแพ่ง ในการดำเนินโครงการคลินิกพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นสัญจร เพื่อเป็นการบริการวิชาการแก่ชุมชนโดยให้บุคลากร อาจารย์ นักศึกษา ร่วมกิจกรรมกับชุมชนโดยจะมีการจัดอบรมความรู้เกี่ยวกับงานด้านพิพิธภัณฑ์ที่จะเป็นประโยชน์สำหรับการดำเนินกิจกรรมของชุมชนภูไท อ.เรณูนคร จ.นครพนม เป็นการพัฒนาทั้งในด้านทรัพยากร เสริมสร้างศักยภาพ บุคลากร สร้างความเข้มแข็งให้แก่องค์กรในด้านความพร้อมที่จะรับใช้สังคมอย่างรอบด้านและมีประสิทธิภาพสูงสุด และสามารถสร้างความเข้มแข็งให้กับวัฒนธรรมชุมชนชาวภูไท อ.เรณูนคร ได้มากยิ่งขึ้น อีกทั้งเป็นการสร้างเครือข่ายทางวิชาการร่วมกับชุมชนและหน่วยงานที่มีความเกี่ยวข้อง รวมถึงอาจารย์และนักศึกษาสาขามานุษยวิทยา วัฒนธรรมและการท่องเที่ยวได้มีโอกาสในการเรียนรู้ภาคสนาม ในการทำงานกับตัวแทนชุมชนท้องถิ่น และองค์กรเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง และฝึกปฏิบัติการเสริมสร้างทักษะงานด้านพิพิธภัณฑ์ที่สอดคล้องกับรายวิชาที่มีในหลักสูตรฯ เสริมสร้างทักษะ เพื่อสามารถทำความเข้าใจศาสตร์ที่เรียนมาอย่างเป็นรูปธรรมและชัดเจนยิ่งขึ้น ส่งผลให้การเรียนการสอนมีอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

1.2 วัตถุประสงค์

1.2.1 เพื่อการบริการวิชาการเผยแพร่องค์ความรู้ด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้ชุมชนบ้าน
โพนแพงและพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นสู่ชุมชนภูไทเรณูนคร

1.2.2 เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรการ
เรียนการสอนของสาขามานุษยวิทยาวัฒนธรรมและการท่องเที่ยว

1.3 กลุ่มเป้าหมาย

1.3.1 อาจารย์และนักศึกษาสาขามานุษยวิทยาวัฒนธรรมและการท่องเที่ยว คณะศิลป
ศาสตร์และวิทยาศาสตร์ฯ จำนวน 25 คน

1.3.1 ชาวบ้านในชุมชน องค์กรเครือข่ายในชุมชน หรือประชาชนทั่วไปที่สนใจเข้าร่วม
กิจกรรม ชุมชนละ 25 คน

1.4 พื้นที่ดำเนินการ

1.4.1 ชุมชนบ้านโพนแพง ตำบลโพนแพง อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม

1.4.2 บ้านภูไท “บ้านแห่งวัฒนธรรมภูไทเรณูนคร” 117 หมู่ 1 ตำบลเรณู อำเภอเรณูนคร
จังหวัดนครพนม

1.5 ระยะเวลาดำเนินการ

วันที่ 8-11 กุมภาพันธ์ 2563

1.6 งบประมาณ

ปีงบประมาณ พ.ศ.2563

งบประมาณทั้งหมด 20,000 บาท (สองหมื่นบาทถ้วน) แบ่งเป็น

แผนงาน พื้นฐานด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

ผลผลิต ผลงานการให้บริการวิชาการแก่สังคม

หมวดงบประมาณ หมวดงบประมาณอุดหนุน

รายการ	รายละเอียด	จำนวนเงิน	หมายเหตุ
งบดำเนินงาน			งบประมาณแผ่นดิน
1. ค่าตอบแทน			ปีงบประมาณ 2563
2. ใช้สอย			
- ค่าอาหารกลางวันบุคคลภายนอก	4 มื้อ*50 คน* 50 บาท	10,000	
ครั้งที่ 1 วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2563			
ครั้งที่ 2 วันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2563			
ครั้งที่ 3 วันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2563			
ครั้งที่ 4 วันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2563			
- ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่มบุคคลภายนอก	8 มื้อ*50 คน* 25 บาท	10,000	
ครั้งที่ 1 วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2563			
ครั้งที่ 2 วันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2563			
ครั้งที่ 3 วันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2563			
ครั้งที่ 4 วันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2563			
รวม		20,000	

1.7 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1.7.1 ได้บริการวิชาการ เผยแพร่องค์ความรู้ด้านการจัดการวัฒนธรรมและพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น แก่ชุมชน นักศึกษา ภาควิชาครูช่วย ผู้สนใจทั่วไป ได้รับความองค์ความรู้และประสบการณ์ เกิดทักษะ ความเชี่ยวชาญในการจัดการด้านการจัดการวัฒนธรรมและพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น

1.7.2 นักศึกษา อาจารย์ ภาควิชาครูช่วย ผู้สนใจทั่วไป ได้เรียนรู้กระบวนการความร่วมมือทาง วิชาการกับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสำหรับรองรับการเรียนการสอนของสาขาวิชามานุษยวิทยา วัฒนธรรมและการท่องเที่ยว

บทที่ 2

วิธีการดำเนินงาน

การดำเนินงานโครงการในครั้งนี้ ได้แบ่งกิจกรรมออกเป็น 2 พื้นที่ คือ ชุมชนบ้านโพนแพง และชุมชนภูไทเรณูนคร โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานที่สำคัญเป็น 2 กิจกรรม คือ 1) ศึกษาค้นคว้า และรวบรวมข้อมูลเรื่องการจัดการมรดกทางสังคมและวัฒนธรรม และ 2) การจัดการแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ซึ่งมีรายละเอียดจำแนกตามขั้นตอน ดังนี้

2.1 ขั้นตอนในการดำเนินงาน

ขั้นตอน/กิจกรรม	พ.ศ. 2562			พ.ศ. 2563					
	ไตรมาสที่ 1			ไตรมาสที่ 2			ไตรมาสที่ 3		
	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.
การวางแผนกิจกรรม				↔					
สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการให้บริการวิชาการ				↔	→				
ดำเนินกิจกรรมบริการวิชาการ					↔				

2.2 ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ

ตัวชี้วัดความสำเร็จ	หน่วย	ค่าเป้าหมาย	วิธีการประเมิน	เครื่องมือที่ใช้	หมายเหตุ
เชิงปริมาณ - จำนวนอาจารย์ นักศึกษาสาขาฯ และผู้เข้าร่วมโครงการ	คน	50	ประเมินจากกิจกรรม	ประเมินจากกิจกรรม	
-จำนวนกลุ่มเครือข่ายที่ได้เข้าร่วมรับความรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์การบริการวิชาการ	กลุ่ม	2	รูปแบบกิจกรรมที่ออกแบบในการบูรณาการ	ใบงาน	

ตัวชี้วัดความสำเร็จ	หน่วย	ค่าเป้าหมาย	วิธีการประเมิน	เครื่องมือที่ใช้	หมายเหตุ
เชิงคุณภาพ - ผู้เข้าอบรมได้รับความรู้ เกิดทักษะทางด้านการ จัดการแหล่งเรียนรู้และ พิพิธภัณฑ์	ค่าเฉลี่ย	3.51	แบบประเมิน	แบบประเมิน	
วัดความสำเร็จตาม วัตถุประสงค์ - ได้บริการวิชาการ เผยแพร่องค์ความรู้ ทักษะ ในด้านการจัดการ ทางพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นสู่ ชุมชน - จำนวนเครือข่ายความ ร่วมทางวิชาการ องค์กร หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ร้อยละ	80	แบบประเมิน	แบบประเมิน	
	เครือข่าย	2	การเข้าร่วม กิจกรรม	รายชื่อผู้ ลงทะเบียนร่วม กิจกรรม	

2.3 สอดคล้องกับกลยุทธ์ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

() กลยุทธ์ที่ 1 เสริมสร้างการจัดการศึกษาที่เน้นคุณภาพบัณฑิตให้มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

() กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาและส่งเสริมศักยภาพบุคลากรสู่ความเป็นเลิศ

(✓) กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริมเครือข่ายความร่วมมือด้านการวิจัยและด้านการบริการวิชาการแก่สังคมและทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

() กลยุทธ์ที่ 4 ส่งเสริมและพัฒนาระบบการบริหารจัดการที่มีคุณภาพภายใต้หลักธรรมาภิบาล

2.4 สอดคล้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา/สอดคล้องกับรายวิชาการจัดการเรียนการสอน

2.4.1 ระดับหลักสูตร

องค์ประกอบที่ 3 นักศึกษา

ตัวบ่งชี้ที่ 3.2 การส่งเสริมและพัฒนา นักศึกษา

องค์ประกอบที่ 4 อาจารย์

ตัวบ่งชี้ที่ 4.1 การบริหารและพัฒนาอาจารย์

องค์ประกอบที่ 5 หลักสูตร การเรียน การสอน การประเมินผู้เรียน

ตัวบ่งชี้ที่ 5.2 การวางระบบผู้สอนและกระบวนการจัดการเรียนการสอน

2.4.2 ระดับคุณภาพ

องค์ประกอบที่ 1 การผลิตบัณฑิต

ตัวบ่งชี้ที่ 1.5 การบริการนักศึกษาระดับปริญญาตรี

ตัวบ่งชี้ที่ 1.6 กิจกรรมนักศึกษาระดับปริญญาตรี

องค์ประกอบที่ 3 การบริการวิชาการ

ตัวบ่งชี้ที่ 3.1 การบริการวิชาการแก่สังคม

2.4.3 ด้านการจัดการเรียนการสอน

รายวิชา 30118309 เศรษฐกิจสร้างสรรค์และการจัดการมรดกทางวัฒนธรรม

รายวิชา 30118310 ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่นเพื่อการท่องเที่ยว

2.5 หน่วยงานที่รับผิดชอบ

สาขาวิชามานุษยวิทยาวัฒนธรรมและการท่องเที่ยว คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยนครพนม

2.6 ผู้รับผิดชอบโครงการและหรือผู้ร่วมรับผิดชอบ

2.6.1 นายวิสิฏฐ์ คิดคำส่วน

หมายเลขโทรศัพท์ 081 716 9024

ที่อยู่อีเมล wisitte@hotmail.com

2.6.2 นายณรงค์ฤทธิ์ สุมาลี

หมายเลขโทรศัพท์ 097 302 6767

ที่อยู่อีเมล narongsumalee123@gmail.com

2.6.3 นางสาวสิริยาพร สาลีพันธ์

หมายเลขโทรศัพท์ 080 453 2270

ที่อยู่อีเมล ssgobgab@gmail.com

2.6.4 นางสาวสุภัทรา นพฤทธิ

หมายเลขโทรศัพท์ 0885727674

ที่อยู่อีเมล -

2.6.5 นายอนุชิต สิงห์สุวรรณ

หมายเลขโทรศัพท์ 090 140 6724

ที่อยู่อีเมล localpower0225@gmail.com

บทที่ 3

ผลการดำเนินงาน

โครงการคลินิกพิพิธภัณฑท์ท้องถิ่นสัญจร มีได้แบ่งกิจกรรมออกเป็น 2 พื้นที่ คือ ชุมชนบ้านโพนแพงและชุมชนภูไทเรณูนคร โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานที่สำคัญเป็น 2 กิจกรรม คือ 1) ศึกษา ค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลเรื่องการจัดการมรดกทางสังคมและวัฒนธรรม และ 2) การจัดการมหัศจรรย์เรียนรู้ในชุมชน ระหว่างวันที่ 8-11 กุมภาพันธ์ 2563 ตลอดการจัดกิจกรรมมีผู้ลงทะเบียนเข้าร่วมโครงการทั้งสิ้น 50 คน และมีผู้ส่งแบบสำรวจความคิดเห็นกลับมาให้โครงการประเมินผลครบทั้ง 50 คน ทั้งหมด 4 ด้าน ด้วยกัน ได้แก่ 1) ความพึงพอใจด้านกระบวนการ/ขั้นตอนดำเนินการเสวนา 2) ความพึงพอใจด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ 3) ความพึงพอใจด้านสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ และ 4) ความพึงพอใจด้านคุณภาพการให้บริการ กำหนดค่าคะแนนความคิดเห็น/ความพึงพอใจออกเป็น 5 ระดับ คือ

- 1) ค่าคะแนน 1 คะแนน หมายถึง ความพึงพอใจน้อยที่สุด
- 2) ค่าคะแนน 2 คะแนน หมายถึง ความพึงพอใจน้อย
- 3) ค่าคะแนน 3 คะแนน หมายถึง ความพึงพอใจปานกลาง
- 4) ค่าคะแนน 4 คะแนน หมายถึง ความพึงพอใจมาก
- 5) ค่าคะแนน 5 คะแนน หมายถึง ความพึงพอใจมากที่สุด

3.1 การประเมินหลังการดำเนินโครงการ

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมของโครงการส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีช่วงอายุต่ำกว่า 30 ปี และเป็นนักเรียนมากที่สุด รองลงมาคือเกษตรกร ความพึงพอใจในการดำเนินงานโครงการทุกด้านที่ระดับมากถึงมากที่สุด โดยได้คะแนนความพึงพอใจในภาพรวม 4.42 คะแนน และมีคะแนนเฉลี่ยของทุกด้านเท่ากับ 4.28 คะแนน จากคะแนนเต็ม 5.00 คะแนน (ดังปรากฏในตาราง 1) การดำเนินงานด้านที่ได้รับความพึงพอใจมากที่สุด คือ คุณภาพการให้บริการ เช่น ด้านอาหารและเครื่องดื่มภายในงานเสวนา ซึ่งได้รับคะแนนเฉลี่ยที่ 4.36 คะแนน ส่วนด้านที่ได้รับความพึงพอใจน้อยที่สุดเมื่อเทียบกับด้านอื่นๆ คือ เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ มีคะแนนเฉลี่ย 4.24 คะแนน อย่างไรก็ตาม ยังคงมีค่าคะแนนความพึงพอใจอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด

เมื่อจำแนกตามการดำเนินงานในแต่ละด้าน ส่วนของความพึงพอใจด้านกระบวนการ/ ขั้นตอนดำเนินการประชุมมีคะแนนเฉลี่ยที่ 4.25 คะแนน โดยผู้ตอบแบบประเมินพึงพอใจความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ของวิทยากรมากที่สุด (4.42 คะแนน) รองลงมาคือ ความรู้ความชำนาญของวิทยากรในหัวข้อที่บรรยายวิทยากรบรรยายและการเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมประชุมได้ซักถาม (4.40 คะแนน) ขณะที่เอกสารประกอบการประชุมและเสวนาเป็นประเด็นที่ได้รับคะแนนความพึงพอใจน้อยที่สุดเมื่อเทียบกับด้านอื่นๆ (3.88) ทั้งนี้ เพราะการเสวนาหลายครั้งไม่มีการมอบสไลด์นำเสนอหรือเอกสารประกอบการบรรยาย/เสวนาแก่ผู้ร่วมกิจกรรม เนื่องจากเป็นการจัดในลักษณะของเวทีเสวนาขนาดเล็กที่ไม่เป็นทางการและเน้นบรรยากาศการพูดคุยที่ผ่อนคลาย ผู้ร่วมกิจกรรมบางคนยังต้องการเอกสารประกอบการเสวนาเก็บไว้เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าต่อ ดังนั้น หากผู้จัดงานสามารถทำเอกสารประกอบการบรรยาย/เสวนามอบให้ผู้ร่วมงานได้ก็จะเป็นประโยชน์ไม่น้อย

ด้านความพึงพอใจต่อเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการได้รับคะแนนเฉลี่ยที่ 4.24 คะแนน โดยกิริยามารยาทและการพูดจาที่สุภาพเรียบร้อยของเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการในงานเสวนาเป็นสิ่งที่ผู้ตอบแบบประเมินรู้สึกพึงพอใจมากที่สุด (4.31 คะแนน) ส่วนความสะดวกรวดเร็วของการให้บริการเป็นด้านที่ได้รับคะแนนน้อยที่สุดเมื่อเทียบกับด้านอื่นๆ แต่ยังคงมีคะแนนอยู่ในระดับมาก (4.12) สำหรับสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในการจัดงาน ซึ่งหมายรวมทั้งความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสถานที่จัด ความทันสมัยและเหมาะสมของเทคโนโลยีและอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการจัดเสวนา ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ได้รับคะแนนความพึงพอใจเฉลี่ยที่ 4.29 คะแนน และผู้ตอบแบบประเมินพึงพอใจกับความทันสมัยและความเหมาะสมของเทคโนโลยีมากที่สุด (4.37) ขณะเดียวกัน ก็รู้สึกพึงพอใจกับคุณภาพการให้บริการในภาพรวมมากในระดับ 4.42 คะแนน

หัวข้อ	ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ
1. ความพึงพอใจด้านกระบวนการ/ขั้นตอนดำเนินการกิจกรรม	4.25
1.1 รูปแบบและขั้นตอนในการดำเนินการจัดกิจกรรม	4.19
1.2 เอกสารที่ใช้ประกอบการจัดกิจกรรม	3.88
1.3 วิทยากรมีความรู้ ความชำนาญในเรื่องที่บรรยาย	4.40
1.4 วิทยากรมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้เป็นอย่างดี	4.42
1.5 ระยะเวลาที่ใช้ในการบรรยายมีความเหมาะสม	4.23
1.6 มีการเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมประชุมซักถาม	4.40
1.7 ท่านได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้	4.21

หัวข้อ	ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ
2. ความพึงพอใจด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ	4.24
2.1 การให้บริการสะดวกรวดเร็ว	4.12
2.2 มีความกระตือรือร้นที่จะให้บริการ	4.27
2.3 กริยามารยาทและการพูดจาสุภาพเรียบร้อย	4.31
3. ความพึงพอใจด้านสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ	4.29
3.1 สถานที่จัดประชุมมีความสะอาดและเป็นระเบียบเรียบร้อย	4.31
3.2 มีเทคโนโลยีที่ทันสมัยและเหมาะสม	4.37
3.3 สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่ใช้ในการประชุมเพียงพอและเหมาะสม	4.27
4. ความพึงพอใจด้านคุณภาพการให้บริการ	4.36
4.1 การให้บริการอาหารว่างและเครื่องดื่มในการประชุมเหมาะสม	4.29
4.2 โดยภาพรวมท่านมีความพึงพอใจด้านคุณภาพการให้บริการ	4.42
ภาพรวมความพึงพอใจทุกด้าน	4.42
ค่าเฉลี่ยทุกด้าน	4.28

ตาราง 1 ผลคะแนนค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรมทั้ง 4 ด้าน

3.2 การจำแนกตามตัวชี้วัดของโครงการ/กิจกรรม

เมื่อสรุปผลการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรมโดยพิจารณาเป้าหมายและประเด็นตัวชี้วัดของโครงการฯ พบว่า จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ กล่าวคือมีผู้เข้าร่วม 30 คน จากที่กำหนดไว้ 50 คน และเป็นผู้เข้าร่วมโครงการทั้งจากคนในชุมชน ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.28 คะแนน ซึ่งสูงกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ คือ 3.51 จากคะแนนเต็ม 5.00 (ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม) และมีผู้ตอบแบบประเมินกลับมาครบทั้งหมด 50 ชุด รายละเอียดดังตาราง 2

ตัวชี้วัดความสำเร็จ	หน่วย	ค่าเป้าหมาย	วิธีการประเมิน	เครื่องมือที่ใช้	การบรรลุ
เชิงปริมาณ					
1) มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมตามที่ตั้งเป้าหมายไว้	คน	50	พิจารณาจากจำนวนผู้ลงทะเบียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80	แบบลงทะเบียน	✓
2) ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความพึงพอใจในการจัดกิจกรรม	ค่าเฉลี่ย	3.51	พิจารณาจากผลประเมินความพึงพอใจในการจัดกิจกรรม	แบบประเมินความพึงพอใจในการจัดกิจกรรม	✓
เชิงคุณภาพ					
1) ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีส่วนร่วมในการเสวนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น	ค่าเฉลี่ย	3.51	พิจารณาจากผลประเมินความพึงพอใจในหัวข้อ “การเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมประชุมซักถาม”	แบบประเมินความพึงพอใจในการจัดกิจกรรม	✓
เชิงวัตถุประสงค์					
1) รายงานโครงการคลินิกพืชรักษาห้องถิ่นสัญจร	เล่ม	1	โครงการ	โครงการ	✓
2) การบริการวิชาการเผยแพร่องค์ความรู้ทักษะ ในด้านการจัดการทางพืชรักษาห้องถิ่นสู่ชุมชน	ค่าเฉลี่ย	80	พิจารณาจากผลประเมินผู้เข้าร่วมกิจกรรม	จำนวนการจัดกิจกรรมโครงการฯ	✓
3) เกิดเครือข่ายความร่วมมือในการบริการวิชาการและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมให้ชุมชนท้องถิ่นจังหวัดนครพนม	เครือข่าย	2	พิจารณาจากผลประเมินความพึงพอใจความพึงพอใจด้าน “กระบวนการ/ขั้นตอนดำเนินการกิจกรรม”	แบบประเมินความพึงพอใจในการจัดกิจกรรม	✓

ตาราง 2 สรุปผลความพึงพอใจของผู้เข้าร่วม จำแนกตามตัวชี้วัดโครงการฯ

บทที่ 4

สรุปและข้อเสนอแนะ

4.1 สรุป

ในสภาพการณ์ปัจจุบันได้มีความพยายามในการขับเคลื่อนให้เกิดสถาบันและกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ มากมาย เพื่อตอบสนองด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งเป็นการเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ที่สำคัญสำหรับการพัฒนาคน พัฒนาชาติ จึงได้เกิดแหล่งเรียนรู้นอกห้องเรียนสำหรับเยาวชนและประชาชนทั่วไปในหลากหลายรูปแบบซึ่งอยู่ในพันธกิจของงานด้านพิพิธภัณฑสถาน เพื่อการศึกษาและทดลองกิจกรรมการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ทางเลือกขึ้นมาในรูปแบบที่หลากหลายทั้งทางภาครัฐและเอกชนหลายหน่วยงานที่ได้ให้ความสำคัญในด้านนี้ ซึ่งองค์กรที่มีความเด่นชัด มีบทบาทสำคัญโดยตรง ได้แก่ ศูนย์วัฒนธรรมท้องถิ่น หรือแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ที่จัดอยู่ในข่ายสถานที่ให้ความรู้ สามารถเรียนรู้และให้ความเพลิดเพลินกับรูปแบบการนำเสนอเรื่องราวในเรื่องต่างๆ ของท้องถิ่น นอกห้องเรียน และส่งเสริมกิจกรรมต่างๆ สำหรับคนในชุมชน และประชาชนทั่วไปทั้งนี้โดยเน้นความร่วมมือระหว่างชุมชนท้องถิ่นและผู้เกี่ยวข้อง

จากความสำเร็จข้างต้น ทางสาขาวิชามานุษยวิทยาวัฒนธรรมและการท่องเที่ยว คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ในท้องถิ่นจังหวัดนครพนม จึงได้ประสานความร่วมมือกับศูนย์วัฒนธรรมบ้านภูไทและหมู่บ้านโพนแพง ในการดำเนินโครงการคลินิกพิพิธภัณฑสถานท้องถิ่นสัญจร เพื่อเป็นการบริการวิชาการแก่ชุมชนโดยให้บุคลากร อาจารย์ นักศึกษา ร่วมกิจกรรมกับชุมชนโดยจะมีการจัดอบรมความรู้เกี่ยวกับงานด้านพิพิธภัณฑสถานที่จะเป็นประโยชน์สำหรับการดำเนินกิจกรรมของชุมชนภูไท อ.เรณูนคร จ.นครพนม เป็นการพัฒนาทั้งในด้านทรัพยากร เสริมสร้างศักยภาพ บุคลากร สร้างความเข้มแข็งให้แก่องค์กรในด้านความพร้อมที่จะรับใช้สังคมอย่างรอบด้านและมีประสิทธิภาพสูงสุด และสามารถสร้างความเข้มแข็งให้กับวัฒนธรรมชุมชนชาวภูไท อ.เรณูนคร ได้มากยิ่งขึ้น อีกทั้งเป็นการสร้างเครือข่ายทางวิชาการร่วมกับชุมชนและหน่วยงานที่มีความเกี่ยวข้อง รวมถึงอาจารย์และนักศึกษาสถาบันวิชามานุษยวิทยา วัฒนธรรมและการท่องเที่ยวได้มีโอกาสในการเรียนรู้ภาคสนาม ในการทำงานกับตัวแทนชุมชนท้องถิ่นและองค์กรเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง และฝึกปฏิบัติการเสริมสร้างทักษะงานด้านพิพิธภัณฑสถานสอดคล้องกับ

รายวิชาที่มีในหลักสูตรฯ เสริมสร้างทักษะ เพื่อสามารถทำความเข้าใจศาสตร์ที่เรียนมาอย่างเป็นรูปธรรมและชัดเจนยิ่งขึ้น ส่งผลให้การเรียนการสอนมีอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

การดำเนินงานโครงการในครั้งนี้ ได้แบ่งกิจกรรมออกเป็น 2 พื้นที่ คือ ชุมชนบ้านโพนแพง และชุมชนภูโพนนคร โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานที่สำคัญเป็น 2 กิจกรรม คือ 1) ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลเรื่องการจัดการมรดกทางสังคมและวัฒนธรรม และ 2) การจัดการแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ทั้งนี้ การจัดกิจกรรมทั้งหมดดำเนินไปด้วยดีและบรรลุวัตถุประสงค์ที่โครงการตั้งไว้ทุกประการ ดังนี้

1. ผู้เข้าร่วมกิจกรรมของโครงการมีความพึงพอใจในการดำเนินงานโครงการทุกด้านที่ระดับมากถึงมากที่สุด โดยได้คะแนนความพึงพอใจในภาพรวม 4.42 คะแนน และมีคะแนนเฉลี่ยของทุกด้านเท่ากับ 4.28 คะแนน จากคะแนนเต็ม 5.00 คะแนน (ดังปรากฏในตาราง 1) การดำเนินงานด้านที่ได้รับความพึงพอใจมากที่สุด คือ คุณภาพการให้บริการ เช่น ด้านอาหารและเครื่องดื่มภายในงานเสวนา ซึ่งได้รับคะแนนเฉลี่ยที่ 4.36 คะแนน ส่วนด้านที่ได้รับความพึงพอใจน้อยที่สุดเมื่อเทียบกับด้านอื่นๆ คือ เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ มีคะแนนเฉลี่ย 4.24 คะแนน อย่างไรก็ตาม ยังคงมีค่าคะแนนความพึงพอใจอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด

2. จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ กล่าวคือมีผู้เข้าร่วม 50 คน และเป็นผู้เข้าร่วมโครงการทั้งจากอาจารย์และนักศึกษา คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ และคนในชุมชน ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.28 คะแนน ซึ่งสูงกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ คือ 3.51 จากคะแนนเต็ม 5.00 (ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม) และมีผู้ตอบแบบประเมินกลับมาครบทั้งหมด 50 ชุด

4.2 ข้อเสนอแนะ

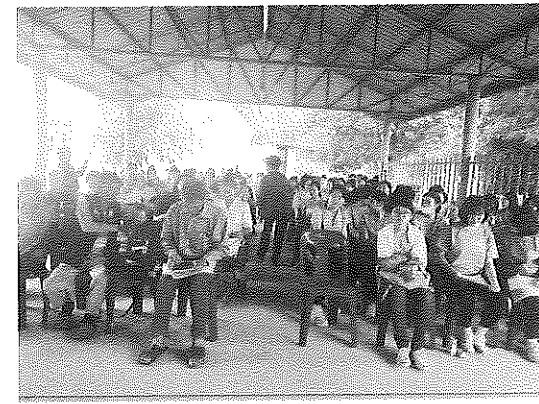
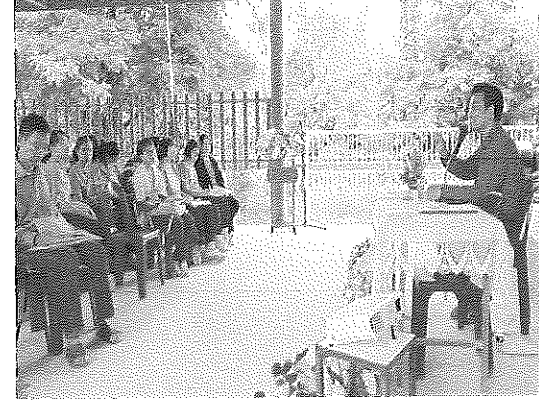
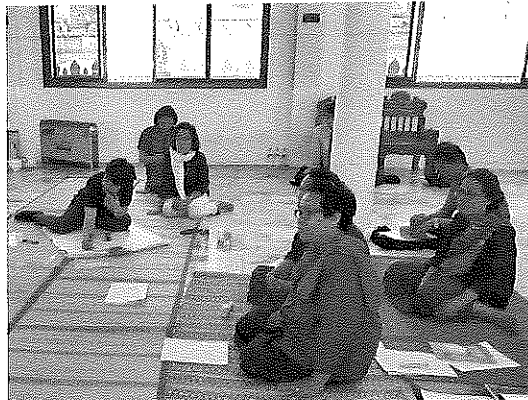
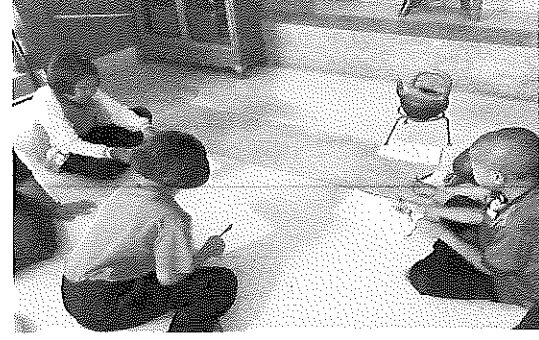
แม้ผู้เข้าร่วมโครงการจะมีความพึงพอใจในการดำเนินงานของโครงการในระดับมาก แต่มีข้อเสนอแนะและสิ่งที่ควรปรับปรุงเพื่อประโยชน์สำหรับการดำเนินโครงการครั้งต่อไป ดังนี้

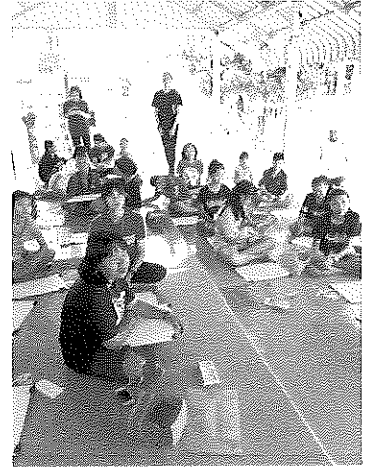
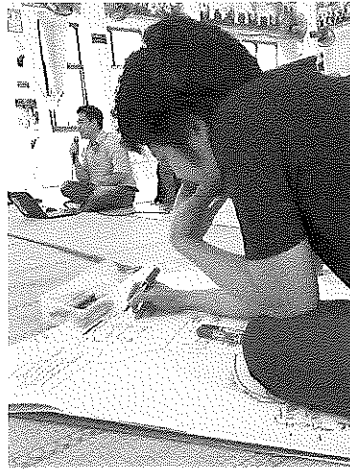
1. ด้านกิจกรรม อยากรู้จักการแจกเอกสารประกอบการบรรยายของวิทยากรภายในงาน เพื่อที่ผู้เข้าร่วมที่ไม่มีพื้นฐานความรู้หรือติดตามในประเด็นดังกล่าวมาก่อนจะได้เข้าใจ และสามารถนำเอกสารเก็บไว้ศึกษาค้นคว้าต่อไปได้

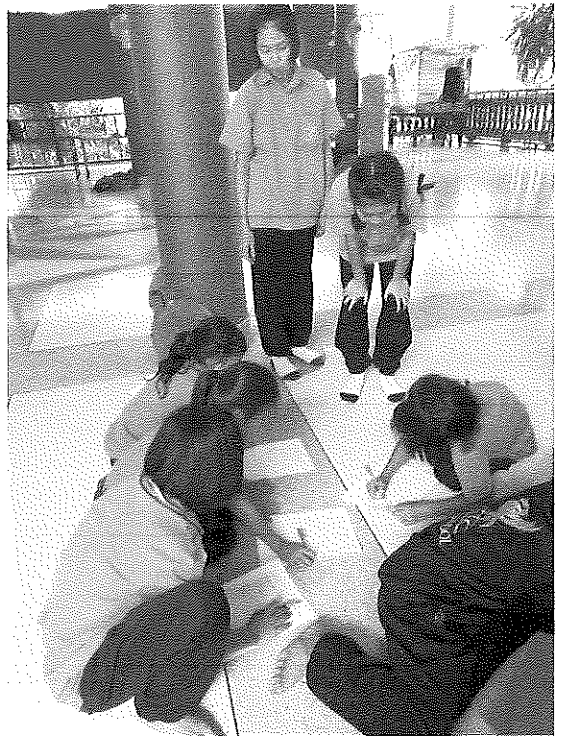
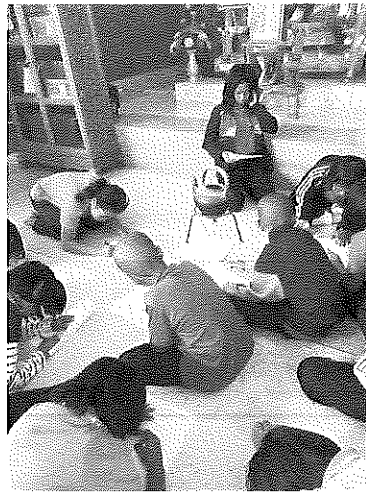
2. ผู้เข้าร่วมโครงการเสนอแนะให้มีการจัดโครงการลักษณะนี้อีกในครั้งต่อไป เนื่องจากมองว่าเป็นกิจกรรมที่เสริมสร้างศักยภาพทางวิชาการและเปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนความเห็นอย่างกว้างขวาง โดยในปีต่อไปอยากให้หัวข้อที่หลากหลายมากขึ้น

ภาคผนวก

รูปกิจกรรมโครงการ

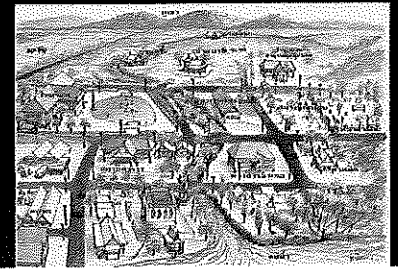
การจัดการประวัติศาสตร์และมรดกวัฒนธรรมท้องถิ่น

ประติมากรรม สมัยที่

ความหมายของ "ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น"

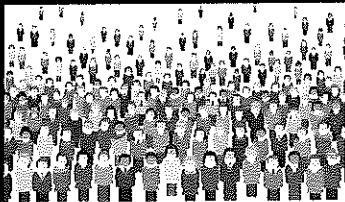
ก่อนรู้จักประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ต้องรู้ก่อนว่า..ท้องถิ่นคืออะไร?

เมื่อพูดถึงคำว่า "ท้องถิ่น" (LOCAL) นึกถึงอะไร?

ความหมายของคำเหล่านี้แตกต่างกันอย่างไร?

- หมู่บ้าน
- ชุมชน
- ท้องถิ่น

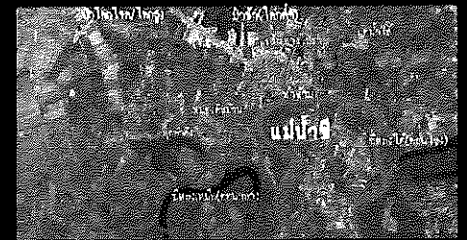

ความหมายของหมู่บ้าน

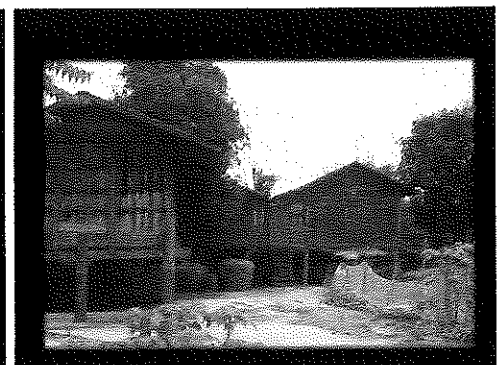
- มีพื้นที่และประชากรที่ชัดเจน มีอาณาเขตที่แน่นอน
- มีผู้นำหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบดูแล
- อาจใช้ชื่อเรียกที่ซ้ำกันตามพื้นที่ เช่น ตำบล ตำบล มีลักษณะคล้ายกัน แต่พื้นที่และวิถีชีวิตอาจแตกต่างกันไป
- หมู่บ้านมีลักษณะที่ชัดเจน มีพื้นที่ที่แน่นอน คำว่า "บ้าน" อาจหมายถึงบ้านของบุคคลใดคนหนึ่ง

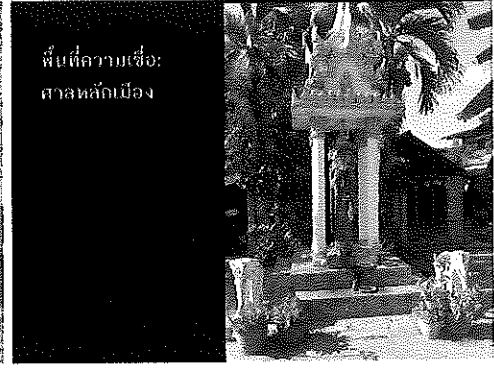
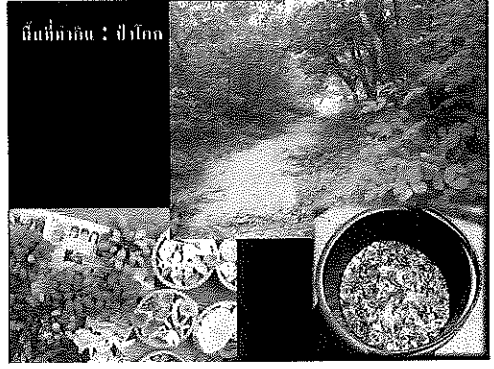
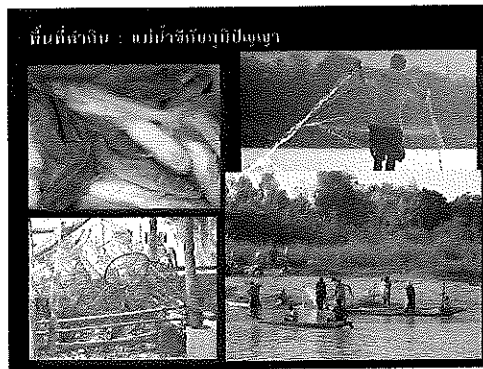
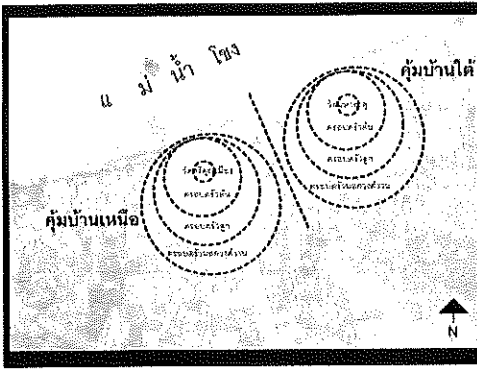
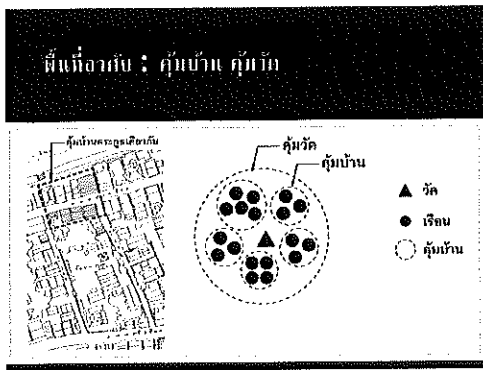
องค์ประกอบหลักของหมู่บ้าน

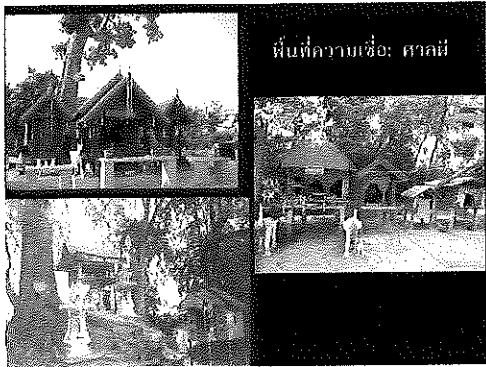
- มีพื้นที่และประชากรที่ชัดเจน มีอาณาเขตที่แน่นอน

"สองสาม สามสี่ห้า" "สามห้าหกเจ็ด แปดเก้าสิบ"

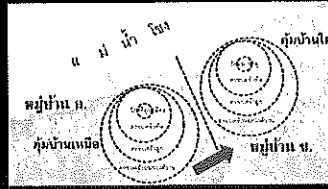

พื้นที่ความเชื่อ: ศาลนี้

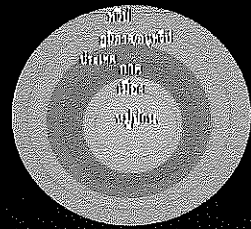
ความหมายของชุมชน

- ชุมชนคือ... เป็นวิถีชีวิตของคนในชุมชน
- วิถีชีวิตที่ชุมชนได้ร่วมกันทำกันเป็นกิจวัตรประจำวัน คือวิถีชีวิตที่คนในชุมชนได้ร่วมกันทำกันเป็นประจำทุกวัน

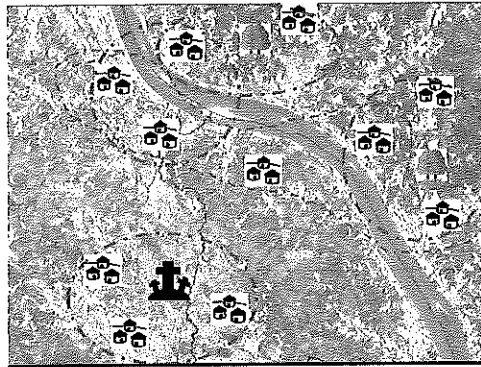

ความหมายของท้องถิ่น

- พื้นที่ที่มีความหมาย... เป็นวิถีชีวิตของคนในชุมชน

"ท้องถิ่น" คือ ชุมชนหลายชุมชนรวมกันเป็นท้องถิ่น

แล้ว...
ประวัติศาสตร์คืออะไร ?

"สิ่งที่มีความสำคัญในชีวิตไม่ใช่สิ่งที่เกิดขึ้นกับเรา แต่เป็นว่าเราจดจำอะไร และที่สำคัญเราจดจำมันอย่างไร"

อดีต ความทรงจำ ประวัติศาสตร์

สิ่งที่คนจดจำ = อดีต

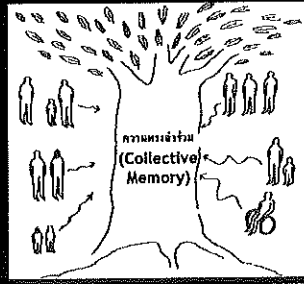
สิ่งที่ลบล้าง = ความทรงจำ (เราไม่สามารถจดจำได้ทุกอย่าง)

จดจำอะไร = ประวัติศาสตร์

อดีต ความทรงจำ ประวัติศาสตร์

* ความทรงจำแบบบุคคล

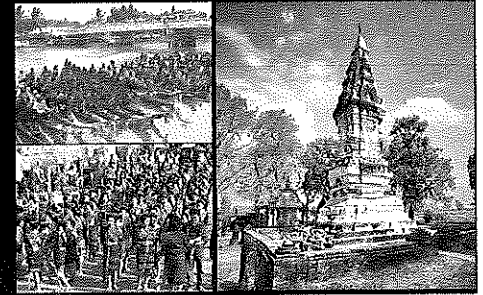
ความทรงจำกลุ่มและความทรงจำร่วม

ความทรงจำฉบับทางการ (เช่น ประวัติศาสตร์ชาติ)

ความทรงจำและประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

ประวัติศาสตร์คืออะไร?

- ความหมายโดยทั่วไป (สากล)
- ความหมายพิเศษเฉพาะ

ความหมายของประวัติศาสตร์ทั่วไป (ตะวันตก)

บันทึ (Leopold von Ranke)

"ประวัติศาสตร์คือการเล่าเรื่องราวในอดีตอันไกลไกลเพื่อให้เห็นความจริง" (ในอดีต)

คาร์ (E.H. Carr)

"ประวัติศาสตร์คือการเลือกสรรจากอดีตอันไกลไกลเพื่อให้เห็นความจริง" (ในอดีต)

ความหมายของประวัติศาสตร์ทั่วไป (ตะวันตก)

คอลลิงวูด (E.H. Collingwood)

"ประวัติศาสตร์คือการเข้าใจใจคน โดยไม่ต้องรู้ใจคนจริงๆ (แต่ใจคนจริงๆ) หรือโดยการอ่านหนังสือ" (ในอดีต)

มาร์กซ์ (Marx)

"ประวัติศาสตร์คือการเข้าใจใจคนโดยไม่ต้องรู้ใจคนจริงๆ (แต่ใจคนจริงๆ) หรือโดยการอ่านหนังสือ" (ในอดีต)

"ประวัติศาสตร์คือการเข้าใจใจคนโดยไม่ต้องรู้ใจคนจริงๆ (แต่ใจคนจริงๆ) หรือโดยการอ่านหนังสือ" (ในอดีต)

ความหมายของประวัติศาสตร์ในสังคมไทย

อภัย วิจิตรกุล

"ประวัติศาสตร์คือการเล่าเรื่องราวในอดีตอันไกลไกลเพื่อให้เห็นความจริง" (ในอดีต)

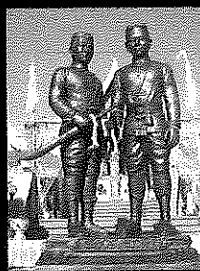
ปวี นี นิมิตต์

"ประวัติศาสตร์คือการเล่าเรื่องราวในอดีตอันไกลไกลเพื่อให้เห็นความจริง" (ในอดีต)

สรุปความหมายของประวัติศาสตร์

๑) เหตุการณ์ที่บันทึกโดยผู้ทรงอำนาจ

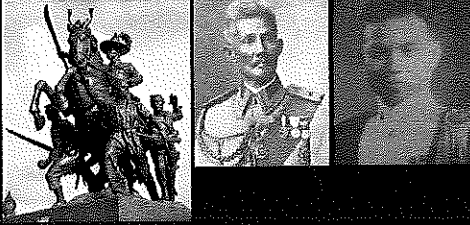
๒) การรวบรวมเรื่องราวที่ความหมายในอดีตร่วมกัน

คุณลักษณะของประวัติศาสตร์

- ศึกษา "อดีตของมนุษย์" หรือ "บุคคล" ที่มีบทบาทต่อคนรุ่นถัดมา โดยผ่านประเด็นต่างๆ (โครงสร้างสังคมวัฒนธรรมและการเมือง)
- มี "อดีต" (การเปลี่ยนแปลง มีจุดจบ ผลกระทบและการปรับตัว)
- เป็นการ "บรรยาย" (ใคร อะไร เมื่อไหร่ ที่ใด อย่างไร) และ "อธิบาย" (ทำไม) สืบหาความจริงและเหตุผล
- เป็นการใช้ "หลักฐาน" (หลักฐานที่บันทึกและหลักฐานที่พบ)
- "ประวัติศาสตร์ไม่ลอก 'ออก'!"

ศาสตราจารย์ ดร. วิจิตร ศรีสอ้าน เป็นศาสตราจารย์พิเศษ
 ศาสตราจารย์ ดร. วิจิตร ศรีสอ้าน เป็นศาสตราจารย์พิเศษ
 ศาสตราจารย์ ดร. วิจิตร ศรีสอ้าน เป็นศาสตราจารย์พิเศษ

ศาสตราจารย์ ดร. วิจิตร ศรีสอ้าน เป็นศาสตราจารย์พิเศษ
 ศาสตราจารย์ ดร. วิจิตร ศรีสอ้าน เป็นศาสตราจารย์พิเศษ

ประวัติศาสตร์ไทย เริ่มจากยุคแรกที่ใช้หลักฐานเขียน
 และหลักฐานที่รวม ทั้งที่เป็นลายลักษณ์อักษรและไม่เป็น

ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น คืออะไร ?

ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

ศาสตราจารย์ ดร. วิจิตร ศรีสอ้าน
 ศาสตราจารย์ ดร. วิจิตร ศรีสอ้าน เป็นศาสตราจารย์พิเศษ
 ศาสตราจารย์ ดร. วิจิตร ศรีสอ้าน เป็นศาสตราจารย์พิเศษ

ความหมายของประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

๑) พงศาวดารที่แต่งโดยผู้ใดก็ตาม
 ๒) ฐานะทางการว่าด้วย ศีลธรรม
 ๓) ความเป็นมาของเมือง
 ๔) ความเป็นมาของเมือง
 ๕) ความเป็นมาของเมือง
 ๖) ความเป็นมาของเมือง
 ๗) ความเป็นมาของเมือง
 ๘) ความเป็นมาของเมือง
 ๙) ความเป็นมาของเมือง
 ๑๐) ความเป็นมาของเมือง

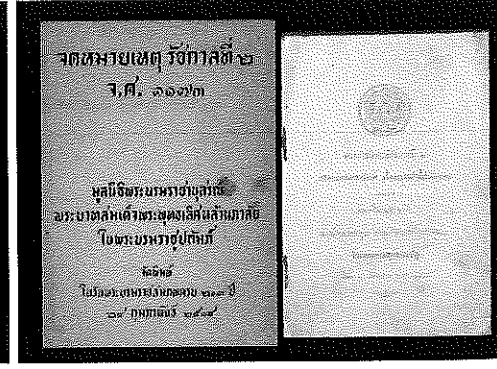

ความสำคัญของ ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

ความสำคัญของประวัติศาสตร์ท้องถิ่น สมัยกรุงเทพฯ

ช่วงที่ ๑ (รัชกาลที่ ๑ - ๓)

ศาสตราจารย์ ดร. วิจิตร ศรีสอ้าน เป็นศาสตราจารย์พิเศษ
 ศาสตราจารย์ ดร. วิจิตร ศรีสอ้าน เป็นศาสตราจารย์พิเศษ

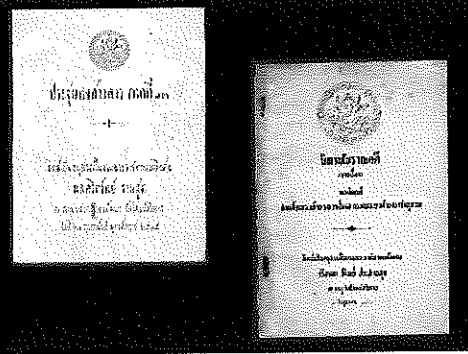

ความสำคัญของประวัติศาสตร์ท้องถิ่น สมัยกรุงเทพฯ

ช่วงที่ ๒ (เวลาที่ ๑ - ๓)

คือหนังสือประวัติศาสตร์ที่เขียนขึ้นเพื่อแสดงถึงประวัติความเป็นมาของเมืองกรุงเทพฯ ตั้งแต่สมัยกรุงธนบุรีถึงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์

โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ท้องถิ่นแก่ประชาชนทั่วไป

ความสำคัญของประวัติศาสตร์ท้องถิ่น สมัยกรุงเทพฯ

ช่วงที่ ๒ (เวลาที่ ๑ - ๓) ตอน ๑.๑.๑

ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเป็นรากฐานที่สำคัญในการศึกษาประวัติศาสตร์ของประเทศไทย

โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ท้องถิ่นแก่ประชาชนทั่วไป

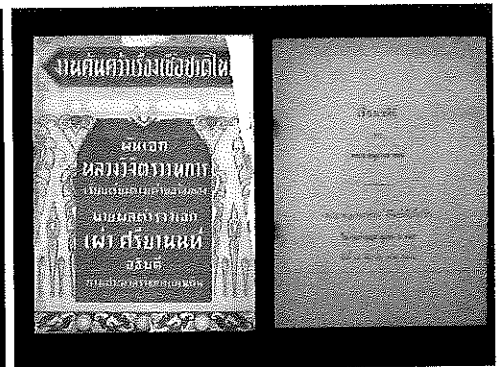

ความสำคัญของประวัติศาสตร์ท้องถิ่น สมัยกรุงเทพฯ

ช่วงที่ ๒ (เวลาที่ ๑ - ๓) ตอน ๑.๑.๒

ตำนานเมืองกรุงเทพฯ เป็นเรื่องราวที่เล่าขานกันมาตั้งแต่สมัยกรุงธนบุรีถึงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์

โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับตำนานเมืองกรุงเทพฯ แก่ประชาชนทั่วไป

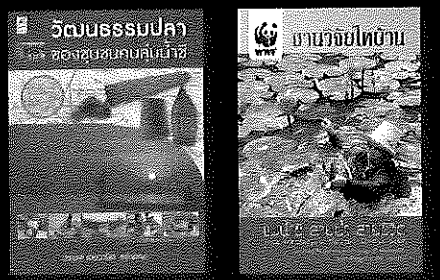

ความสำคัญของประวัติศาสตร์ท้องถิ่น สมัยกรุงเทพฯ

ช่วงที่ ๒ (เวลาที่ ๑ - ๓) ตอน ๑.๑.๓

- 1. เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของเมืองกรุงเทพฯ
- 2. เพื่อศึกษาวิถีชีวิตของชาวเมืองกรุงเทพฯ
- 3. เพื่อศึกษาศิลปวัฒนธรรมของเมืองกรุงเทพฯ
- 4. เพื่อศึกษาความเชื่อและศรัทธาของชาวเมืองกรุงเทพฯ
- 5. เพื่อศึกษาความสำคัญของการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของเมืองกรุงเทพฯ

การตั้งถิ่นฐานของชุมชนริมคลองและริมทะเล

การตั้งถิ่นฐานของชุมชนริมคลองและริมทะเล

1. เลือกประเด็น/หัวข้อที่จะศึกษา

- 1.2.1.1. ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเหมืองแร่หินเหล็กไฟ
- 1.2.1.2. ศึกษาผลกระทบของเหมืองแร่หินเหล็กไฟ
- 1.2.1.3. ศึกษาผลกระทบของเหมืองแร่หินเหล็กไฟ

1. เลือกประเด็น/หัวข้อที่จะศึกษา

1.1 ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

- 1.1.1.1. ศึกษาเกี่ยวกับ...
- 1.1.1.2. ศึกษาเกี่ยวกับ...
- 1.1.1.3. ศึกษาเกี่ยวกับ...
- 1.1.1.4. ศึกษาเกี่ยวกับ...
- 1.1.1.5. ศึกษาเกี่ยวกับ...
- 1.1.1.6. ศึกษาเกี่ยวกับ...

1. เลือกประเด็น/หัวข้อที่จะศึกษา

1.2 ประวัติศาสตร์ตามฤดูกาล

- 1.2.1.1. ศึกษาเกี่ยวกับ...
- 1.2.1.2. ศึกษาเกี่ยวกับ...
- 1.2.1.3. ศึกษาเกี่ยวกับ...
- 1.2.1.4. ศึกษาเกี่ยวกับ...
- 1.2.1.5. ศึกษาเกี่ยวกับ...
- 1.2.1.6. ศึกษาเกี่ยวกับ...

กรณีศึกษา : ปีเอื้อง

ปีเอื้องปีเอื้องตามฤดูกาล

กรณีศึกษาปีเอื้องตามฤดูกาล

กรณีศึกษา : ปีเอื้องตามฤดูกาล

1. เลือกประเด็น/หัวข้อที่จะศึกษา

1.3 ประวัติศาสตร์วัฒนธรรม

- ภูมิปัญญาชาวบ้าน เช่น ชิมใบเตย
- ภูมิปัญญาการเกษตร เช่น การปลูกข้าว
- ภูมิปัญญาการแพทย์ เช่น การใช้สมุนไพร
- ภูมิปัญญาการช่าง เช่น การทำเครื่องปั้นดินเผา
- ภูมิปัญญาการละเล่น เช่น การแสดงหนังตะลุง
- ภูมิปัญญาการขนานนาม เช่น การตั้งชื่อหมู่บ้าน

2. หมายเหตุสถานที่และกลุ่มคนที่จะศึกษา

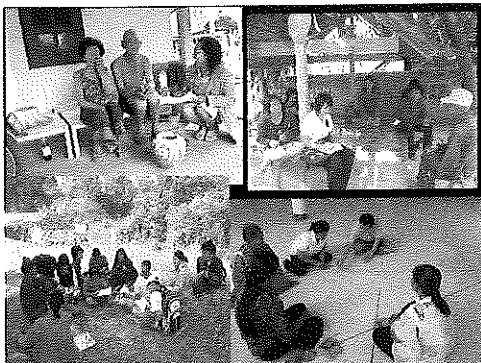
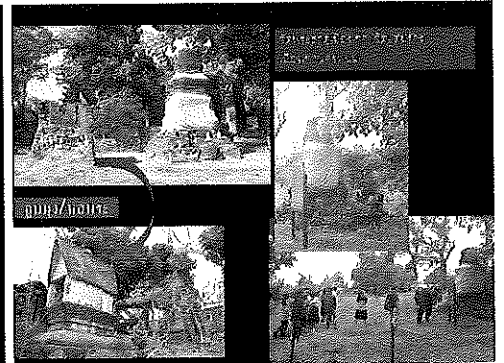
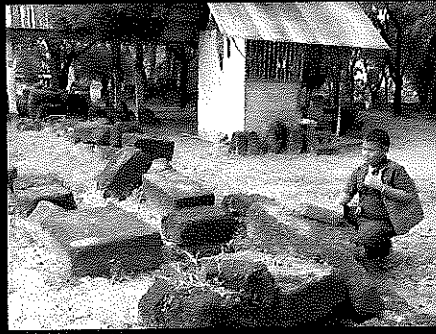
- สถานที่ที่จะศึกษาควรเป็นสถานที่ที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม หรือวิถีชีวิต เช่น วัดโบราณ ตลาดเก่า
- เวลาที่จะศึกษาควรเลือกเป็นเวลาที่ตรงกับวิถีชีวิตของชุมชน เช่น เวลาทำนา เวลาทำไร่
- ผู้ที่จะไปศึกษาควรเป็นบุคคลที่มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่จะศึกษา เช่น ครู อาจารย์
- งบประมาณที่จะใช้ควรพิจารณาให้ดี เช่น ค่าเดินทาง ค่าที่พัก ค่าอาหาร

3. หมายเหตุข้อควร

- ควรใช้เครื่องมืออย่างถูกต้อง เช่น การใช้กล้องถ่ายรูป การใช้เครื่องบันทึกเสียง
- ควรใช้ภาษาที่ชาวบ้านเข้าใจ เช่น การใช้ภาษาถิ่น
- ควรใช้ภาษาที่ชาวบ้านเข้าใจ เช่น การใช้ภาษาถิ่น
- ควรใช้ภาษาที่ชาวบ้านเข้าใจ เช่น การใช้ภาษาถิ่น

4. การรวบรวมข้อมูลและหลักฐาน

- การสังเกตการณ์
- การสัมภาษณ์ เช่น การสัมภาษณ์ชาวบ้าน การสัมภาษณ์ครู
- การถ่ายภาพ
- การบันทึกเสียง
- การเก็บตัวอย่าง เช่น การเก็บตัวอย่างดิน การเก็บตัวอย่างน้ำ
- การเก็บตัวอย่างพืช เช่น การเก็บตัวอย่างสมุนไพร

4. การรวบรวมข้อมูลและหลักฐาน

การรวบรวมข้อมูลและหลักฐาน

- การสังเกตการณ์
- การสัมภาษณ์ เช่น การสัมภาษณ์ชาวบ้าน การสัมภาษณ์ครู
- การถ่ายภาพ
- การบันทึกเสียง
- การเก็บตัวอย่าง เช่น การเก็บตัวอย่างดิน การเก็บตัวอย่างน้ำ
- การเก็บตัวอย่างพืช เช่น การเก็บตัวอย่างสมุนไพร

การตั้งคำถามในการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

ในภาคนี้ เราจะศึกษาเกี่ยวกับ
วิธีการตั้งคำถามในการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น
โดยจะดูตัวอย่างของคำว่า "ใคร" "อะไร" "เมื่อไร" "ที่ไหน" "อย่างไร"
และ "ทำไม" ?

ถ้าต้องการศึกษา ประวัติการตั้งถิ่นฐาน จะต้องตั้งคำถาม เช่น
คำถามอย่าง "เหตุใดบ้าน (..) จึงมีชื่อว่า (..) อย่างนี้?"
หรือคำถาม "ใคร" "อะไร"
"เมื่อไร" "ที่ไหน" - "อย่างไร"
"อย่างไร"

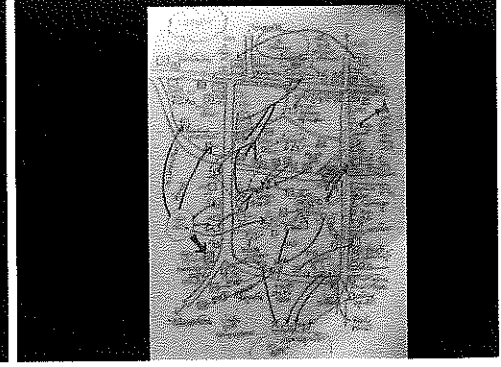
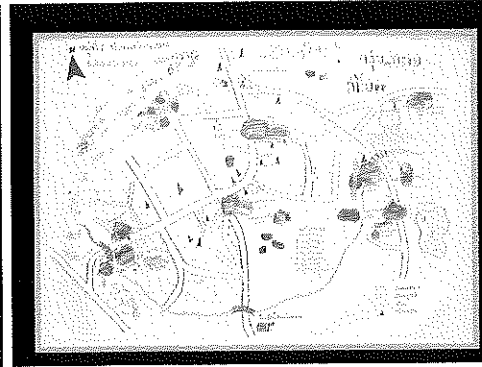
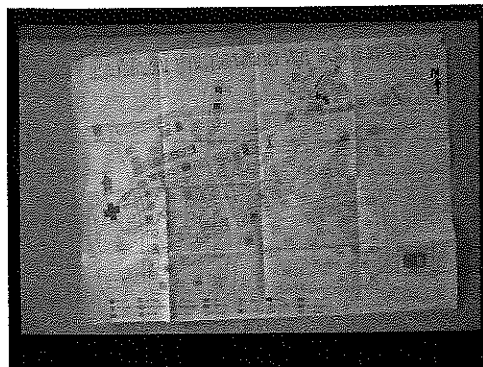
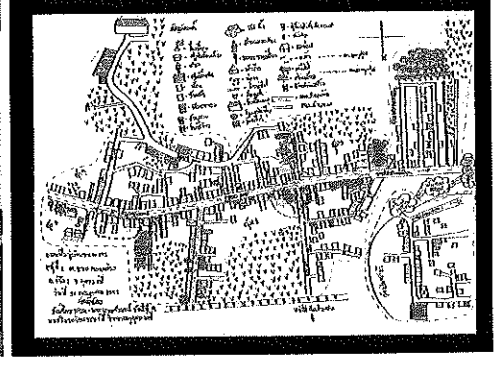
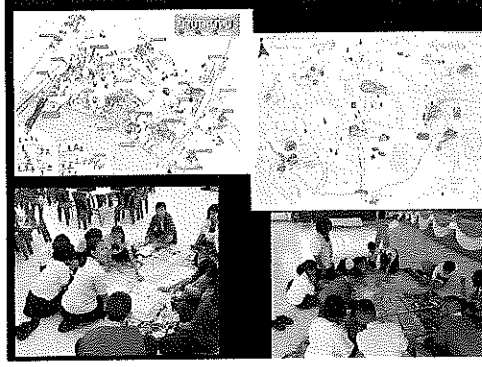
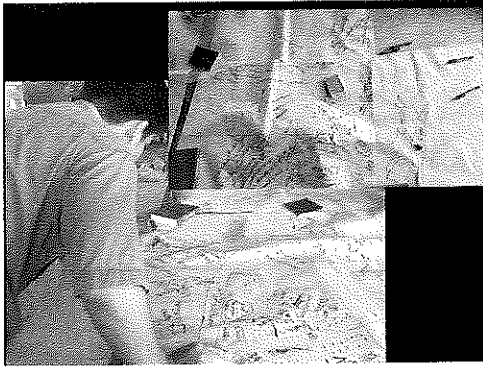
5. เมืองเมืองในเขตพัฒนา

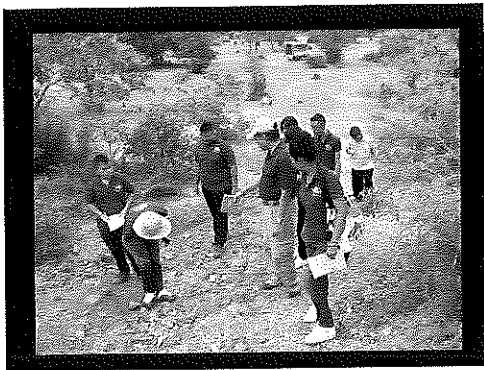
- แผนที่ชุมชน (ฉบับดั้งเดิม)
- ประวัติชุมชน
- แผนที่ผังเมือง 17
- แผนที่ผังเมือง 18 (ผังเมืองฉบับใหม่)
- ปฏิทินชุมชน
- ประวัติชีวิต

6. เมืองเมืองในเขตพัฒนา

แผนที่ชุมชน (ฉบับดั้งเดิม)

- ดูไว้ศึกษาเกี่ยวกับชุมชน หรือเมืองเก่า
- ศึกษาเกี่ยวกับผังเมือง
- ศึกษาเกี่ยวกับผังเมือง
- ศึกษาเกี่ยวกับผังเมือง
- ศึกษาเกี่ยวกับผังเมือง

5. การเชื่อมโยงภาคีกับ

ประวัติวิสัยทัศน์ (Time line)

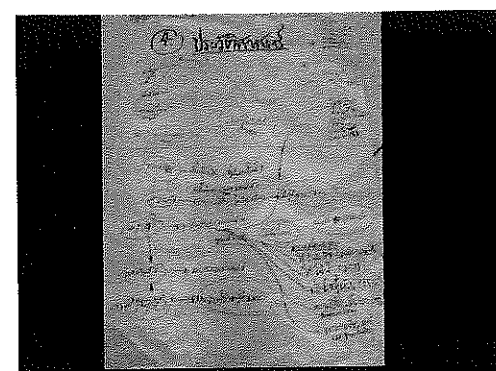
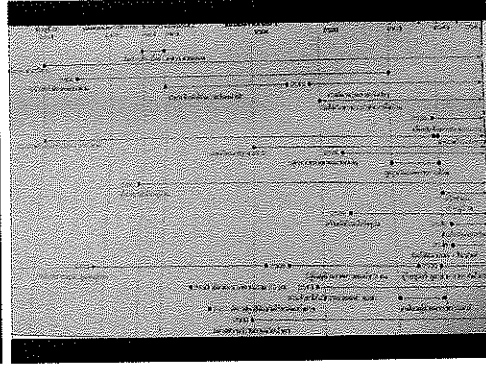
- ปีที่ ๑๖๖๖ - ๑๖๖๘
- ปีที่ ๑๖๖๘ - ๑๖๗๐
- ๑๖๗๐ - ๑๖๗๕
- ๑๖๗๕ - ๑๖๗๘

Timeline

ประวัติวิสัยทัศน์ ส.ศ.ค. ๑๖๖๖ - ๑๖๗๘

๑๖๖๖	จัดตั้ง ส.ศ.ค. ขึ้นมา
๑๖๖๗	...
๑๖๖๘	...
๑๖๖๙	...
๑๖๗๐	...
๑๖๗๑	...
๑๖๗๒	...
๑๖๗๓	...
๑๖๗๔	...
๑๖๗๕	...
๑๖๗๖	...
๑๖๗๗	...
๑๖๗๘	...

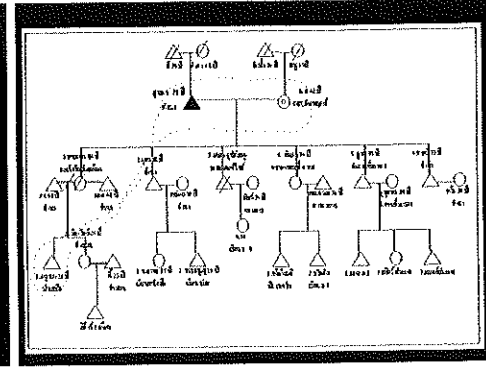
๑๖๖๖	จัดตั้ง ส.ศ.ค. ขึ้นมา
๑๖๖๗	...
๑๖๖๘	...
๑๖๖๙	...
๑๖๗๐	...
๑๖๗๑	...
๑๖๗๒	...
๑๖๗๓	...
๑๖๗๔	...
๑๖๗๕	...
๑๖๗๖	...
๑๖๗๗	...
๑๖๗๘	...

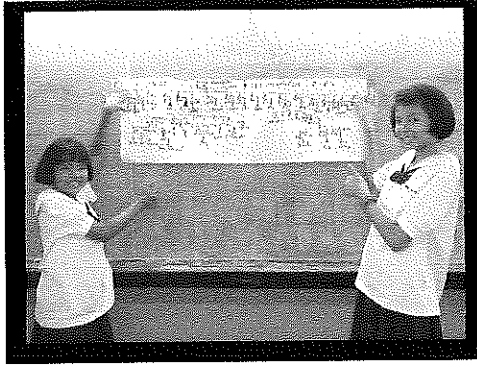
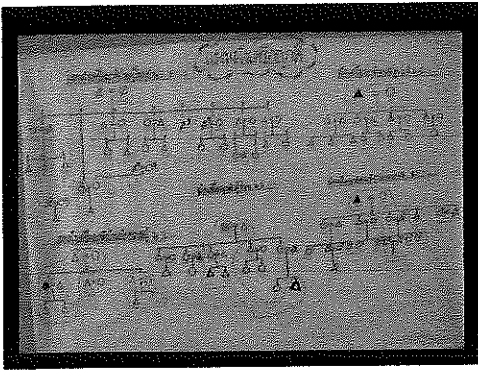

5. การเชื่อมโยงภาคีกับ

แผนผังเครือญาติ/สายตรงบุคคล

- ทำหน้าที่ตามคำสั่ง/มอบหมาย
- ใช้ในกรณี...
- ...

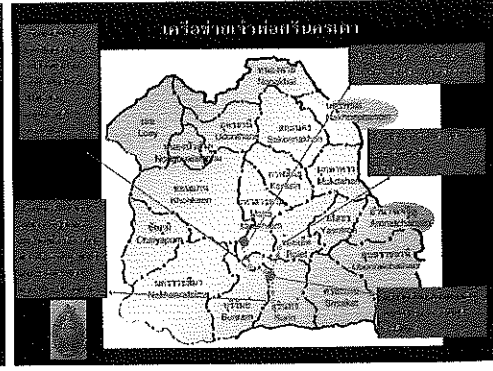
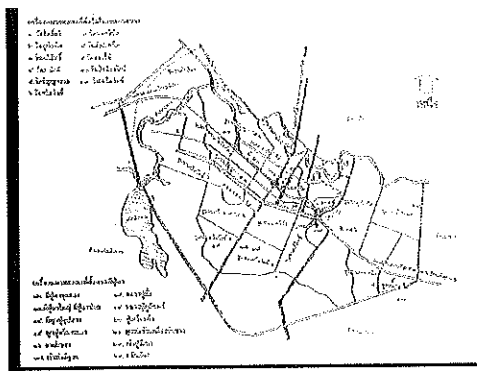
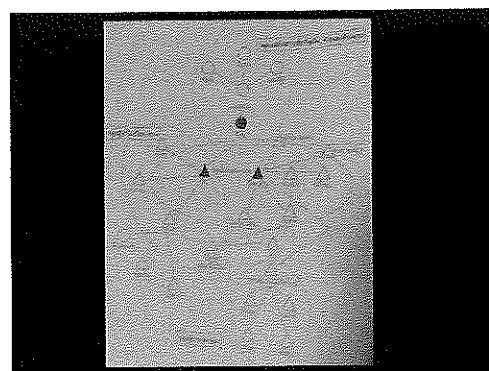
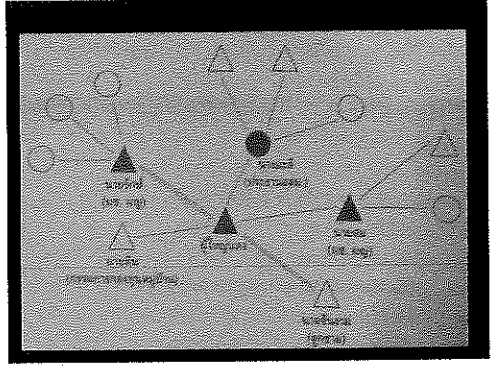
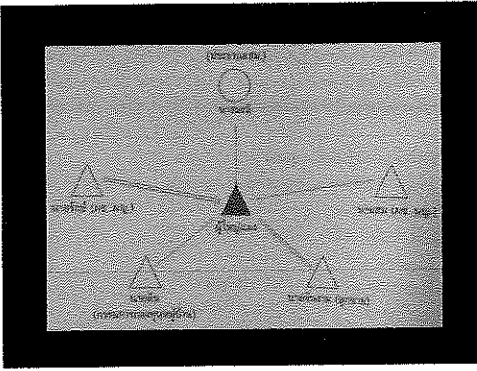

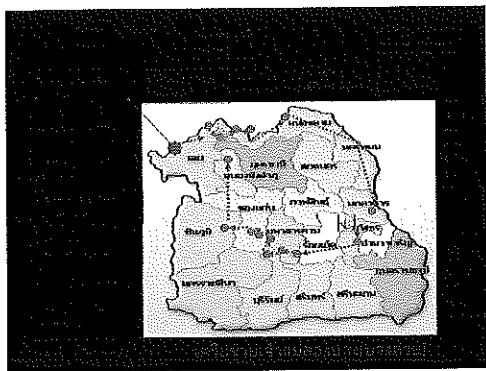

๑. เติบโตเกิดใหม่

แผนผังวิเคราะห์ กลุ่มและเครือข่ายสังคม

- ศึกษาระบบนิเวศของเมือง เป็นภาพผสมผสานกันระหว่างสภาพทางกายภาพและสังคม
- ศึกษารูปแบบการใช้ที่ดินของเมือง เป็นภาพรวมภาพพื้นที่

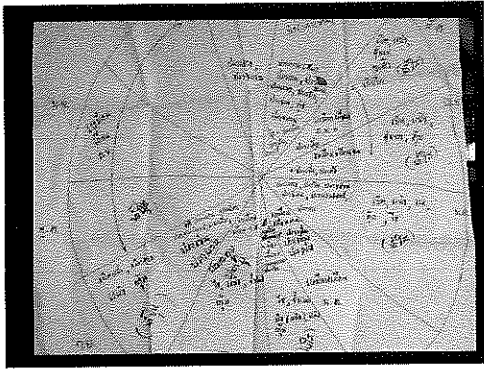

๕. เครื่องมือในทางวิทยา

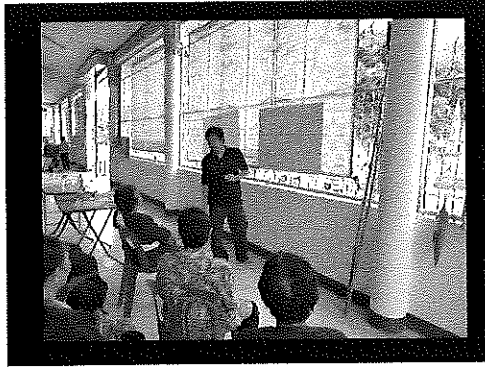
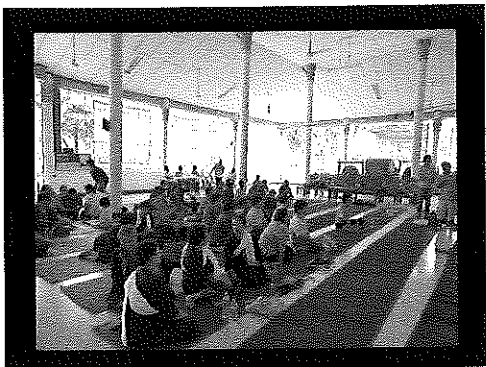
ปฏิทินชุมชน

- ใช้สำหรับจัดกิจกรรมชุมชน วิจัย พัฒนา ศึกษา ค้นคว้า และ
ประเมินผลกิจกรรมชุมชน โดยเน้นเชื่อมโยงระหว่างภาคประชาสังคม ภาคธุรกิจ
ภาคการศึกษา และภาคท้องถิ่น
- ใช้วัดผลความสำเร็จกิจกรรมชุมชน วิจัยและพัฒนา
- สามารถเชื่อมโยงและบูรณาการกับสื่อสังคมออนไลน์

๖. การวัดคุณค่าเชิงคุณธรรมและรางวัลที่ยั่งยืน

- การวัดรางวัลเชิงคุณธรรมที่ยั่งยืน
- การวัดรางวัลเชิงคุณธรรมที่ยั่งยืนที่ยั่งยืน
- การวัดรางวัลเชิงคุณธรรมที่ยั่งยืนที่ยั่งยืน

7. การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล

- ศึกษาข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับงานศิลปกรรม
- ศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้ บทบาทครู-ศิษย์ที่เน้น ความเป็นอิสระของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 วัฒนธรรมการเรียนรู้ผ่านสื่อ
- ศึกษาและวิเคราะห์งานศิลปกรรมและงานเขียนประกอบงานศิลปะที่มีลักษณะ
- ศึกษานวัตกรรมสื่อและเทคโนโลยี (โดยเฉพาะงานด้านศิลปกรรมและงานเขียนประกอบงานศิลปะที่มีลักษณะ) เพื่อใช้ในการเรียนการสอน

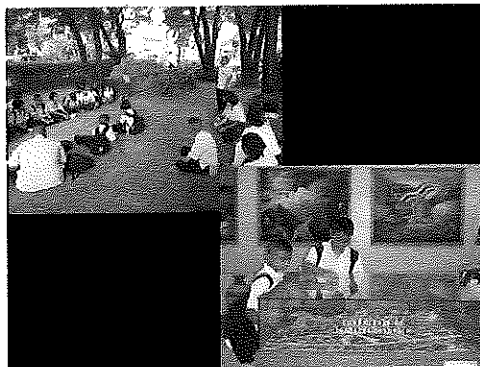
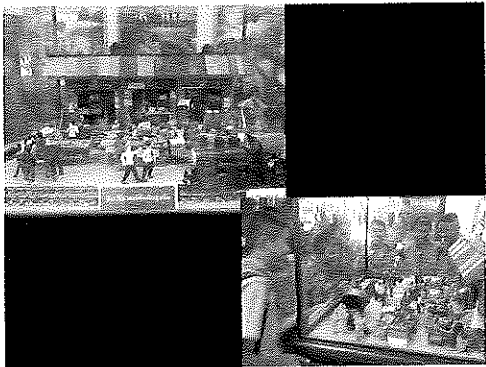
ตัวอย่างผลงานนักเรียนของนักเรียนขอนแก่น

- ยุทธการชิงบ้านเมือง (พ.ศ. 2391-2432)
- ยุทธการบ้านดู่ (พ.ศ. 2443-2539)
- ยุทธการพิลฉนวน (พ.ศ. 2504-2539)
- ยุทธการสีกัน (พ.ศ. 2539-2549)
- ยุทธการทุ่งกุลา (พ.ศ. 2550-ปัจจุบัน)

8. ภาพยนตร์สั้นเกี่ยวกับ

- ยุทธการชิงบ้านเมือง (พ.ศ. 2391-2432)
- ยุทธการบ้านดู่ (พ.ศ. 2443-2539)
- ยุทธการพิลฉนวน (พ.ศ. 2504-2539)
- ยุทธการสีกัน (พ.ศ. 2539-2549)
- ยุทธการทุ่งกุลา (พ.ศ. 2550-ปัจจุบัน)
- ฯลฯ

พญาท้าว 5 นครรัฐ

สืบสานตำนาน
ข้าโสภาสหราชอาณาจักร

โครงการสืบสานวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชาวไทยเชื้อสายจีน
และชาวไทยเชื้อสายพม่าที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย
1 มกราคม 2560 - เวลา 13.00 - 15.00 น.
ที่โรงเรียนสตรีศรีนครินทร์ กรุงเทพมหานคร

สืบสานตำนาน
ชาวไทยเชื้อสายพม่า

สืบสานตำนาน
ชาวไทยเชื้อสายจีน

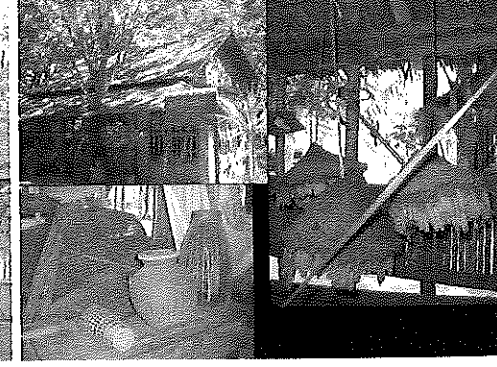
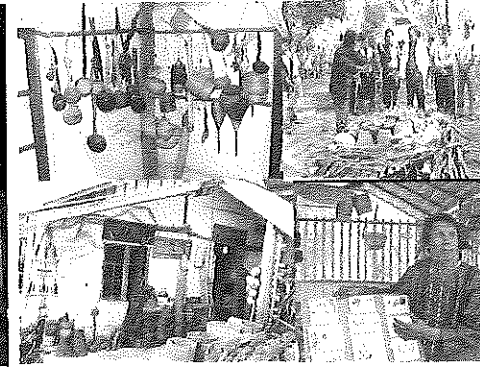
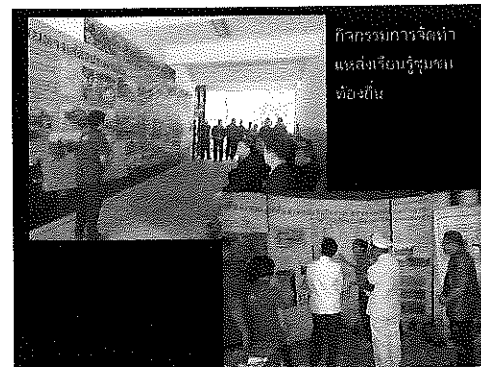
สืบสานตำนาน
ชาวไทยเชื้อสายพม่า

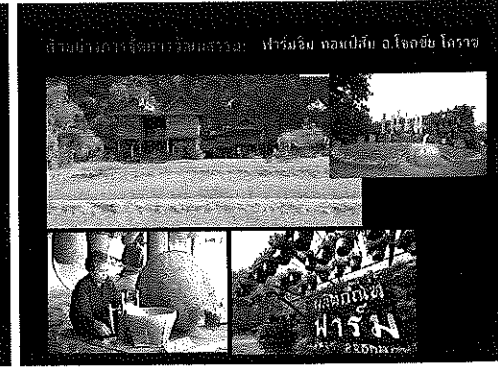
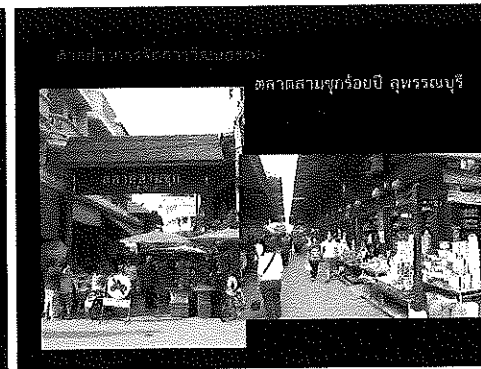
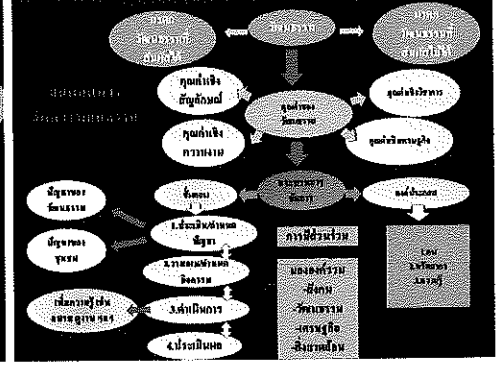
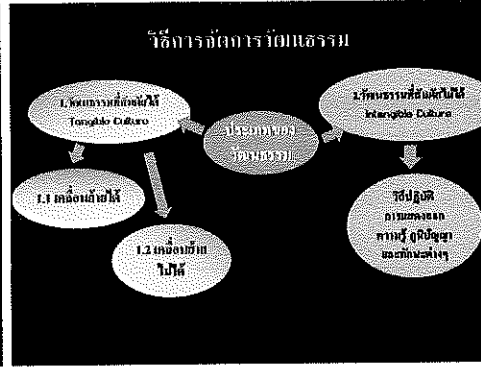
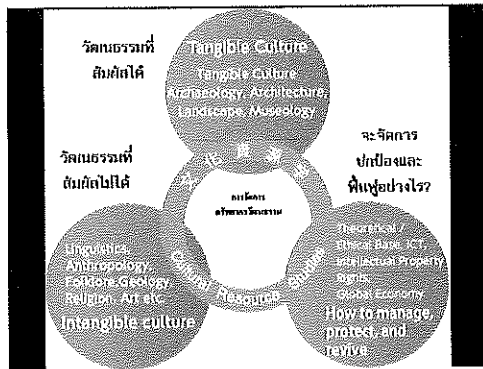
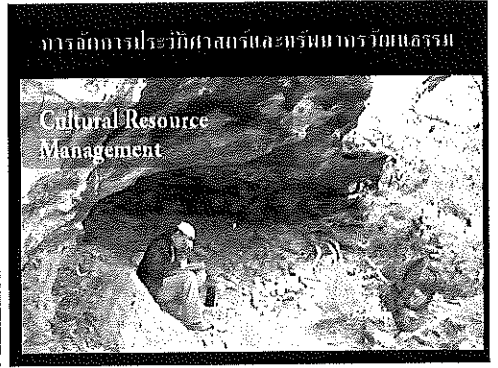
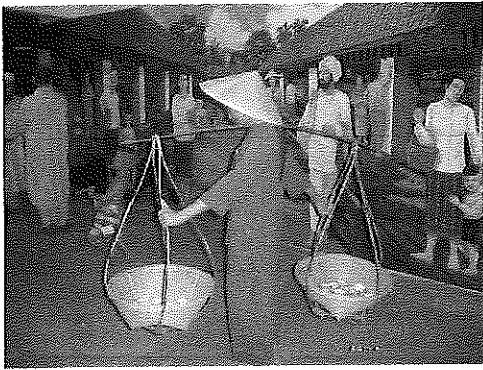
สืบสานตำนาน
ชาวไทยเชื้อสายจีน

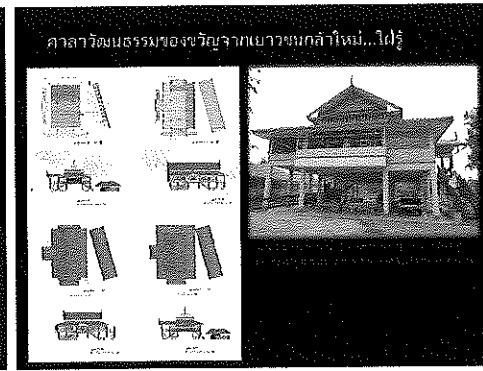
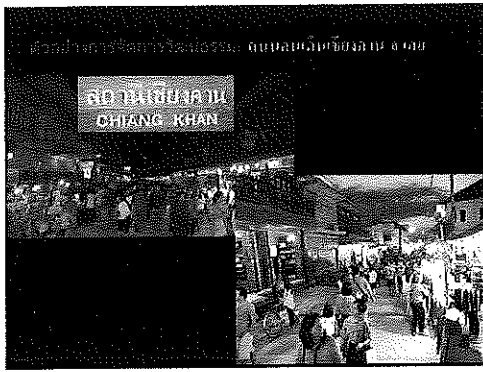
สืบสานตำนาน
ชาวไทยเชื้อสายพม่า

สืบสานตำนาน
ชาวไทยเชื้อสายจีน

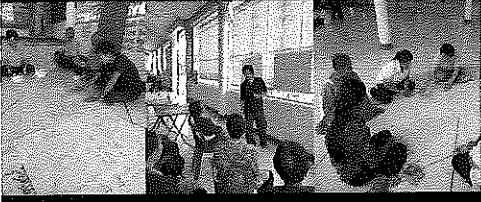

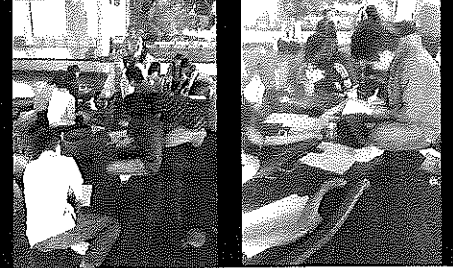
2. เวทีเก็บข้อมูลและตรวจสอบข้อมูล

3. การถ่ายทอดความรู้และเทคนิคที่จำเป็น :
อบรมทำความเข้าใจอาสาสมัคร

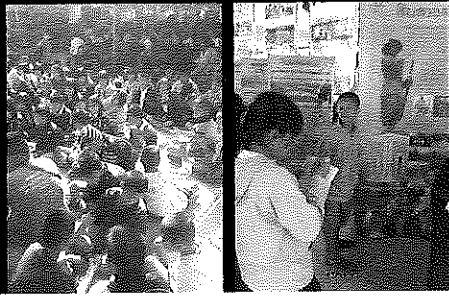
3. การถ่ายทอดความรู้และเทคนิคที่จำเป็น : การทบทวนเขียนวิดิอุ

3. การถ่ายทอดความรู้และเทคนิคที่จำเป็น : การทำ
ทะเบียนวิดิอุ

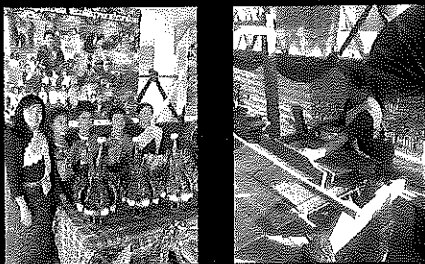
4. การจัดกิจกรรมคืนข้อมูลและประชาสัมพันธ์

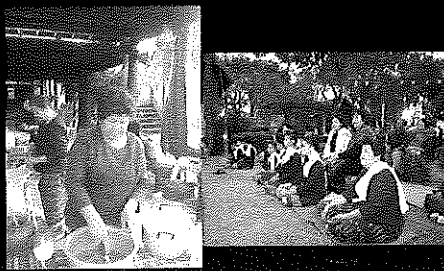
4. การจัดกิจกรรมคืนข้อมูลและประชาสัมพันธ์

4. การจัดกิจกรรมคืนข้อมูลและประชาสัมพันธ์

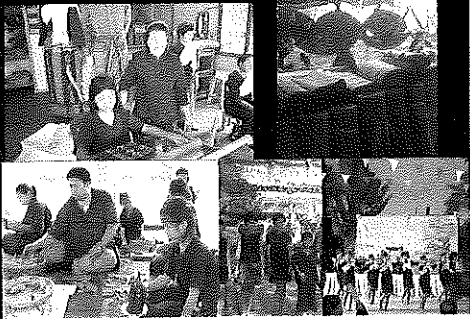
5. สนับสนุนให้มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

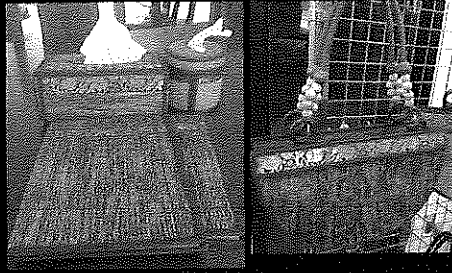
5. เผยแพร่ผ่านสื่อ

6. ทำอย่างไรให้พิธี/กิจกรรมถึงกันได้?

6. ทำอย่างไรให้พิธี/กิจกรรมถึงกันได้?

6. การต่อยอด : โรงเรียนผู้สูงอายุเมืองท่าขอนแก่น
โดยคณะพยาบาลศาสตร์ ม.มหาสารคาม

6. การต่อยอด : โรงเรียนผู้สูงอายุเมืองท่าขอนแก่น
โดยคณะพยาบาลศาสตร์ ม.มหาสารคาม

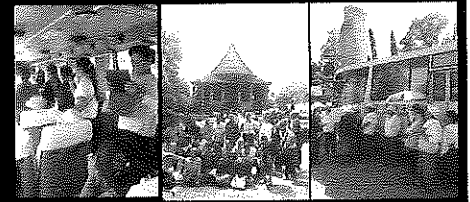
เปิดโรงเรียน

6. การต่อยอด : โรงเรียนผู้สูงอายุเมืองท่าขอนแก่น
โดยคณะพยาบาลศาสตร์ ม.มหาสารคาม

การเรียนการสอน

6. การต่อยอด : โรงเรียนผู้สูงอายุเมืองท่าขอนแก่น
โดยคณะพยาบาลศาสตร์ ม.มหาสารคาม

ศึกษาดูงาน

6. การต่อยอด : โรงเรียนผู้สูงอายุเมืองท่าขอนแก่น
โดยคณะพยาบาลศาสตร์ ม.มหาสารคาม

กิจกรรมต่างๆ

6. การต่อยอด : โรงเรียนผู้สูงอายุเมืองท่าขอนแก่น
โดยคณะพยาบาลศาสตร์ ม.มหาสารคาม

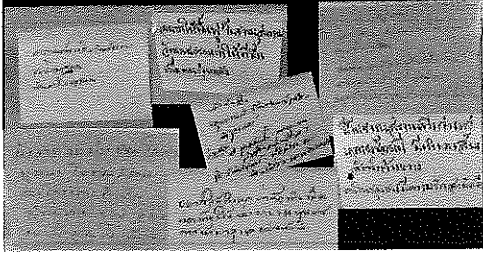

ใส่ชุดนักเรียน

ตัวอย่าง: โครงการศึกษาประวัติศาสตร์และ
วัฒนธรรมชุมชนบ้านท่าค้อเพื่อการท่องเที่ยว

ตัวอย่าง: โครงการศึกษาประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม
ชุมชนบ้านท่าล้อเพื่อการท่องเที่ยว

การศึกษานี้จะศึกษาประวัติความเป็นมาของชุมชนบ้านท่าล้อและวิถีชีวิตของชุมชน
และศึกษาวิถีชีวิตของชุมชนบ้านท่าล้อในปัจจุบันและศึกษาวิถีชีวิตของชุมชน
บ้านท่าล้อในอดีตและศึกษาวิถีชีวิตของชุมชนบ้านท่าล้อในปัจจุบัน

แบบประเมินความพึงพอใจ

โครงการส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ชาติพันธุ์และวัฒนธรรมในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง
ณ ศาลาการเปรียญวัดโพนแพง บ้านโพนแพง ตำบลโพนแพง อำเภอรือเสาะ

- คำชี้แจง
- แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการ เพื่อเป็นข้อมูลในการดำเนินงานครั้งต่อไป
 - โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หรือเขียนข้อความลงในช่องที่ต้องการ
 - ความหมายของระดับความพึงพอใจ
- 5 หมายถึง มากที่สุด 4 หมายถึง มาก 3 หมายถึง ปานกลาง 2 หมายถึง น้อย 1 หมายถึง น้อยที่สุด

1. ข้อมูลทั่วไป

- 1.1 เพศ ชาย หญิง
- 1.2 อายุ ต่ำกว่า 30 ปี 30 – 39 ปี
- 40 – 49 ปี 50 ปีขึ้นไป 1.3
- การศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษา
- ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี
- 1.4 สถานภาพ ข้าราชการ เกษตรกร
- รับจ้าง อื่น ๆ

2. ความพึงพอใจด้านกระบวนการ/ขั้นตอนดำเนินการประชุม

ข้อคำถาม	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
2.1 รูปแบบและขั้นตอนในการดำเนินการประชุม					
2.2 เอกสารที่ใช้ประกอบการประชุม					
2.3 วิทยากรมีความรู้ ความชำนาญในเรื่องที่บรรยาย					
2.4 วิทยากรมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้เป็นอย่างดี					
2.5 ระยะเวลาที่ใช้ในการบรรยายมีความเหมาะสม					
2.6 มีการเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมประชุมซักถาม					
2.7 ท่านได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้					
2.8 โดยภาพรวมท่านมีความพึงพอใจด้านกระบวนการ/ขั้นตอนดำเนินการประชุม					

3. ความพึงพอใจด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ

ข้อคำถาม	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
3.1 การให้บริการสะดวกรวดเร็ว					
3.2 มีความกระตือรือร้นที่จะให้บริการ					
3.3 กริยามารยาทและการพูดจาสุภาพเรียบร้อย					
3.4 โดยภาพรวมท่านมีความพึงพอใจด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ					

4. ความพึงพอใจด้านสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ

ข้อความ	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
4.1 สถานที่จัดประชุมมีความสะอาดและเป็นระเบียบเรียบร้อย					
4.2 มีเทคโนโลยีที่ทันสมัยและเหมาะสม					
4.3 สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่ใช้ในการประชุมเพียงพอและเหมาะสม					
4.4 โดยภาพรวมท่านมีความพึงพอใจด้านสิ่งอำนวยความสะดวก					

5. ความพึงพอใจด้านคุณภาพการให้บริการ

ข้อความ	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
5.1 การให้บริการอาหารว่างและเครื่องดื่มในการประชุมเหมาะสม					
5.2 โดยภาพรวมท่านมีความพึงพอใจด้านคุณภาพการให้บริการ					
ภาพรวมท่านพึงพอใจกับการประชุมในครั้งนี้					

6. ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

รายงานสรุปผลการดำเนินโครงการบริการวิชาการ สาขาวิชานิติศาสตร์ :

เผยแพร่ความรู้ทางกฎหมายในชีวิตประจำวัน

แก่นักเรียน นักศึกษา และประชาชน

วันที่ ๒๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

ณ โรงเรียนศรีบัวบานวิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม

โดย สาขาวิชานิติศาสตร์

คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

ปีงบประมาณ ๒๕๖๓

คำนำ

รายงานสรุปผลการดำเนินงานโครงการบริการวิชาการ สาขาวิชานิติศาสตร์ : เผยแพร่ความรู้ทางกฎหมายในชีวิตประจำวันแก่นักเรียน นักศึกษา และประชาชน ซึ่งคณะกรรมการสาขาวิชานิติศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม จัดทำขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวันให้แก่ นักเรียน นักศึกษา และประชาชนผู้สนใจ และตระหนักถึงความสำคัญขอบกฎหมายที่มีต่อชีวิตประจำวันของประชาชนทุกคน ซึ่งสอดคล้องกับงานประกันคุณภาพการศึกษาและมีส่วนผลักดันพันธกิจของมหาวิทยาลัยนครพนมและคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์

คณะกรรมการดำเนินโครงการ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า รายงานเล่มนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้สนใจ หากมีข้อผิดพลาดประการใด ทางคณะกรรมการดำเนินงานโครงการขออภัยขอรับข้อผิดพลาดเพื่อนำไปปรับปรุงในการดำเนินงานในครั้งต่อไป

คณะกรรมการดำเนินโครงการ

๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๓

บทสรุปผู้บริหาร

โครงการบริการวิชาการ สาขาวิชานิติศาสตร์ : เผยแพร่ความรู้ทางกฎหมายในชีวิตประจำวันแก่นักเรียน นักศึกษา และประชาชน เป็นโครงการซึ่งคณะกรรมการสาขาวิชานิติศาสตร์ได้จัดขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวัน ให้ผู้เข้าร่วมโครงการเกิดความรู้ความเข้าใจในหลักกฎหมายและ สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ซึ่งสอดคล้องกับงานประกันคุณภาพการศึกษาและมีส่วน ผลักดันพันธกิจของมหาวิทยาลัยมหาวิทยาลัยนครพนมและคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์

ในด้านความสำเร็จของการดำเนินงานโครงการ พบว่า การดำเนินงานสำเร็จลุล่วงด้วยดี เมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๖๓ ซึ่งจัดขึ้นที่โรงเรียนศรีบัวบานวิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดนครพนมมีผู้เข้าร่วมโครงการทั้งสิ้น ๑๕๖๖ คน ซึ่ง บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในโครงการจำนวน ๑๕๕ คนภาพรวมความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการ มีค่าคะแนน เฉลี่ยอยู่ในระดับมาก คือ ๔.๓๘ จากคะแนนเต็ม ๕.๐๐ ซึ่งบรรลุตามเป้าหมายของโครงการ เมื่อประเมินผลโดยวิธีการ จัดทำแบบสอบถามความคิดเห็นและความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการ มีรายละเอียดดังนี้

จากการสอบถามความคิดเห็นและระดับพึงพอใจจากการเข้าร่วมโครงการ พบว่า ด้านการให้บริการของ บุคลากรในโครงการ ค่าเฉลี่ย ๔.๓๒ ระดับความพึงพอใจ มาก โดยแยกเป็น การให้บริการด้วยความสุภาพเป็นมิตร ค่าเฉลี่ย ๔.๒๓ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ๐.๙๓ ระดับความพึงพอใจ มาก การชี้แจงและให้คำแนะนำเกี่ยวกับการ ให้บริการที่ชัดเจน ค่าเฉลี่ย ๔.๔๒ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ๐.๖๗ ระดับความพึงพอใจ มาก ความสามารถของวิทยากร ในการถ่ายทอดความรู้ ค่าเฉลี่ย ๔.๒๓ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ๐.๗๓ ระดับความพึงพอใจ มาก

ด้านกระบวนการขั้นตอนการให้บริการ ค่าเฉลี่ย ๔.๕๒ ระดับความพึงพอใจมากที่สุด โดยแยกเป็น โครงการมี กระบวนการและขั้นตอนเป็นระบบ ชัดเจน ค่าเฉลี่ย ๔.๔๖ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ๐.๖๖ ระดับความพึงพอใจมาก ระยะเวลาดำเนินการมีความเหมาะสม ค่าเฉลี่ย ๔.๔๖ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ๐.๕๒ ระดับความพึงพอใจมาก เนื้อหาวิชาที่ได้รับเป็นประโยชน์ต่อวิชาชีพ ค่าเฉลี่ย ๔.๗๗ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ๐.๔๔ ระดับความพึงพอใจมากที่สุด

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ค่าเฉลี่ย ๔.๓๑ ระดับความพึงพอใจ มาก โดยแยกเป็น สถานที่/พื้นที่และ บรรยากาศเอื้ออำนวย ค่าเฉลี่ย ๔.๖๒ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ๐.๖๕ ระดับความพึงพอใจมาก การประสานงานและ การประชาสัมพันธ์ ค่าเฉลี่ย ๔.๑๕ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ๐.๖๙ ระดับความพึงพอใจ มาก มีเอกสาร/แผ่นพับ/ข้อมูล ต่าง ๆ ให้บริการ ค่าเฉลี่ย ๔.๑๕ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ๐.๙๙ ระดับความพึงพอใจมาก

ด้านผลจากการให้บริการ เนื้อหาวิชาที่ได้รับสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ค่าเฉลี่ย ๔.๓๘ ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน ๐.๖๕ ระดับความพึงพอใจมาก

สารบัญ

คำนำ	ก
บทสรุปผู้บริหาร	ข
สารบัญ	ค
บทที่ ๑ บทนำ	๑
บทที่ ๒ วิธีดำเนินงาน	๓
บทที่ ๓ ผลการดำเนินงาน	๖
บทที่ ๔ สรุปผลและข้อเสนอแนะ	๙
ภาคผนวก	๑๑

บทที่ ๑

บทนำ

ในส่วนนี้จะได้กล่าวถึงรายละเอียดที่มาและความสำคัญของการจัดโครงการบริการวิชาการ สาขาวิชานิติศาสตร์ : เผยแพร่ความรู้ทางกฎหมายในชีวิตประจำวันแก่นักเรียน นักศึกษา และประชาชน โดยมีประเด็นที่สำคัญ ได้แก่ หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์และเป้าหมาย พื้นที่ดำเนินการ ระยะเวลาดำเนินการ วิธีการดำเนินงานและงบประมาณที่ใช้ในการจัดโครงการซึ่งได้รับการสนับสนุนจากคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม มีรายละเอียดจำแนกรายหัวข้อ ดังนี้

๑. หลักการและเหตุผล

ในการปกครองระบอบประชาธิปไตย กฎหมายคือหัวใจสำคัญในการกำหนดสิทธิหน้าที่หรือความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับประชาชน และระหว่างประชาชนด้วยกันเอง ดังนั้น ตั้งแต่เกิดจนตายกฎหมายจึงเข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของประชาชนทุกคน แต่ปัจจุบันประชาชนจำนวนมากยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายที่มีความจำเป็นต่อชีวิตประจำวัน เช่น กฎหมายเกี่ยวกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ การทำนิติกรรมสัญญาต่าง ๆ ความสัมพันธ์ระหว่างสามีภรรยา การรับมรดก การกระทำความผิดอาญาฐานต่างๆ สิทธิของผู้เสียหาย ผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา ฯลฯ ทั้งนี้ การที่ประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจในสิทธิหน้าที่ตามกฎหมาย ทำให้เสียสิทธิอันพึงมีพึงได้ ถูกเอารัดเอาเปรียบ หรือถูกดำเนินคดีตามกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็คดีแพ่ง คดีอาญา หรือคดีปกครอง

สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม ตระหนักและเห็นความสำคัญในปัญหานี้ จึงจัดโครงการกฎหมายกับชีวิตประจำวันขึ้น เพื่อให้ให้นักเรียน นักศึกษาและประชาชนผู้สนใจได้ทราบถึงหลักกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตประจำวันของตน และเข้าใจสิทธิหน้าที่ และการใช้สิทธิตามกฎหมายมากยิ่งขึ้น

๒. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้นักเรียนและประชาชนผู้เข้าร่วมโครงการ มีความรู้ความเข้าใจในหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวันเพิ่มมากขึ้น

๒. เพื่อบูรณาการเข้ากับการเรียนการสอนรายวิชากฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ และวิชากฎหมายอาญา ภาคความผิด

๓. เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับโรงเรียนในชุมชน

๓. กลุ่มเป้าหมาย

๑. นักเรียน นักศึกษา และประชาชนผู้สนใจ จำนวน ๑๕๐ คน
 ๒. บุคลากร คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม จำนวน ๕ คน
- รวมผู้เข้าร่วมโครงการฯ ทั้งสิ้น ๑๕๕ คน

๔. พื้นที่การดำเนินโครงการ

โรงเรียนศรีบัวบานวิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม

๕. เวลาการดำเนินโครงการ

๒๓ ธันวาคม ๒๕๖๒

๖. งบประมาณ

รวมทั้งสิ้น ๑๗,๕๐๐ บาท (หนึ่งหมื่นเจ็ดพันห้าร้อยบาทถ้วน)

รายการ	รายละเอียด	จำนวนเงิน	หมายเหตุ
งบดำเนินงาน			
หมวดค่าตอบแทน			
- ค่าตอบแทนวิทยากร	๑ คน x ๖๐๐ บาท x ๖ ชั่วโมง	๓,๖๐๐.-	
หมวดค่าใช้สอย			
- ค่าอาหารว่างนักเรียน นักศึกษา และประชาชน	๑๕๔ คน x ๒๕ บาท x ๒ มื้อ	๗,๗๐๐.-	งบประมาณแผ่นดิน ปีงบประมาณ ๒๕๖๓
- ค่าอาหารนักเรียน นักศึกษา และประชาชน	๑๕๕ คน x ๔๐ บาท x ๑ มื้อ	๖,๒๐๐.-	
รวม		๑๗,๕๐๐.-	

บทที่ ๒ วิธีการดำเนินงาน

การดำเนินงานโครงการบริการวิชาการ สาขาวิชานิติศาสตร์ : เผยแพร่ความรู้ทางกฎหมายในชีวิตประจำวันแก่นักเรียน นักศึกษา และประชาชน ในครั้งนี้ ได้กำหนดขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน ๓ ขั้นตอนหลัก ได้แก่ ขั้นเตรียมการ ขั้นดำเนินการ ขั้นการสรุปและเผยแพร่ โดยเริ่มตั้งแต่กระบวนการประชุมคณะกรรมการสาขาวิชานิติศาสตร์ เพื่อมอบหมายและวางแผนกระบวนการจัดโครงการ ตามแผนปฏิบัติราชการคณะศิลปศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๓ จนถึงขั้นตอนการสรุปผล จัดทำรายงานและเผยแพร่ผลการดำเนินงานสู่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีรายละเอียดจำแนกรายประเด็น ดังนี้

๑. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

๒. ผู้รับผิดชอบโครงการ

คณาจารย์ในสาขาวิชานิติศาสตร์ จำนวน ๖ คน ประกอบด้วย

๑. นายประพัฒน์พงศ์ ปรีชา	หัวหน้าโครงการฯ
๒. นายเจษฎา ไชยดา	ผู้ร่วมโครงการฯ
๓. นายสุรศักดิ์ แสนพรหม	ผู้ร่วมโครงการฯ
๔. นางสาวชไมพร ไทยดำรงเดช	ผู้ร่วมโครงการฯ
๕. นายณัฐภณ อันชั้น	ผู้ร่วมโครงการฯ
๖. นางสาวกษมา ประเสริฐสังข์	ผู้ร่วมโครงการฯ

๓. ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน

ในส่วนนี้จะจำแนกรายละเอียดกระบวนการดำเนินงาน จำแนกรายกิจกรรมในแต่ละขั้นตอน ระยะเวลาการดำเนินงาน รายละเอียดดังแสดงในตาราง

ขั้นตอน/กิจกรรม	พ.ศ. ๒๕๖๒			พ.ศ. ๒๕๖๓								
	ไตรมาสที่ ๑			ไตรมาสที่ ๒			ไตรมาสที่ ๓			ไตรมาสที่ ๔		
	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
๑. ประชุมเพื่อเตรียมการ ดำเนินโครงการ	←	→										
๒. เสนอโครงการเพื่อรับ การพิจารณาอนุมัติ			←	→								
๓. ดำเนินงานตาม โครงการฯ			←	→								
๔. สรุปรายงานผลการ ดำเนินงานโครงการฯ				←	→							

๔. ตัวชี้วัดความสำเร็จโครงการ

ตัวชี้วัดความสำเร็จ	หน่วย	ค่า เป้าหมาย	วิธีการ ประเมิน	เครื่องมือที่ใช้
เชิงปริมาณ - จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการฯ - อาจารย์สาขาวิชานิติศาสตร์เข้า ร่วมโครงการฯ	คน คน	๑๕๐ ๕	สำรวจ สำรวจ	แบบลงทะเบียน แบบลงทะเบียน
เชิงคุณภาพ - ความพึงพอใจของผู้เข้าร่วม โครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	๓.๕๑ จาก คะแนนเต็ม ๕.๐๐	สำรวจ	แบบสอบถาม
วัดความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ 1. นักเรียนและประชาชนผู้เข้าร่วม โครงการ มีความรู้ความเข้าใจในหลัก	ร้อยละ	๘๐	สำรวจ	แบบประเมิน และ ข้อสอบหลังการ อบรม

<p>กฎหมายที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวัน เพิ่มมากขึ้น</p> <p>2. สามารถบูรณาการเข้ากับการ เรียนการสอนได้ใน 2 รายวิชา</p> <p>3. สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการ บริการวิชาการกับโรงเรียนในชุมชน 1 เครือข่าย</p>	<p>จำนวน วิชา</p> <p>ข้อตกลง</p>	<p>๒</p> <p>๑</p>	<p>สำรวจ</p> <p>เอกสาร หลักฐาน</p>	<p>เค้าโครงรายวิชา มคอ. ๓ และ มคอ. ๕ ของรายวิชา</p> <p>บันทึกข้อตกลง ความร่วมมือ</p>
---	--------------------------------------	-------------------	--	--

๖. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. นักเรียนและประชาชนผู้เข้าร่วมโครงการได้มีความรู้ความเข้าใจในหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวันเพิ่มมากขึ้น
๒. คณาจารย์และนักศึกษาในรายวิชาที่ได้รับการบูรณาการ ได้พัฒนาองค์ความรู้ทางวิชาการและให้บริการวิชาการดังกล่าวแก่ชุมชน
๓. ได้สร้างเครือข่ายและพัฒนาความร่วมมือโดยเฉพาะในทางวิชาการกับโรงเรียนเป้าหมาย

บทที่ ๓ ผลการดำเนินงาน

จากการดำเนินงานโครงการบริการวิชาการเผยแพร่ความรู้กฎหมายแก่นักเรียน นักศึกษาและประชาชน มีผลการดำเนินงานได้ ดังนี้

จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการ

มีจำนวนผู้เข้าร่วมงานจำนวน ๑๕๖ คน รายละเอียดปรากฏตามภาคผนวก

สถานที่ดำเนินโครงการ

โรงเรียนศรีบัวบานวิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม

ลักษณะกิจกรรม

การจัดกิจกรรมเป็นการบรรยายให้ความรู้กฎหมายเบื้องต้นที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตประจำวัน และถามคำถามเพื่อแจกของที่ระลึกจากสาขาวิชานิติศาสตร์

เป้าหมายของโครงการ

การบรรลุเป้าหมาย

บรรลุ

ไม่บรรลุ

ดัชนีชี้วัด

๑. เสิ้งปริมาณ

นักเรียน นักศึกษาและประชาชนผู้สนใจ เข้าร่วมโครงการจำนวนไม่น้อยกว่า ๑๕๕ คน

เป้าหมาย

ผู้เข้าร่วมโครงการจำนวน ๑๕๕ คน

มีผู้เข้าร่วมโครงการจริง ๑๕๖ คน

การบรรลุเป้าหมาย

บรรลุ

ไม่บรรลุ

๒. เชิงคุณภาพ

นักเรียน นักศึกษาและประชาชนผู้เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจ โดยรวม ๔.๓๘ จากคะแนนเต็ม ๕.๐ คะแนน

เป้าหมาย ผู้เข้าร่วมโครงการให้คะแนนความพึงพอใจโดยเฉลี่ยมากกว่า ๓.๕๑ คะแนน

การบรรลุเป้าหมาย บรรลุ ไม่บรรลุ

๓. ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์

๓.๑ นักเรียน นักศึกษาและประชาชนผู้สนใจเข้าร่วมโครงการมีความรู้และเข้าใจในกฎหมายเบื้องต้นที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันเพิ่มมากขึ้นโดยผู้ตอบแบบทดสอบหลังการอบรม ได้คะแนนการตอบผ่าน (มากกว่าครึ่งหนึ่ง) คิดเป็นร้อยละ ๘๑.๓๙ ของผู้ตอบแบบทดสอบทั้งหมด

เป้าหมาย ผู้ตอบแบบทดสอบทดสอบผ่านมากกว่าร้อยละ ๘๐

การบรรลุเป้าหมาย บรรลุ ไม่บรรลุ

๓.๒ สามารถบูรณาการเข้ากับการเรียนการสอนได้ใน ๒ รายวิชา

บูรณาการเข้ากับการเรียนการสอน ๒ รายวิชา ได้แก่ วิชากฎหมายอาญา ภาคความผิด และวิชากฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

เป้าหมาย สามารถบูรณาการเข้ากับการเรียนการสอนได้ใน ๒ รายวิชา

การบรรลุเป้าหมาย บรรลุ ไม่บรรลุ

๓.๓ สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการบริการวิชาการกับโรงเรียนในชุมชน ๑ เครือข่าย

ได้เครือข่ายความร่วมมือกับโรงเรียนศรีบัวบาน ซึ่งเป็นโรงเรียนซึ่งอยู่ในชุมชนเดียวกับมหาวิทยาลัย

เป้าหมาย เครือข่ายความร่วมมือในการบริการวิชาการกับโรงเรียนในชุมชน ๑ เครือข่าย

การบรรลุเป้าหมาย บรรลุ ไม่บรรลุ

๔. ด้านค่าใช้จ่าย

งบประมาณที่ได้รับจัดสรรเพื่อดำเนินโครงการ ๑๗,๕๐๐ บาท

ใช้งบประมาณในการดำเนินการจริง ๑๗,๕๐๐ บาท

การบรรลุเป้าหมาย

บรรลุ ไม่บรรลุ

การบรรลุเป้าหมายของโครงการ

บรรลุ

ไม่บรรลุ

ปัญหา

๑. เนื้อหากฎหมายบางส่วนมีความยากและซับซ้อน

อุปสรรค

-

ข้อเสนอแนะ

๑. ควรจัดให้มีกิจกรรมที่ผู้เข้าร่วมมีส่วนร่วมได้แสดงความคิดเห็นมากขึ้น และนำเสนอเนื้อหาที่ผู้เข้าร่วมสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ง่าย

บทที่ ๔

สรุปและข้อเสนอแนะ

โครงการบริการวิชาการ สาขาวิชานิติศาสตร์ : เผยแพร่ความรู้ทางกฎหมายในชีวิตประจำวันแก่นักเรียน นักศึกษา และประชาชน เป็นโครงการที่คณะกรรมการสาขาวิชานิติศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ความรู้ทางกฎหมายให้นักเรียน นักศึกษา และประชาชน โดยมีผู้เข้าร่วมโครงการจำนวน ๑๕๖ คน ในส่วนนี้จะได้นำเสนอสรุปผลและข้อเสนอแนะจากการดำเนินโครงการ ดังนี้

๑. สรุปผล

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ ความพึงพอใจ
๑. ด้านการให้บริการของบุคลากรในโครงการ			
๑.๑ ให้บริการด้วยความสุภาพ เป็นมิตร	๔.๒๓	๐.๙๓	มาก
๑.๒ ชี้แจงและให้คำแนะนำเกี่ยวกับการให้บริการที่ชัดเจน	๔.๔๒	๐.๖๗	มาก
๑.๓ ความสามารถของวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้	๔.๒๓	๐.๗๓	มาก
๒. ด้านกระบวนการ ขั้นตอนการให้บริการ			
๒.๑ มีกระบวนการและขั้นตอนเป็นระบบ ชัดเจน	๔.๔๖	๐.๖๖	มาก
๒.๒ ระยะเวลาดำเนินการมีความเหมาะสม	๔.๔๖	๐.๕๒	มาก
๒.๓ เนื้อหาวิชาที่ได้รับเป็นประโยชน์ต่อวิชาชีพ	๔.๗๗	๐.๔๔	มากที่สุด
๓. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก			
๓.๑ สถานที่/พื้นที่และบรรยากาศเอื้ออำนวย	๔.๖๒	๐.๖๕	มากที่สุด
๓.๒ การประสานงานและการประชาสัมพันธ์	๔.๑๕	๐.๖๙	มาก
๓.๓ มีเอกสาร/แผ่นพับ/ข้อมูลต่าง ๆ ให้บริการ	๔.๑๕	๐.๙๙	มาก
๔. ด้านผลจากการให้บริการ			
๔.๑ เนื้อหาวิชาที่ได้รับสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน	๔.๓๘	๐.๖๕	มาก
รวม	๔.๓๘	-	มาก

จากตารางพบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจในการเข้ารับการอบรมโครงการบริการวิชาการ สาขาวิชานิติศาสตร์ : เผยแพร่ความรู้ทางกฎหมายในชีวิตประจำวันแก่นักเรียน นักศึกษา และประชาชน โดย

ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๓๘$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีความพึงพอใจในระดับมาก ทั้ง ๔ ด้าน คือ อันดับที่ ๑ ด้านผลจากการให้บริการ อันดับที่ ๒ ด้านการให้บริการของบุคลากรในโครงการ อันดับที่ ๓ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และอันดับที่ ๔ ด้านกระบวนการ ขั้นตอนการให้บริการ

๒. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผู้เข้าร่วมโครงการ จำแนกออกเป็น ๒ ส่วน คือ ๑) ข้อเสนอแนะจากการจัดในครั้งนี้ และ ๒) ข้อเสนอแนะสำหรับการจัดในครั้งต่อไป ดังนี้

๒.๑ ความคิดเห็นจากการจัดโครงการ

๑. วิทยากรเตรียมการมาบรรยายมาดีมาก เนื้อหาครอบคลุม และสร้างกิจกรรมการมีส่วนร่วมระหว่างการบรรยายได้เป็นอย่างดี
๒. ระยะเวลาในการจัดโครงการเหมาะสมดีมาก
๓. ให้ความรู้ดีมาก

๒.๒ ข้อเสนอแนะสำหรับการจัดโครงการในครั้งต่อไป

๑. ควรพูดให้เสียงดัง และชัดเจนมากขึ้น

ภาคผนวก

รายงานสรุป

โครงการบริการวิชาการ: ค่ายภาษาจีน

สาขาวิชาภาษาจีน คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

จัดโดย

สาขาวิชาภาษาจีน คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์

มหาวิทยาลัยนครพนม

ประจำปีการศึกษา ๒ / ๒๕๖๒

สารบัญ

หน้า

สารบัญ

บทสรุป

บทที่ ๑ บทนำ

๑. หลักการและเหตุผล
๒. วัตถุประสงค์
๓. กลุ่มเป้าหมาย
๔. แหล่งงบประมาณ
๕. ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินการ

บทที่ ๒ การดำเนินโครงการ

๑. วิธีดำเนินการ
๒. ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ
๓. หน่วยงานที่รับผิดชอบ
๔. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

บทที่ ๓ ผลการดำเนินงาน

๑. จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการ
๒. สถานที่ดำเนินงาน
๓. ลักษณะการดำเนินงาน
๔. ผลสำเร็จของโครงการ
๕. เป้าหมายโครงการ
๖. ดัชนีชี้วัด
๗. การประเมินโครงการ
๘. ตารางแบบสอบถามความพึงพอใจผู้เข้าร่วมโครงการ (เด็กเล็ก)
๒. ตารางแบบสอบถามความพึงพอใจผู้เข้าร่วมโครงการ (เด็กโต)

บทที่ ๔ สรุปและข้อเสนอแนะ

๑. สรุปผลการวิเคราะห์
๒. ข้อเสนอแนะ

ภาคผนวก

ภาพกิจกรรม

๑

๒

๒

๒

๒

๓

๔

๕

๕

๕

๖

๖

๗

๗

๗

๗

๗

๗

๗

๗

๘

๙

๑๐

๑๑

๑๑

๑๑

๑๒

๓. เรียนรู้วัฒนธรรมการถักเชือกจีน

๔. ผู้เข้าร่วมอบรมแสดงความสามารถพิเศษด้านศิลปวัฒนธรรมจีน

๗.๓ ขั้นตอนประเมิน

ตัวชี้วัดความสำเร็จ	ปัจจุบัน	เป้าหมาย	วิธีการประเมิน	เครื่องมือที่ใช้
ผลผลิต				
๑. จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการ นักศึกษาสาขาภาษาจีน	๔๕	คน	- แบบประเมิน	แบบประเมิน
นักเรียนโรงเรียนศรีบัวบานวิทยาคม	๕๐	คน	- แบบประเมิน	แบบประเมิน
อาจารย์สาขาวิชาภาษาจีน	๗	คน	- แบบประเมิน	แบบประเมิน
๒. จัดทำสรุปและรายงานผลการดำเนินงาน	๑	เล่ม		
ผลลัพธ์				
๑. นักเรียนโรงเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ คำศัพท์ภาษาจีนด้านศิลปวัฒนธรรมจีน	๕๐	คน	- แบบทดสอบ	แบบทดสอบ ก่อน-หลังเรียน
๒. นักศึกษาสาขาภาษาจีน มีความรู้ความเข้าใจและ สามารถถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ภาษาจีนด้าน ศิลปวัฒนธรรมจีน	๔๕	คน	- การสังเกต	- การสังเกต
๓. รายงานผลการดำเนินงาน	๑	เล่ม		

๘. ผลการดำเนินงาน

๘.๑ แบบทดสอบก่อนเรียน (Pretest)

ตารางที่ ๑ ผลคะแนนแบบทดสอบก่อนเรียน

ระดับคะแนน	จำนวนคน	ร้อยละ
๐-๘	๖๒	๖๕.๒๖
๙-๑๕	๓๓	๓๔.๗๔

จากตารางที่ ๑ จากจำนวนผู้เข้าร่วมโครงการทั้งหมด ๙๕ คน มีจำนวนผู้สอบผ่าน ๓๓ คนคิดเป็นร้อยละ ๓๔.๗๔ และจำนวนผู้ที่ไม่ผ่านจำนวน ๖๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๕.๒๖ จากจำนวนคนทั้งหมด

๘.๒ แบบทดสอบหลังเรียน (Posttest)

ตารางที่ ๒ ผลคะแนนแบบทดสอบหลังเรียน

ระดับคะแนน	จำนวนคน	ร้อยละ
๐-๘	๐	๐๐.๐๐
๙-๑๕	๙๕	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๒ จากจำนวนผู้เข้าร่วมโครงการทั้งหมด ๙๕ คน มีจำนวนผู้สอบผ่าน ๙๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ และจำนวนผู้ที่ไม่ผ่านจำนวน ๐ คนคิดเป็นร้อยละ ๐.๐๐ จากจำนวนคนทั้งหมด

จากแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนทำให้เราทราบได้ว่า ผู้เข้าร่วมโครงการ สามารถจดจำและแนะนำ คำศัพท์ภาษาจีนด้านศิลปวัฒนธรรมจีนได้

๘.๓ แบบประเมินความพึงพอใจ

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ระดับความคิดเห็น
๑. ด้านความรู้ ความเข้าใจ		
๑. ท่านสามารถจดจำและบอกความหมายของคำศัพท์ในเนื้อหาที่เรียนได้มากขึ้นไป	๔.๕๗	มากที่สุด
๒. ความรู้เรื่องภาษาและวัฒนธรรมจีน (ก่อน) เข้าร่วมโครงการ	๓.๗๙	มาก
๓. ความรู้เรื่องภาษาและวัฒนธรรมจีน (หลัง) เข้าร่วมโครงการ	๔.๖๓	มากที่สุด
รวม	๔.๓๓	มาก
๒. ด้านวิทยากร		
๑. ความสามารถในการอธิบายและเชื่อมโยงเนื้อหา	๔.๖๔	มากที่สุด
๒. ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ได้ชัดเจน	๔.๗๔	มากที่สุด
๓. การตอบข้อซักถามในโครงการ	๔.๖๓	มากที่สุด
รวม	๔.๖๗	มากที่สุด
๓. ด้านสถานที่/ระยะเวลา/อาหาร		
๑. สถานที่มีสะอาดและมีความเหมาะสม	๔.๗๙	มากที่สุด
๒. ความพร้อมของวัสดุทัศนูปกรณ์	๔.๗๙	มากที่สุด
๓. ระยะเวลาในการจัดโครงการ	๔.๘๔	มากที่สุด
๔. อาหารมีความเหมาะสม	๔.๘๙	มากที่สุด
รวม	๔.๘๓	มากที่สุด
๔. ด้านการนำไปใช้ประโยชน์		
๑. สามารถนำความรู้จากการเข้าร่วมโครงการไปใช้ได้	๔.๗๖	มากที่สุด
๒. มีความมั่นใจด้านการใช้ภาษาจีนเพิ่มมากขึ้น	๔.๗๑	มากที่สุด
รวม	๔.๗๔	มากที่สุด
รวมทั้งสิ้น	๔.๖๔	มากที่สุด

จากตารางแบบประเมินความพึงพอใจ สามารถสรุปผลการประเมินได้ดังนี้

๑. ด้านความรู้ความเข้าใจ มีค่าเฉลี่ย=๔.๓๓ หมายถึง ระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับ **มากที่สุด**
๒. ด้านวิทยากร มีค่าเฉลี่ย=๔.๖๗ หมายถึง ระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับ **มากที่สุด**
๓. ด้านสถานที่/ระยะเวลา/อาหาร มีค่าเฉลี่ย=๔.๘๓ หมายถึง ระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับ **มากที่สุด**
๔. ด้านการนำไปใช้ประโยชน์ มีค่าเฉลี่ย=๔.๖๔ หมายถึง ระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับ **มากที่สุด**
๕. **ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ**
 ๑. ได้ดำเนินการจัดโครงการบริการวิชาการตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๒
 ๒. นักศึกษาสาขาภาษาจีนได้มีการบูรณาการเรียนการสอนกับการบริการวิชาการกับ
รายวิชาวัฒนธรรมจีน รหัสวิชา (๓๐๑๑๙๓๑๔)
 ๓. มีนักเรียนโรงเรียนศรีบัวบานวิทยาคมเข้าร่วมค่ายภาษาจีน จำนวน ๕๐ คน
 ๔. เกิดเครือข่ายความร่วมมือกับชุมชนโรงเรียนศรีบัวบานวิทยาคม
 ๕. ผลสรุปการประเมินความพึงพอใจจากแบบประเมินโครงการอยู่ในระดับ **มากที่สุด**

ภาพกิจกรรมโครงการ

← โครงการบริการวิชาการค่ายภาษาจีน

← โครงการบริการวิชาการค่ายภาษาจีน

← โครงการบริการวิชาการค่ายภาษาจีน

← โครงการบริการวิชาการค่ายภาษาจีน

← โครงการบริการวิชาการค่ายภาษาจีน

← โครงการบริการวิชาการค่ายภาษาจีน

← โครงการบริการวิชาการค่ายภาษาจีน

← โครงการบริการวิชาการค่ายภาษาจีน

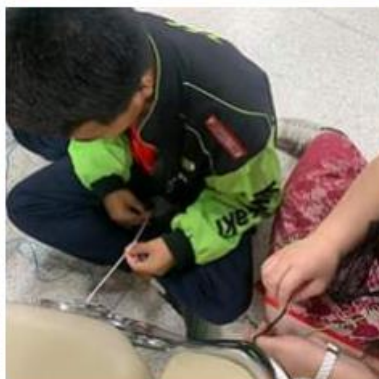
← โครงการบริการวิชาการค่ายภาษาจีน

← โครงการบริการวิชาการค่ายภาษาจีน

← โครงการบริการวิชาการค่ายภาษาจีน

← โครงการบริการวิชาการค่ายภาษาจีน

← โครงการบริการวิชาการค่ายภาษาจีน

แบบทดสอบก่อน - หลัง เรียน

แบบประเมินความพึงพอใจ

ตัวอย่างกิจกรรม
เกมบิงโก

แผ่นพับความรู้เกี่ยวกับวัตถุประสงค์
ในพิพิธภัณฑ์

ตัวโครงการและบันทึกขอจัดโครงการ

สรุปโครงการบริการวิชาการแบบให้เปล่า
คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม
ปีงบประมาณ 2563

โครงการอบรมพัฒนาภาษาอังกฤษเพื่อการเตรียมพร้อมเข้าสู่มหาวิทยาลัย
สำหรับนักเรียนโรงเรียนนครพนมวิทยาคม

17- 18 ธันวาคม พ.ศ. 2562

ณ โรงเรียนนครพนมวิทยาคม อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม

จัดโดย สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์

มหาวิทยาลัยนครพนม

คำนำ

รายงานสรุปผลโครงการอบรมพัฒนาภาษาอังกฤษเพื่อความพร้อมเข้าสู่มหาวิทยาลัยสำหรับนักเรียนโรงเรียนนครพนมวิทยาคม จัดโดยสาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม มีวัตถุประสงค์การจัด ดังนี้ 1. เพื่อส่งเสริมและพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัยหรือในระดับที่สูงขึ้น 2. เพื่อเป็นการเตรียมพร้อมทักษะภาษาอังกฤษให้แก่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อการศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัยหรือในระดับที่สูงขึ้น 3. เพื่อสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ในการพัฒนาทักษะทางภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนนครพนมวิทยาคม โดยการสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษาและบทบาทของมหาวิทยาลัยในฐานะสถาบันการศึกษาเพื่อพัฒนาจังหวัด และ 4. เพื่อเป็นการบูรณาการกับวิชารูปและหน้าที่ของไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ 2 ของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษ และเพื่อให้นักศึกษาได้ฝึกทักษะการพูดและการใช้ไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ

คณะผู้จัดทำโครงการ

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	
สารบัญ	
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	1
ส่วนที่ 1 รายละเอียดโครงการ	2
ส่วนที่ 2 กำหนดการดำเนินโครงการ	3
ส่วนที่ 3 ผลการดำเนินงาน	4
ภาคผนวก	

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม ในฐานะที่เป็นมหาวิทยาลัยที่ให้บริการวิชาการแก่ชุมชนในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง ได้เล็งเห็นความสำคัญในการพัฒนาภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อเป็นการให้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับภาษาอังกฤษ เป็นการปรับพื้นฐานความรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัยและเป็นการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่จะเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยในอนาคตสามารถใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นและสามารถนำความรู้ที่ได้ไปศึกษาเพิ่มเติมเพื่อเป็นการพัฒนาความรู้ภาษาอังกฤษเพื่อความก้าวหน้าในอาชีพในอนาคต

จากความสำคัญของภาษาอังกฤษดังที่ได้กล่าวมาสาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม ได้จัดทำโครงการอบรมพัฒนาภาษาอังกฤษเพื่อเตรียมพร้อมเข้าสู่มหาวิทยาลัยสำหรับนักเรียนโรงเรียนนครพนมวิทยาคม โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อส่งเสริมและพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัยหรือในระดับที่สูงขึ้น
2. เพื่อเป็นการเตรียมพร้อมทักษะภาษาอังกฤษให้แก่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อการศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัยหรือในระดับที่สูงขึ้น
3. เพื่อสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ในการพัฒนาทักษะทางภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนนครพนมวิทยาคม โดยการสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษาและบทบาทของมหาวิทยาลัยในฐานะสถาบันการศึกษาเพื่อพัฒนาจังหวัด
4. เพื่อเป็นการบูรณาการกับวิชารูปและหน้าที่ของไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ 2 ของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษ และเพื่อให้นักศึกษาได้ฝึกทักษะการพูดและการใช้ไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ

โดยการดำเนินกิจกรรมใช้งบประมาณทั้งสิ้น 20,000 บาท โดยจัดขึ้นในวันที่ 17-18 ธันวาคม 2562 เป็นระยะเวลา 2 วัน ณ โรงเรียนนครพนมวิทยาคม จังหวัดนครพนม

4. สรุปรายงานผลการ ดำเนินการ				↔								
---------------------------------	--	--	--	---	--	--	--	--	--	--	--	--

6. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับภาษาอังกฤษเพื่อการศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัยหรือในระดับที่สูงขึ้น
2. นักเรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัยหรือในระดับที่สูงขึ้น

ส่วนที่ 2

กำหนดการดำเนินโครงการ

การดำเนินโครงการจัดขึ้นในระหว่างวันที่ 17 – 18 ธันวาคม 2562 มีนักเรียน นักศึกษา และอาจารย์ที่เข้าร่วมทั้งหมดจำนวน 72 คน โดยมีรายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

กำหนดการ

โครงการอบรมพัฒนาภาษาอังกฤษเพื่อการเตรียมพร้อมเข้าสู่มหาวิทยาลัย

สำหรับนักเรียนโรงเรียนนครพนมวิทยาคม

ณ ห้องประชุมโพธิ์ทอง โรงเรียนนครพนมวิทยาคม จ. นครพนม

วันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๒

เวลา

๐๘.๓๐ – ๐๙.๐๐ น.

๐๙.๐๐ – ๐๙.๓๐ น.

๐๙.๓๐ – ๑๐.๓๐ น.

๑๐.๓๐ – ๑๐.๔๕ น.

๑๐.๔๕ – ๑๒.๐๐ น.

๑๒.๐๐ – ๑๓.๐๐ น.

๑๓.๐๐ – ๑๔.๓๐ น.

๑๔.๓๐ – ๑๔.๔๕ น.

๑๔.๔๕ – ๑๖.๓๐ น.

กิจกรรม

ลงทะเบียน

กล่าวเปิดโครงการโดยหัวหน้าสาขาวิชาภาษาอังกฤษ

แนะนำหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ โดยคณาจารย์และนักศึกษาชั้นปีที่ ๑ สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะศิลปศาสตร์ฯ มหาวิทยาลัยนครพนม

พักรับประทานอาหารว่าง

กิจกรรมพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษโดยคณาจารย์สาขาวิชาภาษาอังกฤษ

พักรับประทานอาหารกลางวัน

กิจกรรมพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษโดยนักศึกษาชั้นปีที่ ๑ สาขาวิชาภาษาอังกฤษ

พักรับประทานอาหารว่าง

กิจกรรมพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษโดยนักศึกษาชั้นปีที่ ๑

วันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๒

เวลา

๐๘.๓๐ – ๐๙.๐๐ น.

๐๙.๐๐ – ๑๐.๓๐ น.

๑๐.๓๐ – ๑๐.๔๕ น.

๑๐.๔๕ – ๑๒.๐๐ น.

๑๒.๐๐ – ๑๓.๐๐ น.

๑๓.๐๐ – ๑๔.๓๐ น.

๑๔.๓๐ – ๑๔.๔๕ น.

๑๔.๔๕ – ๑๖.๐๐ น.

กิจกรรม

ลงทะเบียน

กิจกรรมพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษโดยคณาจารย์สาขาวิชาภาษาอังกฤษ

พักรับประทานอาหารว่าง

กิจกรรมพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษโดยนักศึกษาชั้นปีที่ ๑ สาขาวิชาภาษาอังกฤษ

พักรับประทานอาหารกลางวัน

กิจกรรมพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษโดยนักศึกษาชั้นปีที่ ๑ สาขาวิชาภาษาอังกฤษ

พักรับประทานอาหารว่าง

กิจกรรมพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษโดยนักศึกษาชั้นปีที่ ๑

๑๖.๐๐ – ๑๖.๓๐ น.

ปิดโครงการ

หมายเหตุ: กำหนดการอาจเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม

ส่วนที่ 3

ผลการดำเนินงาน

ผลการดำเนินงานโครงการ ประกอบด้วยคะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนโรงเรียนนครพนม วิทยาคมที่เข้าร่วมโครงการ โดยข้อสอบมีจำนวน 10 ข้อ คะแนนรวมทั้งหมด 10 คะแนน โดยระดับคะแนน ปรากฏในตารางดังต่อไปนี้

จำนวนนักเรียนที่ทำแบบทดสอบหลังเรียนจำนวน 41 คน (N = 41)

ระดับคะแนน (10)	จำนวนคน	ร้อยละ
10	7	17.07
9	4	9.75
8	6	14.63
7	8	19.51
6	9	21.95
5	3	7.31
4	2	4.87
3	0	0
2	2	4.87
1	0	0
0	0	0

ผลคะแนนจากแบบทดสอบหลังบทเรียนพบว่า ระดับคะแนนที่นักเรียนทำได้มากที่สุดคือ 6 คะแนน จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 21.95 7 คะแนน จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 19.51 10 คะแนน จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 17.07 8 คะแนน จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 14.63 5 คะแนน จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 7.31 4 คะแนน จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 4.87 และ 2 คะแนนจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 4.87

ภาคผนวก

รูปภาพกิจกรรม

รูปภาพกิจกรรม

รูปภาพกิจกรรม

สรุปรายงาน

โครงการบริการวิชาการสาขาวิชาพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม ปีงบประมาณ 2563

สาขาวิชาพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม
คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

ได้รับทุนสนับสนุนโดย
คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม
ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563
แผนงานพื้นฐานด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์
ผลผลิตผลงานการให้บริการวิชาการแก่สังคม

คำนำ

รายงานสรุปผลการดำเนินงาน “โครงการบริการวิชาการสาขาวิชาพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม ประจำปีการศึกษา 2562” มีระยะเวลาการดำเนินโครงการในวันที่ วันที่ 20 ธันวาคม พ.ศ. 2562 ณ ตำบลบ้านฝาง อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการ ได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิเด็กและการพัฒนาเด็กและเยาวชนในชุมชน เพื่อบูรณาการงานบริการวิชาการแก่สังคมเข้ากับการเรียนการสอน การวิจัยและการทำนุศิลปวัฒนธรรมของคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ เพื่อเป็นการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการด้านการส่งเสริมและพัฒนาเด็กและเยาวชนระหว่างคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์กับองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝาง

รายงานเล่มนี้ประกอบด้วยเนื้อหาที่สำคัญ ได้แก่ บทนำเกี่ยวกับที่มา วัตถุประสงค์และความสำคัญของการจัดโครงการฯ วิธีการดำเนินงาน และสรุปผลการดำเนินกิจกรรมโครงการ

ผู้รับผิดชอบโครงการฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานเล่มนี้คงเป็นประโยชน์สำหรับนักวิชาการ นักศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องทั่วไปได้ใช้ประโยชน์เพื่อการศึกษาค้นคว้าต่อไป อนึ่ง หากมีข้อผิดพลาดประการใดที่เกิดขึ้นในรายงานเล่มนี้ ผู้รับผิดชอบโครงการฯ ขอน้อมรับข้อผิดพลาดเพื่อนำไปปรับปรุงในกระบวนการดำเนินงานในครั้งต่อไป

จุฑาลักษณ์ แสนโท

2563

บทสรุปผู้บริหาร

รายงานสรุปผลการดำเนินงาน “โครงการบริการวิชาการสาขาวิชาพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม ประจำปีการศึกษา 2562” มีระยะเวลาการดำเนินโครงการในวันที่ วันที่ 20 ธันวาคม พ.ศ. 2562 ณ ตำบลบ้านผึ้ง อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการ ได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิเด็กและการพัฒนาเด็กและเยาวชนในชุมชน เพื่อบูรณาการงานบริการวิชาการแก่สังคมเข้ากับการเรียนการสอน การวิจัยและการทำนุศิลปวัฒนธรรมของคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ เพื่อเป็นการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการด้านการส่งเสริมและพัฒนาเด็กและเยาวชนระหว่างคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์กับองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผึ้ง ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาที่สำคัญ ได้แก่ บทนำเกี่ยวกับที่มา วัตถุประสงค์และความสำคัญของการจัดโครงการฯ วิธีการดำเนินงาน และสรุปผลการดำเนินกิจกรรมโครงการ

การดำเนินกิจกรรมโครงการฯ ในครั้งนี้ ประกอบด้วย การบรรยายในหัวข้อเรื่องวัฒนธรรมไททาด โดย คุณครูสมพงษ์ แก้วมะ คุณครูโรงเรียนบ้านผึ้ง เป็นวิทยากรในการบรรยาย กิจกรรมนี้จัดขึ้นเพื่อต้องการให้ผู้เข้าร่วมโดยเฉพาะเด็กนักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมไททาด และการบรรยายในหัวข้อเรื่อง สิทธิเด็ก โดย นายชัยวิชิต โกพลรัตน์ ตำแหน่งนักพัฒนาสังคม เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมสำหรับเยาวชน ในด้านความสำเร็จของการดำเนินงานโครงการฯ ในเชิงปริมาณ พบว่า การดำเนินโครงการฯ มีผู้เข้าร่วมโครงการฯ จำนวนทั้งสิ้น 60 คน จากเป้าหมายโครงการที่กำหนดไว้ 60 คน การดำเนินงานโครงการฯ โดยภาพรวมเกิดความสำเร็จจากการสังเกตการมีส่วนร่วมและการประเมินผลเชิงเอกสารของผู้เข้าร่วมอยู่ในระดับดี (ค่าเฉลี่ย 4.42)

จากการผลการประเมินระดับความพึงพอใจของการจัดกิจกรรมบรรยายฯ ผลการประเมินระดับความพึงพอใจรายประเด็น พบว่า จากการสอบถามความคิดเห็นและระดับพึงพอใจจากการเข้าร่วมกิจกรรมการบรรยายโดยมีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 60 คน ผลการประเมินระดับความพึงพอใจ พบว่า ผู้เข้าร่วมส่วนใหญ่มีความพึงพอใจจากการเข้าร่วมโครงการฯ โดยเฉพาะด้าน “วิทยากร” ที่เป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจและเชี่ยวชาญในประเด็นการบรรยาย การมีเทคนิคและวิธีการกระตุ้นให้เกิดบรรยากาศของการเรียนรู้/ติดตามและสามารถเชื่อมโยงประเด็นบรรยายและเนื้อหาของการเรียนได้อย่างลงตัว อยู่ในระดับดีมาก (ค่าเฉลี่ย 4.74, 4.65 ตามลำดับ)

ในด้านความสำเร็จของโครงการในเชิงคุณภาพ พบว่า เด็กและเยาวชนได้มีความรู้เกี่ยวกับสิทธิเด็กรวมถึงความรู้เกี่ยวกับแนวทางการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นของชนเผ่าไททาด ซึ่งถือเป็นการ

เริ่มต้นการรวมกลุ่มของเด็กและเยาวชนและการร่วมมือทางวิชาการระหว่างคณะศิลปศาสตร์และ
วิทยาศาสตร์กับองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผึ้ง เพื่อร่วมกันส่งเสริมและพัฒนาเด็กและเยาวชนใน
พื้นที่เพื่ออนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมในการต่อยอดเป็นโครงการปีที่สองต่อไป

บทที่ 1

บทนำ

รายงานสรุปผลการดำเนินงาน “โครงการบริการวิชาการสาขาวิชาพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม ประจำปีการศึกษา 2562” มีระยะเวลาการดำเนินโครงการในวันที่ วันที่ 20 ธันวาคม พ.ศ. 2562 ณ ตำบลบ้านฝาง อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการ ได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิเด็กและการพัฒนาเด็กและเยาวชนในชุมชน เพื่อบูรณาการงาน บริการวิชาการแก่สังคมเข้ากับการเรียนการสอน การวิจัยและการทำนุศิลปวัฒนธรรมของคณะ ศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ เพื่อเป็นการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการด้านการส่งเสริม และพัฒนาเด็กและเยาวชนระหว่างคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์กับองค์การบริหารส่วนตำบล บ้านฝาง โดยมีประเด็นที่สำคัญ ได้แก่ หลักการและเหตุผล กลุ่มเป้าหมาย ระยะเวลาดำเนินการ ขอบเขตการดำเนินงาน งบประมาณและการเบิกจ่าย และแผนการดำเนินงานโครงการฯ มีรายละเอียดจำแนกรายหัวข้อ ดังนี้

1. ชื่อโครงการ

โครงการบริการวิชาการสาขาวิชาพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม ประจำปีการศึกษา 2562

2. ผู้รับผิดชอบโครงการและหรือผู้ร่วมรับผิดชอบ

คณาจารย์ในสาขาวิชาพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม ประกอบด้วย

1. นางสาวจุฑาลักษณ์ แสนโท หัวหน้าโครงการฯ

โทรศัพท์ 09-0239-3496

โทรสาร0-4258-7100

E-mail Address : juthalucks@npu.ac.th

2. ดร.ปิติณัฐ ไสลบาท

ผู้ร่วมโครงการฯ

โทรศัพท์08-7424-1515

โทรสาร0-4258-7100

E-mail Address : petenuts@hotmail.com

3. นายสุริยนต์ หลาบหนองแสง ผู้ร่วมโครงการฯ
โทรศัพท์ 08-4392-3878
โทรสาร 0-4258-7100
E-mail Address : nop2008.L@gmail.com
4. นางสาวพัชรวดี เพ็งสระเกตุ ผู้ร่วมโครงการฯ
โทรศัพท์ 06-2120-1699
โทรสาร 0-4258-7100
E-mail Address : phatchybell@gmail.com
5. นายคณิน เชื้อดวงผุย ผู้ร่วมโครงการฯ
โทรศัพท์ 08-1975-9313
โทรสาร 0-4258-7100
E-Mail Address : Kanincd@hotmail.com

3. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

สาขาวิชาพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม

คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

4. สอดคล้องกับกลยุทธ์ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

- () กลยุทธ์ที่ 1 เสริมสร้างการจัดการศึกษาที่เน้นคุณภาพบัณฑิตให้มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
- () กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาและส่งเสริมศักยภาพบุคลากรสู่ความเป็นเลิศ
- (✓) กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริมเครือข่ายความร่วมมือด้านการวิจัยและด้านการบริการวิชาการแก่สังคมและทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม
- () กลยุทธ์ที่ 4 ส่งเสริมและพัฒนาระบบการบริหารจัดการที่มีคุณภาพภายใต้หลักธรรมาภิบาล

5. สอดคล้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา/สอดคล้องกับรายวิชาการจัดการเรียนการสอน

5.1 ระดับหลักสูตร

องค์ประกอบที่ 5

ตัวบ่งชี้ที่ 5.2 การวางระบบผู้สอนและกระบวนการจัดการเรียนการสอน

5.2 ระดับคณะฯ

องค์ประกอบที่ 3

ตัวบ่งชี้ที่ 3.1 การบริการวิชาการแก่สังคม

5.3 ด้านการจัดการเรียนการสอน

รายวิชาการพัฒนาศักยภาพมนุษย์

รายวิชาการบริหารโครงการ

รายวิชาฝึกปฏิบัติการวิจัยทางการพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม

6. หลักการและเหตุผล

เนื่องด้วยสาขาวิชาพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม ได้เปิดทำการเรียนการสอนมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2552 ภายใต้หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) ตลอดระยะเวลาการผลิตบัณฑิต ทางหลักสูตรฯ ได้ให้ความสำคัญของการพัฒนาอาจารย์ในสาขาวิชา เนื่องจากอาจารย์เป็นกำลังสำคัญในการให้ความรู้ ประสิทธิ์ประสาทวิชา ให้กับนักศึกษา ทั้งทางวิชาการ การอบรมสั่งสอนทางด้านคุณธรรม จริยธรรม กริยามารยาท ความประพฤติ ความรับผิดชอบต่อตนเอง และสังคม เพื่อที่จะทำให้นักศึกษาจบไปเป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพเพื่อออกไปเป็นทรัพยากรบุคคลที่เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ นอกจากนี้ท่านอาจารย์ยังต้องมียานที่จะต้องพัฒนาตนเองเพื่อการพัฒนาวิชาการทั้งงานวิจัย งานบริการวิชาการ งานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและงานอื่น ๆ ที่สำคัญในการพัฒนาการศึกษา ซึ่งเป็นงานการพัฒนาตนเองให้มีศักยภาพมากยิ่งขึ้น

ดังนั้น ทางสาขาวิชาฯ จึงได้จัด “โครงการบริการวิชาการสาขาวิชาพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม ประจำปี 2563” เพื่อหวังว่าโครงการนี้เป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างความร่วมมือระหว่างสถาบันทางวิชาการในท้องถิ่นและชุมชนตำบลบ้านผึ้งในด้านการป้องกันและเฝ้าระวังปัญหาที่จะเกิดกับเด็กและเยาวชน สาขาวิชาฯ จึงมุ่งเน้นการสร้างโอกาสในการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างแท้จริง และนำความรู้ไปสร้างประโยชน์แก่สังคม จนเกิดความตระหนักในคุณค่าของสิทธิและศักดิ์ของความเป็นมนุษย์ที่เท่าเทียมกัน และการเสริมสร้างสันติสุขและสมานฉันท์ให้เกิดขึ้นในครอบครัวและชุมชน รวมทั้งให้การทำงานของสาขาวิชาพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อันจะเกิดประโยชน์ต่อตนเอง สังคมและประเทศชาติต่อไป

7. วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิเด็กและการพัฒนาเด็กและเยาวชนในชุมชน
2. เพื่อบูรณาการงานบริการวิชาการแก่สังคมเข้ากับการเรียนการสอน การวิจัยและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์

ขั้นตอน/กิจกรรม	พ.ศ. 2562			พ.ศ. 2563								
	ไตรมาสที่ 1			ไตรมาสที่ 2			ไตรมาสที่ 3			ไตรมาสที่ 4		
	ต. ค.	พ. ย.	ธ. ค.	ม. ค.	ก. พ.	มี. ค.	เม. ย.	พ. ค.	มิ. ย.	ก. ค.	ส. ค.	ก. ย.
โครงการ ณ พื้นที่ กลุ่มเป้าหมาย												
5. สำรวจสภาพปัญหาที่ เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน ในพื้นที่ชุมชนเป้าหมาย (กระบวนการวิจัย)			↔									
6. วิเคราะห์สภาพปัญหาและ ความต้องการของพื้นที่				↔								
7. จัดเวทีวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ จากการสำรวจและออกแบบ กิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาเด็ก ในชุมชนตามผลการสำรวจ					↔							
8. ดำเนินกิจกรรมส่งเสริม การพัฒนาเด็กและเยาวชน						↔						
9. จัดเวทีสรุปผลการ ดำเนินงานในปีแรก และลง นามบันทึกความร่วมมือทาง วิชาการ เพื่อวางแผน ดำเนินงานต่อไป								↔				
10.สรุปผลการดำเนินงาน โครงการฯส่งต้นสังกัด และเผยแพร่ผลการดำเนิน โครงการสู่สาธารณะ									↔			

12 งบประมาณ งบแผ่นดิน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563

แผนงาน พื้นฐานด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

ผลผลิต ผลผลิตผลงานการให้บริการวิชาการแก่สังคม

หมวดงบประมาณ อุดหนุน

งบประมาณ 15,300 บาท (หนึ่งหมื่นห้าพันสามร้อยบาทถ้วน) โดยแบ่งเป็นค่าใช้จ่าย

ดังนี้

รายการ	รายละเอียด	จำนวนเงิน	หมายเหตุ
งบดำเนินงาน			
- ค่าตอบแทนวิทยากร	6 ชั่วโมง x 600 บาท x 3 คน	10,800 บาท	
- ค่าอาหารกลางวัน	60 คน x 50 บาท x 1 มื้อ	3,000 บาท	
-ค่าอาหารว่างและ เครื่องดื่ม	60 คน x 25 บาท x 2 มื้อ	1,500 บาท	
	รวม	15,300 บาท	

* หมายเหตุ ค่าใช้จ่ายสามารถถัวเฉลี่ยได้

บทที่ 2

วิธีการดำเนินงาน

การดำเนินงานจัดโครงการฯ ในครั้งนี้ ได้แบ่งขั้นตอนและวิธีการดำเนินงานที่สำคัญเป็น 3 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ ขั้นตอนเตรียมการ ขั้นตอนดำเนินการ ขั้นตอนสรุปและเผยแพร่ โดยเริ่มตั้งแต่กระบวนการประชุมคณะกรรมการสาขาวิชาฯ เพื่อมอบหมาย วางแผนและเตรียมความพร้อมกระบวนการดำเนินงานโครงการฯ จนถึงขั้นตอนสุดท้าย คือ ขั้นตอนการสรุปผล การจัดทำรายงานและเผยแพร่ผลการดำเนินงานสู่สาธารณะ ซึ่งมีรายละเอียดจำแนกตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน

ในส่วนนี้จะจำแนกรายละเอียดกระบวนการดำเนินงานตั้งแต่ขั้นตอนการดำเนินงานการจัดสัมมนาฯ 3 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ ขั้นตอนเตรียมการ ขั้นตอนดำเนินการและขั้นสรุปและเผยแพร่ผลการดำเนินงานโครงการฯ จำแนกรายกิจกรรมในแต่ละขั้นตอน ประกอบกับรายละเอียดที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ได้แก่ ระยะเวลาการดำเนินงาน งบประมาณที่ใช้และผู้รับผิดชอบในแต่ละขั้นตอน สามารถสรุปรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงานโครงการฯ

กิจกรรม / ขั้นตอน	ระยะเวลา	งบประมาณ (บาท)	ผู้รับผิดชอบ
1. ขั้นตอนเตรียมการ 1.1 พัฒนาข้อเสนอโครงการฯ เพื่อขออนุมัติดำเนินการจากผู้บริหาร คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ 1.2 ได้รับการอนุมัติจากคณะให้ดำเนินการโครงการฯ / ประสานฝ่ายต่าง ๆ ภายในคณะที่เกี่ยวข้อง	พฤศจิกายน 2562 พฤศจิกายน 2562	-	1.นางสาวจุฑาทลักษณ์ แสนโท
2. ขั้นตอนดำเนินการ 2.1 ดำเนินกิจกรรมบริการวิชาการ ฯ	ธันวาคม 2562	15,300	1.นางสาวจุฑาทลักษณ์ แสนโท

กิจกรรม / ขั้นตอน	ระยะเวลา	งบประมาณ (บาท)	ผู้รับผิดชอบ
			2. นายคณิน เชื้อดวงมุข 3. ดร.ปิติณัช ไสลบาท 4. นางสาวพัชรวิดี เฟื่องสระ เกตู 5. นายสุริยนต์ หลาบหนอง แสง
3. ขั้นสรุปและเผยแพร่ 3.1 ปร ะ ม ว ล ผล ็ อ มู ล แบบสอบถามจากการประเมินการ บรรยายฯ 3.2 สรุปข้อมูลเชิงสถิติและเชิง คุณภาพจากแบบสอบถามและการ บรรยายฯ 3.3 จัดทำสรุปรายงานเป็นรูปเล่ม 3.4 เผยแพร่ข้อมูลการดำเนินงาน สู่ฝ่ายต่าง ๆ และสาธารณะต่อไป	มกราคม 2563	-	1.นางสาวจุฑาทลักษณ์ แสน โท 2. นายคณิน เชื้อดวงมุข 3. ดร.ปิติณัช ไสลบาท 4. นางสาวพัชรวิดี เฟื่องสระ เกตู 5. นายสุริยนต์ หลาบ หนองแสง

2. ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการฯ

เพื่อให้การดำเนินงานโครงการฯ เกิดประสิทธิผลมากขึ้น คณะดำเนินงานได้กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการฯ ออกเป็น 2 ส่วนตามเป้าหมายของโครงการฯ คือ

1. ตัวชี้วัดความสำเร็จเชิงปริมาณ มุ่งเน้นการวัดผลจากตัวเลขหรือสถิติที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการสัมมนา ได้แก่ จำนวนนักศึกษา ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักเข้าร่วมโครงการฯ ไม่น้อยกว่า 60 คน และภาพรวมร้อยละของผู้เข้าร่วมโครงการฯ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 100 โดยใช้วิธีการวัดและประเมินผลจากการสำรวจแบบสอบถามและแบบลงทะเบียน

2. ตัวชี้วัดความสำเร็จเชิงคุณภาพ มุ่งเน้นการประเมินผลระดับความคิดเห็นและความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมการโครงการฯ ทุกภาคส่วน ซึ่งต้องมีค่าคะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 3.51 จาก

คะแนนเต็ม 5 โดยใช้วิธีการสำรวจ วิเคราะห์และประมวลผลจากแบบสอบถามเป็นหลัก (รายละเอียด
 ดังแสดงในตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการฯ

ตัวชี้วัดความสำเร็จ	หน่วย	ค่าเป้าหมาย	วิธีการประเมิน	เครื่องมือที่ใช้
เชิงปริมาณ - จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการฯ - ร้อยละของผู้เข้าร่วมโครงการฯ	คน ร้อยละ	60 100	สำรวจ สำรวจ	แบบ ลงทะเบียน แบบ ลงทะเบียน
เชิงคุณภาพ - ระดับความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการฯ - ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ 1. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการได้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิเด็กและการพัฒนา เด็กและเยาวชนในชุมชน 2. เพื่อบูรณาการงานบริการวิชาการแก่สังคม เข้ากับการเรียนการสอน การวิจัยและการ ทำนุศิลปวัฒนธรรมของคณะศิลปศาสตร์และ วิทยาศาสตร์ 3. เพื่อเป็นการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ทางวิชาการด้านการส่งเสริมและพัฒนาเด็ก และเยาวชนระหว่างคณะศิลปศาสตร์และ วิทยาศาสตร์กับองค์การบริหารส่วนตำบล บ้านผึ้ง	ค่าเฉลี่ย คน รายวิชา และ รายงาน วิจัย เครือข่าย	3.51 จาก คะแนนเต็ม 5 60 คน 2 รายวิชา และรายงาน การวิจัย 1 เครือข่าย	สำรวจ การบรรยาย และ การระดม ความคิดเห็น รายงาน โครงการ ผลงานวิจัย 1 เรื่อง การจัดเวทีสร้าง ความร่วมมือ	แบบสอบถาม ใบงานความรู้ และ Mind mapping มคอ. 3 และ มคอ. 5 และ รูปเล่มรายงาน วิจัยฉบับ สมบูรณ์ บันทึกข้อตกลง ความร่วมมือ

3. ผู้รับผิดชอบโครงการฯ

นางสาวจุฑาลักษณ์ แสนโท หัวหน้าโครงการฯ

4. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผู้เข้าร่วมโครงการได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิเด็กและการพัฒนาเด็กและเยาวชนในชุมชน
2. สาขาวิชาพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ได้บูรณาการงานบริการวิชาการแก่สังคมเข้ากับการเรียนการสอน การวิจัยและการทำนุศิลปวัฒนธรรม
3. มีเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการด้านการส่งเสริมและพัฒนาเด็กและเยาวชนระหว่างคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์กับองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผึ้ง

บทที่ 3

ผลการดำเนินงาน

รายงานสรุปผลการดำเนินงาน “โครงการบริการวิชาการสาขาวิชาพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม ประจำปีการศึกษา 2562” มีระยะเวลาการดำเนินโครงการในวันที่ วันที่ 20 ธันวาคม พ.ศ. 2562 ณ ตำบลบ้านฝาง อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการ ได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิเด็กและการพัฒนาเด็กและเยาวชนในชุมชน เพื่อบูรณาการงาน บริการวิชาการแก่สังคมเข้ากับการเรียนการสอน การวิจัยและการทำนุศิลปวัฒนธรรมของคณะ ศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ เพื่อเป็นการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการด้านการส่งเสริม และพัฒนาเด็กและเยาวชนระหว่างคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์กับองค์การบริหารส่วนตำบล บ้านฝาง ซึ่งในส่วนนี้จะได้นำเสนอผลการดำเนินงาน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เนื้อหาการบรรยาย

1.1 หัวข้อ การอนุรักษ์วัฒนธรรมไทตาด

การบรรยายในหัวข้อเรื่อง วัฒนธรรมไทตาด โดย คุณครูสมพงษ์ แก้วมะ คุณครูโรงเรียน บ้านฝาง เป็นวิทยากรในการบรรยาย กิจกรรมนี้จัดขึ้นเพื่อต้องการให้ผู้เข้าร่วมโดยเฉพาะเด็กนักเรียน ได้เรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมไทตาด

ประเพณีไทตาด “ไทตาด” กลุ่มชนเล็ก ๆ ที่เรียกตัวเองคือพวก “ไทตาด” เป็นกลุ่มชนหรือที่เรียกกันว่าชาติพันธุ์เล็กๆ ชาติพันธุ์หนึ่ง ที่อาศัยดำรงอยู่ในบริเวณของนครพนม ที่มักจะไม่ค่อยมีใครให้ความสนใจและมองผ่านไป หรืออาจ ไม่เคยรับรู้มาก่อนด้วยซ้ำว่ามีกลุ่มชาติพันธุ์นี้ในจังหวัด นครพนม “ไทตาด” จากการศึกษาของอาจารย์ธันว ใจเที่ยง จากโครงการศึกษาเพื่อการพัฒนา กลุ่ม ชน 2 ฝั่งโขง และจากคำยืนยันของกลุ่มนักปราชญ์ประจำชุมชน ที่ได้คัดลอกประวัติของกลุ่มชาติพันธุ์ ตันจากโบราณ พบว่า เป็นกลุ่มชนที่ถือว่าเป็นหนึ่งในกลุ่มชาติพันธุ์ไทสาขาหนึ่ง ที่มีถิ่นฐานดั้งเดิมอยู่ อาณาบริเวณสิบสองปันนา ในแถบมณฑลยูนนานของประเทศจีนในปัจจุบัน และได้อพยพแตกแยกหนี จากประเทศจีนเข้ามาอยู่ในประเทศพม่า อาศัยอยู่ในแถบลุ่มน้ำสาละวิน - อีระวัตี จนกระทั่งเกิดความ ขัดแย้งกับกลุ่มชนพม่า จึงต้องอพยพโยกย้ายตาม แม่น้ำโขงเข้าสู่บริเวณเมืองหลวงพระบางของลาว และอพยพเคลื่อนย้ายมาสู่เมืองท่าแขกหรือแขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และ ตั้งบ้านเรือน “ไทตาด” ที่บ้านผาตาด เมืองยมราช หลังจากนั้นได้ ประมาณ 30 ปี (พ.ศ. ช่วงนี้ไม่ แน่นนอน บางครั้งก็ว่า พ.ศ. 2369) จึงได้พากันอพยพข้ามแม่น้ำโขงมาอาศัยอยู่ บริเวณท่าวัดโอกาส

เขตเมืองนครพนม หลังจากนั้นได้พากันโยกย้ายออกมาตั้งบ้านเรือนเพื่อประกอบอาชีพ โดยคนไทตาดกลุ่มใหญ่ มาตั้งชุมชนอยู่บริเวณบ้านฝ้าง ตำบลบ้านฝ้างส่วนหนึ่งอยู่ชุมชนบ้านหนองบัว ตำบลนาราชควาย และส่วนหนึ่งไปตั้งบ้านเรือนอยู่ที่บ้านนาค้ำกลาง ตำบลนาทราย อำเภอเมืองฯในเขตจังหวัดนครพนม และส่วนหนึ่ง ไปอยู่ที่บ้านพระซอง อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม คำว่า “บ้านฝ้าง” แต่เดิมหมู่บ้านนี้ หลังการเคลื่อนย้ายออกจากบริเวณวัดโอกาส มาตั้งบ้านเรือนอยู่ ริมห้วยฝ้าง อันเป็นที่ตั้งบ้านฝ้างปัจจุบัน แต่เดิมชื่อบ้านโคกค้ำ แล้วเปลี่ยนเป็นบ้านโคกดาวควัน(หลายปี) จนกระทั่งเกิดสงครามทุ่งไหหิน(ประเทศลาว) มีนายทหารไทยที่ชื่อ “หลวงมน” ได้รับบาดเจ็บจากศึกสงคราม คราวนั้น ได้รับการช่วยเหลือจากชาวบ้านโคกดาวควัน และถูกนำมารักษาตัวที่บ้านโคกดาวควัน ต่อมาบ้านโคก ดาวควันจึงเปลี่ยนเป็นบ้านฝ้าง(พา)(หมายถึงการพึ่งพาอาศัย) และกลายเป็นบ้านฝ้างในที่สุด ภาษา “ไทตาด” ภาษาของกลุ่มไทตาด จัดว่าอยู่ในกลุ่มภาษาไท-กะได(Tai-Kadai) ซึ่งเป็นภาษาไทยตระกูลหนึ่ง ลักษณะ ทางภาษา ถือว่าเป็นกลุ่มคนที่ใช้ภาษาที่มีรากศัพท์เช่นเดียวกับคำในภาษาถิ่นอื่น ๆ ทั่วไป มีสำเนียงคล้ายๆ ไทญ้อ ไทลาว ไทผู้ไท แต่มีเอกลักษณ์พิเศษตรงคำลงท้ายที่มักมีคำว่า “เห้อ” ตามหลัง เช่น “ไปไสเห้อ” “มาแต่ ไค้เห้อ” และคำว่า “นะ” เช่น “ไปปะนะ” มักออกเสียงภาษาไทยชัดเจ เช่น ควาย เกลือ ผีเสื้อ นอกจากนี้ใน ภาษาของกลุ่มไทตาดดั้งเดิม ยังใช้อักษรควบ เช่น คว ขว เหมือนในภาษาราชการในปัจจุบัน อย่างคำว่าขวา ที่ภาษาอีสานกลุ่มอื่นๆ เช่น ลาว มักใช้คำว่าขัว แต่ภาษาไทยตาด ใช้คำว่า ขวา อย่างคำว่าควาย ที่ภาษาอีสานกลุ่มอื่นๆ เช่น ลาว มักใช้คำว่าควย แต่ภาษาไทยตาด ใช้คำว่า ควาย การละเล่นของชาว “ไทตาด” เดิมในชุมชนของชาว “ไทตาด” ยังไม่ปรากฏที่จะนิยมการร้องรำ เหมือนผู้คนในภาคอีสานทั่วไป การรับวัฒนธรรมการพุดผญา เป่าแคน สีซอ เข้ามาภายหลังการเข้ามาอยู่ในสังคมวัฒนธรรมลาวลุ่มแม่น้ำโขง ในช่วงเข้ามาอยู่หลวงพระบางมากกว่าจะติดตัวอันเป็นประเพณีดั้งเดิม และเป็นอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของ ชาว “ไทตาด” เอง ในประเพณีการละเล่นที่สำคัญอย่างหนึ่งของชาว “ไทตาด” คือ “การลงช่วง” ที่ฝ่ายหญิงจะเป็นฝ่ายเซ็นฝ่าย และฝ่ายชายจะเข้ามาพุดคุยในยามกลางคืน เป็นการเปิดโอกาสให้ชายหนุ่มและหญิงสาวได้พุดเกี้ยว เป็นผญาเกี้ยวสาว อันเป็นถ้อยคำและกิจกรรมคนหนุ่มสาวของชาวอีสาน และชาวลาวลุ่มน้ำโขงทั่วไปกระทำ กัน ชาวบ้านกล่าวว่าประเพณีดั้งเดิมประจำหมู่บ้านหลังการมาตั้งบ้านเรือนในแถบนครพนมแล้ว การละเล่น “ตาดกินดอง” เป็นการละเล่นของชาว “ไทตาด” ซึ่งจะเล่นกันในงานพิธี “กิดอง” (งานแต่งงาน) ของชาว “ไทตาด” เป็นการละเล่นที่สนุกสนาน โดยชายและหญิงจะเต้นประกอบจังหวะดนตรีที่ คึกครื้น มีอุปกรณ์ประกอบการละเล่น เช่น สาก ครก และอุปกรณ์เครื่องครัวต่างๆ ซึ่งประยุกต์มาจากประเพณี การกิดองของไทตาด ซึ่งก่อนวันกิดอง ชาวไทตาดผู้ชาย จะช่วยกันเตรียมสถานที่ หาเสียง หาฟืน หาครก หาสาก หาหวด หาดอาหาร ส่วนผู้หญิงก็จะช่วยจัดจัดเตรียมอาหารเพื่อใช้ในวันกิดอง

ประเพณีการกินตอง (แต่งงาน) ตามประเพณีดั้งเดิมของชาวไทตาด ตามหลักเดิมชาวตาดจะ ช่วยกันทุกอย่าง ตั้งแต่การหาเซียง หาพิน หาคกรก หาสาก หาหม้อน้ำ หาหวด หาหอย หาปลา เตรียม สถานที่ เพื่อเตรียมความพร้อมในงานแต่งงานของ ชาวไทตาด เมื่อถึงวันงานก็จะพากันมาช่วยงาน ใน พิธีแต่งงาน จะมีเหล่าสี่ไห ไก่สี่ตัว เจ้าบ่าวจะนุ่งจกกะเบน(เหน็บเตี่ยว) หรือโสร่งสีขาว เสื้อสีขาว อัน เป็นชุดแต่งกายของชาวไทตาดดั้งเดิมพร้อมพายเบี่ยง มีคนกางร่มให้และคนสะพายถุง และสะพาย ดาบ โดยเจ้าบ่าวหรือผู้เป็นชายจะทำหน้าที่ในการแจกเหล่าให้ลูกตา การแจกเหล่าผู้เป็นชายจะ นั่งคุกเข่าโถมศอกและพูดว่า “ทะนาเหล่า” กระทบพิธีครั้งแรกจะต้องจำหัวหมูถวายผีก่อน วันนี้ต้อง ทำบन्नบ้าน ต่อจากนั้นทางผู้หญิงไปจัดไป ทะนาทางเจ้าบ่าวให้มาทันกับเวลาทำเพื่อแต่งเซย ที่ไปจัด ไปทะนานั้นมีจำนวนสี่คน นอกจากนั้นลูกตาฝ่ายหญิง ก็ลงมาตูปหรือผาม เพื่อทำพิธี แล้วฝ่ายเจ้าบ่าว ก็จะจัดขบวนแห่มา ฝ่ายเจ้าสาวก็ทำพิธีต้อนรับฝ่ายเจ้าบ่าว เพื่อ รองล้างเท้า เจ้าบ่าวขึ้นบนบ้านเข้า ห้อง แล้วผู้เฒ่าลูกตาก็ทำพิธีในตูปก่อน แล้วทำพิธีฝากสูและฝากหัวหมู แล้ว สู่ขวัญตามประเพณีต่อไป พอหมอสู่ตราขวัญจบก็ผูกข้อมือ พอเสร็จจากผูกข้อมือแล้วก็มี การ ป้อนไข่คู่บ่าวสาว การป้อนไข่นั้น ต้องให้เซยฝ่ายชายที่มาฝากหัวหมูเป็นคนป้อนพร้อมกับเอาหัวหมูกระแทก เบา ๆ สามครั้ง เป็นหมด พิธีแล้วก็เลี้ยงอาหาร

การแต่งกายชาวไทตาด การแต่งกาย จะเป็นลักษณะเด่นของชาวไทใหญ่ ที่เรียกตัวเองว่าไท ตาดอยู่มาก คือนิยมใส่ สีขาว ผู้ชายนิยมใส่กางเกงขาต่อ มัดเกี้ยวเอา หรือกางเกงเหน็บเตี่ยว หรือ โสร่ง ส่วนเสื้อนิยมที่ใช้กระดุมทั้งแขนสั้น และแขนยาว นิยมสีขาว และบางทีมีเป็นลายชั้นๆ โดยที่หาก เมื่อไปงานบุญหรืองานพิธีจะใส่โสร่ง ใส่เสื้อหม้อฮ่อม มีผ้าพาดบ่า และผู้ชายทุกคนนิยมสักลาย ส่วน ผู้หญิงนิยมใส่ซิ่นหมี่หรือผ้าถุงสีดำ เสื้อย้อมหม้อเป็นสีค้ำม และสีดำ ในงานบุญหรือพิธีจะใส่ผ้าถุง มัดหมี่ มีหัวมีตีนเก็บ ใส่เสื้อดำแขนยาว กระดุมเสื้อจะเป็นเงินสตางค์ และใส่แพเบี่ยงอกด้วย เป็นแพ เต็มหรือ แพมะเขือสุก ผมจะปล่อยยาว บางคนจะมัดเป็นจุกที่หัวหรือเกล้าผม ผู้หญิงชอบใส่ต่างหู และกำไรแขนขาในการทำงาน ผู้หญิงใส่ผ้าถุงสีดำ เสื้อดำแขนยาว แต่อยู่บ้านจะนิยมใส่เสื้อสีขาว

การแต่งกาย

บ้านเรือนไทตาด แต่เดิมบ้านเรือนไทตาดในครั้งสมัยการตั้งบ้านเรือนใหม่ๆ ที่หมู่บ้านฝิ่ง ตัวเรือนจะมีลักษณะ 2 ชั้น ยกพื้นขึ้น คล้ายๆ บ้านเรือนอีสานทั่วไป ฝาและหลังคามุงด้วยไม้ แต่มีลักษณะเด่น ตรงหลังคามีกาแล หรือหน้าจั่วสูง ที่เป็นไม้ไขว้ และมีลวดลายดอก บางบ้านนิยมติดกระจกขนาดเล็กบริเวณจั่วและถัดลงมาตรงหน้าจั่ว เพื่อความ สวยงาม เมื่อสะท้อนกับดวงพระอาทิตย์ บริเวณเชิงทรายและป้านลมจะหยักคล้ายฟันเลื่อย ที่ภาษาโบราณ เรียก “ข้าวหมาตาย” ภายในตัวบ้านห้องนอนจะเรียกว่า “ห้องส้วม” ห้องนี้จะห้ามผู้เป็นแขกผ่านเข้าไป หากพ่อตา มายาย ไม่อนุญาต เพราะเป็นห้องที่เอาผีแจ่ว หรือผีแม่ไว้

ลักษณะบ้านเรือน

ประเพณีการเลี้ยงผีใหญ่ ในการเลี้ยงผีของไทตาด จะมีประเพณีเลี้ยงที่เรียก กันว่า “เลี้ยงใหญ่” สามปีต่อหนึ่งครั้งที่ชุมชนบ้าน ฝิ่ง โดยมีกวานจ่าเป็นผู้นำในการสื่อสาร ระหว่างลูกหลานชาวตาดกับบรรพชน ซึ่งในงานนั้น กลุ่มชนชาวไทตาด ไม่ว่าจะอยู่ชุมชนใดจะต้องส่งเสบียงอาหาร หรือไม่ก็รวบรวมเงินทองมาช่วย มีส่วนร่วมในการจัดเลี้ยง จัดพิธี ในประเพณีและพิธีกรรมดังกล่าว โดยกวานจ่าจะเป็นคนสื่อสารระหว่างชาวบ้านกับผีบรรพชน ในที่นี้หมายถึง “เจ้าผ้าขาวและผีเครือญาติอื่นๆ”

1.2 การบรรยายในหัวข้อเรื่อง สิทธิเด็ก

การบรรยายในหัวข้อเรื่อง สิทธิเด็ก โดย นายชัยวิชิต โภพลรัตน์ ตำแหน่ง นักพัฒนาสังคม เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมสำหรับเด็ก 4 ประการ ได้แก่

1. สิทธิที่จะมีชีวิตรอด – ได้รับการดูแลสุขภาพขั้นพื้นฐาน มีสันติภาพ และความปลอดภัย
2. สิทธิที่จะได้รับการพัฒนา – มีครอบครัวที่อบอุ่น ได้รับการศึกษาที่ดี และภาวะ

โภชนาการที่เหมาะสม

3. สิทธิที่จะได้รับความคุ้มครอง - ให้รอดพ้นจากการทำร้าย การล่วงละเมิด การละเลย การนำไปขาย การใช้แรงงานเด็ก และการแสวงประโยชน์โดยมิชอบในรูปแบบอื่นๆ และ

4. สิทธิที่ในการมีส่วนร่วม - ในการแสดงความคิดเห็น แสดงออก การมีผู้รับฟัง และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องที่มีผลกระทบต่อตนเอง ทุก ๆ 5 ปี แต่ละประเทศจะต้องจัดทำรายงานความก้าวหน้าเสนอต่อคณะกรรมการสิทธิเด็ก คณะกรรมการชุดนี้ประจำอยู่ที่กรุงเจนีวา ทำหน้าที่กำกับดูแลและตรวจสอบการดำเนินงานของแต่ละประเทศในการรับประกันสิทธิต่างๆ ของเด็กที่ระบุไว้ในอนุสัญญา

จากรายงานฉบับล่าสุด (ฉบับที่ 3 และ 4) ของประเทศไทยที่จัดส่งให้คณะกรรมการสิทธิเด็กเมื่อ พ.ศ. 2555 คณะกรรมการได้ตั้งข้อสังเกตว่า การดำเนินงานของประเทศไทยมีความก้าวหน้าหลายประการในส่วนของการร่างกฎหมายและจัดโครงสร้างของรัฐเพื่อให้ความคุ้มครองแก่เด็กและปกป้องสิทธิของพวกเขา อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการยังคงเน้นถึงความห่วงใยในหลายด้าน ได้แก่

- การปกป้องคุ้มครองสิทธิของเด็กผู้ลี้ภัย
- การบังคับใช้กฎหมาย
- การกำกับดูแล และการเก็บข้อมูล
- งบประมาณของประเทศไทยในการทำงานด้านเด็ก
- การพัฒนากลไกคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กที่ตกเป็นเหยื่อของการถูกทำร้ายและถูกแสวงประโยชน์ทางเพศ ทั้งที่เกิดในครอบครัวและนอกครอบครัว
- การเข้าถึงบริการขั้นพื้นฐานแก่เด็กที่ขาดโอกาสที่สุด ได้แก่ เด็กกลุ่มชาติพันธุ์ เด็กผู้ลี้ภัย เด็กเร่ร่อน เด็กอพยพ เด็กยากจน เด็กที่กระทำผิด และเด็กที่ถูกค้ามนุษย์ เด็กพิการ เด็กที่ได้รับผลกระทบจากความรุนแรงในจังหวัดชายแดนใต้
- อายุขั้นต่ำของเด็กที่ต้องรับโทษทางกฎหมาย ซึ่งปัจจุบันอยู่ที่ 10 ขวบในประเทศไทย ซึ่งเป็นอายุที่ต่ำเกินไป
- ความเหลื่อมล้ำ

ส่วนที่ 2 ผลสำเร็จของโครงการ

2.1 ผลสำเร็จของโครงการในเชิงปริมาณ

ในส่วนนี้ได้แบ่งการนำเสนอออกเป็น 3 ส่วน คือ 1) การประเมินผลความพึงพอใจจำแนกตามจำนวนผู้ให้การประเมิน และ 2) การประเมินผลความพึงพอใจจำแนกตามค่าเฉลี่ยและระดับความคิดเห็น และ 3) สรุปผลความพึงพอใจจำแนกตามตัวชี้วัดของโครงการฯ มีรายละเอียดจำแนกตามกิจกรรม ดังนี้

2.1.1 จำแนกตามจำนวนผู้ให้การประเมิน

ผลการประเมิน พบว่า ด้านกระบวนการสัมมนา/เนื้อหา ผู้เข้าร่วมโครงการฯ ส่วนใหญ่พึงพอใจเกี่ยวกับวิทยากรสามารถเชื่อมโยงประเด็นบรรยายและเนื้อหาของการเรียนรู้ได้อย่างลงตัวอยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 88.33 รองลงมา คือ ความพึงพอใจเกี่ยวกับวิทยากรเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจและเชี่ยวชาญในประเด็นการบรรยาย คิดเป็นร้อยละ 88.33 ซึ่งโดยภาพรวมผู้เข้าร่วมโครงการฯ ส่วนใหญ่พึงพอใจกับกิจกรรมการบรรยายในครั้งนี้ค่อนข้างมาก ส่วนในด้านการอำนวยความสะดวก พบว่าผู้เข้าร่วมส่วนใหญ่มีความพึงพอใจกับบรรยากาศโดยรวมในระหว่างการบรรยายมีความเหมาะสม/น่าสนใจอาหารว่างและเครื่องดื่มที่จัดให้ระหว่างการบรรยายเพียงพอเหมาะสม และกำหนดการและระยะเวลาการบรรยายมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก เท่ากันทั้ง 3 ประเด็น คิดเป็นร้อยละ 88.33 และ พึงพอใจเกี่ยวกับกำหนดการชี้แจงทำความเข้าใจของคณะจัดการบรรยายให้กับผู้เข้าร่วมฟังคิดเป็นร้อยละ 88.33 ประโยชน์ที่เกิดจากการจัดกิจกรรมบรรยายฯ ในครั้งนี้ คือ หลังจากการบรรยายเสร็จสิ้นท่านเข้าใจถึงแนวทางการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในชุมชน อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 88.33 และผู้เข้าร่วมโครงการฯ จำนวนมากกว่าร้อยละ 50 พึงพอใจต่อกระบวนการจัดบรรยายโดยภาพรวม (ด้านเนื้อหา เทคนิค กระบวนการ การมีส่วนร่วมและการอำนวยความสะดวก) อยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 88.33 และเห็นว่าควรจะมีการจัดบรรยายในลักษณะนี้ต่อไป อยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 88.33 รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 19

ตารางที่ 19 ประเมินผลความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการฯ จำแนกตามจำนวนผู้ให้การประเมิน (คน)

ประเด็นการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
	น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)
1. ด้านกระบวนการสัมมนา/เนื้อหา					
1. ท่านมีความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของการบรรยายในครั้งนี้	0.0 (0)	0.0 (0)	3.6 (3)	88.33 (53)	8.07 (4)

2. วิทยากรเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจและเชี่ยวชาญ ในประเด็นการบรรยาย	0.0 (0)	0.0 (0)	0.0 (0)	10.0(6)	90.0 (54)
3. วิทยากรมีเทคนิคและวิธีการกระตุ้นให้เกิด บรรยากาศของการเรียนรู้/ติดตาม	0.0 (0)	0.0 (0)	0.0 (0)	10.0(6)	90.0 (54)
4. วิทยากรสามารถเชื่อมโยงประเด็นบรรยายและ เนื้อหาของการเรียนได้อย่างลงตัว	0.0 (0)	0.0 (0)	0.0 (0)	10.0(6)	90.0 (54)
5. ท่านได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การ แสดงออก และการทำกิจกรรมในช่วงการบรรยายใน ครั้งนี้	0.0 (0)	0.0 (0)	0.0 (0)	10.0(6)	90.0 (54)
2. ด้านการอำนวยความสะดวก					
1. สถานที่ในการจัดบรรยายมีความเหมาะสมกับ จำนวนผู้เข้าร่วมรับฟัง	0.0 (0)	0.0 (0)	0.0 (0)	13.3 (8)	86.7 (52)
2. บรรยากาศโดยรวมในระหว่างการบรรยายมีความ เหมาะสม/น่าสนใจ	0.0 (0)	0.0 (0)	0.0 (0)	13.3 (8)	86.7 (52)
3. การชี้แจงทำความเข้าใจของคณะจัดการบรรยาย ให้กับผู้เข้าร่วมฟัง	0.0 (0)	0.0 (0)	0.0 (0)	10.0(6)	90.0 (54)
4. อาหารว่างและเครื่องดื่มที่จัดให้ระหว่างการบรรยาย เพียงพอ/เหมาะสม	0.0 (0)	0.0 (0)	0.0 (0)	13.3 (8)	86.7 (52)
5. กำหนดการและระยะเวลาการบรรยายมีความ เหมาะสม	0.0 (0)	0.0 (0)	0.0 (0)	10.0(6)	90.0 (54)
3. ความพึงพอใจต่อกระบวนการจัดบรรยายโดย ภาพรวมเป็นอย่างไร (ด้านเนื้อหา เทคนิค กระบวนการ การมีส่วนร่วมและการอำนวยความสะดวก)	0.0 (0)	0.0 (0)	0.0 (0)	13.3 (8)	86.7 (52)
4. หลังจากการบรรยายเสร็จสิ้นท่านเข้าใจถึงแนว ทางการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในชุมชน	0.0 (0)	0.0 (0)	0.0 (0)	10.0(6)	90.0 (54)
5. ท่านคิดว่าควรจะมีการจัดโครงการฯ นี้ในลักษณะ ต่อไป	0.0 (0)	0.0 (0)	0.0 (0)	10.0(6)	90.0 (54)

3.1.2 จำแนกตามค่าเฉลี่ยและระดับความพึงพอใจ

เมื่อทำการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและประเมินระดับความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมโครงการฯ ตามเกณฑ์การแปลผลค่าคะแนน 5 ระดับ ได้แก่ ระดับดีมาก ดี ปานกลาง พอใช้และควรปรับปรุง โดยกำหนดค่าการแปลผลจากค่าเฉลี่ย ดังนี้

๑) ค่าเฉลี่ยระหว่าง	4.51 – 5.00	หมายถึง	ดีมาก
๒) ค่าเฉลี่ยระหว่าง	3.51 – 4.50	หมายถึง	ดี
๓) ค่าเฉลี่ยระหว่าง	2.51 – 3.50	หมายถึง	ปานกลาง
๔) ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.51 – 2.50	หมายถึง	พอใช้
๕) ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.00 – 1.50	หมายถึง	ควรปรับปรุง

ผลการประเมินระดับความพึงพอใจ พบว่า ผู้เข้าร่วมส่วนใหญ่มีความพึงพอใจจากการเข้าร่วมโครงการฯ โดยเฉพาะด้าน “วิทยากร” ที่เป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจและเชี่ยวชาญในประเด็นการบรรยาย การมีเทคนิคและวิธีการกระตุ้นให้เกิดบรรยากาศของการเรียนรู้/ติดตามและสามารถเชื่อมโยงประเด็นบรรยายและเนื้อหาของการเรียนได้อย่างลงตัว อยู่ในระดับดีมาก (ค่าเฉลี่ย 4.74, 4.65 ตามลำดับ) ในด้านการอำนวยความสะดวก พบว่า โดยภาพรวมผู้เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจอยู่ในระดับดี (ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51 – 4.50 ทั้งหมด) โดยเฉพาะความพึงพอใจในเรื่องบรรยากาศโดยรวมในระหว่างการบรรยายมีความเหมาะสม/น่าสนใจอยู่ในระดับดี (ค่าเฉลี่ย 4.26) รองลงมา คือ อาหารว่างและเครื่องดื่มที่จัดให้ระหว่างการบรรยายเพียงพอ/เหมาะสมอยู่ในระดับดี (ค่าเฉลี่ย 4.24) เช่นเดียวกัน ประเด็นที่คณะดำเนินงานโครงการฯ ต้องตระหนักและพิจารณาในการปรับปรุงกระบวนการทำงานในครั้งต่อไป คือ สถานที่ในการจัดบรรยายยังไม่มี ความเหมาะสมกับจำนวนผู้เข้าร่วมรับฟังทั้งขนาดของห้องบรรยายและบรรยากาศในระหว่างการบรรยายฯ เนื่องจากคับแคบและอากาศอบอ้าว/ไม่ถ่ายเท

ประโยชน์ที่เกิดจากการจัดกิจกรรมบรรยายฯ ในครั้งนี้ คือ หลังจากการบรรยายเสร็จสิ้นท่านเข้าใจถึงแนวทางสร้างการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมไทตาด อยู่ในระดับมาก 88.33 (106) และผู้เข้าร่วมโครงการฯ จำนวนมากกว่าร้อยละ 50 พึงพอใจต่อกระบวนการจัดบรรยายโดยภาพรวม (ด้านเนื้อหา เทคนิค กระบวนการ การมีส่วนร่วม และการอำนวยความสะดวก) อยู่ในระดับมากที่สุด 88.33 (106) และเห็นว่าควรจะมีการจัดบรรยายในลักษณะนี้ต่อไป อยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 88.33 (106) รายละเอียดดังแสดงในตารางที่

ตารางที่ 20 ประเมินผลความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการฯ จำแนกตามค่าเฉลี่ยและระดับความพึงพอใจ

ประเด็นการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
	\bar{X}	S.D	การแปลผล	อันดับ	หมายเหตุ
1. ด้านกระบวนการสัมมนา/เนื้อหา					
1. ท่านมีความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของการบรรยายในครั้งนี้	4.32	0.53	ดี		
2. วิทยากรเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจและเชี่ยวชาญในประเด็นการบรรยาย	4.74	0.55	ดีมาก	1	
3. วิทยากรมีเทคนิคและวิธีการกระตุ้นให้เกิดบรรยากาศของการเรียนรู้/ติดตาม	4.65	0.48	ดีมาก	3	
4. วิทยากรสามารถเชื่อมโยงประเด็นบรรยายและเนื้อหาของการเรียนได้อย่างลงตัว	4.60	0.48	ดีมาก	4	
5. ท่านได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การแสดงออก และการทำกิจกรรมในช่วงการบรรยายในครั้งนี้	4.12	0.56	ดี		
2. ด้านการอำนวยความสะดวก					
1. สถานที่ในการจัดบรรยายมีความเหมาะสมกับจำนวนผู้เข้าร่วมรับฟัง	3.97	0.79	ดี		
2. บรรยากาศโดยรวมในระหว่างการบรรยายมีความเหมาะสม/น่าสนใจ	4.26	0.77	ดี		
3. การชี้แจงทำความเข้าใจของคณะจัดการบรรยายให้กับผู้เข้าร่วมฟัง	4.02	0.48	ดี		
4. อาหารว่างและเครื่องดื่มที่จัดให้ระหว่างการบรรยายเพียงพอ/เหมาะสม	4.24	0.61	ดี		
5. กำหนดการและระยะเวลาการบรรยายมีความเหมาะสม	4.15	0.56	ดี		

ประเด็นการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
	\bar{X}	S.D	การแปลผล	อันดับ	หมายเหตุ
3. ความพึงพอใจต่อกระบวนการจัดบรรยายโดยภาพรวมเป็นอย่างไร (ด้านเนื้อหา เทคนิค กระบวนการมีส่วนร่วมและการอำนวยความสะดวก)	4.37	0.65	ดี		
4. หลังจากการบรรยายเสร็จสิ้นท่านเข้าใจถึงแนวทางสร้างการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมไทตาด	4.26	0.53	ดี		
5. ท่านคิดว่าควรจะมีการจัดบรรยายในลักษณะนี้อีก	4.66	0.48	ดีมาก	2	

3.1.3 จำแนกตามตัวชี้วัดของโครงการฯ

เมื่อทำการสรุปผลการดำเนินงานโครงการฯ โดยภาพรวมจำแนกตามเป้าหมายและประเด็นตัวชี้วัดของโครงการฯ พบว่า ในด้านปริมาณจำนวนนักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการฯ มีจำนวนทั้งสิ้น 120 คน ซึ่งบรรลุตามเป้าหมายของโครงการฯ ที่กำหนดไว้จำนวน 120 คน ส่วนด้านคุณภาพจากการประเมินระดับความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการฯ ผลการประเมินค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดี (ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51 – 4.50) จากการประเมินค่าเฉลี่ยผลการดำเนินงานได้ 4.42 มากกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ คือ ค่าเฉลี่ย 3.51 จากคะแนนเต็ม 5.00 รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 21

ตารางที่ 21 สรุปผลความพึงพอใจของผู้เข้าร่วม จำแนกตามตัวชี้วัดของโครงการฯ

ตัวชี้วัดความสำเร็จ	หน่วย	ค่าเป้าหมาย	วิธีการประเมิน	เครื่องมือที่ใช้	การบรรลุ
เชิงปริมาณ					
- จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการฯ	คน	60	- สํารวจ	- แบบลงทะเบียน	√
- ร้อยละ ของ ผู้ เข้าร่วมโครงการฯ	ร้อยละ	100	- สํารวจ	- แบบสอบถาม	

เชิงคุณภาพ - ระดับความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	4.42 จากคะแนนเต็ม 5.00	- สํารวจ	- แบบสอบถาม	√
- ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ 1. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิเด็กและการพัฒนาเด็กและเยาวชนในชุมชน 2. เพื่อบูรณาการงานบริการวิชาการแก่สังคมเข้ากับการเรียนการสอน การวิจัยและการทำนุศิลปวัฒนธรรมของคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ 3. เพื่อเป็นการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการด้านการส่งเสริมและพัฒนาเด็กและเยาวชนระหว่างคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์กับองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผึ้ง	คน	60 คน	การบรรยายและ การระดมความคิดเห็น	ใบงานความรู้ และ Mind mapping	√
	รายวิชา และ รายงานวิจัย	2 รายวิชา และ รายงานการวิจัย	รายงานโครงการ ผลงานวิจัย 1 เรื่อง	มคอ. 3 และ มคอ. 5 และ รูปเล่มรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์	√
	เครือข่าย	1 เครือข่าย	การจัดเวทีสร้างความร่วมมือ	บันทึกข้อตกลงความร่วมมือ	√

บทที่ 4

สรุปและข้อเสนอแนะ

รายงานสรุปผลการดำเนินงาน “โครงการบริการวิชาการสาขาวิชาพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม ประจำปีการศึกษา 2562” มีระยะเวลาการดำเนินโครงการในวันที่ วันที่ 20 ธันวาคม พ.ศ. 2562 ณ ตำบลบ้านผึ้ง อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการ

ได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิเด็กและการพัฒนาเด็กและเยาวชนในชุมชน เพื่อบูรณาการงานบริการวิชาการแก่สังคมเข้ากับการเรียนการสอน การวิจัยและการทำนุศิลปวัฒนธรรมของคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ เพื่อเป็นการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการด้านการส่งเสริมและพัฒนาเด็กและเยาวชนระหว่างคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์กับองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝาง ซึ่งในส่วนนี้จะได้นำเสนอผลการดำเนินงาน ดังนี้

1. สรุปผล

รายงานสรุปผลการดำเนินงาน “โครงการบริการวิชาการสาขาวิชาพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม ประจำปีการศึกษา 2562” มีระยะเวลาการดำเนินโครงการในวันที่ วันที่ 20 ธันวาคม พ.ศ. 2562 ณ ตำบลบ้านฝาง อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม มีผู้เข้าร่วมโครงการฯ จำนวนทั้งสิ้น 60 คน ซึ่งบรรลุตามเป้าหมายของโครงการฯ ที่กำหนดไว้จำนวน 60 คน ส่วนด้านคุณภาพจากการประเมินระดับความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการฯ ผลการประเมินค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดี (ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51 – 4.50) จากการประเมินค่าเฉลี่ยผลการดำเนินงานได้ 4.42 มากกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ คือ ค่าเฉลี่ย 3.51 จากคะแนนเต็ม 5.00

จากการผลการประเมินระดับความพึงพอใจของการจัดกิจกรรมบรรยายฯ ผลการประเมินระดับความพึงพอใจรายประเด็น พบว่า จากการสอบถามความคิดเห็นและระดับพึงพอใจจากการเข้าร่วมกิจกรรมการบรรยายโดยมีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 60คน ผลการประเมินระดับความพึงพอใจ พบว่า ผู้เข้าร่วมส่วนใหญ่มีความพึงพอใจจากการเข้าร่วมโครงการฯ โดยเฉพาะด้าน “วิทยากร” ที่เป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจและเชี่ยวชาญในประเด็นการบรรยาย การมีเทคนิคและวิธีการกระตุ้นให้เกิดบรรยากาศของการเรียนรู้/ติดตามและและสามารถเชื่อมโยงประเด็นบรรยายและเนื้อหาของการเรียนได้อย่างลงตัว อยู่ในระดับดีมาก (ค่าเฉลี่ย 4.74, 4.65 ตามลำดับ) ในด้านการอำนวยความสะดวก พบว่า โดยภาพรวมผู้เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจอยู่ในระดับดี (ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51 – 4.50 ทั้งหมด) โดยเฉพาะความพึงพอใจในเรื่องบรรยากาศโดยรวมในระหว่างการบรรยายมีความเหมาะสม/น่าสนใจอยู่ในระดับดี (ค่าเฉลี่ย 4.26) รองลงมา คือ อาหารว่างและเครื่องดื่มที่จัดให้ระหว่างการบรรยายเพียงพอ/เหมาะสมอยู่ในระดับดี (ค่าเฉลี่ย 4.24) เช่นเดียวกัน ประเด็นที่คณะดำเนินงานโครงการฯ ต้องตระหนักและพิจารณาในการปรับปรุงกระบวนการทำงานในครั้งต่อไป คือ สถานที่ในการจัดบรรยายยังไม่มีความสะดวกเหมาะสมกับจำนวนผู้เข้าร่วมรับฟังทั้งขนาดของห้องบรรยาย

ประโยชน์ที่เกิดจากการจัดกิจกรรมบรรยายฯ ในครั้งนี้ คือ หลังจากการบรรยายเสร็จสิ้นท่านเข้าใจถึงแนวทางสร้างการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมไทตาด อยู่ในระดับมาก 88.33 และผู้เข้าร่วมโครงการฯ จำนวนมากกว่าร้อยละ 50 พึงพอใจต่อกระบวนการจัดบรรยายโดยภาพรวม (ด้านเนื้อหา เทคนิค กระบวนการ การมีส่วนร่วมและ

การอำนวยความสะดวก) อยู่ในระดับมากที่สุด 88.33 และเห็นว่าควรจะมีการจัดบรรยายในลักษณะนี้ต่อไป อยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 88.33 ซึ่งเป็นประเด็นท้าทายที่ต้องได้รับการพัฒนาสู่ระดับที่สูงขึ้นต่อไป

2. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผู้เข้าร่วมโครงการฯ จำแนกออกเป็น 2 ส่วน คือ 1) ข้อเสนอแนะจากการจัดในครั้งนี้ และ 2) ข้อเสนอแนะสำหรับการจัดในครั้งต่อไป ดังนี้

2.1 ข้อเสนอแนะจากการจัดในครั้งนี้

1) วิทยากรบรรยายมีการเตรียมการมาดี เนื้อหาครอบคลุมและตรงประเด็น กระชับ และมีสร้างกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้เข้าร่วมโครงการฯ ได้ดี

2) กิจกรรมโครงการเป็นประโยชน์ต่อชุมชน จึงอยากให้จัดโครงการลักษณะนี้ต่อเนื่องอีก และขยายกลุ่มเป้าหมายให้กับทุกช่วงวัยให้เข้ามามีส่วนร่วม

2.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการจัดในครั้งต่อไป

1) ควรเพิ่มระยะเวลาการดำเนินโครงการ

2) ควรสนับสนุนการดำเนินงานและมีงบประมาณสนับสนุนการดำเนินโครงการฯ

อย่างต่อเนื่อง

ภาคผนวก
ภาพประกอบการดำเนินโครงการฯ

บันทึกภาพพิธีเปิดร่วมกับประธานในพิธีและผู้เข้าร่วมโครงการฯ

การแสดงวัฒนธรรมไทตาด

ร่วมบันทึกภาพกับผู้ทำการแสดงวัฒนธรรมไทตาด

การบรรยายหัวข้อเรื่องวัฒนธรรมไทตาด โดย คุณครูสมพงษ์ แก้วมะ

ทำแบบทดสอบก่อนอบรม

การบรรยายหัวข้อเรื่องสิทธิเด็ก โดย นายชัยวิชิต โภพลรัตน์

กิจกรรมสนทนาการเชื่อมความสัมพันธ์

การระดมความเห็นการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทตาด

รายงานผลการดำเนินงานโครงการบริการวิชาการทางรัฐประศาสนศาสตร์สู่สังคม
กิจกรรม
การพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลนาราชควาย

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม
ปีงบประมาณ 2563

บทสรุปผู้บริหาร

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม ดำเนินโครงการบริการวิชาการทางรัฐประศาสนศาสตร์สู่สังคม กิจกรรมการพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุตำบลนาราชควาย โดยจัดขึ้นเมื่อวันที่ 9 มกราคม 2563 และวันที่ 16 มกราคม 2563 ณ โรงเรียนผู้สูงอายุตำบลนาราชควาย อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม โดยมีวัตถุประสงค์ของโครงการเพื่อ 1) เพิ่มศักยภาพให้กับผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลนาราชควาย 2) สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรีที่มีการบูรณาการกับการวิจัย การบริการวิชาการทางสังคม และการทำงานบูรณาการศิลปะ และวัฒนธรรม และ 3) สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการบริการวิชาการ ในการพัฒนาศักยภาพโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลนาราชควาย

สรุปผลการดำเนินงานโครงการดังนี้

1. การส่งเสริมคุณค่า ศักดิ์ศรี และศักยภาพของผู้สูงอายุให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้สูงอายุ

ก่อนดำเนินโครงการผู้สูงอายุยังขาดความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุ โดยมีความเข้าใจว่าการมาโรงเรียนผู้สูงอายุ คือการมานั่งเรียนและรับความรู้จากครูผู้สอน ผู้สูงอายุส่วนใหญ่จึงไม่ต้องการสมัครเข้าเรียนที่โรงเรียนผู้สูงอายุตำบลนาราชควาย แต่หลังจากที่ทีมอาจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ เข้ามาทำกิจกรรมบริการวิชาการโดยทำความเข้าใจเกี่ยวกับโรงเรียนผู้สูงอายุให้ผู้สูงอายุทราบ และจำลองห้องเรียนสำหรับผู้สูงอายุ โดยพาทำกิจกรรมต่างๆที่เน้นความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมทางสังคม และความพึงพอใจในชีวิต เพราะผู้สูงอายุที่มีกิจกรรมสูง จะมีการปรับตัวได้ดีทั้งร่างกาย จิตใจ และสังคม ทำให้ผู้สูงอายุมีความรู้สึกว่าคุณค่า มีความสามารถและมีศักดิ์ศรี และเป็นประโยชน์ต่อสังคม ทำให้ผู้สูงอายุเข้าใจว่าการมาโรงเรียนผู้สูงอายุไม่ใช่การมานั่งเรียน แต่เป็นการเรียนรู้ผ่านทางกิจกรรมที่กำหนดขึ้นมา โดยสามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต

2. สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรีที่มีการบูรณาการกับการวิจัย การบริการวิชาการทางสังคม และการทำงานบูรณาการศิลปะ และวัฒนธรรม โดยมีนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ที่เรียนในรายวิชาหลักรัฐประศาสนศาสตร์ มาร่วมดำเนินกิจกรรม เพื่อหาแนวทางการจัดกิจกรรมของโรงเรียนผู้สูงอายุที่เหมาะสมให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลนาราชควาย พบว่ากิจกรรมที่สามารถใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมในโรงเรียนผู้สูงอายุของชุมชนนาราชควาย สรุปได้ 3 ประเด็นหลักคือ

2.1 การทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อพัฒนาผู้สูงอายุในด้าน กาย ใจ และปัญญา เน้นกิจกรรมการออกกำลังกายที่เหมาะสมกับวัย

2.2 กิจกรรมการรวมกลุ่มฝึกอาชีพ ที่เหมาะสมกับวัย โดยอาศัยทุนทางสังคมและวัฒนธรรมของชุมชน เช่น การฝึกอาชีพ เช่น การสานหวด การทำดอกไม้จันทน์ การทำกระเป๋าสานจากซองกาแฟ และการทำขนมเป็นต้น

2.3 การใช้แนวคิดโรงเรียนภูมิปัญญาผู้สูงอายุ ที่คัดผู้สูงอายุที่มีทักษะด้านต่างๆมารวมกัน และเปิดให้ลูกหลานมาสานต่อ มาศึกษาเรียนรู้จากผู้สูงอายุ

3. สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการบริการวิชาการ ในการพัฒนาศักยภาพโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลนาราชควาย

การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกันของภาคีที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล, อสม., องค์การบริหารส่วนตำบลนาราชควาย และครอบครัวผู้สูงอายุ ทำให้เกิดความผูกพันและความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกัน เกิดทัศนคติที่ดีต่อผู้สูงอายุ เล็งเห็นคุณค่า ศักยภาพ และความสำคัญของผู้สูงอายุมากขึ้น จึงเกิดความร่วมมือของภาคีเครือข่ายในการขับเคลื่อนโรงเรียนผู้สูงอายุที่กำลังดำเนินการจัดตั้งอยู่ในตำบลนาราชควาย เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุให้มีพื้นที่ในการเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชน ไม่ว่าจะเป็นการพบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การถ่ายทอดภูมิปัญญา หรือการพัฒนาตนเองในด้านต่างๆของผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นการยกระดับการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุในชุมชน

นอกจากนี้ภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องยังมีความเห็นร่วมกันว่า การดำเนินการภายใต้โรงเรียนผู้สูงอายุ ต้องมีการบูรณาการแบบมีส่วนร่วมในทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในแนวคิดที่ว่า "ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมสร้าง" และต้องมีส่วนร่วมในกระบวนการ เพื่อให้เกิดการพัฒนาผู้สูงอายุอย่างเป็นองค์รวม โดยสิ่งที่สำคัญที่สุดคือ ต้องทำกิจกรรม 3 อ. คือ อาหาร อารมณ์ และออกกำลังกาย

คำนำ

รายงานฉบับนี้ เป็นสรุปผลการดำเนินงานโครงการบริการวิชาการทางรัฐประศาสนศาสตร์สู่สังคม กิจกรรมการพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุตำบลนาราชควาย โดยมีเนื้อหารายละเอียดประกอบด้วย บทนำ แผนงานและวิธีดำเนินโครงการ ผลการดำเนินโครงการ สรุปผล ปัญหา/อุปสรรค และ ข้อเสนอแนะในการดำเนินโครงการ รายงานฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยความช่วยเหลือจากอาจารย์ และ นักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือในการดำเนินโครงการจนบรรลุผลสำเร็จ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงาน ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ทั้งนี้หากมีข้อผิดพลาดประการใด คณะผู้จัดทำ ขออภัยมา ณ ที่นี้

จัดทำโดย

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์

มหาวิทยาลัยนครพนม

มกราคม 2563

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปผู้บริหาร	2
คำนำ	4
สารบัญ	5
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของโครงการ	6
วัตถุประสงค์	7
กลุ่มเป้าหมาย	7
ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 แผนงาน วิธีดำเนินโครงการ	
ขั้นตอนการเตรียมการดำเนินการ	8
ขั้นตอนระหว่างดำเนินการ	8
ขั้นตอนหลังการดำเนินการ/การวิเคราะห์ข้อมูล	9
บทที่ 3 ผลการดำเนินโครงการ	
ผลการดำเนินงาน	10
รายละเอียดงบประมาณ	13
ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ	
ผลความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการ ต่อการจัดโครงการ	14
บทที่ 4 สรุปผล ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการ	
สรุปผล และการประเมินความสำเร็จ	17
ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินโครงการ	18
ข้อเสนอแนะในการดำเนินการครั้งต่อไป	18
ภาคผนวก	
ภาพกิจกรรม	19
แบบประเมิน	31
รายชื่อผู้รับผิดชอบโครงการ	32

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของโครงการ

จังหวัดนครพนมในปัจจุบันได้ก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ กล่าวคือมีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปเกินกว่าร้อยละ 10 ของประชากรทั้งหมด ซึ่งจังหวัดนครพนมมีจำนวนผู้สูงอายุมากถึง 89,682 คน จากจำนวนประชากรทั้งหมดของจังหวัดนครพนม จำนวน 715,399 คน (ระบบสถิติทางการทะเบียน, 2558) ผลมาจากอัตราการเกิดที่ลดลงและความเจริญก้าวหน้าทางการแพทย์ทำให้ผู้สูงอายุมีอายุยืนยาวขึ้น และการที่ผู้สูงอายุมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็วทำให้รัฐต้องมีรายจ่ายด้านสวัสดิการเพื่อผู้สูงอายุสูงขึ้น และครอบครัวต้องแบกรับภาระในการดูแลผู้สูงอายุมากขึ้น ขณะที่ผู้สูงอายุเองเมื่อมีอายุยืนยาวขึ้นก็ต้องเผชิญกับปัญหาการขาดแคลนรายได้หรือมีรายได้ไม่เพียงพอแก่การดำรงชีพ รวมถึงความเสี่ยงจากการเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรังต่างๆ ความพิการหรือทุพพลภาพตามมาจากอายุที่เพิ่มมากขึ้น สถานการณ์ของผู้สูงอายุจึงน่าวิตก ทำให้จังหวัดนครพนมมีนโยบายในการจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุขึ้นมาเพื่อส่งเสริมการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้สูงอายุ เสริมสร้างสุขภาพที่ดีของผู้สูงอายุทั้งด้านร่างกายและจิตใจให้ผู้สูงอายุสร้างสรรค์ประโยชน์แก่ชุมชนและสังคม และสร้างคุณค่าทางภูมิปัญญาของผู้สูงอายุให้เป็นที่ประจักษ์และยอมรับในสังคม โดยมีกลุ่มเป้าหมายในการจัดตั้งอยู่ 8 แห่ง คือ 1. ตำบลหนองบ่อ อำเภอนาแก 2. ตำบลนาคำ อำเภอสรีสงคราม 3. ตำบลน้ำคำ อำเภอนาหว้า 4. ตำบลหนองสังข์ อำเภอนาแก 5. ตำบลโคกหินแฮ่ อำเภอรณนคร 6. ตำบลนาหว้า อำเภอนาหว้า 7. ตำบลพิมาน อำเภอนาแก และ 8. ตำบลนาราชควาย อำเภอเมือง

แต่การจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุจะสำเร็จและสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุได้นั้นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนเข้ามาร่วมขับเคลื่อนควบคู่ไปกับมาตรการอื่นๆของรัฐ เพื่อให้ผู้สูงอายุได้รับการดูแลอย่างทั่วถึง ซึ่งผู้มีส่วนสำคัญได้แก่ สมาชิกในครอบครัว ชุมชน โรงพยาบาลสาธารณสุขประจำตำบล วัดและท้องถิ่น โดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีภารกิจโดยตรงในการดูแลผู้สูงอายุรวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนและแสวงหาความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายเพื่อให้ผู้สูงอายุได้มีพื้นที่ในการเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชน ไม่ว่าจะเป็นการพบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การถ่ายทอดภูมิปัญญา หรือการพัฒนาตนเองในด้านต่างๆ ซึ่งเป็นการยกระดับการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุในชุมชน เพื่อให้ผู้สูงอายุมองเห็นคุณค่าและความสำคัญของตนเอง และชุมชน ให้ประจักษ์ในศักยภาพและพลังของผู้สูงอายุ ส่งผลให้ผู้สูงอายุใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่า มีศักดิ์ศรี และมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี

จากความสำคัญดังกล่าว สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์จึงลงพื้นที่เพื่อสอบถามปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุในเบื้องต้น โดยเลือกพื้นที่ตำบลนาราชควายที่มีพื้นที่อยู่ติดกับคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์และเป็นหนึ่งในพื้นที่ที่ได้ดำเนินการจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลนาราชควายขึ้นมา โดยปัจจุบันตำบลนาราชควายอำเภอเมือง จังหวัดนครพนมมีจำนวนประชากรทั้งหมด 7,535 คนเป็นผู้สูงอายุ จำนวน 827 คน มากกว่า ร้อยละ 10 ของจำนวนประชากรทั้งหมดของตำบล จากการลงพื้นที่พบว่าปัญหาส่วนใหญ่ของผู้สูงอายุคือสุขภาพไม่สมบูรณ์แข็งแรงเจ็บป่วยบ่อย มักมีความกังวล

ถึงอนาคตกลัวการถูกทอดทิ้งเมื่อชราภาพ ส่วนสมาชิกในครอบครัวที่ทำงานได้ส่วนใหญ่มีรายได้น้อยและครอบครัวมีฐานะยากจน

ด้วยเหตุนี้ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ จึงเน้นตอบโจทย์เพื่อแก้ปัญหาของผู้สูงอายุในชุมชนตำบลนาราชควายจึงได้จัดโครงการบริการวิชาการทางรัฐประศาสนศาสตร์สู่สังคม ในกิจกรรมการพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลนาราชควาย โดยการยึดหลักการพึ่งตนเองและการมีส่วนร่วม การให้อย่างมีคุณค่า รับผิดชอบต่อสังคม ทำให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีและทำให้ผู้สูงอายุในชุมชนตำบลนาราชควายสามารถยืนหยัดได้ด้วยตัวเอง สร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนได้อย่างยั่งยืน

1.1 วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อเพิ่มศักยภาพให้กับผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลนาราชควาย
- 2) เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรีที่มีการบูรณาการกับการวิจัย การบริการวิชาการทางสังคม และการทำนุบำรุงศิลปะ และวัฒนธรรม
- 3) เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการบริการวิชาการ ในการพัฒนาศักยภาพโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลนาราชควาย

1.2 กลุ่มเป้าหมาย

- 1) ผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลนาราชควาย จำนวน 80 คน
- 2) นักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ จำนวน 40 คน
- 3) เครือข่ายความร่วมมือในการบริการวิชาการและทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ในพื้นที่ตำบลนาราชควาย ประกอบด้วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, รพ.สต., คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ จำนวน 10 คน

1.3 ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ

การดำเนินโครงการ มีระยะเวลา 2 วัน วันที่ 9 มกราคม 2563 – วันที่ 16 มกราคม 2563 ณ โรงเรียนผู้สูงอายุตำบลนาราชควาย อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) เกิดการมีส่วนร่วมของภาคีที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนโรงเรียนผู้สูงอายุให้สำเร็จและบรรลุวัตถุประสงค์
- 2) องค์กรบริหารส่วนตำบลนาราชควายมีศักยภาพและขีดความสามารถในการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับความต้องการของผู้สูงอายุในชุมชนอย่างแท้จริง
- 3) ผู้สูงอายุ มีทัศนคติที่ดีในการมาโรงเรียน ทำให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต รู้สึกตนมีคุณค่า มีศักดิ์ศรี และศักยภาพ นำไปสู่คุณภาพชีวิตที่ดี

บทที่ 2

แผนงาน วิธีดำเนินการโครงการ

2.1 ขั้นตอนการเตรียมการดำเนินการ

2.1.1 ขออนุมัติโครงการ เพื่อขออนุมัติงบประมาณในการดำเนินโครงการฯ

2.1.2 หลังจากได้รับการอนุมัติโครงการและงบประมาณ ดำเนินโครงการตามรายการต่อไปนี้

- 1) วางแผนกับคณะทำงานในการดำเนินการตามกิจกรรมเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของโครงการ และแบ่งงานความรับผิดชอบแต่ละกิจกรรมให้กับคณะทำงาน
- 2) จัดทำกำหนดการโครงการบริการวิชาการ
- 3) ประสานงาน กับองค์การบริหารส่วนตำบลนาราชควาย ในการดำเนินการจัดโครงการบริการวิชาการฯ เพื่อเตรียมผู้สูงอายุ ผู้นำชุมชน ตัวแทน อสม. และตัวแทนจาก รพ.สต. เข้าร่วมโครงการฯ
- 4) ติดต่อวิทยากรมาบรรยาย จำนวน 4 ท่าน เพื่อมาบรรยายให้ความรู้กับผู้สูงอายุ
- 5) จัดทำแบบประเมินผลการจัดโครงการบริการวิชาการ
- 6) จัดเตรียมรายละเอียดด้านการเงินเพื่อดำเนินโครงการฯตามงบประมาณที่ได้รับ
- 7) จัดทำคำกล่าวรายงาน กล่าวเปิด/กล่าวปิด พร้อมทำหนังสือเชิญประธาน โดยนายกองค์การบริหารส่วนตำบลนาราชควาย เป็นประธานกล่าวเปิด และคณบดีคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม เป็นประธานกล่าวปิด

2.2 ขั้นตอนระหว่างดำเนินการ

2.2.1 ตรวจสอบความพร้อมในการดำเนินการจัดโครงการ

2.2.2 ดำเนินโครงการบริการวิชาการ ตามกำหนดการ ดังนี้

วัน - เวลา	กิจกรรม
วันพฤหัสบดี ที่ 9 มกราคม 2563	
เวลา 08.00 – 9.00 น.	ลงทะเบียนการเข้าร่วมกิจกรรม
เวลา 09.00 – 09.30 น.	ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการดำเนินโครงการบริการวิชาการ
เวลา 09.30 – 10.00 น.	พิธีเปิด โดย นายกองค์การบริหารส่วนตำบลนาราชควาย
เวลา 10.00 – 12.00 น.	บรรยายความรู้ เรื่อง กฎหมายสำหรับผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุรับรู้และเข้าถึงสิทธิและสวัสดิการของตนเองในด้านกฎหมาย สุขภาพและสังคม
เวลา 12.00 – 13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
เวลา 13.00 – 15.00 น.	บรรยายให้ความรู้ด้านภาษาพาสุนัข
เวลา 15.00 – 16.00 น.	เวทีระดมสมองความคาดหวัง ความต้องการและแนวทางการขับเคลื่อนโรงเรียนผู้สูงอายุ จากผู้สูงอายุ, ตัวแทน รพ.สต., ตัวแทน อสม., ตัวแทน อบต.นาราชควาย และผู้นำชุมชน

วันหยุดสัปดาห์ที่ 16 มกราคม 2563	
เวลา 08.00 – 9.00 น.	ลงทะเบียนการเข้าร่วมกิจกรรม
เวลา 09.00 – 10.00 น.	กิจกรรมสานสัมพันธ์ผู้สูงอายุและผู้ร่วมกิจกรรม
เวลา 10.00 –12.00 น.	บรรยายความรู้ เรื่อง การฝึกอาชีพและการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น
เวลา 12.00 –13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
เวลา 13.00 –15.00 น.	บรรยายและสาธิต เรื่อง “การดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ”
เวลา 15.00 –16.00 น.	สนทนาการผ่อนคลาย
เวลา 16.00 –16.30 น.	กล่าวปิดโดย คณะบดีคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์

2.2.3 แจกแบบสอบถามให้กับผู้เข้าร่วมโครงการ เพื่อประเมินผลการจัดโครงการฯ

2.2.4 หลังจากจบโครงการคณะผู้ดำเนินโครงการร่วมทำ After Action Review (AAR) เพื่อทบทวนวิธีการทำงานว่าโครงการที่ทำอะไรที่คิดว่าสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่เราได้วางไว้ และอะไรที่คิดว่าเป็นปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินโครงการ และจะสามารถดำเนินการให้ดีกว่าเดิมได้อย่างไร หากสามารถต่อยอดจากสิ่งที่ทำเราจะทำสิ่งใดต่อไป

2.3 ขั้นตอนหลังการดำเนินการ/การวิเคราะห์ข้อมูล

2.3.1 สรุปและรายงานผล

- 1) จัดทำรายละเอียดค่าใช้จ่ายในการจัดโครงการ และบันทึกรายงานค่าใช้จ่ายพร้อมส่งคืนเงินยืม
- 2) นำแบบประเมินผลโครงการมาวิเคราะห์ด้วยการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ส่วนข้อมูลความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นคำถามปลายเปิด วิเคราะห์โดยใช้ความถี่และใช้การบรรยายข้อมูลและสรุป
- 3) จัดทำรายงานผลการจัดโครงการ เพื่อเสนอให้คณะบดีคณะศิลปศาสตร์ และองค์การบริหารส่วนตำบลนาราชควายใช้เป็นแนวทางการจัดกิจกรรมในโรงเรียนผู้สูงอายุและเป็นแนวทางการขับเคลื่อนโรงเรียนผู้สูงอายุจากภาคีที่เกี่ยวข้องอย่างมีส่วนร่วม

บทที่ 3

ผลการดำเนินโครงการ

3.1 ผลการดำเนินงาน

ผลการจัดโครงการบริการวิชาการทางรัฐประศาสนศาสตร์สู่สังคม กิจกรรมการพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุตำบลนาราชควาย แบ่งผลการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อเพิ่มศักยภาพให้กับผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลนาราชควาย

จากการทำกิจกรรมบริการวิชาการและจากการสัมภาษณ์ผู้สูงอายุจำนวนหลายท่าน พบว่า ผู้สูงอายุยังขาดความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุ โดยมีความเข้าใจว่าการมาโรงเรียนผู้สูงอายุ คือการมานั่งเรียนและรับความรู้จากครูผู้สอน ผู้สูงอายุส่วนใหญ่จึงไม่ต้องการสมัครเข้าเรียนที่โรงเรียนผู้สูงอายุตำบลนาราชควาย แต่หลังจากที่มออาจารย์ และนักศึกษสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม เข้ามาทำกิจกรรมบริการวิชาการโดยทำความเข้าใจเกี่ยวกับโรงเรียนผู้สูงอายุให้ผู้สูงอายุทราบ และจำลองห้องเรียนสำหรับผู้สูงอายุขึ้น โดยพาทำกิจกรรมสานสัมพันธ์ผู้สูงอายุและผู้ร่วมกิจกรรม บรรยายความรู้ เรื่อง กฎหมายสำหรับผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุรับรู้และเข้าถึงสิทธิและสวัสดิการของตนเองในด้านกฎหมาย สุขภาพและสังคม กิจกรรมบรรยายเสริมทักษะ “ภาษาอังกฤษอย่างง่ายสำหรับผู้สูงอายุ” กิจกรรมร่ำวงลำลาสามัคคีคนสองวัยใจเดียวกัน รวมถึงกิจกรรมสันทนาการระหว่างวัน เน้นความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมทางสังคม และความพึงพอใจในชีวิต เพราะผู้สูงอายุที่มีกิจกรรมสูง จะมีการปรับตัวได้ดีทั้งร่างกาย จิตใจ และสังคม ทำให้ผู้สูงอายุมีความรู้สึกว่าตนมีคุณค่า มีความสามารถและมีศักดิ์ศรี และเป็นประโยชน์ต่อสังคม ทำให้ผู้สูงอายุเข้าใจว่าการมาโรงเรียนผู้สูงอายุไม่ใช่การมานั่งเรียน แต่เป็นการเรียนรู้ผ่านทางกิจกรรมที่กำหนดขึ้นมา โดยสามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต

โดยการสะท้อนความรู้สึกหลังจบโครงการ ของ นายสนอง วิเศษ อายุ 68 ปี ว่า “รู้สึกดีใจภูมิใจและสนุกที่ได้ร่วมโครงการฯ ขอให้โครงการดี ๆ แบบนี้จัดอีก ได้มาแลกเปลี่ยนความรู้ต่าง ๆ แก่ผู้สูงอายุด้วยกัน ได้เข้าใจคำว่า โรงเรียนผู้สูงอายุ ว่าไม่ใช่เป็นการมานั่งเรียนหนังสือแต่เป็นการมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ร่วมกัน” ส่วนนางพิกุล นวลทองศรี อายุ 65 ปี กล่าวว่า “ เป็นโครงการดีที่เลือกผู้สูงอายุจาก อบต.นาราชควาย ในการจัดโครงการ ได้มาแลกเปลี่ยนพบปะผู้สูงอายุด้วยกัน พูดคุยกันในโรงเรียนผู้สูงอายุ อยากให้มีการจัด เดือนละครั้งหรือ 6 เดือนครั้ง เพื่อที่จะให้ผู้สูงอายุได้มาพบปะกันบ่อยขึ้น” สำหรับตัวแทนจาก อสม. นางรัชณี วะชุม กล่าวว่า “อยากให้มีมหาวิทยาลัยนครพนมมาจัดโครงการอีก เดือนละครั้ง และเข้ามาช่วยเหลือในการขับเคลื่อนโรงเรียนผู้สูงอายุ การทำกิจกรรมร่วมกันของผู้สูงอายุ อยากให้จัดโครงการดี ๆ แบบนี้อีกตลอด” และตัวแทนจากองค์การบริหารส่วนตำบลนาราชควาย นางสาววิมลรัตน์ วงค์หนายโกฏ ผู้อำนวยการกองสวัสดิการสังคมองค์การบริหารส่วนตำบลนาราชควาย กล่าวว่า “ ดีใจที่ทางคณะผู้จัดโครงการได้เลือกและมาจัดโครงการที่ อบต.นาราชควาย ทำให้ผู้สูงอายุได้ตระหนักถึงการทำกิจกรรมร่วมกัน

และอยากให้ผู้สูงอายุมารวมกลุ่มกัน เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ซึ่งกันและกัน เพื่อนำไปสอนลูกหลานต่อไปในอนาคต”

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรีที่มีการบูรณาการกับการวิจัย การบริการวิชาการทางสังคม และการทำนุบำรุงศิลปะ และวัฒนธรรม

จากการที่นักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ที่เรียนในรายวิชาหลักรัฐประศาสนศาสตร์ มาร่วมดำเนินกิจกรรมกับอาจารย์ในสาขาวิชา เพื่อหาแนวทางการจัดกิจกรรมของโรงเรียนผู้สูงอายุที่เหมาะสมให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลนาราชควาย ในกิจกรรมเวทีระดมสมองความคาดหวัง ความต้องการและแนวทางการขับเคลื่อนโรงเรียนผู้สูงอายุ จากผู้สูงอายุ, ตัวแทน รพ.สต., ตัวแทน อสม., ตัวแทน อบต.นาราชควาย และผู้นำชุมชน สามารถสรุปกิจกรรมที่สามารถใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมในโรงเรียนผู้สูงอายุของชุมชนนาราชควายได้ใน 3 ประเด็นหลักคือ

1. การทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อพัฒนาผู้สูงอายุในด้าน กาย ใจ และปัญญา เน้นกิจกรรมการออกกำลังกายที่เหมาะสมกับวัย เช่น

1.1 กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพร่างกายผ่านการออกกำลังกาย ได้แก่ รำวงพื้นบ้าน รำวงย้อนยุค เต้นแอโรบิค ลีลาศ กายบริหาร เป็นต้น

1.2 กิจกรรมแลกเปลี่ยนความรู้ในการส่งเสริมสุขภาพ ได้แก่ การเชิญวิทยากรให้ความรู้เรื่องการดูแลสุขภาพร่างกาย ช่องปาก และความสะอาดของผู้สูงอายุ การแลกเปลี่ยนความรู้เรื่องยาสมุนไพรพื้นบ้าน การรับประทานอาหารให้ถูกสุขลักษณะ การสร้างเสน่ห์ของผู้สูงวัย เป็นต้น

1.3 กิจกรรมนันทนาการ เช่น ร้องเพลงพื้นบ้าน เพลงร่วมสมัย หัวเราะบำบัด ดนตรีบำบัด ศิลปะบำบัด เป็นต้น

1.4 การจัดเวทีพบปะ พูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเรื่องที่อยู่ในความสนใจ

2. กิจกรรมการรวมกลุ่มฝึกอาชีพ ที่เหมาะสมกับวัย โดยอาศัยทุนทางสังคมและวัฒนธรรมของชุมชน เช่น การฝึกอาชีพ เช่น การสานหวด การทำดอกไม้จันทน์ การทำกระเป่าสานจากชองกาแพ และการทำขนม เป็นต้น

3. การใช้แนวคิดโรงเรียนภูมิปัญญาผู้สูงอายุ ที่คัดผู้สูงอายุที่มีทักษะด้านต่างๆมารวมกัน และเปิดให้ลูกหลานมาสานต่อ มาศึกษาเรียนรู้จากผู้สูงอายุ เช่น

3.1 กิจกรรมเชื่อมสัมพันธ์ระหว่างผู้สูงอายุและคนวัยอื่น เช่น อัยสอนหลาน เป็นต้น

3.2 กิจกรรมถ่ายทอดองค์ความรู้และภูมิปัญญาด้านศิลปะ วัฒนธรรมท้องถิ่นที่มีอยู่ในตัวผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นความรู้ที่มีคุณค่า ชุมชนควรนำมาเรียนรู้และสืบทอดให้ลูกหลานต่อไป

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการบริการวิชาการ ในการพัฒนาศักยภาพ โรงเรียนผู้สูงอายุตำบลนาราชควาย

จากการจัดกิจกรรมต่างๆในโครงการบริการวิชาการทางรัฐประศาสนศาสตร์สู่สังคม กิจกรรมการพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุตำบลนาราชควาย พบว่า การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกันของภาคีที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล, อสม., องค์การบริหารส่วนตำบลนาราชควาย และครอบครัวผู้สูงอายุ ทำให้เกิดความผูกพันและความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกัน เกิดทัศนคติที่ดีต่อผู้สูงอายุ เล็งเห็นคุณค่า ศักยภาพ และความสำคัญของผู้สูงอายุมากขึ้น จึงเกิดความร่วมมือของภาคีเครือข่ายในการขับเคลื่อนโรงเรียนผู้สูงอายุที่กำลังดำเนินการจัดตั้งอยู่ในตำบลนาราชควาย เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุให้มีพื้นที่ในการเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชน ไม่ว่าจะเป็นการพบปะพูดคุย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ การถ่ายทอดภูมิปัญญา หรือการพัฒนาตนเองในด้านต่างๆของผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นการยกระดับการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุในชุมชน

นอกจากนี้ภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องยังมีความเห็นร่วมกันว่า การดำเนินการภายใต้โรงเรียนผู้สูงอายุต้องมีการบูรณาการแบบมีส่วนร่วมในทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในแนวคิดที่ว่า "ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมสร้าง" และต้องมีส่วนร่วมในกระบวนการ เพื่อให้เกิดการพัฒนาผู้สูงอายุอย่างเป็นองค์รวม โดยสิ่งที่สำคัญที่สุดคือ ต้องทำกิจกรรม 3 อ. คือ อาหาร อารมณ์ และออกกำลังกาย

บทบาทของภาคีที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนโรงเรียนผู้สูงอายุ มีดังนี้

ภาคีที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนโรงเรียนผู้สูงอายุ	บทบาทภาคีที่เกี่ยวข้อง
- โรงพยาบาลส่งเสริมสาธารณสุขประจำตำบลนาราชควาย - อสม. - ชุมชน	-จัดกิจกรรมเกี่ยวกับสุขภาพของผู้สูงอายุที่เป็นรูปธรรมสามารถจับต้องได้ เช่น โครงการตรวจสุขภาพเคลื่อนที่ - กิจกรรมส่งเสริมอาสาสมัครจิตอาสาดูแลผู้สูงอายุ -โครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงวัย ใส่ใจผู้สูงอายุ
องค์การบริหารส่วนตำบลนาราชควาย	-สนับสนุนงบประมาณ บุคลากร สถานที่ การประสานงานเครือข่ายในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ -เตรียมพร้อมของข้อมูล
ผู้สูงอายุและครอบครัว	เรียนรู้เข้าใจ ดูแลผู้สูงอายุในบ้านให้สุขทั้งกายและใจ

3.2 รายละเอียดงบประมาณ

วันที่ 9 มกราคม 2563

✓ งบประมาณเงินแผ่นดิน

แผนงานพื้นฐานด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

ผลผลิต ผลงานการให้บริการวิชาการแก่สังคม

หมวดงบประมาณ อุดหนุน

งบประมาณ 19,600 (หนึ่งหมื่นเก้าพันหกร้อยบาทถ้วน)

รายการ	รายละเอียด	จำนวนเงิน (บาท)	หมายเหตุ
- ค่าวิทยากร	2 คน * 500 * 2 ชม.	2,000	
- ค่าอาหารกลางวัน	130 คน x 60 บาท x 1 มื้อ	7,800	
รวม		9,800	

✓ งบประมาณเงินบำรุงการศึกษา

แผนงานพื้นฐานด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

ผลผลิต ผลงานการให้บริการวิชาการแก่สังคม

หมวดงบประมาณ ดำเนินงาน

งบประมาณ 10,080 (หนึ่งหมื่นแปดสิบบาทถ้วน)

รายการ	รายละเอียด	จำนวนเงิน (บาท)	หมายเหตุ
- ค่าอาหารว่าง	130 คน x 20 บาท x 2 มื้อ	5,200	
รวม		5,200	

วันที่ 16 มกราคม 2563

✓ งบประมาณเงินแผ่นดิน

แผนงานพื้นฐานด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

ผลผลิต ผลงานการให้บริการวิชาการแก่สังคม

หมวดงบประมาณ อุดหนุน

งบประมาณ 19,600 (หนึ่งหมื่นเก้าพันหกร้อยบาทถ้วน)

รายการ	รายละเอียด	จำนวนเงิน (บาท)	หมายเหตุ
- ค่าวิทยากร	2 คน * 500 * 2 ชม.	2,000	
- ค่าอาหารกลางวัน	130 คน x 60 บาท x 1 มื้อ	7,800	
รวม		9,800	

✓ งบประมาณเงินบำรุงการศึกษา

แผนงานพื้นฐานด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

ผลผลิต ผลงานการให้บริการวิชาการแก่สังคม

หมวดงบประมาณ ดำเนินงาน

งบประมาณ 10,080 (หนึ่งหมื่นแปดสิบบาทถ้วน)

รายการ	รายละเอียด	จำนวนเงิน (บาท)	หมายเหตุ
- ค่าอาหารว่าง	122 คน x 20 บาท x 2 มื้อ	4,880	
รวม		4,880	

3.3 ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ

ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ	วิธีการประเมิน	ผลการดำเนินงาน
1. มีผู้เข้าร่วมโครงการฯ ไม่น้อยกว่า 130 คน	สำรวจ	มีผู้เข้าร่วมโครงการฯจำนวน 130 คน
2. ผู้เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมบริการวิชาการ ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.51 ขึ้นไป จากคะแนนเต็ม 5.00	สำรวจ	ผู้เข้าร่วมโครงการฯมีความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมบริการวิชาการ โดยภาพรวม มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.80
3. เกิดภาคีที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนโรงเรียนผู้สูงอายุให้สำเร็จและบรรลุวัตถุประสงค์	สำรวจ	มีภาคีที่เกี่ยวข้องในการเข้าร่วมโครงการฯ เพื่อขับเคลื่อนโรงเรียนผู้สูงอายุให้สำเร็จและบรรลุวัตถุประสงค์ ประกอบด้วย <ul style="list-style-type: none"> - รพ.สต. - องค์การบริหารส่วนตำบลนาราชควาย - ผู้นำชุมชน - คนในชุมชน - ผู้สูงอายุและครอบครัว - อสม.
4. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดทำโครงการและกิจกรรมในโรงเรียนผู้สูงอายุ ที่เป็นประโยชน์เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุในชุมชน	การระดมสมอง	ได้แนวทางในการจัดกิจกรรมที่มีการดำเนินการในโรงเรียนของผู้สูงอายุครอบคลุมทั้ง 5 ด้าน คือ 1)ด้านส่งเสริมสุขภาพร่างกาย 2)ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้สูงอายุ 3)ด้านการส่งเสริมสวัสดิการในการดูแลตนเองของผู้สูงอายุ 4)ด้านวัฒนธรรม ภูมิปัญญาที่ผู้สูงอายุมืออยู่ 5) ด้านการส่งเสริมการมีรายได้และการมีงานทำของผู้สูงอายุ

5. ผู้สูงอายุมีทัศนคติที่ดี รู้สึกตนมีคุณค่า ศักดิ์ศรี และศักยภาพ มีคุณภาพชีวิตที่ดี	การสัมภาษณ์	<p>- จากการสัมภาษณ์ผู้สูงอายุหลังจบโครงการพบว่าผู้สูงอายุรู้สึกดีที่ได้ร่วมโครงการฯ ขอให้มีโอกาสโครงการดี ๆ แบบนี้อีกที่ได้มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ร่วมกัน ได้รู้ว่าโรงเรียนผู้สูงอายุไม่ใช่เป็นการมานั่งเรียนหนังสือแต่เป็นการมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ร่วมกัน ทำกิจกรรมต่างๆร่วมกัน และอยากให้มีการจัดโครงการแบบนี้อย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง</p> <p>- ผู้สูงอายุเข้าใจความหมายและวัตถุประสงค์ของโรงเรียนผู้สูงอายุมากขึ้น และมีผู้สมัครเข้าโรงเรียนผู้สูงอายุนาราชควายเพิ่มมากขึ้น</p>
--	-------------	---

3.4 ผลความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการบริการวิชาการทางรัฐประศาสนศาสตร์สู่สังคม กิจกรรมการพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุตำบลนาราชควาย

รายการ/ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ด้านกระบวนการ			
1. จุดมุ่งหมายของการจัดงาน	4.75	0.67	มากที่สุด
2. กำหนดการจัดงาน	4.11	0.65	มาก
3. ระยะเวลาในการจัดงาน	4.85	0.83	มากที่สุด
4. สถานที่ในการจัดงาน	4.29	0.54	มาก
5. เอกสารประกอบการจัดงาน	4.52	0.60	มากที่สุด
รวม	4.50	0.64	มาก
ด้านบุคลากรดำเนินงาน และวิทยากร			
6. การดำเนินกิจกรรม	4.59	0.50	มากที่สุด
7. การอธิบายให้ข้อมูล	4.64	0.49	มากที่สุด
8. การตอบคำถาม	4.09	0.21	มาก
รวม	4.44	0.32	มาก
ด้านคุณภาพการให้บริการทางวิชาการ			
9. ความสอดคล้องของหัวข้อกับวัตถุประสงค์ของการจัดงาน	4.60	0.50	มากที่สุด
10. ความสอดคล้องของกิจกรรมกับวัตถุประสงค์ของการจัดงาน	4.68	0.48	มากที่สุด
11. ความทันสมัยของเนื้อหาที่จัดงาน	4.64	0.49	มากที่สุด
12. ความรู้ที่ได้รับจากการจัดงาน	4.55	0.60	มากที่สุด
13. การนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวัน	4.55	0.51	มากที่สุด
14. การอำนวยความสะดวกในการทำกิจกรรม	4.61	0.57	มากที่สุด
รวม	4.60	0.53	มากที่สุด
รวม 3 ด้าน	4.51	0.43	มากที่สุด

จากตารางแสดงความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการบริการวิชาการทางรัฐประศาสนศาสตร์สู่สังคม กิจกรรมการพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุตำบลนาราชควาย โดยภาพรวมพบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 เมื่อจำแนกออกเป็นรายด้านพบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจด้านคุณภาพการให้บริการทางวิชาการมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.60 รองลงมา คือด้านกระบวนการ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 และด้านบุคลากรดำเนินงาน และวิทยากร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.44 ตามลำดับ

บทที่ 4

สรุปผล ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการ

4.1 สรุปผลและการประเมินความสำเร็จ

วัตถุประสงค์	ผลการดำเนินงาน	ประเมินความสำเร็จ	
		บรรลุผล	ไม่บรรลุผล
1. เพื่อเพิ่มศักยภาพให้กับผู้สูงอายุ ในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลนาราช ควาย	1. ผู้สูงอายุรู้สึกดีที่ได้ร่วมโครงการฯ ขอให้ มีโครงการดี ๆ แบบนี้อีกที่ได้มาแลกเปลี่ยน เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ร่วมกัน ได้รู้ว่าโรงเรียน ผู้สูงอายุไม่ใช่เป็นการมานั่งเรียนหนังสือแต่เป็น การมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ร่วมกัน ทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน และอยากให้มีการจัด โครงการแบบนี้อย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง 2. ผู้สูงอายุเข้าใจความหมายและวัตถุประสงค์ ของโรงเรียนผู้สูงอายุมากขึ้น และมีผู้สมัครเข้า โรงเรียนผู้สูงอายุนาราชควายเพิ่มมากขึ้น	✓	
2. เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียน การสอนในระดับปริญญาตรีที่มี การบูรณาการกับการวิจัย การ บริการวิชาการทางสังคม และการ ทำนุบำรุงศิลปะ และวัฒนธรรม	ได้แนวทางในการจัดกิจกรรมที่มีการดำเนินการ ในโรงเรียนของผู้สูงอายุครอบคลุมทั้ง 5 ด้าน คือ 1) ด้านส่งเสริมสุขภาพร่างกาย 2) ด้านการ ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้สูงอายุ 3) ด้านการ ส่งเสริมสวัสดิการในการดูแลตนเองของผู้สูงอายุ 4) ด้านวัฒนธรรม ภูมิปัญญาที่ผู้สูงอายุมีอยู่ 5) ด้านการส่งเสริมการมีรายได้และการมีงาน ทำของผู้สูงอายุ	✓	
3. เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ในการบริการวิชาการ ในการ พัฒนาศักยภาพโรงเรียนผู้สูงอายุ ตำบลนาราชควาย	มีภาคีที่เกี่ยวข้องในการเข้าร่วมโครงการฯ เพื่อ ขับเคลื่อนโรงเรียนผู้สูงอายุให้สำเร็จและบรรลุ วัตถุประสงค์ ประกอบด้วย - รพ.สต. - องค์การบริหารส่วนตำบลนาราชควาย - ผู้นำชุมชน - คนในชุมชน - ผู้สูงอายุและครอบครัว - อสม.	✓	

4.2 ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินโครงการ

1. องค์การบริหารส่วนตำบลนาราชควาย ยังไม่เข้าใจถึงบทบาทของตนเองที่ต้องส่งเสริมผู้สูงอายุ และยังไม่เห็นความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ จึงไม่มีแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่องทำให้ขาดการประสานงานที่มีประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมบริการวิชาการ ระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบล และผู้สูงอายุ

2. ด้านระยะเวลาในการดำเนินโครงการ เนื่องจากระยะเวลาค่อนข้างจำกัด ทำให้ไม่สามารถจัดกิจกรรมได้อย่างหลากหลายบนพื้นฐานของความยั่งยืนได้

4.3 ข้อเสนอแนะในการดำเนินโครงการครั้งต่อไป

1. มหาวิทยาลัยควรมีการสนับสนุนให้มีการบริการวิชาการที่สามารถบูรณาการระหว่างการเรียนการสอนและงานวิจัย

2. ควรทำโครงการบริการวิชาการที่สร้างความยั่งยืนให้เกิดในชุมชน และเป็นโครงการที่สามารถเป็นต้นแบบนำไปขยายสู่ชุมชนอื่นได้

3. ควรนำข้อมูลที่ได้จากการบริการวิชาการไปต่อยอดสู่งานวิจัยเพื่อศึกษารูปแบบการจัดสวัสดิการ และการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมในโรงเรียนผู้สูงอายุในจังหวัดนครพนม

ภาคผนวก

ประมวณภาพกิจกรรม

**แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการบริการวิชาการทางรัฐประศาสนศาสตร์สู่สังคม
กิจกรรมการพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุตำบลนาราชควาย**

ตอนที่ 1 โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ตรงกับข้อมูลความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ

() 1. ชาย () 2. หญิง

2. อายุ

() 1. ต่ำกว่า 30 ปี () 2. 31 - 40 ปี () 3. 41 - 50 ปี

() 4. 51 - 60 ปี () 5. 61 - 70 ปี () 5. 71 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงตามความคิดเห็นของท่าน

ลำดับที่	รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1. ด้านกระบวนการ						
1.	จุดมุ่งหมายของการจัดงาน					
2.	กำหนดการจัดงาน					
3.	ระยะเวลาในการจัดงาน					
4.	สถานที่ในการจัดงาน					
5.	เอกสารประกอบการจัดงาน					
2. ด้านบุคลากรดำเนินงาน และวิทยากร						
6.	การดำเนินกิจกรรม					
7.	การอธิบายให้ข้อมูล					
8.	การตอบคำถาม					
3. ด้านคุณภาพการให้บริการวิชาการทางวิชาการ						
11.	ความสอดคล้องของหัวข้อกับวัตถุประสงค์ของการจัดงาน					
12.	ความสอดคล้องของกิจกรรมกับวัตถุประสงค์ของการจัดงาน					
13.	ความทันสมัยของเนื้อหาที่จัดงาน					
14.	ความรู้ที่ได้รับจากการจัดงาน					
15.	13. การนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวัน					
16.	14. การอำนวยความสะดวกในการทำกิจกรรม					

รายชื่อผู้รับผิดชอบโครงการ

หน่วยงานที่รับผิดชอบ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม
ผู้รับผิดชอบโครงการ

1. ดร.จรรักษ์ญา อุดานนท์ หัวหน้าโครงการฯ
โทรศัพท์ 08-2302-1918
โทรสาร 0-4258-7100
E-mailAddress: jimlim66@hotmail.com
2. ดร.กชกร เดชะคำภู ผู้ร่วมโครงการฯ
โทรศัพท์ 08-7858-6318
โทรสาร 0-4258-7100
E-mailAddress:
3. อาจารย์กัญจน ศาลปรีชา ผู้ร่วมโครงการฯ
โทรศัพท์ 09-9465-9471
โทรสาร 0-4258-7100
E-mailAddress: -
4. ดร.สำราญ วิเศษ ผู้ร่วมโครงการฯ
โทรศัพท์ 08-6231-2544
โทรสาร 0-4258-7100
E-mailAddress: -
5. อาจารย์อาทิตย์ ผดุงเดช ผู้ร่วมโครงการฯ
โทรศัพท์ 09-2723-8285
โทรสาร 0-4258-7100
E-mailAddress: -

รายงานผลการดำเนินงานโครงการ

โครงการบริการวิชาการแก่สังคมที่บูรณาการกับการเรียนการสอน
การวิจัยและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมระดับปริญญาตรี:
การจัดกระบวนการเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ของพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น
บ้านกุดฉิม ตำบลกุดฉิม อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม

คณะวิจัย

นายณรงค์ฤทธิ์ สุมาลี	หัวหน้าโครงการวิจัย
นายวิสิษฐุ์ คิคคำส่วน	ผู้ร่วมวิจัย
นางสาวสิริยาพร สาลีพันธ์	ผู้ร่วมวิจัย
นายอนุชิต สิงห์สุวรรณ	ผู้ร่วมวิจัย
นายเจษฎา ไชยตา	ผู้ร่วมวิจัย
นายประพัฒน์พงศ์ ปรีชา	ผู้ร่วมวิจัย
นายพัฒน์พงศ์ ทิระ	ผู้ร่วมวิจัย
นางสาวพัทธ์วริน อรรถศรีวรโชติ	ผู้ร่วมวิจัย

ได้รับทุนสนับสนุนจาก

โครงการบริการวิชาการแก่สังคมที่บูรณาการกับการเรียนการสอน
การวิจัยและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม (สำหรับปริญญาตรี) ปีที่ 4

คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

ปีงบประมาณ 2563

รายงานผลการดำเนินงานโครงการ

โครงการบริการวิชาการแก่สังคมที่บูรณาการกับการเรียนการสอน
การวิจัยและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมระดับปริญญาตรี:
การจัดกระบวนการเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ของพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น
บ้านกุตฉิม ตำบลกุตฉิม อำเภอราทูพนม จังหวัดนครพนม

คณะวิจัย

นายณรงค์ฤทธิ์ สุมาลี สาขาวิชามานุษยวิทยาวัฒนธรรมและการท่องเที่ยว	หัวหน้าโครงการวิจัย
นายวิสิษฐ าคิดคำส่วน สาขาวิชามานุษยวิทยาวัฒนธรรมและการท่องเที่ยว	ผู้ร่วมวิจัย
นางสาวสิริยาพร สาลีพันธ์ สาขาวิชามานุษยวิทยาวัฒนธรรมและการท่องเที่ยว	ผู้ร่วมวิจัย
นายเจษฎา ไชยตา สาขาวิชานิติศาสตร์	ผู้ร่วมวิจัย
นายประพัฒน์พงศ์ ปรีชา สาขาวิชานิติศาสตร์	ผู้ร่วมวิจัย
นายพัฒน์พงศ์ ทิระ สาขาวิชาภาษาอังกฤษ	ผู้ร่วมวิจัย
นางสาวพัทธ์วริน อรรถศรีวรโชติ สาขาวิชานิติศาสตร์	ผู้ร่วมวิจัย

บทสรุปผู้บริหาร

โครงการบริการวิชาการแก่สังคมที่บูรณาการกับการเรียนการสอน การวิจัยและการทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรมระดับปริญญาตรี: การจัดกระบวนการเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ของพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นบ้านกุดฉิม ตำบลกุดฉิม อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม โดยมีวัตถุประสงค์หลัก คือ 1) เพื่อบริการวิชาการแก่พิพิธภัณฑ์ ท้องถิ่นบ้านกุดฉิม อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม 2) เพื่อบูรณาการงานบริการวิชาการแก่สังคมเข้ากับการ เรียนการสอน การวิจัยและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ประกอบด้วย สาขาวิชานิติศาสตร์ ประกอบด้วย รายวิชา 30111232 กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา และรายวิชา 30111203 กฎหมายอาญา 2 : ภาคความผิด สาขาวิชามานุษยวิทยาวัฒนธรรมและการท่องเที่ยว ประกอบด้วย รายวิชา 30118310 ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่นเพื่อการท่องเที่ยว และรายวิชา 30118308 โบราณคดีใน ประเทศไทย สาขาวิชาภาษาอังกฤษ ประกอบด้วย รายวิชา 30117320 การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม และ สาขาวิชาภาษาจีน ประกอบด้วย รายวิชา 30119316 ภาษาจีนเพื่อการท่องเที่ยว 2 และ 3) เพื่อสร้างเครือข่าย ความร่วมมือในการบริการวิชาการกับพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น โดยมีกลุ่มเป้าหมายหลักคือ นักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ทั้งนี้เพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ ความเข้าใจต่อท้องถิ่น บ่มเพาะจิตอาสาและจิตสำนึกในการ พัฒนาท้องถิ่น สำหรับรูปแบบของการดำเนินงานเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม โดยใช้แนวคิด ดังนี้ 1) แนวคิดประวัติศาสตร์ท้องถิ่น 2) แนวคิดวัฒนธรรมชุมชน 3) แนวคิดพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น 4) แนวคิดการจัดทำ สื่อและกิจกรรมการเรียนรู้ของพิพิธภัณฑ์ และ 5) แนวคิดการมีส่วนร่วม พื้นที่ดำเนินงาน คือ ชุมชนบ้านกุดฉิม ตำบลกุดฉิม อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม

ในการดำเนินงานครั้งนี้เพื่อให้เกิดการต่อยอดจากการดำเนินงานที่ผ่านมาของคณะทำงานและเป็น การบูรณาการกับโจทย์ของแหล่งทุนในลักษณะการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนกุดฉิมวิทยาคม และยังสามารถดำเนินควบคู่ไปกับการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยใช้พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นเป็นฐานในการหนุนเสริมการศึกษา ของชุมชนท้องถิ่น ด้วยการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหาและส่งเสริม ศักยภาพการเรียนการสอนของโรงเรียน และยังเป็นส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ของพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นโดยการ เชื่อมโยงกับเครือข่ายองค์กรภาคีที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการดังกล่าวด้วย ผลการ ดำเนินงานได้มีการถอดบทเรียนจากการดำเนินกิจกรรมร่วมกับครู นักเรียนและชุมชน โดยเชื่อมโยงเข้ากับ พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น ซึ่งนำมาสู่การออกแบบกิจกรรมจำนวน 2 กิจกรรม 4 ฐานการเรียนรู้ คือ 1) กิจกรรมเรียนรู้ ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่น ประกอบด้วย 4 ฐานเรียนรู้ คือ 1.1 ฐานบรรยายหัวข้อ “ความสำคัญและ แนวทางการจัดการมรดกทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ท้องถิ่นกุดฉิม” โดย คณาจารย์สาขาวิชามานุษยวิทยา วัฒนธรรมและการท่องเที่ยว 1.2 ฐานบรรยายหัวข้อ “กฎหมายน่ารู้เกี่ยวกับโบราณวัตถุและโบราณสถาน” โดย คณาจารย์สาขาวิชานิติศาสตร์ 1.3 ฐานอบรมเชิงปฏิบัติการยุวมัคเทศก์ภาษาอังกฤษ โดย คณาจารย์สาขาวิชา ภาษาอังกฤษ 1.4 ฐานอบรมเชิงปฏิบัติการยุวมัคเทศก์ภาษาจีน โดย คณาจารย์สาขาวิชาภาษาจีน 2) กิจกรรม จัดทำนิทรรศการของพิพิธภัณฑ์บ้านกุดฉิมอย่างมีส่วนร่วม จำนวน 1 เรื่อง

คำสำคัญ : ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น, วัฒนธรรมชุมชน, การมีส่วนร่วม, พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น

สารบัญ

บทสรุปผู้บริหาร	
บทที่ 1 บทนำ	5
หลักการและเหตุผล	5
วัตถุประสงค์ในการดำเนินงาน	6
เป้าหมายของการดำเนินงาน	7
พื้นที่ดำเนินงาน	7
ระยะเวลาดำเนินงาน	7
แผนการดำเนินงาน	8
งบประมาณ	8
ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ	8
ผลที่คาดว่าจะได้รับ	9
กิจกรรมและประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	9
บทที่ 2 แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
แนวคิดประวัติศาสตร์ท้องถิ่น	10
แนวคิดวัฒนธรรมชุมชน	12
แนวคิดพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น	15
แนวคิดการจัดทำสื่อและกิจกรรมการเรียนรู้ของพิพิธภัณฑ์	17
แนวคิดการมีส่วนร่วม	19
กรอบแนวคิดในการวิจัย	21
ภาระงานรับผิดชอบของสาขาวิชาต่างๆในการดำเนินงาน	25
บทที่ 3 การดำเนินงาน	28
ขั้นตอนวิธีการดำเนินการ	28
ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล	28
ขั้นตอนการวางแผนและออกแบบรายละเอียดกิจกรรม	29
ขั้นตอนการวางแผนและออกแบบรายละเอียดกิจกรรม	30
ขั้นตอนสรุปและประเมินผล	40
บทที่ 4 ผลการดำเนินงาน	41
ผลของกิจกรรมที่ดำเนินการพัฒนา	41
ผลผลิตโครงการจากการจัดกิจกรรม	42
การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น	42
ประโยชน์ที่โรงเรียนและชุมชนได้รับจากการดำเนินโครงการฯ	42
ประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินโครงการฯ	43
ปัญหาอุปสรรคของการดำเนินงานโครงการฯ	44

ข้อเสนอแนะของการดำเนินงานโครงการฯ	44
อ้างอิง	45
ภาคผนวก	

บทที่ 1

บทนำ

1. หลักการและเหตุผล

ในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมาจะเห็นได้ชัดว่าได้มีความพยายามในการเคลื่อนไหวทั้งที่มาจากภาครัฐและภาคเอกชนต่างๆ เพื่อทำการศึกษาและทดลองกิจกรรมการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ทางเลือกขึ้นมาในรูปแบบที่หลากหลาย ทั้งนี้โดยเน้นความร่วมมือระหว่างชุมชนท้องถิ่นและผู้เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมนอกหลักสูตร (Extra- Curricular Activities) ซึ่งในปัจจุบันกำลังได้รับความสนใจมากขึ้นโดยปรากฏในรูปแบบต่างๆ เช่น หลักสูตรท้องถิ่น พิพิธภัณฑสถานท้องถิ่น ศูนย์วัฒนธรรม ศูนย์การเรียนรู้ เป็นต้น ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับนโยบายของภาครัฐ ดังปรากฏชัดเจนในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 25 ที่ระบุว่า “รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ ... แหล่งข้อมูลและแหล่งการเรียนรู้อื่นอย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ” รวมทั้งในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 37 (2) ยังระบุให้มีการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดในรูปแบบการศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัยด้วย

อนึ่ง การเคลื่อนไหวทางสังคมดังกล่าวข้างต้นนี้ ยังมีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงของบริบททางสังคมด้วย ทั้งนี้เป็นที่น่าสังเกตว่าแนวโน้มการเพิ่มขึ้นของพิพิธภัณฑ์ในสังคมไทยนั้นได้เริ่มชัดเจนตั้งแต่ช่วงทศวรรษ 2520 เป็นต้นมา ซึ่งปรากฏการณ์ดังกล่าวนี้สัมพันธ์กับวิกฤติความทันสมัย (Crisis of Modernity) อันเกิดมาจากกระบวนการสร้างความทันสมัย (Modernization) โดยดำเนินการควบคู่กันไปกับวาทกรรมการพัฒนา โดยเฉพาะภายหลังการประกาศแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับแรกถึงฉบับที่สามเป็นต้นมา (พ.ศ. 2504-2519) ที่มุ่งเน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ทำให้เกิดความล่าช้าทางวัฒนธรรม (Cultural Lag) ที่ตามไม่ทันความก้าวหน้าของเทคโนโลยีและการพัฒนาเศรษฐกิจที่ไร้ดุลยภาพ กอปรกับในระยะหลังยังมีกระแสความตื่นตระหนกต่อกระแสโลกาภิวัตน์ ก่อให้เกิดความกลัวที่จะถูกรอบงำ โดยเฉพาะผ่านการทำให้เป็นแบบตะวันตก (westernization) และการรุกของอุดมการณ์เสรีนิยมใหม่ (Neoliberalism) ผ่านเศรษฐกิจตลาดเสรี และส่งผลให้หลายกลุ่มวัฒนธรรมและชาติพันธุ์ เกิดความไม่มั่นใจในตัวตนและห่วงกังวลเมื่อปะทะกับวัฒนธรรมใหม่ๆ จนกลายเป็นวิกฤตอัตลักษณ์ (Crisis of Identity) และนำไปสู่การแสดงออกและเคลื่อนไหวในรูปแบบต่างๆ โดยเฉพาะการอนุรักษ์และฟื้นฟูประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของชาติพันธุ์ตนเองขึ้นมา ซึ่งการดำเนินงานในรูปแบบพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นนับได้ว่าเป็นการแสดงของพลังท้องถิ่นที่เป็นรูปธรรมและค่อนข้างได้รับความนิยมมากที่สุด

อย่างไรก็ตาม ที่ผ่านมานั้นกลับพบว่าพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นส่วนใหญ่ยังจำกัดบทบาทและการดำเนินงานอยู่ในกระบวนการที่มองพิพิธภัณฑ์ว่าเป็นสถานที่เก็บรักษาและจัดแสดง “วัตถุ” ที่แปลก หายาก หรือบรรดาสิ่งของล้ำค่า สวยงามต่างๆ เพื่อสนองความอยากรู้อยากเห็น (Curiosity) โดยเฉพาะการเป็นแหล่งสะสม “ของเก่า” ที่สะท้อนถึงสำนึกของการโหยหาอดีต (Nostalgia) และความทรงจำที่ไม่อาจหวนคืน นอกจากนี้ยังขาดเทคนิคการนำเสนอและกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีศักยภาพ โดยเฉพาะการขาดกระบวนการมีส่วนร่วมจากชุมชนท้องถิ่น ซึ่งจะส่งผลต่อการสร้างสำนึกการเป็นเจ้าของ ไม่สัมพันธ์กับชีวิตผู้คนในท้องถิ่น ทำให้ขาดพลังในการอธิบายและขับเคลื่อนอย่างเป็นรูปธรรม จึงส่งผลให้การดำเนินงานของพิพิธภัณฑ์ส่วนใหญ่หยุดนิ่ง ไม่มีชีวิตชีวา ห่างไกลจากชีวิตประจำวันของคน อันนำไปสู่ความไม่สนใจของชุมชนที่จะให้ความสนับสนุนในรูปแบบต่างๆ ตามมา ซึ่งส่งผลให้การดำเนินงานของพิพิธภัณฑ์ไม่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จนนำไปสู่การล้มสลายของพิพิธภัณฑ์ในท้ายที่สุด

สำหรับในกรณีของตำบลกุดฉิม อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ที่มีความรุ่มรวยของทุนทางวัฒนธรรมหลายประการ ทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่น ประเพณีวัฒนธรรม โดยเฉพาะแหล่งโบราณคดีที่มีอายุกว่า 3,000 ปี ซึ่งขุดพบบริเวณที่นาของนายกอนิล ไชยรงค์ ใกล้ห้วยเซียม บ้านกุดฉิม หมู่ที่ 6 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554 รวมทั้งแหล่งโบราณคดีที่มีอายุในช่วงสมัยต่างๆกระจายตัวอยู่โดยรอบชุมชน และที่ผ่านมาสำนักรงานศิลปากรที่ 10 ร้อยเอ็ด ได้เข้ามาดำเนินการขุดค้นและศึกษาตีความ รวมทั้งได้มอบโบราณวัตถุบางส่วนให้กับชุมชน ซึ่งก่อนหน้านี้สำนักงานการบริการส่วนตำบลกุดฉิมได้นำมาจัดแสดงชั่วคราวที่ได้ถูกอาคารสำนักงานระหว่างรออาคารถาวรสร้างเสร็จ ซึ่งบัดนี้การก่อสร้างอาคารพิพิธภัณฑสถานได้ดำเนินการเสร็จแล้ว แต่ยังไม่ได้มีการจัดแสดงวัตถุและเนื้อหาประกอบปีที่ 1 (ปีงบประมาณ 2560) คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนมได้จัดโครงการบริการวิชาการแก่สังคมที่บูรณาการกับการเรียนการสอน การวิจัยและการทำศิลปวัฒนธรรม (สำหรับปริญญาตรี) เรื่อง “การศึกษาประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมชุมชนเพื่อจัดทำแผนบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้บ้านกุดฉิมอย่างมีส่วนร่วม” ปีที่ 2 (ปีงบประมาณ 2561) เรื่อง “การศึกษาประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมชุมชนเพื่อจัดทำเนื้อหาพิพิธภัณฑ์และกิจกรรมการเรียนรู้ของพิพิธภัณฑสถานบ้านกุดฉิมอย่างมีส่วนร่วม” ปีที่ 3 (ปีงบประมาณ 2562) เรื่อง “การพัฒนาท้องถิ่นและคุณภาพการศึกษาโดยใช้พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นเป็นฐาน”

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานมีความต่อเนื่อง เป็นรูปธรรมชัดเจน รวมทั้งเพื่อเป็นการหนุนเสริมให้การดำเนินงานของพิพิธภัณฑสถานมีชีวิตชีวาและมีศักยภาพ จึงมีความจำเป็นในการสนับสนุนด้านความรู้และเทคนิคที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะการจัดทำเนื้อหาการจัดแสดงและกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ในพิพิธภัณฑสถาน เพื่อให้สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ทางเลือกแห่งหนึ่งของชุมชนท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งยังสามารถใช้เป็นเครื่องมือหนึ่งในการร่วมสร้างกระบวนการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ชุมชนและรักษาอัตลักษณ์ของชุมชนท้องถิ่น รวมทั้งอาจสามารถต่อยอดไปสู่การพัฒนาชุมชนในมิติอื่นๆต่อไปได้ ดังนั้น จึงเป็นที่มาของโครงการบริการวิชาการแก่สังคมที่บูรณาการกับการเรียนการสอน การวิจัยและการทำศิลปวัฒนธรรม (สำหรับปริญญาตรี) ปีที่ 3 (ปีงบประมาณ 2563) เรื่อง “การจัดกระบวนการเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ของพิพิธภัณฑสถานบ้านกุดฉิม ตำบลกุดฉิม อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม” ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหาและส่งเสริมศักยภาพการเรียนการสอนของโรงเรียน และยังเป็นการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชนท้องถิ่นโดยการเชื่อมโยงกับเครือข่ายองค์กรภาคีที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมดังกล่าวด้วย

2. วัตถุประสงค์ในการดำเนินโครงการ

- 1) เพื่อบริการวิชาการแก่พิพิธภัณฑสถานบ้านกุดฉิม อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม
- 2) เพื่อบูรณาการงานบริการวิชาการแก่สังคมเข้ากับการเรียนการสอน การวิจัยและการทำศิลปวัฒนธรรมของคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ดังนี้ สาขาวิชานิติศาสตร์ ประกอบด้วย รายวิชา 30111232 กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา และรายวิชา 30111203 กฎหมายอาญา 2 : ภาคความผิด สาขาวิชามานุษยวิทยาวัฒนธรรมและการท่องเที่ยว ประกอบด้วย รายวิชา 30118310 ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่นเพื่อการท่องเที่ยว และรายวิชา 30118308 โบราณคดีในประเทศไทย สาขาวิชาภาษาอังกฤษ ประกอบด้วย รายวิชา 30117320 การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม และสาขาวิชาภาษาจีน ประกอบด้วย รายวิชา 30119316 ภาษาจีนเพื่อการท่องเที่ยว 2
- 3) เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการบริการวิชาการกับพิพิธภัณฑสถาน

3. เป้าหมายของการดำเนินงาน

- 1) จำนวนนักศึกษาของสาขา/เรียนรายวิชาที่ดำเนินการสอนโดยอาจารย์ทั้ง 4 สาขาวิชา (สาขา มานุษยวิทยาวัฒนธรรมและการท่องเที่ยว สาขานิติศาสตร์ สาขาภาษาจีนและสาขาภาษาอังกฤษ) เข้าร่วม จำนวนไม่น้อยกว่า 80 คน
- 2) จำนวนผู้เข้าร่วม (ชุมชน) โครงการฯ ไม่น้อยกว่า 10 คน
- 3) เกิดเครือข่ายความร่วมมือของการบริการวิชาการแก่สังคม จำนวน 1 เครือข่าย
- 4) ได้ نشرศการของพิพิธภัณฑ์บ้านกุดฉิมอย่างมีส่วนร่วม จำนวน 1 เรื่อง
- 5) ได้กิจกรรมเสริมการเรียนรู้และสนับสนุนการดำเนินงานของพิพิธภัณฑ์บ้านกุดฉิม จำนวน 2 กิจกรรม
- 6) ได้งานวิจัยจำนวน 1 เรื่อง
- 7) บูรณาการกับการเรียนการสอน จำนวนไม่น้อยกว่า 4 วิชา

4. พื้นที่ดำเนินการ

โรงเรียนกุดฉิมวิทยาคมและพิพิธภัณฑ์บ้านกุดฉิม ตำบลกุดฉิม อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม

5. ระยะเวลาดำเนินการ

ตุลาคม 2562-กันยายน 2563

6. แผนการดำเนินงาน

ขั้นตอน/กิจกรรม	พ.ศ. 2562			พ.ศ. 2563								
	ไตรมาสที่ 1			ไตรมาสที่ 2			ไตรมาสที่ 3			ไตรมาสที่ 4		
	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
1. ประสานงานพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นบ้านกุดฉิม, องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, ชุมชนและโรงเรียนในพื้นที่เพื่อกำหนดและออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้	← →											
2. ดำเนินการบริการวิชาการแก่สังคมที่บูรณาการกับการเรียนการสอน การวิจัยและการทำนุศิลปวัฒนธรรม ประกอบด้วย 2.1 บรรยายความสำคัญของการจัดการประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม 2.2 บรรยายกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับโบราณสถานและโบราณวัตถุ 2.3 อบรมเชิงปฏิบัติการยุวมัคคุเทศก์ด้านภาษาอังกฤษ 2.4 อบรมเชิงปฏิบัติการยุวมัคคุเทศก์ด้านภาษาจีน						← →						

2.5 จัดทำนิทรรศการเพื่อจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์ฯ											←————→			
3. ประเมินผลและสรุปผลการดำเนินงานเพื่อถอดบทเรียนสำหรับวางแผนต่อยอดในปีงบประมาณต่อไป														←————→

7. งบประมาณ

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 งบประมาณแผ่นดิน งบประมาณบำรุงการศึกษา (บ.กศ.)

แผนงาน พื้นฐานด้านการพัฒนาและเสริมสร้างทรัพยากรมนุษย์

ผลผลิต ผลงานการให้บริการวิชาการแก่สังคม

หมวดงบประมาณ อุดหนุน

งบประมาณ 50,000 บาท (ห้าหมื่นบาทถ้วน)

8. ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ

ตัวชี้วัดความสำเร็จ	หน่วย	ค่าเป้าหมาย	วิธีการประเมิน	เครื่องมือที่ใช้
เชิงปริมาณ				
1) จำนวนเข้าร่วมของนักศึกษาของสาขาหรือเรียนรายวิชาที่ดำเนินการสอนโดยอาจารย์ประจำสาขาวิชา ทั้ง 4 สาขาวิชาของคณะศิลปศาสตร์ฯ	คน	80	สำรวจ	แบบลงทะเบียน
2) จำนวนผู้เข้าร่วม (ชุมชน) โครงการฯ	คน	10	สำรวจ	แบบลงทะเบียน
3) จำนวนงานวิจัยที่เกิดจากบูรณาการกับการเรียนการสอน บริการวิชาการและทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม	เรื่อง	1	กิจกรรม	เล่มวิจัย
4) จำนวนกิจกรรมการเรียนรู้ของพิพิธภัณฑ์บ้านกุศลิน้อย่างมีส่วนร่วม	กิจกรรม	2	กิจกรรม	กิจกรรม
5) จำนวนวิชาที่ได้รับการบูรณาการเข้ากับโครงการฯ				
6) จำนวนสื่อการเรียนรู้(นิทรรศการ)ของพิพิธภัณฑ์บ้านกุศลิน้อย่างมีส่วนร่วม	รายวิชา ชุด	4 1	รายวิชา กิจกรรม	มคอ.3 และ มคอ.5 กิจกรรม
เชิงคุณภาพ				
1) ความพึงพอใจของผู้รับบริการวิชาการของโครงการฯ (ชุมชน) ค่าเฉลี่ยอย่างน้อย 3.51	ค่าเฉลี่ย	3.51 จากคะแนนเต็ม 5.00	สำรวจ	แบบสอบถาม
วัดความสำเร็จตามวัตถุประสงค์				
1) เพื่อบริการวิชาการแก่พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น 1 แห่ง	ชุมชน	1	กิจกรรม	กิจกรรม
2) เพื่อบูรณาการงานบริการวิชาการแก่สังคมเข้ากับการเรียนการสอน การวิจัยและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์	โครงการ	1	โครงการ	เล่มสรุปโครงการ
3) เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการบริการวิชาการกับพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น	เครือข่าย	1	กิจกรรม	กิจกรรม

9. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. พิพิธภัณฑสถานท้องถิ่นได้รับการบริการวิชาการผ่านการจัดทำโครงการจัดกระบวนการเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ของพิพิธภัณฑสถานที่ได้จากกระบวนการมีส่วนร่วม
2. เกิดการบูรณาการงานบริการวิชาการแก่สังคมเข้ากับการเรียนการสอน การวิจัยและการทำนุศิลปวัฒนธรรมของคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนมอย่างเป็นองค์รวม
3. เกิดเครือข่ายความร่วมมือระหว่างคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

10. กิจกรรมและประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

โครงการ/กิจกรรม	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ
<p>1. กิจกรรมเรียนรู้ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่น</p> <p>1.1 ฐานบรรยายหัวข้อ “ความสำคัญและแนวทางการจัดการมรดกทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ท้องถิ่นกุดฉิม” โดย คณาจารย์สาขาวิชามานุษยวิทยาวัฒนธรรมและการท่องเที่ยว</p> <p>1.2 ฐานบรรยายหัวข้อ “กฎหมายน่ารู้เกี่ยวกับโบราณวัตถุและโบราณสถาน” โดย คณาจารย์สาขานิติศาสตร์</p> <p>1.3 ฐานอบรมเชิงปฏิบัติการยุวมัคเทศก์ภาษาอังกฤษ โดย คณาจารย์สาขาวิชาภาษาอังกฤษ</p> <p>1.4 ฐานอบรมเชิงปฏิบัติการยุวมัคเทศก์ภาษาจีน โดย คณาจารย์สาขาวิชาภาษาจีน</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. นักเรียนสามารถเข้าใจและซาบซึ้งในประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่นของตนเอง 2. นักเรียนมีความรู้และเห็นความสำคัญและแนวทางการจัดการมรดกทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ท้องถิ่นกุดฉิม 3. นักเรียนมีความเข้าใจในกฎหมายเกี่ยวกับโบราณวัตถุและโบราณสถาน 4. นักเรียนเกิดการเรียนรู้ทักษะยุวมัคเทศก์โดยใช้ภาษาอังกฤษและภาษาจีน 5. นักเรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้และความภาคภูมิใจในอัตลักษณ์ชุมชน
<p>2) กิจกรรมจัดทำนิทรรศการของพิพิธภัณฑสถานบ้านกุดฉิมอย่างมีส่วนร่วม จำนวน 1 เรื่อง</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. พิพิธภัณฑสถานมีสื่อและนิทรรศการเล่าเรื่องราวของชุมชนที่เกิดจากกระบวนการมีส่วนร่วม 2. ชุมชนเห็นความสำคัญของพิพิธภัณฑสถานและเข้าใจกระบวนการทำงานของพิพิธภัณฑสถานและการผลิตสื่อและนิทรรศการ

บทที่ 2 แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยการศึกษาประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมชุมชนเพื่อจัดทำแผนบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้บ้านกุศิมอย่างมีส่วนร่วมนี้ คณะวิจัยได้ทบทวนแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยซึ่งประกอบด้วยแนวคิดดังนี้

1. แนวคิดประวัติศาสตร์ท้องถิ่น
2. แนวคิดวัฒนธรรมชุมชน
3. แนวคิดพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น
4. แนวคิดการจัดทำสื่อและกิจกรรมการเรียนรู้ของพิพิธภัณฑ์
5. แนวคิดการมีส่วนร่วม

1. แนวคิดประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

1.1 ความหมายของประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

ธิดา สาระยา (2539) เสนอว่าวิธีการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นที่เน้นมวลชน/จากเบื้องล่าง/จากภายในนี้เป็นมิติสำคัญในความพยายามที่จะสร้าง นิยามความเป็นท้องถิ่น วิถีคิด ภูมิปัญญาของคนในท้องถิ่นต่างๆ (indigenous knowledge/popular wisdom) ที่เคยสั่งสมกันมาในรูปแบบต่างๆ ซึ่งทำให้ชุมชนสามารถดำรงอยู่ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม โดยนำมาผลิตซ้ำเพื่อสร้างความหมายใหม่หรือที่นิยมเรียกกันว่า “วาทกรรม” ขึ้นมา ทั้งนี้เพื่อแสวงหา “พื้นที่”(space) หรือโอกาสในสังคมเพื่อการกระทำบางอย่างโดยผ่านการสร้างตัวตน/ลักษณะเฉพาะกลุ่ม/เฉพาะถิ่นหรืออัตลักษณ์ (Identity) ขึ้นมา

ศรีศักร วัลลิโภดม (2544) เรียกลักษณะวิธีการดังกล่าวว่า “ท้องถิ่นวัฒนา” (Localization) หรือประชานูวัตร์ (indigenization) ซึ่งเป็นการเคลื่อนไหวทางด้านวัฒนธรรมอันเป็นรากฐานและใกล้ชิดกับมนุษย์ เพื่อนำมาใช้เป็นพลังของชุมชนท้องถิ่นในการต้านทาน ต่อรองจากอำนาจภายนอก หลังจากเป็นผู้ถูกกระทำจากการ “พัฒนา” ดังที่เคยเป็นมาในอดีต ซึ่งเป็นวาทกรรมที่ปรากฏชัดเจนตั้งแต่ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นต้นมาและถูกทำให้เข้มข้นมากขึ้นเมื่อเผชิญกับโลกาภิวัตน์ (globalization)

ดังนั้น ศรีศักร วัลลิโภดม (2544) จึงได้สรุปประเด็นคำว่า “ท้องถิ่น” ว่าน่าจะมีขอบเขตของหน่วยกว้างกว่า “ชุมชน” เพราะชุมชนหลายชุมชนรวมกันเป็นท้องถิ่น ทั้งนี้ความเป็นท้องถิ่นนั้นอาจพิจารณาจากการเป็นเจ้าของพื้นที่สาธารณะร่วมกัน (เช่น หนอง ป่า บึง ภูเขา ฯลฯ) มีระบบความเชื่อ พิธีกรรมและศาสนาร่วมกัน เพื่อเป็นตัวเชื่อมสำนึกความเป็นพวกเดียวกัน มีระบบแลกเปลี่ยนและการบริหารจัดการสมบัติส่วนรวมร่วมกันเพื่อสร้างกติกา กฎเกณฑ์หรือจารีตในการใช้สอยและอยู่ร่วมกันอย่างเสมอภาค และมีสำนึกและยอมรับในประวัติศาสตร์ร่วมกัน เช่น การรับรู้ที่มาของท้องถิ่น สถานที่ และผู้คนผ่านทางตำนานต่างๆร่วมกัน ซึ่งตำนาน(myth)นั้นเป็นแก่นแท้ของประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เพราะเป็นอดีตที่ชาวบ้านในท้องถิ่นร่วมกันสร้างขึ้นมาเป็นต้น

ธิดา สาระยา (2539 : 65-66) ได้ให้ความหมาย “ความเป็นท้องถิ่น” ว่าควรจะมีนัยยะความหมายเชิงพื้นที่และที่สัมพันธ์กับบริบทสิ่งแวดล้อม กล่าวคือ ความหมายที่สัมพันธ์กับอำนาจทางการเมืองที่เป็นศูนย์กลางซึ่งแพร่รัศมีกระจายอำนาจออกมารอบนอก และความหมายที่สัมพันธ์กับวัฒนธรรม ซึ่งกำหนดโดยหน่วยหรืออาณาเขตทางวัฒนธรรม(culture area) อันเป็นขอบข่ายที่ไม่จำเป็นต้องเป็นขอบเขตปกครองของ

อำนาจทางการเมือง หากเป็นขบข้ายทางวัฒนธรรมที่คนในชุมชนและท้องถิ่นนั้นรับรู้ร่วมกันจากการมีความสัมพันธ์ปฏิสัมพันธ์กัน มีวัฒนธรรมของตนเอง ผ่านรูปแบบของวิถีคิด พิธีกรรมความเชื่อและวิถีชีวิตที่มีการเคลื่อนไหวและเปลี่ยนแปลงเกี่ยวพันในขบข้ายของวัฒนธรรมท้องถิ่นหนึ่งๆเป็นประวัติศาสตร์ที่มีชีวิต(living history) แต่ทั้งนี้ก็เชื่อว่าท้องถิ่นต่างๆนั้นจะมีความเป็นอิสระจากอำนาจศูนย์กลางทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมเสียเลยทีเดียว หากแต่มีการเชื่อมโยง ปฏิสัมพันธ์และย่อยจนมีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม (culture identity)เฉพาะของตนเอง

นิธิ เอียวศรีวงศ์ (2530 : 3-4) ได้อธิบายถึงขอบเขตการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นให้ชัดเจนขึ้นอีกว่า “ท้องถิ่น” คือ หน่วยของการศึกษาที่ไม่ใช่รัฐหรือประเทศ แต่หน่วยของการศึกษานั้นเป็นสิ่งที่กำหนดขึ้นเพื่อประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่งไม่ใช่สิ่งที่มีอยู่โดยตัวของมันเอง จะเห็นได้ว่าหน่วยของการศึกษาย่อมสัมพันธ์กับ “จุดมุ่งหมายของการศึกษา” กล่าวคือ การทำความเข้าใจในความหลากหลายของวิถีวัฒนธรรม ประสพการณ์และระบบที่แตกต่างกันของชุมชนต่าง ๆ ความหลากหลายของชุมชนนั้นนับตั้งแต่หมู่บ้านขึ้นไปจนถึงภาคที่ร่วมในวัฒนธรรมและประสพการณ์จากอดีตเดียวกันมา

อานันท์ กาญจนพันธุ์ (2541 : 1-60) ได้ให้ความหมายของพัฒนาการหน่วยของความเป็นชุมชนและท้องถิ่นว่า ส่วนใหญ่ที่ผ่านมามากเข้าใจและโยงความเป็นชุมชนเข้ากับสังคมหมู่บ้าน จนติดอยู่แค่พื้นที่กายภาพ/ภูมิศาสตร์เท่านั้น ทั้งนี้พบว่าความหมายของหมู่บ้านและสังคมหมู่บ้านเองมีความเคลื่อนไหวและเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ด้วยเพราะความแตกต่างหลากหลายภายในหมู่บ้านและความสัมพันธ์กับส่วนอื่นๆของสังคม ทั้งในลักษณะเกื้อกูลและขัดแย้ง ซึ่งบนเงื่อนไขดังกล่าวก็เพื่อการดำรงอยู่ในฐานะหน่วยทางสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งเป็นมิติพื้นฐานของความเป็นชุมชน

ดารารัตน์ เมตตาริกานนท์ 2542 : 14-15) ได้ให้ความหมายว่า “ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น” หมายความว่า การศึกษาสังคม มวลชน ในท้องถิ่นตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน โดยการมองผ่านข้อมูล หลักฐานของท้องถิ่นเป็นหลัก เป็นการมองท้องถิ่นจากเบื้องล่าง ซึ่งการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น จะช่วยให้ภาพทางสังคมในระดับจุลภาคชัดเจนยิ่งขึ้นและในที่สุดจะช่วยสร้างภาพรวมแห่งอดีตของสังคมทั้งหมดได้ ดังนั้นวิธีการศึกษาจึงควรเป็นแบบสหวิทยาการ

1.2 วิธีการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

ธิดา สารยา (2539) เสนอว่า การศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเป็นกระบวนการศึกษาประวัติศาสตร์สังคมที่เน้นมวลชนโดยให้เห็นความเคลื่อนไหวไม่ใช่เพียงแค่ออดีตแต่เป็นปัจจุบันด้วย เป็นการศึกษา “ประวัติศาสตร์จากภายใน” (History from the Inside) เป็นประวัติศาสตร์ที่มีชีวิตและมีการเคลื่อนไหวเสมอ และประวัติศาสตร์แบบนี้เกิดจากแรงสะท้อนทางความคิดของคนในสังคม ซึ่งปรากฏในรูปของตำนาน นิทาน และการสัมภาษณ์

ดังนั้น ศรีศักร วัลลิโภดม (2544) จึงเห็นว่าประวัติศาสตร์ท้องถิ่นควรจะเป็นการศึกษาประวัติศาสตร์ที่ผูกพันกับคตินิยมทางประวัติศาสตร์ที่เน้นมวลชนหรือคนเป็นตัวละครในเคลื่อนไหวดำเนินไปเป็นหลัก โดยผ่านประสพการณ์ที่สืบเนื่องกันมาจากอดีต ปัจจุบันและอนาคต เพราะประวัติศาสตร์มิได้หยุดอยู่แค่เมื่อเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งจบลงเท่านั้น หากแต่สืบเนื่องกันเป็นสายธาร

เช่นเดียวกับอานันท์ กาญจนพันธุ์ (2541 : 1-60) ที่เห็นว่าความเป็นชุมชนและท้องถิ่นจึงเกี่ยวข้องกับอุดมการณ์อำนาจและความสัมพันธ์ทางสังคม ซึ่งมีทั้งความกลมกลืนและขัดแย้ง ไม่ใช่อุดมคติ ไม่ใช่เรื่องของหน่วยที่ติดกับพื้นที่ตายตัว และที่สำคัญคือสิทธิของการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากร ด้วยการร่วมสร้างกฎเกณฑ์ต่างๆขึ้นมาควบคุมและจัดการ ทั้งนี้โดยมีความสัมพันธ์ในลักษณะเครือข่ายตั้งแต่ครอบครัว

หมู่บ้าน และขยายออกไปภายใต้ความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนและรัฐ เพราะชุมชนไม่ใช่หน่วยอิสระที่อยู่โดดเดี่ยว แต่จำเป็นต้องมีการปฏิสัมพันธ์และดำรงอยู่ได้ด้วยความสัมพันธ์กับสังคมภายนอกทั้งอำนาจรัฐหรือระบบตลาด (อานันท์ กาญจนพันธ์. 2541: 50)

ฉลอง สุนทรวาณิชย์ (2529 : 1-2) เสนอว่าการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น คือ การศึกษาประวัติศาสตร์ของสังคมหรือชุมชนที่ไม่เพียงชุมชน ชนกลุ่มน้อย หรือเมืองที่อยู่นอกเขตอำนาจทางการเมืองของรัฐออกไปเท่านั้น สังคมหรือชุมชนที่อยู่นอกศูนย์อำนาจทางการเมืองของรัฐในที่นี้ยังมีความหมายเชิง “วัฒนธรรม” กล่าวคือหมายรวมไปถึงประวัติศาสตร์ของสังคม กลุ่มชน หรือชุมชนที่ในเชิงกายภาพ อาจอยู่ในบริเวณศูนย์กลางอำนาจทางการเมืองของรัฐ แต่ในเชิงวัฒนธรรมแล้วไม่ได้มีส่วนร่วมในการใช้อำนาจรัฐแต่อย่างใด

ศรีศักร วัลลิโภดม (2530 : 213-214) ได้เสริมว่าควรทำการศึกษาเรื่องราวของท้องถิ่นที่นับจากจุดเล็กไปหาจุดใหญ่ กล่าวคือ แทนที่จะมองจากข้างนอกเข้ามาข้างใน ควรมองจากข้างในเข้าไปสัมพันธ์กับข้างนอก เพราะฉะนั้นการมองท้องถิ่นในแนวนั้นจะแตกต่างและสวนทางกับการศึกษาแบบที่ผ่านมานอกจากนี้ยังได้อธิบายความแตกต่างระหว่างท้องถิ่นกับชุมชนว่า ชุมชนนั้นเป็นเพียงส่วนหนึ่งของท้องถิ่น ซึ่งหมายถึงกลุ่มชนที่อยู่รวมกันมีความสัมพันธ์ในทางสังคมและวัฒนธรรม แต่ว่าท้องถิ่นคือ ท้องถิ่นที่หลายชุมชนอยู่รวมกันและมีรูปแบบวัฒนธรรมใกล้เคียงกัน การมองว่ามันมีความเป็นท้องถิ่นเดียวกันเราจำเป็นต้องหันไปศึกษาหลักฐานทางโบราณคดีที่จะเห็นว่ามันเป็นอย่างไรเพื่อที่จะหาความคล้ายคลึงของท้องถิ่นนั้น

จามะรี เชียงทอง (2543) กล่าวถึงการศึกษาสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งเป็นการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นว่า ควรจะศึกษาในรูปแบบของการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยเน้นในแนว Action Research ตามแนวทางนี้ผู้ศึกษาไม่ได้ทำหน้าที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพียงอย่างเดียวหากแต่รับรู้ถึงปัญหาของคนในชุมชนอันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและแปลงข้อมูลเหล่านี้ให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น อันจะเป็นการช่วยให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเข้ามารับรู้ถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนท้องถิ่นมากขึ้นและนำไปสู่การแก้ปัญหาให้ตรงจุด

จากความหมายและขอบเขตของความเป็นประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้วทำให้อธิบายได้ว่า “ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น” คือการศึกษาสังคมมวลชนในระดับท้องถิ่น ซึ่งอาจเป็นชนบทหรือเป็นเมืองในยุคสมัยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยมองผ่านข้อมูลหลักฐานของท้องถิ่นเป็นข้อมูลหลัก เป็นการมองท้องถิ่นจากเบื้องล่าง ผลของการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจะช่วยให้มองเห็นลักษณะที่เป็นภาพรวมในระดับจุลภาค หรือสังคมที่เป็นมาตุภูมิได้ชัดเจนยิ่งขึ้น และในที่สุดจะช่วยสร้างภาพรวมแห่งอดีตของสังคมได้ทั้งหมด

2. แนวคิดวัฒนธรรมชุมชน

2.1 ความหมายของวัฒนธรรม

กิ่งแก้ว มรกตจินดา (2550: 27) ได้จำแนกประเภทของวัฒนธรรมตามแนวคิดของนักสังคมวิทยาและนักมานุษยวิทยาส่วนใหญ่ โดยแบ่งวัฒนธรรมออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ

1) วัฒนธรรมทางด้านวัตถุ เป็นวัฒนธรรมที่เน้นสิ่งที่เป็นรูปธรรม ได้แก่ สิ่งของหรือวัตถุที่มนุษย์ได้ประดิษฐ์คิดค้นและสร้างขึ้น เช่น เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ

2) วัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัตถุ เป็นวัฒนธรรมที่เน้นสิ่งที่เป็นนามธรรม ได้แก่ ภาษาความคิด ความเชื่อ ค่านิยม และประเพณีต่างๆ

พิทยา สายหู (2514: 3) ให้ความหมายของวัฒนธรรมว่า หมายถึง แบบอย่างการดำรงชีวิตของกลุ่ม ซึ่งสมาชิกเรียนรู้ถ่ายทอดกันไปด้วยการสั่งสอน ทั้งทางตรงและทางอ้อม”

ไพฑูรย์ เครือแก้ว (2515: 58-59) ได้ให้ความหมายของวัฒนธรรมไว้ว่าวัฒนธรรมคือมรดกทางสังคม เป็นลักษณะพฤติกรรมของมนุษย์ที่ได้สะสมไว้ในอดีต และได้ตกทอดมาเป็นสมบัติที่มนุษย์ในปัจจุบันนำมาเอามาใช้ในการครองชีวิต หรือวัฒนธรรมหมายถึงแบบแผนแห่งการครองชีวิต

สมศักดิ์ ศรีสันติสุข (2528: 5) ให้ความหมายของวัฒนธรรมไว้ว่าเป็นวิถีแห่งการดำรงชีพที่มนุษย์สร้างขึ้น และยอมรับปฏิบัติกันมา มีการอบรมและถ่ายทอดไปสู่สมาชิกรุ่น ต่อมา ตลอดจนมีการเปลี่ยนแปลงให้เข้ากับสภาพแวดล้อมของมนุษย์

ดังนั้น อาจสามารถสรุปความหมายของคำว่า “วัฒนธรรม” ออกเป็น 3 กระแสแนวคิด คือ 1) วัฒนธรรมคือทุกสิ่งทุกอย่างที่มนุษย์สร้างขึ้น และถ่ายทอดสืบต่อกันมา 2) วัฒนธรรมคือผลของความรู้ ทัศนคติ แบบแผนพฤติกรรมที่สมาชิกใช้ร่วมกัน 3) วัฒนธรรมคือระบบสัญลักษณ์และทุกสิ่งทุกอย่างของมนุษย์ที่ต้องอาศัยสัญลักษณ์เพื่อเป็นสื่อในการดำเนินชีวิต

อนึ่ง ฉัตรทิพย์ นาถสุภา (2551) ยังได้ขยายความไปสู่ “วัฒนธรรมชุมชน” ในฐานะอยู่ใกล้ชิดหน่วยสังคมที่สุดว่าเป็นวิถีสัญญาของชุมชน ระบบความคิด ระบบคุณค่า อุดมการณ์ที่ชุมชนได้ตั้งไว้ โดยมีการถกเถียงและสืบทอดต่อเนื่องกันมา ซึ่งวัฒนธรรมหมู่บ้านหรือวัฒนธรรมชุมชนของประเทศไทยจะมีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ ถิ่นฐาน วิถีการดำเนินชีวิต และมีลักษณะสำคัญ คือ 1) ให้ความสำคัญกับผลประโยชน์ร่วมกันของชุมชน 2) ให้ความสำคัญต่อสถาบันครอบครัว เครือญาติ และชุมชนขนาดเล็ก 3) สมาชิกในชุมชนมีความผูกพัน มีน้ำใจ ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน อยู่ร่วมกันเหมือนพี่น้องและเครือญาติ

2.2 วิธีการศึกษาวัฒนธรรมชุมชน

อานันท์ กาญจนพันธุ์ (2544 : 12-13) กล่าวว่างานที่ศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมชุมชนมักจะศึกษาในแนวประเพณี วัตถุประสงค์ของ หรือเทคนิค เช่น ภูมิปัญญา โดยจะเน้นและแยกส่วนในลักษณะเขตชุมชน ท้องถิ่นและยึดติดอุดมการณ์อย่างมาก โดยติดที่ประเด็นคุณค่าทางศีลธรรม จนต่อต้านการพัฒนาและทุนนิยม ซึ่งเป็นการมองอย่างสองขั้ว(dichotomy) สร้างรูปแบบอุดมคติ (ideal type) ของระบบทุนนิยมและระบบชุมชนขึ้นมา

ศรีศักร วัลลิโภดม (2536: 14-15, 24) เห็นว่าการศึกษาเชิงวัฒนธรรมที่ผ่านมาเป็นเพียงการศึกษามรดกทางวัฒนธรรมมากกว่าการศึกษาวัฒนธรรมที่สัมพันธ์กับชีวิต เป็นการศึกษาที่ยึดติดอยู่กับสิ่งที่เป็นโบราณสถาน โบราณวัตถุในเชิงอนุรักษ์ แต่ควรมองในลักษณะที่ไม่หยุดนิ่ง(dynamic)และสัมพันธ์กับชีวิตและสังคมของเจ้าของวัฒนธรรมนั้นด้วย เพื่อที่จะสามารถปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมมารับชีวิตของคนในสังคมนั้นๆ โดยพิจารณาร่วมกับสภาพบริบทแวดล้อมและเวลาที่เปลี่ยนไปด้วย ซึ่งอาจเรียกได้ว่าเป็นการศึกษาสังคม-วัฒนธรรม หรือเป็นเรื่องของชีวิตวัฒนธรรม โดยมองไปที่ “คน” ซึ่งอาศัยอยู่ร่วมกันในสังคมและเป็นเรื่องใกล้ตัว

เช่นเดียวกับบรรณจักร สัตยานุรักษ์ (2546) เสนอว่านักวิชาการที่ศึกษาท้องถิ่นเชิง “วัฒนธรรมชุมชน” บางท่านอาจจะพิจารณาองค์ประกอบของชุมชนหลายด้าน แต่เนื่องจากกรอบความคิด “วัฒนธรรมชุมชน” เป็นกรอบความคิดความต้องการที่จะเสนอคุณค่าหรือคุณลักษณะของ “ความเป็นชุมชน” จึงทำให้มองข้ามความเปลี่ยนแปลงหรือความขัดแย้งในเรื่องต่างๆของชุมชนไปจึงทำให้ไม่เกิดการรื้อฟื้นอดีตของชุมชนขึ้นมาอย่างแท้จริง

ดังนั้น อานันท์ กาญจนพันธุ์ (2544 : 28-31) จึงเสนอว่าควรที่จะศึกษาวัฒนธรรมในความคิดเชิงซ้อน เพราะจะเป็นการศึกษาอุดมการณ์ หรือจิตสำนึกสำนึกที่ว่าด้วยอำนาจทางสังคม ซึ่งต้องมีการปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับบริบททางสังคมที่เคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงเสมอ เช่นนั้นการศึกษาวัฒนธรรมก็คือการศึกษาถึงความซับซ้อนของการต่อสู้ ในการนิยามความหมายของอำนาจทางสังคมระหว่างกลุ่มชนต่างๆในสังคม ดังนั้นการศึกษาวัฒนธรรมในแง่อุดมการณ์อำนาจ จึงเป็นการศึกษาหัวใจ แก่นแท้ หรือตรรกะของ

วัฒนธรรม ซึ่งมีพลังในการอธิบายสูง ด้วยเหตุนี้อุดมการณ์ทางอำนาจจึงไม่ได้มีความหมายเพียงอำนาจทางการเมืองและเศรษฐกิจ แต่ภายในชุมชนจะมีอำนาจอื่นๆ เช่น อำนาจจากความเชื่อในสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งเห็นได้ในอำนาจของผีบรรพบุรุษ ผีผายหรือผีอารักษ์ป่าอารักษ์บ้าน สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นอุดมการณ์อำนาจ และแสดงพลังศรัทธาของชุมชน ดังนั้นอำนาจจึงไม่ใช่ความรุนแรงเท่านั้น แต่ต้องเป็นธรรมด้วย

อานันท์ กาญจนพันธุ์ (2544 : 165-169) มองว่าการให้ความสำคัญในกระบวนการศึกษาวัฒนธรรมชุมชน จึงจะเป็นการศึกษาโดยเน้นไปที่องค์รวมของวิถีคิด คุณค่า และอุดมการณ์ของ “มนุษย์” ในสังคมที่สร้างสรรค์และสืบทอดกันมา เป็นความพยายามในการแสดงออกถึงจิตวิญญาณของความเป็นมนุษย์และการปรับตัวกับระบบความสัมพันธ์ทางสังคมและธรรมชาติภายในเงื่อนไขและบริบทที่แตกต่างกัน อาจกล่าวได้ว่ากระแสความคิดวัฒนธรรมชุมชนเป็นอีกวาทกรรมทางเลือกหนึ่งที่ก่อตัวขึ้นมาเพื่อดำเนินงานกระแสพัฒนาของรัฐและกระแสพัฒนาจากภายนอกอื่น ด้วยเหตุนี้หากนำการพัฒนาผสมผสานกับมิติทางวัฒนธรรม จะสามารถกำหนดเป้าหมายทิศทางการพัฒนาได้ชัดเจนตามความหมายของวัฒนธรรม คือการเคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีของมนุษย์ การเสริมสร้างความเป็นธรรมในสังคม และความยั่งยืนของชาติแวดล้อม

กาญจนา แก้วเทพ (2544) เห็นว่าแนวคิดของการศึกษาวัฒนธรรมได้รับความสนใจมากขึ้นเรื่อยๆ โดยมองกลับจากทฤษฎีหลักที่เคยมองหรือให้ความสำคัญแก่ประเด็นด้านใดด้านหนึ่งมากเกินไป เช่น กลุ่มมาร์กซิสต์ให้ความสำคัญกับประเด็นเศรษฐกิจ เป็นต้น ซึ่งสำนักแนวคิดศึกษาวัฒนธรรม อาทิ สำนัก A.Gramsci สำนัก Frankfurt และสำนักวัฒนธรรมศึกษา (Culture Studies) เป็นต้นนั้น เชื่อว่าพลังที่มีอิทธิพลไม่ใช่เพียงสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและหรือเทคโนโลยีเท่านั้น (ในลักษณะความสัมพันธ์ในการผลิต) แต่ยังมีโครงสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมด้วย ทั้งนี้ได้ปฏิเสธวิธีศึกษาที่มุ่งไปยังการสืบค้นความสัมพันธ์เชิงวัตถุเพียงด้านเดียว โดยกลับไปเน้นมองเรื่องอุดมการณ์อันเป็นโครงสร้างส่วนบน

อย่างไรก็ตาม งานเขียนของมาร์กซ์ในระยะหลังก็ได้ปฏิเสธความคิดที่ว่าโครงสร้างส่วนล่างทางเศรษฐกิจประการเดียวเท่านั้นที่กำหนดลักษณะโครงสร้างส่วนบน ทั้งนี้เพราะองค์ประกอบที่เป็นตัวกำหนดสูงสุดคือการผลิตและการผลิตซ้ำ โดยโครงสร้างส่วนบนและส่วนล่างนั้นสามารถโต้ตอบกันได้โดยมุ่งให้ความสนใจต่อประเด็นทางสังคมและวัฒนธรรม เช่น เครือญาติ การสืบสายโลหิต การแต่งงาน การแลกเปลี่ยน การจัดองค์กรในครอบครัวและอื่นๆ ดังนั้น นักมาร์กซิสต์รุ่นหลัง เช่น มาร์กซิสต์เชิงโครงสร้างจึงกำหนดให้ปรากฏการณ์วัฒนธรรม เช่น ความเชื่อ, ค่านิยม โดยเฉพาะการนำเสนอผ่านสื่อต่างๆ เป็นต้น เป็นรูปแบบของกระบวนการทางสังคม โดยเฉพาะวัฒนธรรมที่เปลี่ยนไปสู่อุดมการณ์ และพิจารณาจากมุมมองถึงกฎของการผลิตซ้ำทางสังคม การสร้างความชอบธรรมให้กับระเบียบที่เป็นอยู่ (โคเซอร์. 2547:116-117)

อนึ่ง ธิดา สารระยา (2539: 84-85) ได้เสนอว่าในการศึกษาชุมชนท้องถิ่นมิติทางวัฒนธรรมนั้น ควรจะให้ความสนใจต่อด้านและตำนานประวัติศาสตร์ให้มากขึ้น เพราะการใช้ตำนานประวัติศาสตร์จะทำให้เรามองเห็นความต่อเนื่องและเข้าใจสังคมของคนท้องถิ่น ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเคลื่อนไหวและแรงผลักดันความเชื่อและแรงบันดาลใจของคนในสังคมนั้นๆ และความเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมที่กำลังเกิดขึ้นในสังคมได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประทุหรือ “การกระทบ” กันระหว่างวัฒนธรรมดั้งเดิมกับวัฒนธรรมใหม่ที่มีความสำคัญกับวัตถุและความเจริญของเทคโนโลยีสมัยใหม่

ดังนั้น การศึกษาด้านานจะช่วยให้เห็นความเป็นมาหรือการคลี่คลายของอดีตได้ ทั้งนี้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นหรือประวัติศาสตร์จากภายในมิได้คาดหมายหาข้อเท็จจริงจากข้อมูล แต่เป็นประวัติศาสตร์ที่ถูกเชื่อว่าเป็นเช่นนั้น ประวัติศาสตร์แบบนี้จึงเกิดแรงสะท้อนทางความคิดของคนในสังคมซึ่งปรากฏในรูปตำนาน นิทานพื้นบ้าน เรื่องปรัมปรามาแล้วแต่อดีต และโดยการสัมภาษณ์ สืบสวนในปัจจุบัน (ธิดา สารระยา. 2539: 30)

อย่างไรก็ตาม การศึกษาประวัติศาสตร์จากภายในตามที่ธิดา สารเยนาเสนอไว้ข้างต้นนั้น นอกจากจะให้ความสำคัญต่อการศึกษาความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อของประชาชนที่มีต่อสภาพแวดล้อมรอบๆตัว แล้ว กาญจนา แก้วเทพ (2530: 90-101) ได้วิจารณ์ว่าควรจะให้ให้ความสำคัญต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามความเป็นจริงด้วยว่ามีสิ่งใดเหตุเป็นปัจจัยและเหตุการณ์นั้นได้ส่งผลกระทบต่อสืบเนื่องมาอย่างไรด้วย เพื่อจะได้สามารถมอง และศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของมวลชนอย่างมีพลังและสามารถรองรับความต้องการทั้งระยะสั้นและระยะยาวต่อสถานการณ์ของชุมชนท้องถิ่นและสังคมได้ชัดเจนมากขึ้น

สำหรับในมิติการพัฒนาโดยเน้นชุมชนท้องถิ่นเป็นศูนย์กลาง เพื่อนำไปสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืนลดการพึ่งพาภายนอกให้มากที่สุดแม้จะอยู่ในสังคมโลกาภิวัตน์อย่างปัจจุบันได้นั้น ฉัตรทิพย์ นาถสุภา (2529: 102) ได้เสนอว่าต้องเน้นการพัฒนาแบบเป็นกลุ่ม ร่วมมือช่วยเหลือกันในด้านต่างๆอาจเป็นรูปแบบองค์กรทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการมากกว่าค่านิยมแบบปัจเจกนิยม เน้นการสร้างจิตสำนึกโดยหันไปสู่การสร้างสำนึกร่วมกัน เช่น ความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมอันดีงามในอดีตเพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจ เคารพในความเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง ทั้งนี้โดยผ่านการผลิตซ้ำต่อกันจากฝ่ายต่างๆร่วมกันเช่น นักพัฒนา ชุมชน ผู้นำชุมชน คนเฒ่าคนแก่ของชุมชนเพื่อสืบทอดจิตสำนึกแก่คนรุ่นหลัง นอกจากนี้จำเป็นต้องมีการประสานร่วมมือกันระหว่างชุมชนและกลุ่มอื่นๆด้วย เพื่อสร้างเครือข่ายและเรียนรู้ร่วมกัน ประการสำคัญคือต้องสร้างวิถีคิดในการอยู่ร่วมใกล้ชิดกับธรรมชาติ ช่วยกันอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในชุมชนเพื่อใช้เป็นทุนทั้งทาง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมเพื่อเป็นฐานวิถีคิดในการพึ่งพาตนเองของชุมชนอย่างเป็นองค์รวม

3. แนวคิดพิพิธภัณฑท์ท้องถิ่น

3.1 ความหมายของพิพิธภัณฑท์ท้องถิ่น

ศรีศักร วัลลิโภดม (2551) เสนอว่าพิพิธภัณฑท์ คือ สถานที่เก็บรวบรวมและสงวนรักษาสิ่งของ เพื่อการศึกษาและให้ความเพลิดเพลิน ทั้งนี้หัวใจของการทำพิพิธภัณฑท์ท้องถิ่นอยู่ที่ความรู้ชีวิตพิพิธภัณฑท์ในท้องถิ่นจะต้องเป็นสิ่งที่น่าสนใจโดยคนในท้องถิ่น ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเป็นประวัติศาสตร์จากภายในซึ่งคนในท้องถิ่นเป็นผู้สร้างขึ้นต้องเป็นการศึกษาโดยคนในสวนคนนอกก็ไปเรียนรู้จากคนใน เพราะฉะนั้น สิ่งที่เป็นประวัติศาสตร์ของท้องถิ่นคือข้อมูลเรื่องราวของคนในประวัติศาสตร์ท้องถิ่นไม่ได้หมายถึงประวัติศาสตร์ที่ย้อนหลังไปหลักฐานทางโบราณคดีเพราะเป็นเรื่องที่เก่าและตายไปแล้วแต่ควรเป็นการศึกษาว่าปัจจุบันมีคนอยู่อาศัยมากี่รุ่น อยู่อย่างไร เป็นประวัติศาสตร์ของชุมชนในท้องถิ่น แล้วประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเป็นประวัติศาสตร์ที่เติบโต มีชีวิตที่คนไม่ได้มองที่สิ่งของ แต่มองไปที่ชีวิตของผู้คนผ่านสิ่งของที่เป็นผลผลิตทางวัฒนธรรม อย่างไรก็ตาม พิพิธภัณฑท์ท้องถิ่นมีความแตกต่างไปจากพิพิธภัณฑท์สถานทั่วไป ดังนี้

1. ท้องถิ่นเป็นผู้ริเริ่ม จัดทำและดำเนินการพิพิธภัณฑท์ท้องถิ่นที่แท้จริงจะต้องเกิดจากความ ต้องการหรือเกิดจากการริเริ่มของชาวบ้าน บางแห่งอาจมีหน่วยงานภายนอกมาร่วมช่วยเหลือบ้าง แต่ชาวบ้าน จะทำหน้าที่ในการจัดการ ดูแลรักษา และดำเนินการเอง
2. เนื้อหาที่นำเสนอเป็นเรื่องราวของชุมชนในด้านต่างๆ อันได้แก่ ประวัติความเป็นมาของ ชุมชน การทำมาหากิน ศาสนาและความเชื่อ ตลอดจนความสัมพันธ์ภายในชุมชนหรือท้องถิ่นเป็นสำคัญ และ อาจมีการกล่าวถึงสังคมอื่นก็เฉพาะในส่วนที่ท้องถิ่นมีการติดต่อสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและ วัฒนธรรมกับสังคมภายนอกเท่านั้น
3. มีความหลากหลาย พิพิธภัณฑท์ท้องถิ่นแต่ละที่จะมีลักษณะพิเศษเฉพาะ อันเป็นเอกลักษณ์ ของแต่ละชุมชน ทำให้เกิดการเรียนรู้และเข้าใจถึงความแตกต่างของความหลากหลายทางวัฒนธรรม ช่วย ลดทอนความหลงตัวเองและการดูถูกเหยียดหยาม อันนำไปสู่ความเข้าใจซึ่งกันและกันของสังคม

4. เน้นความเรียบง่ายแต่มีความหมายต่อชุมชน สิ่งของที่จัดแสดงมีในชุมชนท้องถิ่นนั้นๆ ไม่จำเป็นต้องเป็นของมีค่า อาจเป็นศิลปวัตถุทางศาสนาที่ทางวัดเก็บรวบรวมไว้ หรือศิลปหัตถกรรมประเภทเครื่องมือเครื่องใช้ที่เกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้าน

นอกจากนี้ ศรีศักร วัลลิโภดม (2551) ยังเห็นว่าความหมายของ “พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น” ไม่ควรยึดติดอยู่ภายในกรอบในด้านรูปธรรมเพียงอย่างเดียว หากแต่ต้องหันมาให้ความหมายของพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นในลักษณะนามธรรมแทน โดยเน้นกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของคนในท้องถิ่นในการรวบรวมหลักฐานข้อมูลทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมอย่างเป็นระบบ แล้วถ่ายทอดให้คนในท้องถิ่นด้วยกันรู้กันต่างๆ ได้เรียนรู้ ซึ่งจะทำให้เห็นภาพของการเคลื่อนไหวของความหมายโดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันเป็นตัวช่วยเสริมสร้างศักยภาพของท้องถิ่น

3.1 ความสำคัญของพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นกับการจัดการทรัพยากรทางวัฒนธรรม

ธนิช เลิศชาญฤทธิ (2554) อธิบายว่าทรัพยากรวัฒนธรรมมีหลายประเภทและหลายชนิดขึ้นอยู่กับวิธีการแบ่งของนักวิชาการ อย่างไรก็ตาม ทรัพยากรทางวัฒนธรรมทุกประเภทเป็นผลผลิตของมนุษย์ทั้งในอดีตและปัจจุบันทั้งสิ้น ซึ่งทรัพยากรทางวัฒนธรรมนั้นมีคุณค่าและความหมายหลายประการ เช่น คุณค่าทางวิชาการ คุณค่าทางเศรษฐกิจ คุณค่าเชิงความงาม เป็นต้น และมีความสำคัญหลายระดับ ตั้งแต่ระดับปัจเจกบุคคลจนถึงระดับโลกขึ้นอยู่กับมุมมองและการนำไปใช้ และที่สำคัญประการหนึ่งคือคุณค่าของทรัพยากรทางวัฒนธรรมมีพลวัต (Dynamics) กล่าวคือ มีคุณค่าเปลี่ยนแปลงไปตามบริบทและเวลา ดังนั้น ในการจัดการทรัพยากรทางวัฒนธรรมจะต้องคำนึงถึงคุณค่าและความหมายให้รอบคอบและเลี่ยงความขัดแย้งให้มากที่สุด ทั้งนี้การจัดการทรัพยากรทางวัฒนธรรมเป็นศาสตร์ผสมและบูรณาการจึงต้องอาศัยผู้รู้หลายภาคส่วนมาร่วมกันพิจารณาเพื่อให้เกิดการจัดการอย่างสมดุลและยั่งยืน ซึ่งประกอบด้วยการใช้ทรัพยากรทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน การพัฒนาทรัพยากรทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน และการอนุรักษ์ป้องกันทรัพยากรวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน

อนึ่ง สายันต์ ไพเราะชาญจิตร (2547: 54) ยังได้เสนอว่ากระบวนการบริหารและจัดการทรัพยากรทางโบราณคดีและวัฒนธรรมที่ผ่านมา ขาดการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในขั้นตอนของการตัดสินใจ การกำหนดนโยบาย รวมทั้งขั้นตอนการดำเนินงานอื่นๆ เกือบทั้งหมด จึงทำให้ลดทอนพลังของชาวบ้านในการจัดการทรัพยากรทางวัฒนธรรมลง ประกอบกับกระบวนการพัฒนาประเทศที่ผ่านมา มุ่งเน้นการพัฒนาทางวัตถุ เศรษฐกิจและอุตสาหกรรมเป็นหลักทำให้เกิดการทำลายแหล่งโบราณสถาน โบราณวัตถุกันอย่างต่อเนื่อง

ดังนั้น สายันต์ ไพเราะชาญจิตร. 2547 : 55-66 จึงได้เสนอแนวคิดและวิธีการทำงานที่เรียกว่า “โบราณคดีชุมชน” (Community Archaeology) โดยดำเนินการร่วมกับแนวคิด “การวิจัยเชิงปฏิบัติการพัฒนาชุมชนแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างความสามารถของชุมชนท้องถิ่นในการจัดการทางวัฒนธรรม” (PAR & CD) เพื่อฟื้นฟูพลังชุมชน โดยแนวคิดดังกล่าวนี้ยึดหลักองค์รวม (Holistic) เน้นชุมชนเป็นหน่วยปฏิบัติการเชิงพื้นที่ ยอมรับความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม การไม่ยึดติดตายตัว เน้นการเปลี่ยนแปลงและพลวัต ไม่เป็นทางการแต่สร้างสารประโยชน์ด้านความรู้ เน้นการจัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันแบบเปิด สร้างการศึกษาและการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง สร้างความสุขความประทับใจร่วมกันของชุมชน การศึกษาและการพัฒนาเพื่อฟื้นฟูพลังของชุมชนและเน้นหลักการร่วมกันนำ

อนึ่ง “พิพิธภัณฑ์ชุมชนท้องถิ่น” นับได้ว่าเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชนซึ่งสามารถช่วยให้เกิดกระบวนการถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์และทักษะจากนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญไปสู่ชาวบ้าน และสร้างสำนึกของความเป็นเจ้าของทรัพยากรทางวัฒนธรรมในชุมชนของตนเอง ทั้งกระบวนการวิจัยจะช่วยให้ชาวบ้านรู้จักเรื่องราวของตนเอง ทรัพยากรและศักยภาพที่แท้จริงในชุมชน สร้างความมั่นใจและภูมิใจ ซึ่งจะนำไปสู่การ

พัฒนาด้านเศรษฐกิจของชุมชน การพัฒนาด้านการเรียนรู้ สร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่ม ชุมชน โดยการพึ่งตนเองบนฐานของวัฒนธรรม ตลอดจนการพัฒนาไปสู่การสร้างเครือข่ายพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นในวงกว้างและระดับที่สูงขึ้นอีกต่อไป (สายันต์ ไพรชาญจิตร. 2547: 7)

ดังนั้น พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นจึงสามารถใช้เป็นทั้งเครื่องมือและวิธีการในกระบวนการพัฒนาชุมชน กล่าวคือ เป็นกิจกรรมเสริมสร้างศักยภาพและฟื้นฟูพลังของชุมชนท้องถิ่นให้สามารถจัดการทรัพยากรวัฒนธรรมในชุมชนของตนเอง ส่งเสริมให้ชาวบ้านเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการตั้งแต่การวิจัย การสำรวจ การวางแผนจัดการ การอนุรักษ์ ฯลฯ ก่อเกิดกระบวนการเรียนรู้ระหว่างคนในชุมชนกับนักวิชาการ เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกัน ที่สำคัญที่สุดคือพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างความรู้และฟื้นฟูภูมิปัญญาท้องถิ่นที่นำไปสู่การพัฒนาชุมชนให้สามารถพึ่งพาตนเองในทุกๆ มิติได้อย่างแท้จริง

จากที่กล่าวข้างต้นจะเห็นว่าการพัฒนาพิพิธภัณฑ์ชุมชนท้องถิ่นในกรอบแนวคิดดังกล่าวนี้เป็นอีกวิธีการหนึ่งที่จะช่วยเสริมสร้างศักยภาพ ฟื้นฟูพลังและอำนาจในการบริหารจัดการทรัพยากรวัฒนธรรมให้กับผู้คนในชุมชนท้องถิ่นได้อย่างทั่วถึง ยุติธรรมผ่านฉันทามติและยั่งยืน เพราะคนที่เข้ามามี “ส่วนร่วม” ในการจัดการพิพิธภัณฑ์จะสามารถทำในสิ่งที่ตัวเองรู้และเข้าใจจริง สามารถใช้ทรัพยากร อุปกรณ์และเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับท้องถิ่นของตน ทั้งยังจะช่วยให้คนในชุมชนท้องถิ่นมีความมั่นใจในการคิดแก้ปัญหาและสร้างสรรค์สิ่งดีงามสำหรับพัฒนาคนและพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในด้านอื่นๆต่อไป

4. แนวคิดการจัดทำสื่อและกิจกรรมการเรียนรู้ของพิพิธภัณฑ์

กล่าวได้ว่าการจัดการสื่อและกิจกรรมการเรียนรู้ถือเป็นองค์ประกอบสำคัญของพิพิธภัณฑ์เพื่อเป็นเผยแพร่ความรู้ กระตุ้นการเรียนรู้และความบันเทิงให้กับผู้ชม ซึ่งในการดำเนินการนั้นจะต้องเป็นฝ่ายรุก รอรับการมาของผู้ชมอย่างนิ่งเฉยไร้พลวัต แต่ต้องดำเนินไปสร้างสรรค์โดยการนำข้อคิดเห็นของผู้ชมมามีส่วนร่วมในการวางแผน ออกแบบและดำเนินงานของพิพิธภัณฑ์ด้วย ทั้งนี้หัวใจสำคัญอย่างหนึ่งของสื่อและกิจกรรมการเรียนรู้ คือ นิทรรศการ (exhibitions) ซึ่งถือว่าเป็นส่วนที่เชื่อมต่อกับผู้ชมโดยตรง ดังนั้น นิทรรศการจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการสื่อสารข้อมูลต่างๆออกไป ไม่ว่าจะเป็นความรู้ สนุกสนาน ความสนุกสนานความบันเทิง การจัดบรรยากาศและองค์ประกอบการจัดแสดงที่มีประสิทธิภาพจะสามารถตอบสนองพันธกิจและเป้าหมายที่ตั้งไว้ของพิพิธภัณฑ์และสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้ชม ทั้งนี้การศึกษาและพัฒนานิทรรศการเพื่อเผยแพร่ในช่วงต่างๆจึงเป็นสื่อกลางที่จำเป็นในการทำให้ความรู้มีความแพร่หลาย (Popularization of knowledge) และช่วยสนับสนุนบรรยากาศและภูมิทัศน์การเรียนรู้ตลอดชีวิตด้วย

ดังนั้น การจัดแสดงนิทรรศการจึงเป็นสิ่งสำคัญของพิพิธภัณฑ์ ซึ่งนโยบายการจัดแสดงนิทรรศการที่ควรคำนึง คือ ประการแรก ความชัดเจนในปรัชญาการนำเสนอ (Philosophy of the presentation) โดยต้องตระหนักถึงการตอบสนองทางสุนทรียะหรือความงาม (aesthetic) ต้องนำเสนอให้เห็นถึงแก่นเนื้อหา (thematic) ผ่านเรื่องเล่าต่างๆ ต้องมีวิธีการนำเสนอแบบมีปฏิสัมพันธ์ (interacvtive) เพื่อกระตุ้นให้ผู้ชมมีส่วนร่วม และประการที่สอง ต้องตั้งคำถามเสมอว่าจะออกแบบและจัดทำนิทรรศการอะไร? ทำให้ใครชม? ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสอดคล้องกับแผนการดำเนินงาน พันธกิจและเป้าหมายของพิพิธภัณฑ์โดยรวม ซึ่งในการดำเนินงานนี้จำเป็นต้องมีการวิจัยผู้ชมหรือวิจัยความต้องการของตลาด (Marketing research) ด้วย นอกจากนี้ในการจัดนิทรรศการนั้นยังแบ่งออกได้ 3 ประเภทหลักๆ คือ

1) นิทรรศการถาวร (Permanent Exhibition) เป็นการจัดแสดงในสถานที่ที่เป็นหลักแหล่ง มีภาพ เนื้อหาและเรื่องราวที่จัดขึ้นโดยเฉพาะเจาะจง และไม่ต้องการเปลี่ยนแปลงแก้ไขอีก

2) นิทรรศการชั่วคราว (Temporary Exhibition) เป็นการจัดแสดงชั่วคราวโดยอาจใช้ระยะเวลา 1-2 เดือน อาจจัดอยู่ภายในสถานที่จัดนิทรรศการถาวร หรือจัดภายในบริเวณส่วนประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานแต่ละแห่งก็ได้ โดยเน้นให้ข้อมูล ข่าวสารความรู้เรื่องที่น่าสนใจให้ประชาชนได้รับทราบ เป็นการจัดแสดงเรื่องราวเฉพาะกิจ หรือเสริมเนื้อหาของนิทรรศการถาวร

3) นิทรรศการเคลื่อนที่ (Mobile Exhibition) เช่น การจัดนิทรรศการเพื่อใช้ประกอบการสัมมนาหรือให้บริการกลุ่มเป้าหมายนอกพื้นที่

สำหรับขั้นตอนการทำนิทรรศการอาจแบ่งได้ 4 ขั้นตอน ดังนี้

1) ขั้นตอนการพัฒนา นิทรรศการ (Development phase) เป็นขั้นตอนในการทบทวนการทำงาน กำหนดประเด็นปัญหาเพื่อสร้างแนวคิด (Concept) ที่เหมาะสมสำหรับใช้วางแผนการดำเนินงาน (planning) จากนั้นจึงทำการศึกษาวิจัยประเด็นการจัดทำนิทรรศการเชิงสำรวจ (survey) เพื่อกำหนดประเด็นการนำเสนอ นิทรรศการ (exhibition brief) คำฉนวนการใช้งบประมาณเบื้องต้น (budget) และออกแบบตารางการดำเนินงานโดยรวม (schedule) นอกจากนี้ในการดำเนินงานให้ประสบผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นต้องมีคำถามพื้นฐานสำคัญที่ใช้ในการพัฒนา นิทรรศการแต่ละชุด คือ

- 1.1) ต้องระบุประเภทและกิจกรรมของนิทรรศการให้ชัดเจน (what)
- 1.2) กำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดนิทรรศการ (Why)
- 1.3) ทราบสถานที่จัดนิทรรศการอยู่ที่ไหน (where)
- 1.4) ทราบระยะเวลาในการจัดนิทรรศการ (when)
- 1.5) ผู้จัดและกลุ่มเป้าหมายของนิทรรศการ (who)
- 1.6) มีวิธีจัดนิทรรศการอย่างไร (how)

2) ขั้นตอนการออกแบบ (Design phase) เป็นขั้นตอนการพัฒนาและออกแบบกระบวนการทำงาน (Schematic design/development) ว่าจำเป็นต้องใช้องค์ประกอบการจัดแสดงใดบ้าง จากนั้นจึงกำหนดรายละเอียดของการออกแบบการจัดแสดงและงบประมาณที่จะใช้ (detailed design-budget) ทำการวิจัยเนื้อหาการจัดแสดงอย่างละเอียด (content research) โดยการทำการวิเคราะห์แก่นเนื้อหา (Theme) จากนั้นทำการประสานงานผู้เกี่ยวข้อง รวบรวม จัดเตรียมทรัพยากร วัตถุประสงค์ที่จำเป็นต้องใช้ในการออกแบบนิทรรศการ (sourcing) และกำหนดรายละเอียดของเนื้อหาที่จะใช้สื่อในนิทรรศการ (text)

ตารางวิเคราะห์แก่นเนื้อหา

รหัส	หัวเรื่อง	เนื้อหา	วัตถุจัดแสดง	องค์ประกอบการแสดง

ขั้นตอนนี้มีกระบวนการตั้งแต่วิจัยเนื้อหา รวบรวมวัตถุดิบของหรือเอกสารต่างๆที่จะนำออกแสดง คำบรรยาย รวมทั้งต้องทราบขนาดของนิทรรศการที่จะจัดแสดงต้องใช้พื้นที่ที่จัดแสดงเท่าใด แล้วนำข้อมูลดังกล่าวมาจัดวางผัง ออกแบบ โดยคำนึงถึงความสำคัญว่าสิ่งใดที่ต้องการเน้นเป็นจุดเด่นของเรื่อง สิ่งใดเป็นจุดรอง ในการออกแบบควรคำนึงถึงเส้นทางจราจรและเส้นทางเดินของผู้ชมด้วย

3) ขั้นตอนการดำเนินการ (Implementation phase) เป็นขั้นตอนจัดหาว่าจ้างผู้ที่เกี่ยวข้อง (Procurement) เพื่อจัดทำนิทรรศการ (construct) ระหว่างนั้นต้องมีการติดตามการดำเนินงานเพื่อควบคุม

ต้นทุนและคุณภาพของงาน (quality/cost control) จากนั้นเมื่อแล้วเสร็จจึงทำการติดตั้งนิทรรศการเพื่อเผยแพร่ (installation) ขั้นตอนนี้ต้องใช้บุคคลฝ่ายต่างๆ เช่น นักวิชาการ ช่างเทคนิคและช่างศิลป์

นอกจากนี้ยังต้องมีการประชาสัมพันธ์เพื่อเชิญชวน แจกข่าวสารต่างๆ ให้แก่สังคมรับทราบ อีกทั้งในการนำเสนอนิทรรศการนั้นยังประกอบด้วยกิจกรรมต่างๆ เช่น พิธีเปิดนิทรรศการ การสาธิต และกิจกรรมต่างๆ อาทิ การแสดง การอภิปราย การฉายภาพยนตร์ การเล่นเกมตอบคำถาม การประชาสัมพันธ์ในงาน การอำนวยความสะดวกต่างๆ การรักษาความปลอดภัย การปฐมพยาบาล เป็นต้น

4) ขั้นตอนการประเมินผลและสรุปผล (Evaluation phase) หลังจากติดตั้งเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่สุดจำเป็นต้องมีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานด้วย (Evaluation) เช่น การศึกษาความพึงพอใจของผู้ชม เป็นต้น ทั้งนี้ผลการประเมินที่ได้ก็จะถูกนำมาปรับปรุงการดำเนินงานในครั้งต่อไป สำหรับวิธีในการเก็บข้อมูลการประเมินผลนั้น อาจทำได้โดยการแจกแบบสอบถาม หรืออาจจะใช้วิธีการสัมภาษณ์แล้วจึงนำไปวิเคราะห์ผล และประเมินผลต่อไป

สำหรับสื่อและกิจกรรมการเรียนรู้ (Museum Education) อื่นๆ นั้น เป็นรูปแบบการบริการทางการศึกษาที่มีความสำคัญในการสนับสนุนบรรยากาศการเรียนรู้อีกหนึ่งของพิพิธภัณฑ์ โดยมีทั้งการบริการภายในและภายนอกพิพิธภัณฑ์ สำหรับการบริการภายใน ดังเช่น การประสานงานกับโรงเรียนในห้องเรียน เพื่อนำเด็กมาเรียนรู้ในพิพิธภัณฑ์ โดยที่พิพิธภัณฑ์เองต้องมีการจัดหาหรือเตรียมกิจกรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้ ทั้งนี้โดยทั่วไปแล้วพิพิธภัณฑ์ควรมีห้องหรือสถานที่เรียนรู้เฉพาะ (the museum education room) ซึ่งต้องจัดวางบรรยากาศให้เหมาะแก่การเรียนรู้ของเด็กด้วย มีอุปกรณ์ประกอบการเรียนรู้ มีกระบวนการกระตุ้นจินตนาการให้เด็กอยากที่จะเรียนรู้ เช่น ให้อุปกรณ์สิ่งของหรือนิทรรศการแล้วบรรยายความรู้สึกของตนเองออกมาในแบบของเด็กเอง ซึ่งวิธีการนี้จะช่วยฝึกสังเกตและทักษะการประมวลผลข้อมูล และอาจนำไปใช้เปรียบเทียบกับการดำเนินชีวิตประจำวันได้ นอกจากนี้ยังมีเกมส์และของที่ระลึกให้เด็กได้ร่วมเล่นด้วย เป็นต้น

ส่วนการบริการการศึกษาภายนอกพิพิธภัณฑ์นั้น อาจมีหลายวิธีการ เช่น การจัดพิมพ์เอกสารหรือหนังสือ (publication) ในประเด็นต่างๆ แต่ต้องคำนึงเสมอว่าหนังสือที่ได้นอกจากเนื้อหาและรูปแบบการนำเสนอที่ดี เหมาะแก่ผู้อ่านเพศวัยต่างๆ แล้ว รูปลักษณ์ของหนังสือก็เป็นส่วนหนึ่งที่มีผลในการตัดสินใจซื้อและอ่านด้วย นอกจากนี้พิพิธภัณฑ์อาจนำวัสดุสิ่งของบางชิ้นให้โรงเรียนยืม (loan service) ในช่วงเวลาหนึ่งเพื่อให้ครูใช้ประกอบการเรียนการสอน ซึ่งเป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะกระตุ้นความสนใจและดึงดูดครูและนักเรียนให้มาเยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์อีกด้วย นอกจากนี้ยังอาจใช้วิธีการไปนำเสนอในโรงเรียน โดยมีสื่อไปประกอบการบรรยายเพื่อกระตุ้นความสนใจ รวมทั้งการจัดกิจกรรมพิเศษ (special events) เดินทางสัญจรไปนำเสนอในที่ต่างๆ เป็นต้น

5. แนวคิดการมีส่วนร่วม

อคิน รัตพันธ์ (2531: 49) ได้กล่าวถึงกระบวนการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการพัฒนาว่ามีอยู่ 5 ระดับ ดังนี้

1. ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการค้นหา พิจารณา และการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา
2. ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการค้นหาสาเหตุแห่งปัญหา
3. ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการค้นหาและพิจารณาแนวทาง วิธีการในการแก้ปัญหา
4. ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหา
5. ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการประเมินผลของกิจกรรมการพัฒนา

ส่วน บัณฑิต อ่อนคำ (อ้างใน ปารีชาติ วลัยเสถียรและคณะ, 2543 : 140) กล่าวถึงการมีส่วนร่วมตามขั้นตอนในการพัฒนาซึ่งเป็นการวัดเชิงคุณภาพสามารถแบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การมีส่วนร่วมในขั้นการริเริ่มการพัฒนา ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาภายในชุมชน ตลอดจนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจกำหนดความต้องการของชุมชน และมีส่วนในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการด้วย

ขั้นตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมในการวางแผนในการพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย และวัตถุประสงค์ของโครงการ กำหนดวิธีการ และแนวทางการดำเนินงาน ตลอดจนกำหนดทรัพยากรและแหล่งทรัพยากรที่จะใช้

ขั้นตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมในขั้นการดำเนินการพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้างประโยชน์โดยการสนับสนุนทรัพยากร วัสดุอุปกรณ์และแรงงาน หรือเข้าร่วมบริหารงาน ประสานงานและดำเนินการขอความช่วยเหลือจากภายนอก

ขั้นตอนที่ 4 การมีส่วนร่วมในขั้นการรับผลประโยชน์จากการพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ที่พึงได้รับจากการพัฒนา หรือยอมรับผลประโยชน์อันเกิดจากการพัฒนาทั้งด้านวัตถุและจิตใจ

ขั้นตอนที่ 5 การมีส่วนร่วมในขั้นการประเมินผลการพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ประชาชนเข้าร่วมประเมินว่าการพัฒนาที่ได้กระทำไปนั้นสำเร็จตามวัตถุประสงค์เพียงใด ซึ่งในการประเมินอาจปรากฏในรูปของการประเมินย่อย (Formative Evaluation) เป็นการประเมินผลก้าวหน้าเป็นระยะๆหรือกระทำในรูปของการประเมินผลรวม (Summative Evaluation) ซึ่งเป็นการประเมินผลสรุปรวบยอด

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2532 :61-63) ได้กล่าวว่า กระบวนการในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนมี 4 ขั้นตอน คือ

1. การศึกษาชุมชน คือการค้นหาปัญหาและความต้องการของชุมชนโดยนักพัฒนา ศึกษาและเรียนรู้สภาพความเป็นอยู่ของชาวบ้าน ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมต่างๆในชุมชนร่วมกับประชาชน โดยใช้วิธีการสังเกตและสัมภาษณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อม ข้อมูลบางส่วนอาจได้จากเอกสาร/งานวิจัย

2. การวางแผนเพื่อแก้ปัญหา โดยใช้การรวมกลุ่มกันอภิปราย ถกเถียง แสดงความคิดเห็น โดยมีนักพัฒนาเป็นผู้ประสานงาน โดยคอยจัดลำดับผู้อภิปรายให้ข้อเท็จจริงและสรุปประเด็นสำคัญเป็นหลัก ส่วนชาวบ้านควรมีโอกาสเข้าร่วมอภิปรายแสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ และนักพัฒนาต้องกระตุ้น เร่งเร้าให้ชาวบ้านแสดงความคิดเห็นให้มากที่สุด

3. การลงมือปฏิบัติตามแผนหรือวิธีการที่ได้ร่วมกันตัดสินใจแล้วจากขั้นตอนที่ 2 โดยชาวบ้านมีส่วนร่วม ในขั้นตอนนี้จะต้องได้ความศรัทธาและเชื่อมั่นในตนเองที่จะพัฒนาชุมชน

- 4.การประเมินผลงาน โดยชาวบ้านและนักพัฒนาจะร่วมกันกำหนดขั้นตอนย่อยๆต่างๆในการทำงานประเมินผล ตลอดจนดูแลปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในระหว่างประเมินผล เพื่อที่จะได้แก้ไขได้ทันที

ปาริชาติ วลัยเสถียร และคณะ (2543 :143) ได้สรุปวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการมีส่วนร่วม จะพบว่าโดยทั่วไป กระบวนการมีส่วนร่วม มีดังต่อไปนี้

1. การมีส่วนร่วมในการศึกษาชุมชน จะเป็นการกระตุ้นให้ประชาชนได้ร่วมกันเรียนรู้สภาพของชุมชน การดำเนินชีวิต ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เพื่อใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการทำงาน และร่วมกันค้นหาปัญหา และสาเหตุของปัญหา ตลอดจนการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา

2. การมีส่วนร่วมในการวางแผน โดยจะมีการรวมกลุ่มกันอภิปรายและแสดงความคิดเห็นเพื่อการกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ วิธีการ แนวทางการดำเนินงานและทรัพยากรที่ต้องใช้ในการดำเนินการพัฒนา โดยการสนับสนุนด้านวัสดุ อุปกรณ์ แรงงาน เงินทุน หรือเข้าร่วมบริหารงาน การใช้ทรัพยากร การประสานงาน และการดำเนินการขอความช่วยเหลือจากภายนอก

3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนา เป็นการนำเอากิจกรรมมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ทั้งทางด้านวัตถุและจิตใจ โดยอยู่บนพื้นฐานของความเท่าเทียมกันของบุคคลและสังคม

4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการพัฒนา เพื่อที่จะแก้ไขปัญหาต่างๆที่อาจจะเกิดขึ้นได้ในทันที

ดังนั้นการสร้างเครือข่ายแห่งการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงการรวมกลุ่มคนเข้าหากัน จะต้องมียุทธศาสตร์ประกอบที่สำคัญ คือ

1. การรับรู้มุมมองร่วมกัน สมาชิกที่เข้ามาอยู่ในเครือข่าย ต้องมีความสนใจและรับรู้ร่วมกันถึงเหตุผลการร่วมกันเป็นเครือข่าย อาทิ มีความเข้าใจในปัญหา และมีสำนึกในการแก้ปัญหาพร้อมกันและสิ่งที่ผูกโยงสมาชิกของเครือข่ายเข้าหากัน คือ วัตถุประสงค์ที่ต้องการบรรลุร่วมกันอย่างต่อเนื่องไปเรื่อยๆ โดยความสัมพันธ์ของสมาชิกในเครือข่าย จะเป็นความสัมพันธ์ในเชิงแลกเปลี่ยน เช่น ในเรื่องการใช้เครื่องมือ เครื่องจักร อุปกรณ์ สนับสนุนความเชี่ยวชาญในวิชาชีพ เป็นต้น

2. การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน เป็นการมองภาพรวมของจุดมุ่งหมายในอนาคตร่วมกันในกลุ่ม การรับรู้เข้าใจถึงทิศทางเดียวกันจะทำให้ขบวนการเคลื่อนไหวมีพลัง สามารถเกิดเอกภาพและช่วยบรรเทาความขัดแย้งหรือปัญหาอันเกิดจากมุมมองความคิดที่แตกต่างกันได้

3. การมีผลประโยชน์และความสนใจร่วมกัน เครือข่ายเกิดจากการที่มีสมาชิกแต่ละคนต่างก็มีความต้องการของตนเอง แต่ความต้องการเหล่านั้นไม่สามารถบรรลุความสำเร็จได้ หากต่างคนต่างอยู่ ต่างคนต่างทำ

4. การเสริมสร้างซึ่งกันและกัน จะทำให้เครือข่ายดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง โดยที่จุดแข็งของฝ่ายหนึ่งไปช่วยแก้จุดอ่อนของอีกฝ่ายหนึ่ง จะทำให้ผลประโยชน์ที่เกิดจากการรวมตัวกันเป็นเครือข่ายมากกว่าการไม่สร้างหรือไม่มีเครือข่าย

5. การพึ่งพิงร่วมกัน จะทำให้งานสำเร็จได้เนื่องจากข้อจำกัดของสมาชิกในเครือข่ายทั้งทางด้านทรัพยากร ความรู้ เงิน ทุน กำลังคน ฯลฯ สมาชิกเครือข่ายไม่สามารถดำรงอยู่ได้ด้วยตนเอง จึงมีความจำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยกัน

ดังนั้น จะเห็นได้ว่ากระบวนการมีส่วนร่วมเริ่มจากการไปศึกษาชุมชนโดยนักพัฒนาร่วมกับชาวบ้านในชุมชนร่วมกันเรียนรู้สภาพความเป็นอยู่ การประกอบอาชีพ ทรัพยากรที่อยู่ในชุมชน และปัญหาต่างๆของชุมชนเพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนแก้ไขปัญหา การศึกษาชุมชนจะช่วยกระตุ้นให้ชาวบ้านเกิดการตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้น และรวมกลุ่มการวางแผนแก้ไขปัญหาโดยนักพัฒนาจะเป็นฝ่ายกระตุ้นให้ชาวบ้านแสดงความคิดเห็น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

งานวิจัยการศึกษาประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมชุมชนเพื่อจัดทำแผนบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้บ้านกุดฉิมมออย่างมีส่วนร่วมนี้ ได้ใช้แนวคิด 1) ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น 2) แนวคิดวัฒนธรรมชุมชน 3) แนวคิดพิพิธภัณฑสถานท้องถิ่นและ 4) แนวคิดการมีส่วนร่วม เป็นกรอบคิดในการออกแบบและกำหนดวิธีคิดและแนวทางในการดำเนินงานโดยรวม ทั้งนี้โดยมีสมมติฐานว่า “พิพิธภัณฑสถานท้องถิ่น” สามารถเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชนซึ่งสามารถช่วยให้เกิดกระบวนการถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์และทักษะจากนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญไปสู่ชาวบ้าน และสร้างสำนึกของความเป็นเจ้าของทรัพยากรทางวัฒนธรรมในชุมชนของตนเอง

อนึ่ง กระบวนการทำพิพิธภัณฑสถานนั้นต้องเน้น “การมีส่วนร่วม” เพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของคนในท้องถิ่นในการรวบรวม ศึกษาและนำเสนอหลักฐานข้อมูลทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมอย่างเป็นระบบ

เพื่อถ่ายทอดให้คนในท้องถิ่นด้วยกันรุ่นต่างๆได้เรียนรู้ เพราะกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันเป็นตัวช่วยเสริมสร้างศักยภาพของท้องถิ่น ดังนั้น พิพิธภัณฑสถานท้องถิ่นจึงสามารถใช้เป็นทั้งเครื่องมือและวิธีการในกระบวนการพัฒนาชุมชน ซึ่งหัวใจของการทำพิพิธภัณฑสถานท้องถิ่นอยู่ที่ “ความรู้” ของท้องถิ่น

ความรู้ที่สำคัญของท้องถิ่น คือ “ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น” ในฐานะเป็นเรื่องราวจากภายในซึ่งคนในท้องถิ่นเป็นผู้สร้างขึ้น ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเป็นสาระที่สะท้อนถึงพัฒนาการ การเปลี่ยนแปลง ความสืบเนื่องของท้องถิ่นในแต่ละช่วงเวลาที่เกิดขึ้น มีชีวิต มีคน การทำพิพิธภัณฑสถานต้องไม่มองที่สิ่งของเป็นหลัก แต่ต้องมองไปที่ชีวิตของผู้คนผ่านสิ่งของที่เป็นผลผลิตทางวัฒนธรรม เนื่องจาก “วัฒนธรรมชุมชน” อยู่ใกล้ชีวิตคนเรามากที่สุด เป็นวิญญาณของชุมชน เป็นระบบความคิด ระบบคุณค่า และอุดมการณ์ที่ชุมชนได้ตั้งไว้ โดยมีการกลั่นกรองและสืบทอดต่อเนื่องกันมา ทั้งยังมีลักษณะที่ไม่หยุดนิ่ง (dynamic) และสัมพันธ์กับชีวิตและสังคมของเจ้าของวัฒนธรรมนั้น โดยพิจารณาร่วมกับสภาพบริบทแวดล้อมและเวลาที่เปลี่ยนแปลง ซึ่งอาจเรียกได้ว่าเป็นการศึกษา “ชีวิตวัฒนธรรม” โดยมองไปที่ “คน” ซึ่งอาศัยอยู่ร่วมกันในสังคมและเป็นเรื่องใกล้ตัว หากดำเนินการโดยใช้กรอบคิดนี้เชื่อว่าจะทำให้กระบวนการดำเนินงานพิพิธภัณฑสถานท้องถิ่นมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสามารถเป็นแหล่งเรียนรู้และเครื่องมือในการพัฒนาชุมชนได้

อนึ่ง สำหรับกรอบการดำเนินงานนั้น แนวคิดดังกล่าวนี้ยังเป็นทั้งตัวแปรต้นในฐานะที่ถูกนำเข้า (inputs) ซึ่งประกอบด้วย 1) องค์ความรู้และเทคโนโลยีจากภายนอก และยังมี 2) บุคคล ซึ่งประกอบด้วยคนในและคนนอกชุมชนท้องถิ่น คือ 2.1) อาจารย์ 2.2) นักศึกษา (สาขาวิชาหรือรายวิชาที่เกี่ยวข้อง) 2.3) กลุ่ม “บวร.” (บ้าน, วัด, อปท. และโรงเรียน) และ 2.4) ภาควิชาที่เกี่ยวข้อง

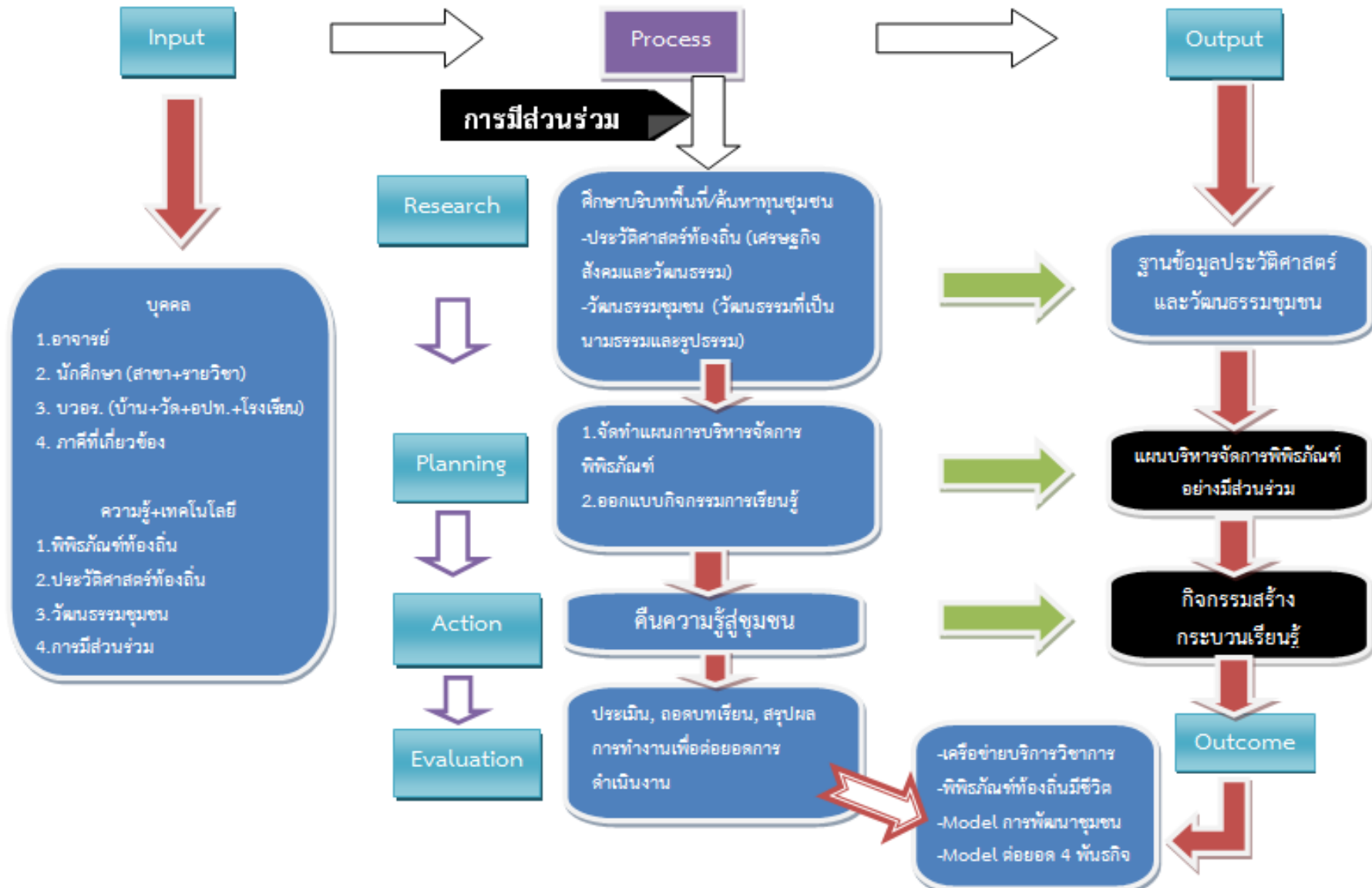
สำหรับกระบวนการ (processes) นั้น ได้แบ่งออก 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย 3) ขั้นตอนการวางแผนเพื่อออกแบบแผนบริหารจัดการพิพิธภัณฑสถานและกิจกรรมการเรียนรู้ 3) ขั้นตอนการถ่ายทอดความรู้และคืนข้อมูล และ 4) ขั้นตอนสรุป ประเมินผล ซึ่ง 4 ขั้นตอนดังกล่าวได้ใช้แนวคิดการมีส่วนร่วม (participation) เป็นกรอบคิดในการดำเนินงาน โดยเฉพาะในส่วนของการวิจัย (research) ได้กำหนดประเด็นการศึกษาไว้ที่ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่นบ้านกุดฉิม (ประวัติศาสตร์เศรษฐกิจ ประวัติศาสตร์วัฒนธรรมและประวัติศาสตร์สังคม) โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วม ซึ่งข้อมูลเนื้อหาที่ได้นี้จะป็นฐานข้อมูลเพื่อนำไปสู่ขั้นตอนการจัดจัดทำแผน (planning) บริหารจัดการพิพิธภัณฑสถานและออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ และส่งต่อขั้นตอนการดำเนินงาน (action) คือการคืนความรู้สู่ชุมชนท้องถิ่นด้วยการส่งมอบแผนการบริหารจัดการพิพิธภัณฑสถานและออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้และสาธิตกิจกรรมการเรียนรู้ จากนั้นจึงไปสู่ขั้นตอนสรุป ถอนบทเรียน ประเมินผลการดำเนินงาน (evaluation) เป็นขั้นตอนสุดท้าย

ในส่วนผลผลิต (outputs) ที่ได้ นั้น ประกอบด้วย 1) ฐานข้อมูลประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมชุมชนบ้านกุดฉิม 2) แผนการบริหารจัดการพิพิธภัณฑสถานชุมชนบ้านกุดฉิม 3) สาธิตกิจกรรมสร้างการเรียนรู้ ซึ่งจะนำไปสู่ผลลัพธ์ (outcomes) ต่อมาคือ 1) เครือข่ายบริการวิชาการ (อบต.กุดฉิม) 2) ตัวแบบการจัดการพิพิธภัณฑสถานมีชีวิต (living museum) 3) ตัวแบบการพัฒนาชุมชนโดยใช้พิพิธภัณฑสถานเป็นเครื่องมือ และ 4) ตัวแบบเพื่อต่อยอดกิจกรรมที่สอดคล้องกับสี่พันธกิจหลัก (การเรียนการสอน การวิจัย การบริการวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม) ของคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนมในครั้งต่อไป

สำหรับในการดำเนินงานของปีที่ 4 (ปีงบประมาณ 2563) นี้ เพื่อให้เกิดการต่อยอดจากการดำเนินงานที่ผ่านมาและเป็นการบูรณาการกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนกุดฉิมวิทยาคม อีกทั้งยังสามารถดำเนินควบคู่ไปกับการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยใช้พิพิธภัณฑสถานท้องถิ่นเป็นฐานในการหนุนเสริมการศึกษาของชุมชนท้องถิ่น ด้วยการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหาและส่งเสริมศักยภาพการเรียนการสอนของโรงเรียน และยังเป็นการส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ของพิพิธภัณฑสถานท้องถิ่นโดยการเชื่อมโยง

กับเครือข่ายองค์กรภาคีที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการดังกล่าวด้วย ผลการดำเนินงาน ได้มีการถอดบทเรียนจากการดำเนินกิจกรรมร่วมกับครู นักเรียนและชุมชน โดยเชื่อมโยงเข้ากับพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น ซึ่งนำมาสู่การออกแบบกิจกรรมจำนวน 2 กิจกรรม 4 ฐานการเรียนรู้ คือ 1) กิจกรรมเรียนรู้ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่น ประกอบด้วย 4 ฐานเรียนรู้ คือ 1.1 ฐานบรรยายหัวข้อ “ความสำคัญและแนวทางการจัดการมรดกทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ท้องถิ่นกุดฉิม” โดย คณาจารย์สาขาวิชามานุษยวิทยา วัฒนธรรมและการท่องเที่ยว 1.2 ฐานบรรยายหัวข้อ “กฎหมายน่ารู้เกี่ยวกับโบราณวัตถุและโบราณสถาน” โดย คณาจารย์สาขานิติศาสตร์ 1.3 ฐานอบรมเชิงปฏิบัติการยุวมัคเทศก์ภาษาอังกฤษ โดย คณาจารย์สาขาวิชาภาษาอังกฤษ 1.4 ฐานอบรมเชิงปฏิบัติการยุวมัคเทศก์ภาษาจีน โดย คณาจารย์สาขาวิชาภาษาจีน 2) กิจกรรมจัดทำนิทรรศการของพิพิธภัณฑ์บ้านกุดฉิมอย่างมีส่วนร่วม จำนวน 1 เรื่อง

กรอบแนวคิดและกรอบการดำเนินงาน

ภาระงานรับผิดชอบของสาขาวิชาต่างๆในการดำเนินงาน

ขั้นตอน	สาขาที่รับผิดชอบ	รายวิชา (6 วิชา)	อาจารย์ผู้สอน (7คน)	นักศึกษาที่เรียน (82 คน)	กิจกรรม/ประเด็น
Research	มานุษยวิทยา วัฒนธรรมและ การท่องเที่ยว	1) รายวิชา 30118310 ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมท้องถิ่นเพื่อการท่องเที่ยว	ณรงค์ฤทธิ์ สุมาลี อนุชิต สิงห์สุวรรณ	มานุษยวิทยาวัฒนธรรมและการ ท่องเที่ยว(12 คน)	- ประสานองค์การบริหารส่วน ตำบลกุดฉิม โรงเรียนกุดฉิม วิทยาคม และผู้ให้ข้อมูลหลักใน ชุมชน - สำรวจเอกสารและลงพื้นที่ สำรวจกลุ่มเป้าหมาย โดยใช้ วิธีการประเมินสถานะชุมชน อย่างเร่งด่วน (Rapid Rural Appraisal – RRA)
		2) รายวิชา 30118308 โบราณคดีใน ประเทศไทย	วิสิษฐุ์ คัดคำส่วน	มานุษยวิทยาวัฒนธรรมและการ ท่องเที่ยว(12 คน)	
Planning	มานุษยวิทยา วัฒนธรรมและ การท่องเที่ยว	1) รายวิชา 30118310 ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมท้องถิ่นเพื่อการท่องเที่ยว	ณรงค์ฤทธิ์ สุมาลี อนุชิต สิงห์สุวรรณ	มานุษยวิทยาวัฒนธรรมและการ ท่องเที่ยว(12 คน)	- ประชุมนักวิจัยและผู้เกี่ยวข้องที่ มีส่วนได้เสีย (ชุมชน) เพื่อ ออกแบบกิจกรรมและกำหนด แผนดำเนินงาน
		2) รายวิชา 30118308 โบราณคดีใน ประเทศไทย	วิสิษฐุ์ คัดคำส่วน	มานุษยวิทยาวัฒนธรรมและการ ท่องเที่ยว(12 คน)	
	นิติศาสตร์	รายวิชา 30111232 กฎหมายทรัพย์สิน ทางปัญญา	ประพัฒน์พงษ์ ปรีชา	นิติศาสตร์ (28 คน)	
		รายวิชา 30111203 กฎหมายอาญา 2 : ภาคความผิด	เกษมา ประเสริฐสังข์	นิติศาสตร์ (28 คน)	
	ภาษาอังกฤษ	รายวิชา 30117320 การสื่อสารระหว่าง วัฒนธรรม	อานันท์นิตย์ มโนรมย์	ภาษาอังกฤษ (30 คน)	
ภาษาจีน	รายวิชา 30119316 ภาษาจีนเพื่อการ ท่องเที่ยว 2	ปรียากร บุญธรรม	ภาษาจีน (12คน)		

Action	มานุษยวิทยา วัฒนธรรมและ การท่องเที่ยว	1) รายวิชา 30118310 ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมท้องถิ่นเพื่อการท่องเที่ยว	ณรงค์ฤทธิ์ สุมาลี อนุชิต สิงห์สุวรรณ	มานุษยวิทยาวัฒนธรรมและการ ท่องเที่ยว(12 คน)	1. จัดกิจกรรมเรียนรู้ ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ท้องถิ่น 1.1 ฐานบรรยายหัวข้อ “ความสำคัญและแนวทางการ จัดการมรดกทางวัฒนธรรมและ ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นกุดฉิม” โดย คณาจารย์สาขาวิชา มานุษยวิทยาวัฒนธรรมและการ ท่องเที่ยว 1.2 ฐานบรรยายหัวข้อ “กฎหมายน่ารู้เกี่ยวกับ โบราณวัตถุและโบราณสถาน” โดย คณาจารย์สาขานิติศาสตร์ 1.3 ฐานอบรมเชิงปฏิบัติการ ยุวมัคเทศก์ภาษาอังกฤษ โดย คณาจารย์สาขาวิชาภาษาอังกฤษ 1.4 ฐานอบรมเชิงปฏิบัติการ ยุวมัคเทศก์ภาษาจีน โดย คณาจารย์สาขาวิชาภาษาจีน 2) จัดกิจกรรมจัดทำ นิทรรศการของพิพิธภัณฑ์บ้าน กุดฉิมอย่างมีส่วนร่วม จำนวน 1 เรื่อง
		2) รายวิชา 30118308 โบราณคดีใน ประเทศไทย	วิสิษฐุ์ คิดคำส่วน	มานุษยวิทยาวัฒนธรรมและการ ท่องเที่ยว(12 คน)	
	นิติศาสตร์	รายวิชา 30111232 กฎหมายทรัพย์สิน ทางปัญญา	ประพัฒน์พงษ์ ปรีชา	นิติศาสตร์ (28 คน)	
		รายวิชา 30111203 กฎหมายอาญา 2 : ภาคความผิด	กษมา ประเสริฐสังข์	นิติศาสตร์ (28 คน)	
	ภาษาอังกฤษ	รายวิชา 30117320 การสื่อสารระหว่าง วัฒนธรรม	อานันท์นิตย์ มโนรมย์	ภาษาอังกฤษ (30 คน)	
	ภาษาจีน	รายวิชา 30119316 ภาษาจีนเพื่อการ ท่องเที่ยว 2	ปรียากร บุญธรรม	ภาษาจีน (12คน)	

Evaluation	มานุษยวิทยา วัฒนธรรมและ การท่องเที่ยว	1) รายวิชา 30118310 ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมท้องถิ่นเพื่อการท่องเที่ยว	ณรงค์ฤทธิ์ สุมาลี อนุชิต สิงห์สุวรรณ	มานุษยวิทยาวัฒนธรรมและการ ท่องเที่ยว(12 คน)	ประเมิน, ถอดบทเรียน, สรุปล การทำงานเพื่อต่อยอดการ ดำเนินงาน
		2) รายวิชา 30118308 โบราณคดีใน ประเทศไทย	วิสิษฐุ์ คิดคำส่วน	มานุษยวิทยาวัฒนธรรมและการ ท่องเที่ยว(12 คน)	
	นิติศาสตร์	รายวิชา 30111232 กฎหมายทรัพย์สิน ทางปัญญา	ประพัฒน์พงษ์ ปรีชา	นิติศาสตร์ (28 คน)	
		รายวิชา 30111203 กฎหมายอาญา 2 : ภาคความผิด	กษมา ประเสริฐสังข์	นิติศาสตร์ (28 คน)	
	ภาษาอังกฤษ	รายวิชา 30117320 การสื่อสารระหว่าง วัฒนธรรม	อานันท์นิตย์ มโนรมย์	ภาษาอังกฤษ (30 คน)	
	ภาษาจีน	รายวิชา 30119316 ภาษาจีนเพื่อการ ท่องเที่ยว 2	ปรียากร บุญธรรม	ภาษาจีน (12คน)	

บทที่ 3

การดำเนินงาน

1. ขั้นตอนวิธีการดำเนินการ

1.1 ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ประสานองค์การบริหารส่วนตำบลกุดฉิม โรงเรียนกุดฉิมวิทยาคม และผู้ให้ข้อมูลหลักในชุมชน คณะผู้ดำเนินงานโครงการฯ ได้ติดต่อประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้องอันประกอบด้วย
 - 1) องค์การบริหารปกครองส่วนตำบลกุดฉิมในฐานะเป็นเจ้าของพื้นที่และผู้ดูแลพิพิธภัณฑสถานท้องถิ่น บ้านกุดฉิม
 - 2) โรงเรียนกุดฉิมวิทยาคมในฐานะกลุ่มตัวอย่างและผู้ร่วมหลักของโครงการ
 - 3) ผู้ให้ข้อมูล ซึ่งประกอบด้วย ผู้รู้และปราชญ์ชาวบ้านที่สามารถให้ข้อมูลกับนักเรียนได้วัตถุประสงค์ของการประสานงานผู้เกี่ยวข้องครั้งนี้เพื่อเป็นการแนะนำความเป็นมา เป้าหมายและวิธีการของการดำเนินงานโครงการ และรับฟังข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ รวมทั้งขอความอนุเคราะห์และความร่วมมือในการสนับสนุนการดำเนินงานของโครงการฯ ด้วย

2. สํารวจเอกสารและลงพื้นที่สํารวจกลุ่มเป้าหมาย โดยใช้วิธีการประเมินสภาวะชุมชนอย่างเร่งด่วน (Rapid Rural Appraisal – RRA)

คณะผู้ดำเนินงานทำการสำรวจเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดเตรียมประเด็นเนื้อหาสำหรับการออกแบบการดำเนินงาน ประกอบด้วย แนวคิดในการสร้างกระบวนการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม แนวคิดการใช้พิพิธภัณฑสถานท้องถิ่นเป็นเครื่องมือสนับสนุนการเรียนการสอนในชั้นเรียน และยังได้ลงพื้นที่เพื่อสำรวจข้อมูลและสถานที่ที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดประเด็นปัญหาสร้างแนวคิด (Concept) และแนวทาง (Approaches) ที่เหมาะสมสำหรับใช้วางแผนการดำเนินงาน (Planning) คำนวณการใช้งบประมาณเบื้องต้น (Budget) และออกแบบตารางการดำเนินงานโดยรวม (Schedule) ทั้งนี้ในการสำรวจชุมชนเบื้องต้นนั้นได้ใช้วิธีการประเมินสภาวะชุมชนอย่างเร่งด่วน (Rapid Rural Appraisal – RRA) เป็นเครื่องมือ ในการศึกษาภาพโดยรวมทั้งระบบ (General RRA) ของชุมชน เพื่อรับทราบข้อมูลพื้นฐานและวิเคราะห์สถานการณ์แวดล้อม ศักยภาพ ความเป็นไปได้ เงื่อนไขและข้อจำกัดของชุมชนเป้าหมาย สำหรับใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อทำการประเมินประเด็นข้อมูลเฉพาะ (Specific RRA) คือ ข้อมูลพื้นฐานและวิเคราะห์สถานการณ์แวดล้อม ศักยภาพ ความเป็นไปได้ เงื่อนไข และข้อจำกัดของโรงเรียนและนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย

ข้อมูลที่ได้จากสำรวจพบว่าพื้นที่ตำบลกุดฉิม อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม มีความรุ่มรวยของทุนทางวัฒนธรรมหลายประการ ทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่น ประเพณีวัฒนธรรม โดยเฉพาะแหล่งโบราณคดีร่วมสมัยกับแหล่งโบราณคดีบ้านเชียง จังหวัดอุดรธานีโดยมีอายุกว่า 3,000 ปี ทั้งนี้จากการขุดพบโบราณวัตถุจำนวนมากบริเวณที่นาของชาวบ้านใกล้ห้วยเซียม บ้านกุดฉิม หมู่ที่ 6 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554 นอกจากนี้ยังพบแหล่งโบราณคดีที่มีอายุในช่วงสมัยต่างๆกระจายตัวอยู่โดยรอบชุมชน และที่ผ่านมาสํานักงานศิลปากรที่ 10 ร้อยเอ็ดได้เข้ามาดำเนินการขุดค้นและศึกษาตีความ รวมทั้งได้มอบโบราณวัตถุบางส่วนให้กับชุมชน ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลกุดฉิมได้นำมาดำเนินการจัดแสดงในรูปแบบนิทรรศการอย่างง่ายโดยตั้งอยู่บริเวณชั้นล่างของอาคารสํานักงานซึ่งในระหว่างที่คณะทำงานได้ดำเนินโครงการในช่วงปี 2560 อยู่นั้นได้มีการดำเนินการก่อสร้างอาคารพิพิธภัณฑสถาน ซึ่งปัจจุบันได้ดำเนินการเสร็จแล้ว

สำหรับโรงเรียนกุดฉิมวิทยาคมนั้น แต่เดิมเป็นโรงเรียนธาตุพนม สาขากุดฉิม เปิดทำการเรียนการสอนเมื่อวันจันทร์ที่ 9 พฤษภาคม 2537 ตรงกับแรม 14 ค่ำ เดือน 5 ปีมะเมีย มีนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จัดเป็น 2 ห้องเรียน มีนักเรียนจำนวน 80 คน ชาย 40 คน หญิง 40 คน มีครู-อาจารย์โรงเรียนธาตุ-พนม หมุนเวียนกันออกมาทำการสอน จำนวน 13 คน และนักการภารโรง จำนวน 1 คน ในปี พ.ศ. 2539 กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศอนุมัติจัดตั้งเป็นเอกเทศ เมื่อวันที่ 6 มิถุนายน 2539 ชื่อ “โรงเรียนกุดฉิมวิทยาคม” สังกัดกรมสามัญศึกษา ปัจจุบันเปิดสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2562 โรงเรียนมีครูจำนวน 9 คน และมีนักเรียนจำนวน 150 คน ซึ่งสถานการณ์ที่โรงเรียนกำลังประสบคล้ายคลึงกับปัญหาที่พบได้ทั่วไปของโรงเรียนขนาดเล็กคือจำนวนนักเรียนที่ลดลงเรื่อยๆ ซึ่งนอกจากจะเกี่ยวเนื่องกับการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (aging society) ทำให้อัตราการเกิดน้อยลงซึ่งส่งผลต่อจำนวนเด็กเยาวชนที่เข้าศึกษาแล้ว ยังเกิดจากการที่ผู้ปกครองซึ่งมีศักยภาพทางเศรษฐกิจมักนิยมส่งลูกหลานไปศึกษาที่โรงเรียนขนาดใหญ่ที่อยู่ภายนอกชุมชน ดังนั้น จึงควรมีกระบวนการหนุนเสริมการเรียนการสอนในการพัฒนาศักยภาพทางการศึกษาของชุมชนท้องถิ่นและสร้างสำนึกรักท้องถิ่น เพื่อขับเคลื่อนคุณภาพทางการศึกษาของนักเรียนให้สามารถพัฒนาได้อย่างเต็มที่ อันจะส่งผลต่อโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาต่อในสาขาวิชาของระดับการศึกษาที่สูงขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อโอกาสในการประกอบอาชีพที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเอง ครอบครัวและท้องถิ่นตามมา

ดังนั้น เพื่อให้เกิดการดำเนินงานอย่างบูรณาการทั้งการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านกุดฉิมโดยให้สามารถดำเนินควบคู่ไปกับการสนับสนุนให้การดำเนินงานของพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นมีชีวิตชีวาและหนุนเสริมการเรียนรู้อันเกิดจากนักเรียนและชุมชน ทั้งนี้โดยการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อใช้แก้ปัญหาและส่งเสริมศักยภาพการเรียนการสอนของโรงเรียน โดยเฉพาะการสร้างกระบวนการเรียนรู้ประวัติศาสตร์และรักษาสืบสานอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของท้องถิ่น

1.2 ขั้นตอนการวางแผนและออกแบบรายละเอียดกิจกรรม

1.1 ประชุมนักวิจัยและผู้เกี่ยวข้องที่มีส่วนได้เสีย (องค์การบริหารส่วนตำบลกุดฉิมและโรงเรียนกุดฉิมวิทยาคม) เพื่อออกแบบกิจกรรมและกำหนดแผนดำเนินงาน

คณะทำงานได้นำผลการทดสอบและข้อมูลที่ได้จากบททวนเอกสาร ประมวลจากประเด็นปัญหาที่พบบนมาประชุมหารือกับผู้ที่เกี่ยวข้องและมีส่วนได้เสียเพื่อร่วมกันออกแบบแนวคิด เป้าหมาย กระบวนการและเครื่องมือเพื่อดำเนินโครงการฯ ทั้งนี้โดยกำหนดให้สามารถครอบคลุม 3 ประเด็น/วัตถุประสงค์หลัก คือ 1) เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของนักเรียนโรงเรียนกุดฉิมวิทยาคม 2) เพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในการสนับสนุนการเรียนการสอนของโรงเรียนกุดฉิมวิทยาคม 3) เพื่อพัฒนาท้องถิ่นและสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้โดยใช้พิพิธภัณฑ์เป็นเครื่องมือในการสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของชุมชนท้องถิ่น

ดังนั้น จึงนำมาสู่การออกแบบกิจกรรมจำนวน 2 กิจกรรม ดังนี้

1. กิจกรรมเรียนรู้ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่น

1.1 ฐานบรรยายหัวข้อ “ความสำคัญและแนวทางการจัดการมรดกทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ท้องถิ่นกุดฉิม” โดย คณาจารย์สาขาวิชามานุษยวิทยาวัฒนธรรมและการท่องเที่ยว

1.2 ฐานบรรยายหัวข้อ “กฎหมายน่ารู้เกี่ยวกับโบราณวัตถุและโบราณสถาน” โดย คณาจารย์สาขานิติศาสตร์

1.3 ฐานอบรมเชิงปฏิบัติการยุวมัคเทศก์ภาษาอังกฤษ โดย คณาจารย์สาขาวิชา
ภาษาอังกฤษ

1.4 ฐานอบรมเชิงปฏิบัติการยุวมัคเทศก์ภาษาจีน โดย คณาจารย์สาขาวิชาภาษาจีน
2) กิจกรรมจัดทำนิตรรศการของพิพิธภัณฑ์บ้านกุดฉิมอย่างมีส่วนร่วม จำนวน 1 เรื่อง

1.3 ขั้นตอนดำเนินการกิจกรรม

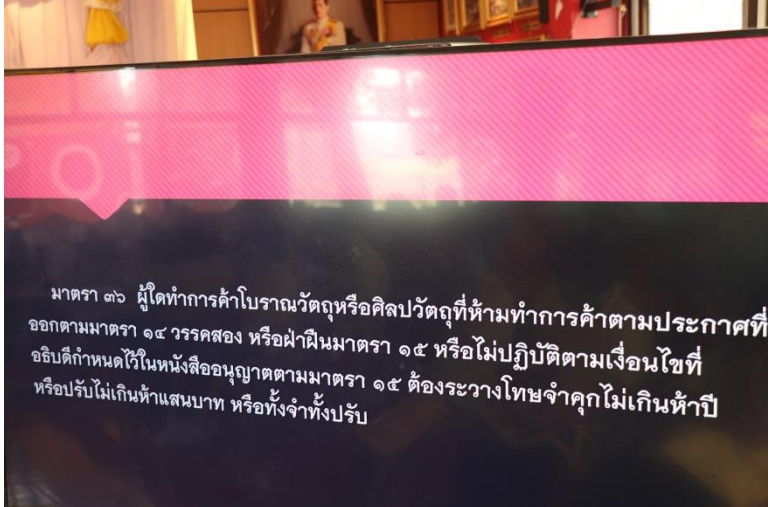
1.3.1. จัดกิจกรรมเรียนรู้ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่น

วัตถุประสงค์ของกิจกรรม คือ 1) นักเรียนสามารถเข้าใจและซาบซึ้งในประวัติศาสตร์ท้องถิ่นและภูมิปัญญาท้องถิ่นของตนเอง 2) นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในกฎหมายเกี่ยวกับโบราณสถานและโบราณวัตถุ 3) นักเรียนมีทักษะในการอ่านและเข้าใจคำศัพท์ภาษาจีนและภาษาอังกฤษได้ 4) นักเรียนมีทักษะในการทำงานเป็นทีม 5) นักเรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้และความภาคภูมิใจในอัตลักษณ์ชุมชน โดยแบ่งกิจกรรมออกเป็น 4 ฐานการเรียนรู้ คือ

1) ฐานบรรยายหัวข้อ “ความสำคัญและแนวทางการจัดการมรดกทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ท้องถิ่นกุดฉิม” โดย คณาจารย์สาขาวิชามานุษยวิทยาวัฒนธรรมและการท่องเที่ยว

2) ฐานบรรยายหัวข้อ “กฎหมายน่ารู้เกี่ยวกับโบราณวัตถุและโบราณสถาน” โดย คณาจารย์
 สาขานิติศาสตร์

3) ฐานอบรมเชิงปฏิบัติการยุวมัคคุเทศก์ภาษาอังกฤษ โดย คณาจารย์สาขาวิชาภาษาอังกฤษ โดยมีขั้นตอนดังนี้

- กิจกรรมสั้นทนาการละลายพฤติกรรม
- แนะนำความสำคัญของกิจกรรม
- แบ่งนักเรียน, พี่เลี้ยงและผู้รู้ออกเป็น 5 กลุ่ม
- ให้แต่ละกลุ่มฝึกพื้นฐานภาษาอังกฤษ ประกอบด้วยศัพท์โบราณวัตถุที่ปรากฏในพิพิธภัณฑ์

กุดฉิมและฝึกอ่านออกเสียง

- กิจกรรมสั้นทนาการและเล่นเกมส์คำศัพท์
- ทดลองนำเสนอให้เพื่อนในกลุ่มย่อยฟัง

4) ฐานอบรมเชิงปฏิบัติการยุวมัคคุเทศก์ภาษาจีน โดย คณาจารย์สาขาวิชาภาษาจีน โดยมีขั้นตอนดังนี้

- กิจกรรมสันทนา รำพัดเพื่อละลายพฤติกรรม
- แนะนำความสำคัญของกิจกรรม
- แบ่งนักเรียน, พี่เลี้ยงและผู้รู้ออกเป็น 5 กลุ่ม
- ให้แต่ละกลุ่มฝึกพื้นฐานภาษาจีน ประกอบด้วยศัพท์โบราณวัตถุที่ปรากฏในพิพิธภัณฑ์กุด

ฉิมและฝีกอ่านออกเสียง

- กิจกรรมสันทนาการเล่นเกมส์คำศัพท์
- ทดลองนำเสนอให้เพื่อนในกลุ่มย่อยฟัง

2) กิจกรรมจัดทำนิตรรศการของพิพิธภัณฑ์บ้านกุตฉิมอย่างมีส่วนร่วม จำนวน 1 เรื่อง

ตารางวิเคราะห์เนื้อหา นิตรรศการ

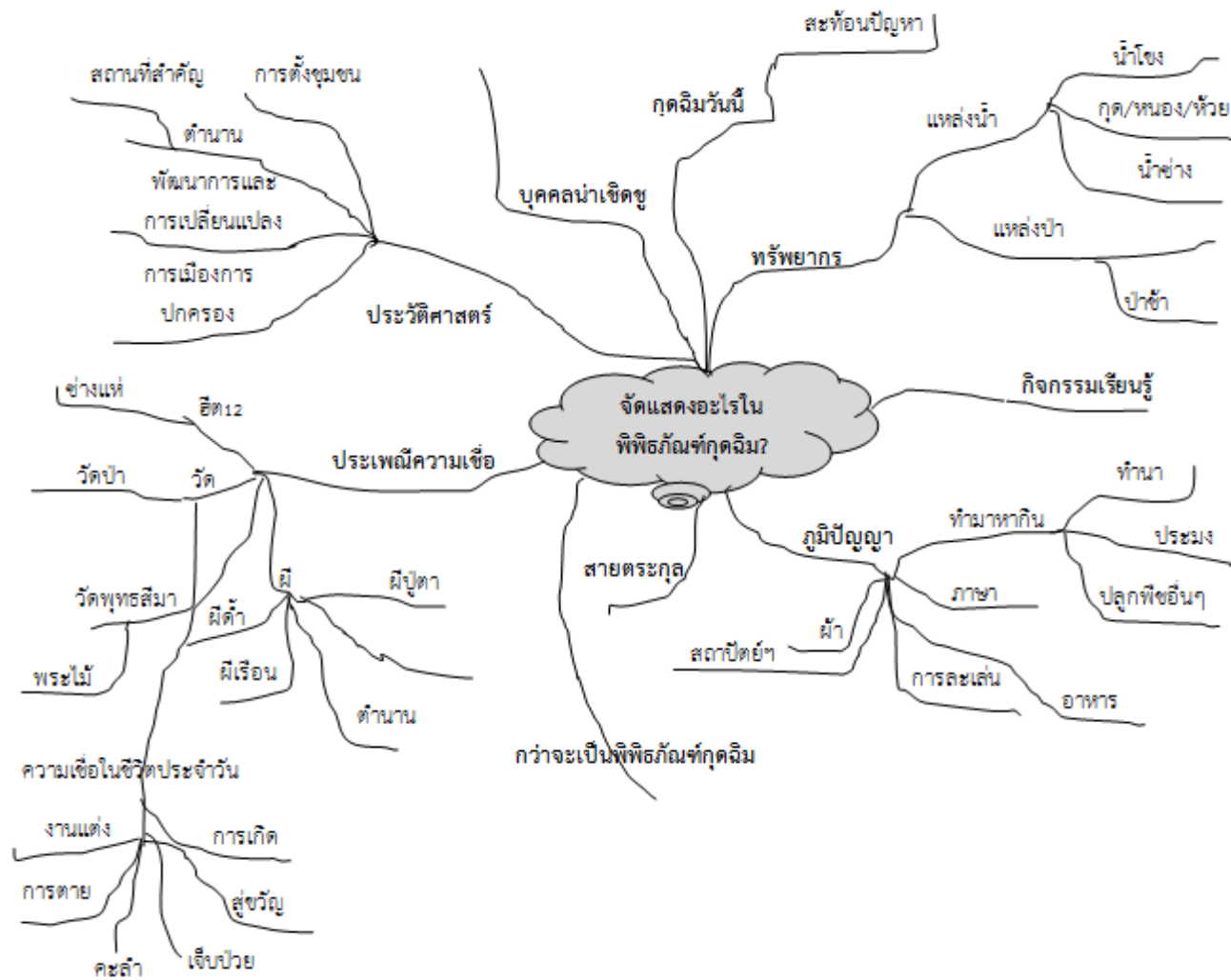
Theme: ชุมชนกุตฉิมถิ่นรุ่มรวยของทุนธรรมชาติและทุนวัฒนธรรม

	หัวข้อเรื่อง	เนื้อหาสังเขป	วัตถุจัดแสดง	องค์ประกอบการแสดง
G1	ประวัติศาสตร์ การตั้งหมู่บ้าน	<p>บ้านกุตฉิมมีที่มาจากคำว่า “กุต” แปลว่า ขาด หมายถึงลำห้วยที่เปลี่ยนทางเดิน ส่วนคำว่า “ฉิม” มาจากสีมาแปลว่า เขตแดน หมายถึงเขตหรือแดนที่ทำสังฆกรรมของพระสงฆ์ ในอดีตเคยมีสีมน้ำที่ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของหมู่บ้าน จึงเป็นที่มาของการตั้งชื่อหมู่บ้านว่า “กุตฉิม”</p> <p>เล่ากันว่าเมื่อแรกตั้งหมู่บ้านได้มีกลุ่มบุคคลที่มาอาศัย แบ่งออกเป็น 6 กลุ่มหลักคือ</p> <ul style="list-style-type: none"> กลุ่มที่ 1 มาจากเมืองนครพนม กลุ่มที่ 2 มาจากแขวงเมืองมหาชัยกู่แก้ว กลุ่มที่ 3 มาจากแขวงเมืองชนบท จังหวัดขอนแก่น กลุ่มที่ 4 มาจากเมืองเวหรือเรณู <p>โดยทั้ง 4 กลุ่มนี้ได้มาตั้งอยู่ที่บริเวณบ้านกุตฉิมในเวลานั้นเรียกว่าบ้านนาท่ม ต่อมาในปี พ.ศ.2483 ได้เกิดอหิวาตกโรคระบาดขึ้น จึงได้ย้ายที่อยู่ใหม่ จากนั้นจึงได้มีกลุ่มบุคคลเข้ามาอยู่อาศัยเพิ่มอีกคือ</p> <ul style="list-style-type: none"> กลุ่มที่ 5 มาจากแขวงเมืองชานุมาน (เขมราษฏร์) กลุ่มที่ 6 มาจากห้วยลึกหนองอิลึง (อำเภอท่าอุเทน) 		
	พัฒนาการและ การเปลี่ยนแปลง	<p>ยุคตั้งบ้าน (พ.ศ.2380-2475)</p> <p><i>เหตุการณ์สำคัญ</i></p> <p>เริ่มตั้งชุมชนครั้งแรกที่บริเวณที่ตั้งโรงเรียนกุตฉิมวิทยาคม เรียกว่าบ้านนาท่ม ราว พ.ศ. จีง2380ย้ายที่ตั้งบ้านมาบริเวณ3แยกกลางหมู่บ้าน (หมู่1) จากนั้นใน พ.ศ. 2420 ได้ตั้งวัดพุทธสีมา (สมัยขุนอุดมเป็น ผญ.บ้าน)</p>		

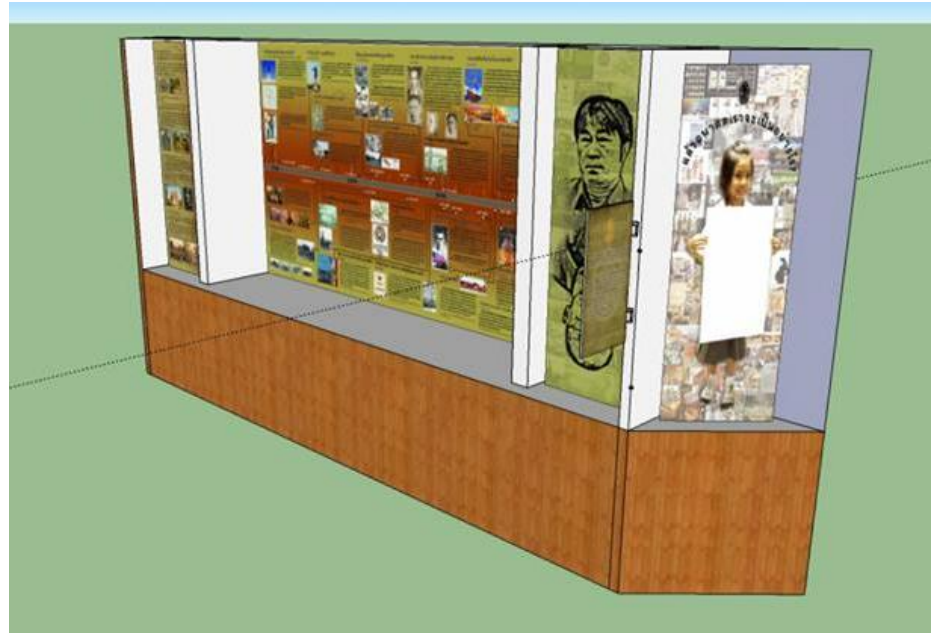
		<p>ยุคขยายตัว (พ.ศ.2476-2512) <i>เหตุการณ์สำคัญ</i> พ.ศ.2476-77 เริ่มปลูกยาสูบเพื่อขาย (ส่งโรงบ่มนาทาม) พ.ศ..2480 ตั้งโรงสีในชุมชนครั้งแรก พ.ศ.2483 อหิวาตกโรคระบาดในชุมชน พ.ศ.2485 ชาวเวียดนามอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในชุมชน โดยเข้ามาขออยู่อาศัยกับชาวบ้านในบ้านกุดฉิม เพื่อหลีกเลี่ยงภัยสงครามโดยส่วนมากชาวเวียดนามที่อพยพมาจะอาศัยอยู่บริเวณทางที่เป็นสี่แยกของหมู่บ้านในปัจจุบัน พ.ศ.2487 ตั้งร้านขายของชำครั้งแรกในชุมชน พ.ศ.2497-98 เกิดน้ำท่วมใหญ่ พ.ศ.2506 มีรถยนต์คันแรกในชุมชน (นายเตียง มาลัยเค) และเริ่มปลูกปอเพื่อขาย พ.ศ.2508 อาชีพนายฮ้อยขายผ้าเป็นที่นิยม ยุคความขัดแย้งทางการเมือง (พ.ศ.2508-2523) เกิดการแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์แพร่กระจายในชุมชนและท้องถิ่น พ.ศ.2513ก่อสร้างถนนเส้นแสนพัน-นายอ และเริ่มนิยมปลูกมันแกวเพื่อขาย พ.ศ.2518-19 มีการลอกห้วย ทำให้น้ำลดการท่วมลง พ.ศ.2523ไฟฟ้าเข้าสู่ชุมชน</p> <p>ยุคพัฒนา (พ.ศ.2524-2535) <i>เหตุการณ์สำคัญ</i> คนในชุมชนเริ่มนิยมไปทำงานต่างประเทศต่างประเทศ โดยจะผ่านการหางานจากบริษัทสามสี โดยส่วนมากจะไปทำงานที่ประเทศไต้หวัน สิงคโปร์ ซาอุดีอาระเบีย ทำให้บุคคลที่ไปทำงานต่างประเทศมีรายได้เข้ามาจนเจือครอบครัว ส่งผลให้ครอบครัวมีฐานะทางการเงินดีขึ้น</p>		
--	--	--	--	--

		<p>พ.ศ.2525 เริ่มนิยมปลูกกระเทียมเพื่อขายที่หาดริมโข</p> <p>พ.ศ.2530 ประปาเข้าสู่ชุมชน</p> <p>ยุคยกฐานะเป็นตำบลกุดฉิม (พ.ศ.2536-ปัจจุบัน)</p> <p>แยกออกจากต.แสนพัน โดยยกฐานะเป็นต.กุดฉิม ในวันที่ 1 ก.ย. 2536 และตั้งอนามัยต.กุดฉิม</p> <p>พ.ศ.2542 โทรศัพท์เข้าสู่ชุมชน</p> <p>พ.ศ.2546 อินเทอร์เน็ตเข้าสู่ชุมชน</p>		
G2	ชาติพันธุ์ในบ้านกุดฉิม	<p>ประชากรส่วนใหญ่ของหมู่บ้านกุดฉิมเป็นชนเผ่าไทญ้อ ไทญ้อในบ้านกุดฉิมมีการใช้ภาษาสำเนียงแตกต่างจากชนเผ่าทั่วไปในจังหวัดนครพนม มีการออกงานด้วยชุดพื้นบ้านที่ทำจากผ้าฝ้ายที่มีการทอเองด้วยมือมีการใช้ชีวิตปกติทั่วไปแบบเผ่าอื่นๆ</p> <p>นอกจากนี้ในอดีตยังพบว่ามีกลุ่มชาติพันธุ์เข้ามาอาศัยปะปนอยู่ในบ้านกุดฉิมด้วย คือ กลุ่มชาติพันธุ์ไทลาว (ไทอีสาน) กลุ่มชาติพันธุ์ลาวพวน (ไทพวน) กลุ่มชาติพันธุ์ผู้ไท กลุ่มชาติพันธุ์ไทข่าพรวัว (ไทข่า) และกลุ่มชาติพันธุ์ไทโส้</p>		
G3	ทุนทางวัฒนธรรมของบ้านกุดฉิม	<p>“วัดพุทธสีมา” ตั้งขึ้นราว พ.ศ. 2420 ที่ตั้งวัดครั้งแรกตั้งอยู่ที่กลางหมู่บ้าน ต่อมาได้ย้ายไปตั้งทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของหมู่บ้านหรือที่ตั้งวัดในปัจจุบัน ภายในวัดมีสิมที่เก่าแก่ที่ถูกสร้างขึ้นในประมาณ พ.ศ.2469 – 2475 อายุราวประมาณ 70 –90 ปีมาแล้ว โดยภายในสิมมีพระประธานใหญ่คู่หนึ่ง สร้างด้วยไม้รัง นับว่าเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวบ้านกุดฉิม</p> <p>“วัดกุดฉิมน้อย” ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2469 และได้พระราชทานวิสุงคามสีมา เมื่อวันที่ 20 เดือนกันยายน พ.ศ.2550 นอกจากนี้ยังมี “สำนักสงฆ์” หรือ “วัดป่าศาลคาราม” ที่พักสงฆ์ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ. 2537</p>		

		<p>“ศาลปู่ตา” ตัวศาลปัจจุบันได้รับการสร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2543 โดยใช้งบประมาณในการสร้างจากผ้าป่าจากประเทศสิงคโปร์ นับเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวบ้านกุดฉิม ชาวบ้านมีความศรัทธาและกราบไหว้บนบานปู่ตาอยู่เสมอ โดยมีการเลี้ยงศาลปู่ตาก็ใหญ่ทุกวันขึ้น 9 ค่ำ เดือน 5 ของทุกปี ในการจัดงานเลี้ยงปู่ตามีการพ้อนรำจากผู้เฒ่าผู้แก่ในหมู่บ้าน การจุดบั้งไฟก่อนเปิดงานทำพิธี และมีการนำหมอลำซึ่ง คนในหมู่บ้านมีการนำข้าวใส่กระติบข้าวมาร่วมพิธีกรรมเลี้ยงปู่ตา</p> <p>“แหล่งโบราณคดีบ้านกุดฉิม” ตั้งอยู่ในบริเวณบ้านกุดฉิม หมู่ที่ 6 ตำบลกุดฉิม อำเภอนครพนม จังหวัดนครพนม ถูกค้นพบใน พ.ศ. 2552 ในพื้นที่นาของนายกอณิล ไชยงค์ บ้านเลขที่ 211 หมู่ที่ 6 ตำบลกุดฉิม อำเภอนครพนม จังหวัดนครพนม จากนั้นสำนักศิลปากรที่ 10 จังหวัดร้อยเอ็ด ได้เข้าทำการตรวจสอบ ซึ่งสิ่งที่ค้นพบ ได้แก่ กำไลสำริด กำไลทองเหลือง ชุดเครื่องประดับ เครื่องมือเหล็ก ตะกรันโลหะ ลูกกลิ้ง กล้องยาสูบ กระจุนดินเผา กระดุกและฟันสัตว์ และเครื่องปั้นดินเผา เป็นต้น สันนิษฐานว่าเป็นวัตถุโบราณเก่าแก่ร่วมสมัยบ้านเชียง มีอายุราว 2,500 - 3,000 ปีมาแล้ว</p>		
G4	กุดฉิมในกระแสการเปลี่ยนแปลง	<p>สถานการณ์ที่เป็นอยู่ของชุมชนกุดฉิม รวมทั้งแนวโน้มและอนาคตที่คาดหวังของคนในชุมชน</p> <p>“เราจะมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางของตนเองและชุมชนกุดฉิมได้อย่างไร?”</p>		

แผนผังการระดมสมองประเด็นที่ชุมชนต้องการให้จัดแสดงในพื้นที่พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นกุดฉิม

1.4 ขั้นตอนสรุปและประเมินผล

1.4.1 ทดสอบประเมินผลศักยภาพกลุ่มเป้าหมายหลังดำเนินกิจกรรม (post-test)

1.4.2 จัดประชุมสรุป ถอดบทเรียนการดำเนินงาน

1.4.3 เผยแพร่ผลการดำเนินงาน

บทที่ 4

ผลการดำเนินงาน

1. ผลของกิจกรรมที่ดำเนินการพัฒนา

ที่	กิจกรรม	ผลการดำเนินงาน	บรรลุวัตถุประสงค์/ตัวชี้วัด
1	<p>1. กิจกรรมเรียนรู้ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่น</p> <p>1.1 ฐานบรรยายหัวข้อ “ความสำคัญและแนวทางการจัดการมรดกทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ท้องถิ่นกุดฉิม” โดย คณาจารย์สาขาวิชามานุษยวิทยาวัฒนธรรมและการท่องเที่ยว</p> <p>1.2 ฐานบรรยายหัวข้อ “กฎหมายน่ารู้เกี่ยวกับโบราณวัตถุและโบราณสถาน” โดย คณาจารย์สาขานิติศาสตร์</p> <p>1.3 ฐานอบรมเชิงปฏิบัติการ ยุวมัคเทศก์ภาษาอังกฤษ โดย คณาจารย์สาขาวิชาภาษาอังกฤษ</p> <p>1.4 ฐานอบรมเชิงปฏิบัติการ ยุวมัคเทศก์ภาษาจีน โดย คณาจารย์สาขาวิชาภาษาจีน</p>	<p>1. นักเรียนสามารถเข้าใจและซาบซึ้งในประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่นของตนเอง</p> <p>2. นักเรียนมีความรู้และเห็นความสำคัญและแนวทางการจัดการมรดกทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ท้องถิ่นกุดฉิม</p> <p>3. นักเรียนมีความเข้าใจในกฎหมายเกี่ยวกับโบราณวัตถุและโบราณสถาน</p> <p>4. นักเรียนเกิดการเรียนรู้ทักษะยุวมัคเทศก์โดยใช้ภาษาอังกฤษและภาษาจีน</p> <p>5. นักเรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้และความภาคภูมิใจในอัตลักษณ์ชุมชน</p>	<p>1) เกิดการสร้างกระบวนการเรียนรู้และสร้างแรงบันดาลใจในอนาคต การศึกษาของนักเรียน โรงเรียนกุดฉิมวิทยาคม ตำบลกุดฉิม อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม</p> <p>2) เกิดแหล่งเรียนรู้ในการสนับสนุนการเรียนการสอนของโรงเรียนกุดฉิมวิทยาคม ตำบลกุดฉิม อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม</p> <p>3) เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้โดยใช้พิพิธภัณฑ์เป็นเครื่องมือในการสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของชุมชนท้องถิ่น</p> <p>4) เกิดกิจกรรมการบริการวิชาการแก่พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นบ้านกุดฉิม อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม</p> <p>5) เกิดการบูรณาการงานบริการวิชาการแก่สังคมเข้ากับการเรียนการสอน การวิจัยและการทำนุศิลปวัฒนธรรมของคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์</p> <p>6) เกิดเครือข่ายความร่วมมือในการบริการวิชาการกับพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น</p>
2	<p>กิจกรรมจัดทำนิทรรศการของพิพิธภัณฑ์บ้านกุดฉิมอย่างมีส่วนร่วม จำนวน 1 เรื่อง</p>	<p>1. พิพิธภัณฑ์มีสื่อและนิทรรศการเล่าเรื่องราวของชุมชนที่เกิดจากระบวนการมีส่วนร่วม</p> <p>2. ชุมชนเห็นความสำคัญของพิพิธภัณฑ์และเข้าใจกระบวนการทำงานของพิพิธภัณฑ์และการผลิตสื่อและนิทรรศการ</p>	

2. ผลผลิตโครงการจากการจัดกิจกรรม

- 1) นักศึกษาของสาขา/เรียนรายวิชาที่ดำเนินการสอนโดยอาจารย์ทั้ง 4 สาขาวิชา (สาขาวิชา มานุษยวิทยาวัฒนธรรมและการท่องเที่ยว สาขาวิชานิติศาสตร์ สาขาภาษาจีนและสาขาวิชาภาษาอังกฤษ) เข้าร่วมจำนวน 82 คน
- 2) จำนวนผู้เข้าร่วม (ชุมชน) โครงการฯ จำนวน 20 คน
- 3) เกิดเครือข่ายความร่วมมือของการบริการวิชาการแก่สังคม จำนวน 1 เครือข่าย
- 4) ได้นิทรรศการของพิพิธภัณฑ์บ้านกุดฉิมอย่างมีส่วนร่วม จำนวน 1 เรื่อง
- 5) ได้กิจกรรมเสริมการเรียนรู้และสนับสนุนการดำเนินงานของพิพิธภัณฑ์บ้านกุดฉิม จำนวน 5 กิจกรรม
- 6) ได้งานวิจัยจำนวน 1 เรื่อง
- 7) บุรณาการกับการเรียนการสอน จำนวน 6 วิชา

3. การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

3.1 การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับครู

1. ครูเห็นความสำคัญในการใช้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นและพิพิธภัณฑ์เป็นเครื่องมือหนึ่งในการสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้กับนักเรียน
2. ครูมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการทรัพยากรทางวัฒนธรรม (ประวัติศาสตร์ แหล่งโบราณคดี พิพิธภัณฑ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น) ในท้องถิ่น
3. ครูมีความรู้ความเข้าใจในประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของท้องถิ่นตัวเอง

3.2 การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับนักเรียน

1. นักเรียนมีความกล้าแสดงออกมากขึ้น
2. นักเรียนเกิดความคุ้นเคยและทักษะในการอ่านคำศัพท์ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นและภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นภาษาอังกฤษและภาษาจีนได้
3. นักเรียนเกิดเข้าใจและซาบซึ้งในประวัติศาสตร์ท้องถิ่นและภูมิปัญญาท้องถิ่นของตนเอง
4. นักเรียนเกิดทักษะในการทำงานเป็นทีม
5. นักเรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้และความภาคภูมิใจในอัตลักษณ์ชุมชน
6. นักเรียนเข้าใจความสำคัญของพิพิธภัณฑ์
7. เกิดทัศนคติที่ดีและแรงบันดาลใจในการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา

3.3 การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับโรงเรียน

1. โรงเรียนเห็นความสำคัญที่จะเชื่อมโยงรายวิชาในชั้นเรียนเข้ากับเรื่องราวในท้องถิ่น/พิพิธภัณฑ์
2. โรงเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการสร้างกระบวนการเรียนรู้นอกชั้นเรียน
3. โรงเรียนตระหนักถึงความสำคัญในการสร้างเครือข่ายการศึกษากับมหาวิทยาลัย

4. ประโยชน์ที่โรงเรียนและชุมชนได้รับจากการดำเนินโครงการฯ

1. นักเรียนเกิดเข้าใจและซาบซึ้งในประวัติศาสตร์ท้องถิ่นและภูมิปัญญาท้องถิ่นของตนเอง
2. นักเรียนเกิดความคุ้นเคยและทักษะในการอ่านคำศัพท์ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นและภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นภาษาอังกฤษและภาษาจีนได้
3. นักเรียนเกิดทักษะในการทำงานเป็นทีม

4. นักเรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้และความภาคภูมิใจในอัตลักษณ์ชุมชน
5. นักเรียนเข้าใจความสำคัญของพิพิธภัณฑ์และเนื้อหาเรื่องราวการจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์บ้านกุดฉิม
6. นักเรียนมีความกล้าแสดงออก
7. โรงเรียนเห็นความสำคัญที่จะเชื่อมโยงรายวิชาเข้ากับเรื่องราวในท้องถิ่น/พิพิธภัณฑ์) รวมทั้งการสร้างกระบวนการที่เน้นการเรียนรู้ในพื้นที่โรงเรียน/ในชุมชน (สถานที่สำคัญ/พิพิธภัณฑ์) หรือดึงคนในชุมชนมามีส่วนร่วมในการเรียนการสอน
 8. ชุมชนเกิดความตื่นตัวในการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น
 9. ชุมชนตระหนักถึงความสำคัญของพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นและประวัติศาสตร์ท้องถิ่น
 10. ชุมชนเกิดความภูมิใจในรากเหง้าทางประวัติศาสตร์และอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตนเอง
 11. องค์การบริหารส่วนตำบลกุดฉิมเห็นความสำคัญของเนื้อหาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นที่จะนำมาใช้ผลิตสื่อ/จัดกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ที่เน้นเรื่องราวของชุมชนท้องถิ่น รวมทั้งกระบวนการที่เน้นสร้างสัมพันธ์กับโรงเรียนและดึงชุมชนมามีส่วนร่วม และมองเห็นเป้าหมายว่าจะสามารถใช้พิพิธภัณฑ์เป็น “เครื่องมือ” ในการพัฒนาชุมชน เช่น ส่งเสริมการท่องเที่ยว, เศรษฐกิจชุมชน ฯลฯ

5. ประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินโครงการฯ

1. เกิดกระบวนการเรียนรู้และถอดบทเรียนจากการทำงานกับผู้มีส่วนได้เสียที่มีความหลากหลายเพื่อให้กระบวนการทำงานและผลที่ได้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพมากขึ้น
2. เกิดการเชื่อมโยงและบูรณาการการบริการวิชาการเข้ากับการเรียนการสอน การวิจัยและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมเข้าด้วยกันเพื่อพัฒนาระบบการศึกษาในระดับอุดมศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเป็นประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่นมากขึ้น

6. ปัญหาอุปสรรคของการดำเนินงานโครงการฯ

1. ข้อจำกัดของระยะเวลาในการดำเนินงานของผู้รับผิดชอบโครงการซึ่งมีภาระงานมาก
2. ข้อจำกัดของระยะเวลาในการดำเนินงานของผู้เข้าร่วมโครงการซึ่งต้องทำการเรียนการสอน จึงปรับมาเน้นดำเนินการในช่วงวันหยุดเสาร์-อาทิตย์เป็นหลัก
3. เนื่องจากกิจกรรมของโครงการเป็นกระบวนการสร้างการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมจากภาคีที่เกี่ยวข้องทั้งโรงเรียน (ครู-นักเรียน), ชุมชน (ผู้ให้ข้อมูล) และผู้ดำเนินการพิพิธภัณฑ์ (อบต.) จึงจำเป็นต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุผล
4. ปัญหาที่เกิดจากการเบิกจ่ายงบประมาณล่าช้า (ได้รับงบเมื่อจะเข้าไตรมาสที่สาม) กอปรกับข้อจำกัดของระยะเวลาที่แหล่งทุนเร่งรัดให้ดำเนินให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาสั้น ทำให้การทำงานลดประสิทธิภาพลงเกิดความไม่คุ้มค่าของงบประมาณที่ต้องเร่งใช้

7. ข้อเสนอแนะของการดำเนินงานโครงการฯ

ข้อเสนอแนะอาจสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเด็น คือ 1) ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ 2) ข้อเสนอแนะเชิงพัฒนา มีรายละเอียดดังนี้

- 1) ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1.1) ด้วยข้อจำกัดของเวลาและภาระงาน การดำเนินงานครั้งนี้มีลักษณะเป็นเพียงการสาธิตกิจกรรมสร้างการเรียนรู้ ดังนั้น จำเป็นในครั้งต่อไปควรมีการศึกษารายละเอียดเชิงลึกของเนื้อหาข้อมูลท้องถิ่นให้มากขึ้นอย่างเป็นระบบ เพราะข้อมูลที่ศึกษาเชิงลึกจะสามารถไปใช้ประโยชน์ได้หลายอย่างและทำให้การออกแบบ ดำเนินกิจกรรมมีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น

1.2) ในการดำเนินงานครั้งต่อไป ควรเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมกับชุมชนและภาคีที่เกี่ยวข้องมากขึ้นเพื่อให้ได้กระบวนการทำงานที่มีหลากหลายมิติและมีพลังในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน พัฒนาแหล่งเรียนรู้ของท้องถิ่น พัฒนาท้องถิ่นและสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ได้อย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น

2) ข้อเสนอแนะเชิงพัฒนา

2.1) ผู้มีส่วนได้เสีย (stakeholders) เช่น องค์กรบริหารส่วนตำบลกุดชุมิมน ควรบรรจุแนวทางการทำงานดังกล่าวลงในแผนการบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นที่ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินงาน เพราะจะสามารถเชื่อมโยงคนใน สร้างกระบวนการให้โรงเรียนและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกับการดำเนินงานของพิพิธภัณฑ์ ถือว่าเป็นการสร้างพื้นที่ในการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อนโยบายและการดำเนินงานของภาครัฐ ซึ่งจะทำให้การขับเคลื่อนนโยบายและกิจกรรมของรัฐมีพลัง ได้รับการสนับสนุนจากชุมชน ทำให้ชุมชนรู้สึกถึงการมีส่วนร่วม เกิดสำนึกของการเป็นเจ้าของมรดกทางวัฒนธรรมร่วมกัน

เอกสารอ้างอิง

- กิ่งแก้ว มรกฏจินดา. การศึกษาวัฒนธรรมไทยเชิงเพื่อการจัดการเรียนรู้ : กรณีศึกษา ณ หมู่บ้านสะแกราย ตำบลดอนยายหอม อำเภอเมืองและหมู่บ้านลำเอือด ตำบลลาดจินดา อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม.ปริญญาานิพนธ์สาขาวิชาพัฒนศึกษา ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.2550.
- ฉัตรทิพย์ นาถสุภา.วัฒนธรรมไทยกับขบวนการเปลี่ยนแปลงสังคม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2541.
- ฉลอง สุนทรวาณิชย์. “การศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น,” จุลสารสมาคมสังคมศาสตร์ 2(2) : 12-18; 2529.
- ธิดา สารระยา. ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ประวัติศาสตร์ที่สัมพันธ์กับสังคมมนุษย์. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ: เมืองโบราณ, 2539.
- ธีรศักดิ์ อัครบวร, กิจกรรมการศึกษาเพื่อท้องถิ่น: เพื่อทรัพยากรมนุษย์และสังคมแห่งการเรียนรู้.กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ ก. พลพิมพ์, 2545.
- นिति เอียวศรีวงศ์ และอาคม พัทธินะ. หลักฐานประวัติศาสตร์ในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ. 2525.
- ปาริชาติ วลัยเสถียร และคณะ. กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา. พิมพ์ลักษณ์, กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2543
- ยงยุทธ ชูแว่น. ความสำคัญและขอบเขตของประวัติศาสตร์ท้องถิ่นในปัจจุบัน. วารสารอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. 25, 1 (2545). 2545: 102-114.
- ยศ สันตสมบัติ, อำนาจ พื้นที่และอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ : การเมืองวัฒนธรรมของรัฐชาติในสังคมไทย. กรุงเทพฯ : ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน), 2551.
- ยุกติ มุกดาวิจิตร. อ่าน "วัฒนธรรมชุมชน": วาทศิลป์และการเมืองของชาติพันธุ์นิพนธ์แนววัฒนธรรมชุมชน. กรุงเทพฯ: ไฟ่เตียวกัน. 2548.
- เลิศชาย ศิริชัย. ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นกับการส่งเสริมกระบวนการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น. บทความเสนอในการสัมมนาทางวิชาการ ประวัติศาสตร์สุราษฎร์ธานี ครั้งที่ 2 เรื่อง สุราษฎร์ธานีในบริบทการเปลี่ยนแปลงของสมัยใหม่. 17-19 สิงหาคม 2553. ณ ห้องประชุมพุทธทาส หอพุทธทาสธรรมโฆษณ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี. (อัดสำเนา). 2553.
- วิเชียร วิไลแก้ว, “พัฒนาการของพิพิธภัณฑ์ไทย: กรณีศึกษาพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ,” วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต สาขาวัฒนธรรมศึกษา บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล, 2543.
- วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญของการพัฒนาชุมชน: ประชาชน ข้าราชการและผู้นำรัฐบาล. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.2530.
- ศรีศักร วัลลิโภดม, พิพิธภัณฑ์วัฒนธรรมพื้นบ้าน: ความจำเป็นไม่น่ามองข้าม.,กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เมืองโบราณ, 2531.
- ศรีศักร วัลลิโภดม. พิพิธภัณฑ์และประวัติศาสตร์ท้องถิ่น กระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน. มุลนิธิเล็ก-ประไพ วิริยะพันธุ์. กรุงเทพฯ. 2551.
- ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร. พิพิธภัณฑ์ไทยในศตวรรษใหม่. กรุงเทพฯ: ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน). 2545.
- สมชาติ มณีโชติ, ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เอกสารประกอบการประชุม โครงการยิววิจัยประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือกลุ่มที่ 2 (ร้อยเอ็ด สกลนคร ขอนแก่น หนองบัวลำภู เลย และนครราชสีมา). (มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม: 2553.

สมศรี ชัยวนิชยา. ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเมืองอุบลราชธานี ระหว่างพ.ศ.2435 -2520 : การศึกษาเพื่อประชาสัมพันธ์และวัฒนธรรมแห่งอาเซียน. มปท. (อัดสำเนา). 2551.

สมศักดิ์ ศรีสันติสุข. สังคมวิทยาชุมชน: หลักการศึกษา วิเคราะห์ และปฏิบัติงานชุมชน. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 2536.

สายันต์ ไพเราะจูจิตร. การฟื้นฟูพลังชุมชน ด้วยการจัดการทรัพยากรทางโบราณคดีและพิพิธภัณฑน์ แนวคิดวิธีการ และประสบการณ์จากจังหวัดน่าน. โครงการเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข (สรส.). กรุงเทพฯ. 2547.

สุภัทรา อักกะมานัง. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อส่งเสริมจิตสำนึกในการอนุรักษ์ท้องถิ่น. มปท. (อัดสำเนา). 2554.

อานันท์ กาญจนพันธ์. วิธีคิดเชิงซ้อนในการวิจัยชุมชน: พลวัตและศักยภาพของชุมชนในการพัฒนา. กรุงเทพฯ:สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2544.

ภาคผนวก

ภาพการดำเนินโครงการ

โครงการบริการวิชาการแก่สังคมที่บูรณาการกับการเรียนการสอน
การวิจัยและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมระดับปริญญาตรี

**“การจัดกระบวนการเรียนรู้
และสื่อการเรียนรู้ของพิพิธภัณฑ์
บ้านกุดฉิม ต.กุดฉิม อ.ธาตุพนม จ.นครพนม”**

วันอังคารที่ 10 มีนาคม 63
ณ หอประชุมโรงเรียนกุดฉิมวิทยาคม
จัดโดย คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลกุดฉิมกล่าวเปิดงาน

รองคณบดีคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ กล่าวรายงานและมอบของที่ระลึกแก่นายกองค้การบริหารส่วน
ตำบลกุดฉิม และผู้อำนวยการโรงเรียนกุดฉิมวิทยาคม

ฐานบรรยายหัวข้อ “ความสำคัญและแนวทางการจัดการมรดกทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ท้องถิ่นกุดฉิม”
โดย คณาจารย์สาขาวิชามานุษยวิทยาวัฒนธรรมและการท่องเที่ยว

ฐานบรรยายหัวข้อ “กฎหมายน่ารู้เกี่ยวกับโบราณวัตถุและโบราณสถาน” โดย คณาจารย์สาขานิติศาสตร์

ฐานอบรมเชิงปฏิบัติการยุวมัคเทศ์ภาษาอังกฤษ โดย คณาจารย์สาขาวิชาภาษาอังกฤษ

ฐานอบรมเชิงปฏิบัติการยุวมัคคเทศก์ภาษาอังกฤษ โดย คณาจารย์สาขาวิชาภาษาอังกฤษ

ฐานอบรมเชิงปฏิบัติการยุวมัคคเทศก์ภาษาจีน โดย คณาจารย์สาขาวิชาภาษาจีน

ฐานอบรมเชิงปฏิบัติการยุวมัคคเทศก์ภาษาจีน โดย คณาจารย์สาขาวิชาภาษาจีน

แบบประเมินโครงการบริการวิชาการแก่สังคมที่บูรณาการกับการเรียนการสอน
การวิจัยและการทำนุศิลปวัฒนธรรม (สำหรับปริญญาตรี) เรื่อง การจัดกระบวนการเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้
ของพิพิธภัณฑ์บ้านกุฉิม ต.กุฉิม อ.ธาตุพนม จ.นครพนม

คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้เข้าร่วมโครงการ

1) เพศ	☐ ชาย (26 คน/65%)	☐ หญิง (14 คน/35%)	☐ อื่นๆ	
2) อายุ (ปี)	☐ ต่ำกว่า 30 (40คน/100%)	☐ 31-40 (3 คน/15%)	☐ 41-50 (10 คน/50%)	
	☐ มากกว่า 50			
3) อาชีพ	☐ เกษตรกร			☐ อื่นๆ (นักเรียน) (40 คน/100%)

ตอนที่ 2 ความพอใจต่อโครงการในภาพรวม

ประเด็นการประเมิน	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)	
1. การประชาสัมพันธ์/แจ้งข่าวสารเกี่ยว โครงการมีความเหมาะสม	30	10	-	-	-	4.2
2. ช่วงเวลา/ระยะเวลาในการจัดโครงการ มีความเหมาะสม	20	15	5	-	-	4.3
3. สถานที่ในการจัดโครงการมีความสะดวก และเหมาะสม	20	15	5	-	-	4.3
4. วิทยากร/ผู้ให้ความรู้/ผู้ดำเนินกิจกรรม สามารถถ่ายทอดความรู้ได้ชัดเจน	30	10	-	-	-	4.2
5. มีการเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมโครงการ สามารถแสดงความคิดเห็นของตนได้	20	15	5	-	-	4.3
6. ความรู้ที่ได้จากการเข้าร่วมโครงการ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้	10	25	5	-	-	4.25
7. รูปแบบกิจกรรมมีความเหมาะสมกับ ผู้เข้าร่วมโครงการ	30	10	-	-	-	4.2
8. ความรู้หรือประโยชน์ที่ได้รับจากการ เข้าร่วมโครงการเป็นไปตามที่ท่านคาดหวัง	30	10	-	-	-	4.2
9. เอกสารโครงการมีความเหมาะสม	30	10	-	-	-	4.2

10. การให้บริการ/การต้อนรับ/การ ลงทะเบียน/อาหารมีความเหมาะสม	35	5				4.4
รวม						4.25

ตอนที่ 3 ความรู้ที่ได้รับจากเข้าร่วมโครงการ

ประเด็นการประเมิน	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)	
1. ความรู้ของท่านเกี่ยวกับประเด็น/ กิจกรรมก่อนเข้าร่วมโครงการ	-	-	6	32	2	2.3
2. . ความรู้ของท่านเกี่ยวกับประเด็น/ กิจกรรมหลังเข้าร่วมโครงการ	20	12	6	2	-	4.2
รวม						3.25

ตอนที่ 4 ปัญหาที่พบและข้อเสนอแนะ

1. ควรมีเวลามากกว่านี้เพื่อรวบรวมและสรุปประเด็นที่มีจำนวนมากในชุมชน
2. ควรมีประเด็นและกิจกรรมเกี่ยวกับการหารายได้มากกว่านี้
3. อยากให้ดำเนินงานอย่างจริงจังและต่อเนื่องหลังจากสิ้นสุดโครงการ
4. ให้มหาวิทยาลัยทางงบประมาณมาดำเนินกิจกรรมต่อเนื่อง
5. ควรมีการประชุมแลกเปลี่ยนกับหน่วยงานหรือเครือข่ายที่เกี่ยวข้องกับพิพิธภัณฑ์
6. อยากให้พิพิธภัณฑ์เป็นแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัด
7. อยากให้เชื่อมโยงกับเส้นทางท่องเที่ยวของจังหวัด
8. อยากให้มีการพาไปดูงาน
9. อยากให้การฝึกปฏิบัติจริงของกิจกรรมที่ออกแบบไว้ในแผน
10. ข้อมูลจากการวิจัยยังไม่ครอบคลุมอยากให้มีการเก็บเพิ่มเติมอีก

แบบประเมินโครงการ ฯ (สำหรับโรงเรียน)

ส่วนที่ 1 ข้อมูลโรงเรียน

✓ ประถมศึกษา มัธยมศึกษา ขยายโอกาส/ตชด. อื่นๆ.....

ส่วนที่ 2 ข้อมูลของผู้ตอบแบบประเมิน

✓ ผู้บริหารโรงเรียน (1คน) ✓ครู (3 คน) เจ้าหน้าที่ ชุมชน (7 คน)

ส่วนที่ 3 รายการประเมิน

กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ท่านต้องการ

5 = เห็นด้วยมากที่สุด 4 = เห็นด้วยมาก 3 = เห็นด้วยปานกลาง

2 = เห็นด้วยน้อย 1 = เห็นด้วยน้อยมาก 0 = ไม่เห็นด้วย

รายการ	5	4	3	2	1	0	ค่าเฉลี่ย
1. เกี่ยวกับวัตถุประสงค์							
1.1 เปิดโอกาสให้โรงเรียนมีส่วนร่วมในการเสนอกิจกรรมตามความต้องการ		8	3				3.7
1.2 เปิดโอกาสให้โรงเรียนมีส่วนร่วมในการจัดทำคู่มือ สื่อการเรียนการสอน โครงการนักเรียน หรืออื่น ๆ ที่เกิดประโยชน์	1	10					4.09
1.3 เปิดโอกาสให้ครูได้มีส่วนร่วมในการประเมินความสามารถของนักเรียนก่อน ร่วมโครงการ	11						5.0
1.4 มีการวางแผน ประชุมชี้แจงนโยบายและความสำคัญของโครงการ	11						5.0
1.5 เปิดโอกาสให้โรงเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ อย่างใกล้ชิด	11						5.0
2. ด้านกระบวนการ / ขั้นตอนการดำเนินงาน							
2.1 การประสานงานระหว่างมหาวิทยาลัยกับโรงเรียนมีความสม่ำเสมอและ ต่อเนื่อง		10	1				3.9
2.2 กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ให้กับครูผู้สอนมีความเหมาะสม		8	3				3.7
2.3 สื่อ/นวัตกรรม ประกอบการดำเนินโครงการ มีความเหมาะสม		10	1				3.9
2.4 ความรู้ความสามารถของวิทยากรหรือคณาจารย์ที่มาเป็นที่เลี้ยง หรือเป็น วิทยากรให้ความรู้มีความเหมาะสม	1	10					4.09
2.5. ระยะเวลาในการดำเนินงานมีความเหมาะสม		8	3				3.7
2.6 ความคุ้มค่าต่องบประมาณที่ได้รับจัดสรร	1	9	1				4.0
3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก							
3.1 เอกสารประกอบ/วัสดุ - อุปกรณ์ มีเพียงพอต่อความต้องการ	2	9					4.18
3.2 เอกสารประกอบครอบคลุมเนื้อหาของกิจกรรมในโครงการ		8	3				3.7
3.3 ความเหมาะสม/เพียงพอของอาหาร/อาหารว่าง	1	10					4.09
3.4 ความเหมาะสมและความพร้อมของสถานที่		10	1				3.9
4. ด้านคุณภาพการให้บริการ							
4.1 ได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการ	1	9	1				4.0
4.2 มีความพึงพอใจกับการเข้าร่วมโครงการ	1	10					4.09
4.3 ความรู้ที่ได้รับก่อนเข้าร่วมโครงการ			10	1			2.9
4.4 ความรู้ที่ได้รับหลังเข้าร่วมโครงการ	1	10					4.09

4.5 สามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้		10	1				3.9
4.6 ควรมีโครงการ เช่นนี้ในปีถัดไป	10	1					4.09
ความพึงพอใจเฉลี่ย							4.04

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

1. ควรเพิ่มเวลาในการดำเนินงานมากกว่านี้
2. ควรมีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องทุกปี
3. อยากให้พิพิธภัณฑ์สร้างอาชีพแก่ชุมชน
4. ควรมีการฝึกอาชีพด้วย
5. ถ้าสามารถเชื่อมโยงกับวิชาในชั้นเรียนได้จะดีมาก

ที่ อว ๐๖๐๙.๒/๑๑๕

คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยนครพนม
อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม
๕๘๐๐๐

๒ มีนาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์สถานที่และประสานงานผู้เข้าร่วมโครงการ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนกุศุมิวิทยาคม

เอกสารที่ส่งมาด้วย ๑. โครงการ

๒. กำหนดการ

ด้วยคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ได้ดำเนินโครงการบริการวิชาการแก่สังคมที่บูรณาการกับการเรียนการสอน การวิจัยและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมระดับปริญญาตรี: การจัดกระบวนการเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ของ พิพิธภัณฑ์บ้านกุศุมิ ต.กุศุมิ อ.ธาตุพนม จ.นครพนม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อบริการวิชาการแก่พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นบ้านกุศุมิ และเพื่อบูรณาการงานบริการวิชาการแก่สังคมเข้ากับการเรียนการสอน การวิจัย และการทำนุศิลปวัฒนธรรมของคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ รวมทั้งเพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการบริการวิชาการกับพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น

ดังนั้น จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์สถานที่ในการดำเนินกิจกรรมดังกล่าว ในวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๓ เวลา ๐๙.๐๐-๑๖.๐๐ น. ณ ห้องประชุมโรงเรียนกุศุมิวิทยาคม ต.กุศุมิ อ.ธาตุพนม จ.นครพนม และใคร่ขอความอนุเคราะห์ประสานงานผู้เกี่ยวข้องในพื้นที่เพื่อเข้าร่วมโครงการจำนวน ๗๐ คน ประกอบด้วย ครูโรงเรียนกุศุมิวิทยาคมจำนวน ๑๐ คน นักเรียนโรงเรียนกุศุมิวิทยาคม จำนวน ๔๐ คน แกนนำชุมชน หรือผู้รู้และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในด้านการจัดการมรดกทางวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่นกุศุมิ จำนวน ๒๐ คน เพื่อร่วมประชุมตามวัน เวลาและสถานที่ดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.วรวิทย์ อินทนนท์)

รักษาราชการแทนคณบดีคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยนครพนม

กำหนดการ

โครงการบริการวิชาการแก่สังคมที่บูรณาการกับการเรียนการสอน
การวิจัยและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมระดับปริญญาตรี:
การจัดกระบวนการเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้
ของพิพิธภัณฑ์บ้านกุดฉิม ต.กุดฉิม อ.ธาตุพนม จ.นครพนม

ณ โรงเรียนกุดฉิมวิทยาคม วันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๓

๐๘.๓๐ น.	ลงทะเบียน
๐๙.๐๐ น.	พิธีเปิดโครงการ กล่าวรายงานโดย ดร. อภินิษฐา นาเลาะห์ รองคณบดีฝ่ายวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม กล่าวต้อนรับโดย ผอ. ศิริประภา ศรีสุริยจันทร์ ผู้อำนวยการโรงเรียนกุดฉิมวิทยาคม กล่าวเปิดงานโดย นายวิทยา แสนทวิสุข นายกองค้การบริหารส่วนตำบลกุดฉิม
๐๙.๓๐ – ๑๒.๐๐ น.	บรรยายหัวข้อ “ความสำคัญและแนวทางการจัดการมรดกทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ ท้องถิ่นกุดฉิม” โดย คณาจารย์สาขาวิชามานุษยวิทยาวัฒนธรรมและการท่องเที่ยว คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม พักเบรกและกิจกรรมสนทนา บรรยายหัวข้อ “กฎหมายน่ารู้เกี่ยวกับโบราณวัตถุและโบราณสถาน” โดย คณาจารย์สาขานิติศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม
๑๒.๐๐ – ๑๓.๐๐ น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
๑๓.๐๐ – ๑๖.๐๐ น.	อบรมเชิงปฏิบัติการยุวมัคเทศก์ภาษาอังกฤษ โดย คณาจารย์สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม พักเบรกและกิจกรรมสนทนา อบรมเชิงปฏิบัติการยุวมัคเทศก์ภาษาจีน โดย คณาจารย์สาขาวิชาภาษาจีน คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม
๑๖.๐๐ น.	พิธีปิด

* หมายเหตุ กำหนดการสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามสถานการณ์